

Kommunstyrelsen

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsen
Datum och tid	2019-10-08, kl. 8.15
Plats	Sammanträdesrum Gräsö, kommunhuset, Östhammar
Sekreterare	Rebecka Modin
Ordförande	Jacob Spangenberg (C)

Ärendelista

1. Information gemensamma nämnder och bolag	3
2. Information från kultur- och fritidsnämnden kl. 8.30-9.00 Jonas Lennström och Elin Dahm	4
3. Information från räddningsnämnden kl. 9.30-10.00 Elisabeth Samuelsson	5
4. Antagande av detaljplan Prästgårdshöjden Marma 1:67	6
5. Tecknande av Hållbarhetslöften	7
6. Organisationsförändring och namnbyte för Harg och Hargshamns utvecklingsgrupp till Hargshamns bygderåd	11
7. Antagande av Evenemangsstrategi 2020-2023	12
8. Sammanträdesdagar för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen 2020	14
9. Svar på motion från Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (SD) om att kommunens livsmedelspolicy ska kompletteras med ett förbud mot inköp av ritualslachtat kött	17
10. Initiativärende från Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) om att måltidsenhetens budgetutrymme ska utökas så att kött kan serveras varje dag i veckan	18
11. Mål för Kommunstyrelsen 2020	19
12. Yttrande Granskning av hantering av leverantörsfakturer samt kundefakturering inklusive	

Kommunstyrelsen

betalningsbevakning	20
13. Utbildning inom Glokala Sverige – Agenda 2030 och en hållbar kommun	21
14. Val till kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta	23
15. Anmälningssärende, Yttrande från Länsstyrelsen i Uppsala län till Regeringskansliet om vattensituationen	24
16. Anmälningssärende, protokoll från IT-nämnden 2019-09-06	25
17. Anmälningssärende, Räddningsnämndens rapportering av kontrollmoment i Internkontrollplanen	26
18. Anmälningssärende, Överförmyndarnämndens delårsbokslut per augusti 2019 samt verksamhetsuppföljning 2019	27
19. Anmälningssärende, inkomna handlingar och rapporter	28
20. Delegationsbeslut	29

Tjänstemän finns tillgängliga för frågor kl. 10.00–10.30, om frågor anmäls vid inledningen av sammanträdet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

1. Information gemensamma nämnder och bolag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens förtroendevalda informerar från sammanträden med mera.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

2. Information från kultur- och fritidsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information från kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

3. Information från räddningsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information från räddningsnämndens verksamhetsområden.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2018-521

4. Antagande av detaljplan Prästgårdshöjden Marma 1:67

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

- godkänna granskningsutlåtandet.
- besluta att detaljplanen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan.
- anta detaljplanen för Marma 1:67, Prästgårdshöjden.

Ärendebeskrivning

Planområdet är beläget i centrala Alunda ungefär 600 meter öster om centrum och ungefär 500 meter norr om kyrkan. Det gränsar till Olandsvägen i söder, Skyndelnvägen i väster och Torpvägen i norr. Planområdet upptar en yta om cirka 7,5 ha. Detaljplanens syfte är att möjliggöra för centralt belägna bostäder i Alunda tätort. Detaljplanen är flexibel och medger olika typer av bostadsbebyggelse.

Beslutsunderlag

- Bygg- och miljönämndens beslut 2019-08-28, § 119
- Förslag till detaljplan

Ärendets behandling

Bygg- och miljönämnden har lämnat förslag till beslut 2019-08-28, § 119:

Bygg- och miljönämnden föreslår kommunfullmäktige att:

- godkänna granskningsutlåtandet.
- besluta att detaljplanen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan.
- anta detaljplanen för Marma 1:67, Prästgårdshöjden.

Beslutet skickas till

- Enligt sändlista
- Bygg- och miljönämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-467

5. Tecknande av Hållbarhetslöften

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att teckna hållbarhetslöfte inom de 13 åtgärdsområden som listas nedan gällande Klimat och energi, som en del av arbetet med Färdplan för ett hållbart län.

Åtgärdsområde 1. Ökad gång och cykling

- Anlägga nya gång- och cykelvägar
- Iordningsställa servicepunkter för cyklar
- Anlägga cykelparkeringar
- Prioritera snöröjning av gång- och cykelvägar framför bilväg
- Installera laddpunkter för elcyklar

Åtgärdsområde 2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

- Iordningställa trygga och tillgängliga pendlerparkeringar för bil och cykel
- Identifiera viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken utanför tätorter för byte av färdmedel

Åtgärdsområde 3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

- Möjliggöra att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats
- Erbjuder resfria möten genom digitala verktyg
- Genomföra aktivitet för anställda, t ex. prova-på kollektivresande gratis 1 mån
- Del av restid med kollektiva färdmedel räknas som arbetstid i de fall där arbete från kollektivt färdmedel är möjligt

Åtgärdsområde 6. Fossilfria tjänstefordon

- Nya avtal ska senast 2022 ställa krav på att alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med biodrivmedel och/eller el

Åtgärdsområde 10. Minska energi- och effektanvändningen för fastigheter och verksamheter

- Göra energi- och effektkartläggning med åtgärdsplan för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter

Åtgärdsområde 12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

- Installera solceller på egna fastigheter

Kommunstyrelsen

- Utbyte av kvarvarande olja till förnybart bränsle

Åtgärdsområde 13. Minskad klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

- Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt
- Anordna och delta i kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer

Åtgärdsområde 14. Minskad klimatpåverkan från måltider

- Delta i regionalt nätverk för offentliga och privata restauranger för samarbete och kompetenshöjning inom måltidens klimatpåverkan
- Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion
- Använda statistiska mätprogram för att mäta och utvärdera måltidens klimatpåverkan
- Servera mindre men bättre kött och större andel vegetabilier.

Åtgärdsområde 15. Inspirera till klimatsmarta val

- Genomföra aktiviteter för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil.

Åtgärdsområde 16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

- Säkerställa fortbildning av pedagoger inom Lärande för hållbar utveckling
- Tillsätta koordinator inom Lärande för hållbar utveckling
- Genomföra årlig temadag för elever inom hållbar utveckling, t.ex. klimatklok konsumtion, Agenda 2030 etc.

Åtgärdsområde 17. Utbildnings- och informationsinsatser för beslutsfattare

- Medverka i en regional arbetsgrupp i samarbete med SKL för att ta fram, alt. kvalitetssäkra befintliga utbildningspaket för politiker avseende klimatpåverkan

Åtgärdsområde 19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

- Genomföra aktiviteter för att säkerställa att organisationen enbart har fossilfria investeringar och kapitalplaceringar (ex. pensionsfonder) senast 2022

Åtgärdsområde 20. Fasa ut fossil plast

- Delta i nätverk för plastsubstitution
- Genomföra kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion
- Ställa upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast

Kommunstyrelsen

- Ta bort eller byt ut den största eller minst fem viktiga/större produktgrupper senast år 2022

Samtliga nämnder ges i uppdrag att driva arbetet med att uppfylla hållbarhetslöftena inom sina respektive ansvarsområden och till kommunstyrelsen årligen rapportera hur arbetet fortskrider. Åtgärderna hanteras inom befintlig budget, genom ev. externa projektmedel och genom samverkan med andra parter i kommunen och länet.

Ärendebeskrivning

Hållbarhetslöften är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen och aktörer i länet med syfte att stärka genomförandet av de fyra regionala åtgärdsprogrammen i ”Färdplan för ett hållbart län”. I åtgärdsprogrammen samlas prioriterade åtgärder för länets aktörer inom följande temaområden:

1. Klimat och energi	2019-2022
2. Ekosystem och biologisk mångfald	2020-2023
3. Vatten	2021-2024
4. Samhällsutveckling.	2022-2025

Genom ett hållbarhetslöfte förbinder sig en aktör att genomföra ett antal åtgärder ur ett eller flera av de regionala åtgärdsprogrammen. Genomförandet av åtgärder kan ske enskilt eller i samverkan med andra aktörer.

Detta ärende rör beslut om hållbarhetslöften inom det första åtgärdsprogrammet, Klimat och energi. Kommunstyrelsen har i tidigare beslut (KS 2019-33, 2019-35) meddelat Länsstyrelsen vilka åtgärdsområden inom Klimat och energi man vill göra åtaganden inom. De åtgärdsområden som nu föreslås överensstämmer med tidigare beslut.

Beslutsunderlag

- Inbjudan att anta hållbarhetslöfte för minskad klimatpåverkan i Uppsala län
- Åtgärder för minskad klimatpåverkan, länk:
<https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/tjanster/publikationer/fardplan-for-ett-hallbart-lan---atgarder-for-minskad-klimatpaverkan.html>

Ärendets behandling

Kommunstyrelsen 2019-09-03, § 226

Pär-Olof Olsson (M) yrkade på återremiss och i andra hand avslag. Ordförande ställde proposition på yrkandena och fann att kommunstyrelsen beslutade att bifalla arbetsutskottets

Kommunstyrelsen

förslag. Pär-Olof Olsson (M), Lennart Owenius (M), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverade sig mot beslutet. Ej tjänstgörande ersättare Lena Hagman (KD) och Irmeli Bellander (L) ställer sig bakom Pär-Olof Olssons (M) yrkanden om återremiss och avslag.

Kommunfullmäktige 2019-09-24, § 112

Jacob Spangenberg (C) och Bertil Alm (C) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Pär-Olof Olsson (M), Ylva Lundin (SD), Lars O Holmgren (BoA), Irmeli Bellander (L), Lena Hagman (KD) och Anna-Lena Söderblom (M) yrkade på att ärendet skulle återremitteras. Efter votering fann ordförande att ärendet skulle återremitteras som minoritetsåterremiss enligt 5 kap. 50 § kommunallagen. Pär-Olof Olssons (M) motivering till återremissen bifölls av fullmäktige.

Beslutet blev: Ärendet återremitteras med följande motivering: att kostnaderna för samtliga åtagande ska redovisas samt tidssättas inför beslut i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-10-01, § 240

Pär-Olof Olsson (M) och Martin Wahlsten (SD) yrkade att kostnaderna för samtliga åtaganden ska redovisas samt tidsättas. Yrkandet avslogs. Pär-Olof Olsson (M) och Martin Wahlsten (SD) reserverade sig

Beslutet skickas till

- Länsstyrelsen i Uppsala län: hallbarhetsloften.uppsala@lansstyrelsen.se
- Kommunstyrelsen
- Bygg- och miljönämnden
- Barn- och utbildningsnämnden
- Socialnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Energi- och klimatstrateg Marcus Jakobson
- Miljösakkunnig Camilla Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-556

6. Organisationsförändring och namnbyte för Harg och Hargshamns utvecklingsgrupp till Hargshamns bygderåd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner Hargshamns bygderåds namnbyte och organisationsändring. Kommunen kommer fortsätta samarbetet med Hargshamns bygderåd utifrån Reglemente för Utvecklingsgrupper i Östhammars kommun.

Ärendebeskrivning

Harg och Hargshamns utvecklingsgrupp har ansökt om att få ändra organisation och byta namn. Organisationsförändringen består av att gruppen blir en fristående arbetsgrupp inom Hargshamn Folkets hus organisation med representation i deras styrelse. Gruppen vill byta namn till Hargshamns bygderåd.

Kommunens samarbete med utvecklingsgrupper beskrivs i Reglemente för utvecklingsgrupper i Östhammars kommun. Kommunstyrelsen har i ett tidigare ärende godkänt ett namnbyte från utvecklingsgrupp till utvecklingsråd och beslutat om fortsatt samarbete utifrån reglementet.

I sin ansökan anger Harg och Hargshamns utvecklingsgrupp att det nya Hargshamns bygderåd ska följa reglementet för utvecklingsgrupper. Kontroll har skett av att den nya samarbetspartnern Hargshamn Folkets hus är politiskt och religiöst obunden samt att kontaktperson och ekonomiansvarig är utsedd.

Beslutsunderlag

Ansökan från Harg och Hargshamns utvecklingsgrupp om att få ändra organisation och byta namn

Beslutet skickas till

- Harg och Hargshamns utvecklingsgrupp, Erik Ljungholm (e.ljungholm@telia.com)
- Administratör Troman
- Sekreterare för utvecklingsgrupperna, Kersti Ingemarsson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-111

7. Antagande av Evenemangsstrategi 2020-2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta Evenemangsstrategi 2020-2023.

Ärendebeskrivning

Evenemangsstrategin är ett verktyg för att:

- koordinera och hantera evenemangsfrågor inom organisationen.
- med tydliga mål stärka Östhammars kommuns attraktionskraft med hjälp av evenemang.

Idag finns riktlinjer för sponsring och bidragsbestämmelser för föreningsbidrag och Kulturstöd. Det finns ett behov av att skapa tydlighet kring prioriteringar och hanteringen av evenemang som inte går under Kultur- och fritidsnämndens bidragsbestämmelser eller reglemente. Förvaltningsövergripande samarbeten är en förutsättning för att förenkla och förbättra förutsättningarna för evenemang i kommunen.

Evenemangsstrategin har varit på remiss under våren 2019 till:

- Kultur- och fritidsnämnden
- Bygg- och miljönämnden
- Barn- och utbildningsnämnden
- Socialnämnden
- Kommunledningsförvaltningen, Marknad och kommunikation
- Tekniska förvaltningen
- Visit Roslagen

Ett slutgiltigt förslag till Evenemangsstrategi antas i Kommunfullmäktige under hösten 2019.

Beslutsunderlag

- Östhammars kommuns Evenemangsstrategi 2020-2023
- Samrådsredogörelse

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2019-02-26, § 54, att godkänna att en evenemangsstrategi behöver upprättas och att förslaget skickades på remiss. Kultur- och

Kommunstyrelsen

fritidsförvaltningen fick i uppdrag att sammanställa remissvaren och presentera slutgiltigt förslag till strategi för arbetsutskottet 2019-10-01.

Beslutet skickas till

- Kultur- och fritidsnämnden
- Bygg- och miljönämnden
- Barn- och utbildningsnämnden
- Socialnämnden
- Kommunledningsförvaltningen, Marknad och kommunikation
- Tekniska förvaltningen
- Visit Roslagen, VD Gisela Norén: gisela.noren@visitroslagen.se
- För kännedom
 - Kultur- och fritidschef Elin Dahm
 - Evenemangssamordnare Lena Öberg
 - Samhällsbyggnadschef Ulf Andersson
 - Registrator Nina Laukkanen Mållberg

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-612

8. Sammanträdesdagar för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen 2020

Förslag till beslut (fullmäktige)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa sammanträdesdagar i enlighet med förslag nedan.

Årsredovisningen behandlas i kommunstyrelsen 2020-03-31 och i fullmäktige 2020-04-21. Budgeten och delårsrapporten behandlas i kommunstyrelsen 2020-10-20 och i fullmäktige 2020-11-10. Delårsrapporten omfattar perioden 2020-01-01 till 2020-08-31.

Förslag till beslut (kommunstyrelsen)

Kommunstyrelsen fastställer sammanträdesdagar för kommunstyrelsen och dess arbetsutskott i enlighet med förslaget nedan.

Kommunstyrelsen fastställer följande inlämningsdagar för nämnderna:

- Årsredovisning 2020-02-06
- Tertialuppföljning 2020-05-28
- Budget 2020-09-03
- Delårsrapport 2020-10-01

Kommunstyrelsen beslutar att bokslutsdag och nyckeltalsdag äger rum 2020-02-12 och 2020-02-13. Kommunstyrelsen ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett datum för budgetdag mellan 2020-02-13 och 2020-04-07 och skicka ut inbjudan till detta.

Ärendebeskrivning

KSAU	KS	KF	Kommentarer angående ärenden
14 januari	28 januari	18 februari	
21 januari			
4 februari	25 februari	-	
11 februari			

Kommunstyrelsen

10 mars	31 mars	21 april	KF: årsredovisning och ansvarsfrihet nämnder
24 mars			
7 april	19 maj	9 juni	KSAU 7/4: budgetförutsättningar KF: allmänpolitisk debatt
28 april			
12 maj			
2 juni	23 juni	-	KS: Tertialuppföljning
16 juni			
18 augusti	1 september	22 september	KF: Partistöd
25 augusti			
8 september	29 september	-	
15 september			
6 oktober	20 oktober	10 november	KF: Budget, skattesats och delårsrapport
13 oktober			
27 oktober	24 november	15 december	KF: Uppvaktningar
17 november			
8 december	-	-	

Förslaget till sammanträdesschema baseras på:

- Kraven i kommunallagens 11 kapitel. Utskick av årsredovisning och delårsrapport till fullmäktige och revisorer sker innan 15 april respektive sista oktober. Budgetförslag upprättas av kommunstyrelsen innan sista oktober. Budget och skattesats fastställs av fullmäktige innan sista november.
- Kommunledningsförvaltningens förslag till struktur (styrmodell) för arbetet med budget, årsredovisning och delårsrapport. Förslaget innebär att delårsrapporten även fortsättningsvis upprättas per sista augusti. Förslaget syftar till att skapa en bra process för arbetet på förvaltningarna och i nämnderna med målet att handlingarna uppnår så

Kommunstyrelsen

hög kvalitet som möjligt. I det arbetet har även möjligheten för nämnderna att lämna in handlingar i tid beaktats.

- Antalet sammanträden motsvarar det antal som har varit de senaste åren, med undantag för de extra sammanträden som behövs i samband med val till fullmäktige. Flödet på sammanträdena har i möjligaste mån anpassats så att ärenden ska komma i ett jämnt flöde så att de förtroendevalda inte får kraftigt varierande ärendemängd.
- Anpassning till helgdagar och i de fall det är möjligt anpassning till tidpunkter då ledighet brukar vara önskat.

Beslutsunderlag

Arbetsmaterial: Förslag till sammanträdesdagar 2020 för fullmäktige, KS, KSAU och med utkast till årshjul och sammanträdesdagar för nämnder

Ärendets behandling

Fullmäktiges presidium har godkänt förslaget 2019-09-19.

Beslutet skickas till

- Lednings- och verksamhetsstöd: kansli, ekonomichef samt verksamhetsutvecklare
- Samtliga nämnder

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-384**9. Svar på motion från Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (SD) om att kommunens livsmedelspolicy ska kompletteras med ett förbud mot inköp av ritualslachtat kött****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med hänvisning till svar från Jacob Spangenberg (C).

Ärendebeskrivning

Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (SD) yrkar i motion daterad 2019-05-21:

- att kommunens Livsmedelspolicy kompletteras med ett förbud mot att kött från rituellt slaktade djur köps in och serveras i kommunens måltidsproduktion
- att kommunens inköpsavtal för animaliska produkter ska innehålla en explicit garanti från leverantören att det levererade köttet inte kommer från rituellt slaktade djur

Beslutsunderlag

- Motion
- Svar på motion från Jacob Spangenberg (C) 2019-09-11

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2019-06-18, § 97 och remitterades till kommunstyrelsen för beredning.

Vid arbetsutskottets beredning avstod Martin Wahlsten (SD) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas till

- Webbredaktör, för publicering under sidan motioner
- Ylva Lundin (SD)
- Martin Wahlsten (SD)

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-527**10. Initiativärende från Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD)
om att måltidsenhetens budgetutrymme ska utökas så att kött
kan serveras varje dag i veckan****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen avslår initiativärendet med följande motivering:

SD har föreslagit att kött ska serveras varje dag i kommunens måltidsverksamhet. Förslaget saknar förslag till finansiering. Det är viktigt med en varierad matsedel med stort inslag av även fisk och vegetabilier. Det finns för närvarande ingen anledning att förändra det av professionen beslutade utbudet. Det finns ett beslut i kommunstyrelsen om att tillföra resurser till måltidsverksamheten för att kunna avropa svenskt kött till alla köttmåltider (2019-09-03, § 227).

Ärendebeskrivning

Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) yrkar i initiativärende daterat 2019-08-08 att måltidsenhetens budgetutrymme ska utvidgas så att man kan servera en köträtt varje dag.

Beslutsunderlag

Initiativärende

Ärendets behandling

Kommunstyrelsen beslutade 2019-09-03, § 228 att initiativärendet skulle besvaras på nästa kommunstyrelsesammanträde (2019-10-08).

Beslutet skickas till

- Martin Wahlsten (SD)
- Ylva Lundin (SD)

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-614

11. Mål för Kommunstyrelsen 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar måldokumentet.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har antagit fyra strategiska inriktningsområden. Till detta har man beslutat om tolv styrtal. Kommunens styrmodell bygger på att mål utses, uppdrag ges och nyckeltal följs. I bifogad handling finns förslag till, mål, styrtal, måltal, nyckeltal och uppdrag.

Beslutsunderlag

PPT, där ovanstående presenteras

Ärendets behandling

Vid beredningen i arbetsutskottet yrkade Pär-Olof Olsson (M) att målet under hållbar som slutar med "...minska sin klimatpåverkan" ska ändras till "...minska sin negativa miljöpåverkan". Yrkandet avslogs. Pär-Olof Olsson (M) och Martin Wahlsten (SD) reserverade sig.

Beslutet skickas till

- Kommundirektör Peter Nyberg
- Verksamhetsutvecklare Ida Eklöf och Fredrik Hübinette

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-456

12. Yttrande Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen instämmer med de slutsatser som görs i granskningsrapporten och avser att följa de rekommendationer som revisorerna ger.

Ärendebeskrivning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer har KPMG fått uppdraget att granska hanteringen av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning.

Utifrån utförd granskning bedömer revisionen att den interna kontrollen inom hanteringen vad gäller leverantörsfakturor samt kundfakturerings inte är helt tillräcklig och rekommenderar kommunstyrelsen följande:

- Att revidera kommunens riktlinjer för fordringsbevakning och inkasso så att den överensstämmer med aktuell arbetsprocess
- Att upprätta en rutin för när en leverantör ska spärras/stängas av
- Att säkerställa att gransknings- och beslutsattest sker av godkänd attestant
- Att säkerställa att det finns skriftliga rutinbeskrivningar för samtliga faktureringsprocesser

Förvaltningens förslag är att rekommendationerna ska följas. Tidsplanen för detta är att riktlinjer för fordringsbevakning lämnas för fastställande innan 2020-03-31. Rutinerna för övriga punkter upprättas innan 2020-03-31 och anmäls till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Revisionens rapport per 2019-06-13

Ärendets behandling

Barn- och utbildningsnämnden (2019-09-19, § 108), bygg- och miljönämnden (2019-08-28, § 115) och socialnämnden (2019-08-21, § 140) har lämnat yttranden. Yttrandena är antingen att nämnden inte har något att erinra eller att de står bakom revisionens rekommendationer.

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2018-807

13. Utbildning inom Globala Sverige – Agenda 2030 och en hållbar kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att delta med samtliga ledamöter och ersättare i utbildningen inom projektet Globala Sverige för att kompetensutveckla sig inom hållbar utveckling, som en del i Östhammars kommun inriktningsmål En hållbar kommun samt för att kunna göra kopplingar mellan detta mål och Agenda 2030-målen. Utbildningen hålls i Storbrunn tisdag 5 november kl. 13.30-15.30 av SKL och Svenska FN-förbundet.

Ärendebeskrivning

I enlighet med Kommunstyrelsens beslut §55 vid sammanträde 2019-03-05 har Östhammars kommun beslutat att ingå i projektet Globala Sverige tillsammans med ett 90-tal andra kommuner i Sverige och att politiker och tjänstemän från samtliga nämnder och förvaltningar ska delta i arbetet. Deltagandet ska kopplas samman med pågående hållbarhetsarbete och Östhammars kommuns inriktningsmål; En hållbar kommun.

Globala Sverige ska stötta, stimulera och engagera kommuner, landsting och regioner i arbetet med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Projektet är ett samarbete mellan Svenska FN-förbundet och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som pågår under tre år och finansieras av Sida. Deltagandet i projektet gäller till och med december 2020.

Ett av Östhammars kommuns inriktningsmål är En hållbar kommun, och vi arbetar redan idag med flera aspekter av hållbarhetsfrågorna. Det finns en tydlig koppling till de 17 Agenda 2030-målen som omfattar både social, ekologisk och ekonomisk hållbar utveckling.

I projektdeltagandet ingår en utbildning för politiker och högra tjänstemän. För Östhammars kommun kommer denna utbildning äga run tisdag 5 november. Tjänstemän/chefer deltar i utbildning under förmiddagen kl 9-12. För politiker från samtliga nämnder erbjuds deltagande kl 13.30-15.30 på Storbrunn. Utbildningen samordnas i tid med referensgruppen inom Östhammars kommuns slutförvarsorganisation som håller möte kl 16 samma dag. Detta för att effektivisera och minska tidsförluster för de politiker som deltar i både utbildning och möte.

Beslutsunderlag

- SKL om Agenda 2030: <https://skl.se/tjanster/omskl/agenda2030.19225.html>

Kommunstyrelsen

- Arbetsbok för utbildningen (delas ut i pappersformat till deltagarna): https://fn.se/wp-content/uploads/2019/03/Arbetsbok-Agenda-2030-i-kommuner-uppdaterat-190228-web.pdf?utm_campaign=unspecified&utm_content=unspecified&utm_medium=email&utm_source=apsis-anp-3

Ärendets behandling

Kommunstyrelsen arbetsutskott behandlade ärendet om deltagande i projektet Glokala Sverige och därmed deltagande i utbildningen 2019-04-05, § 55. Respektive nämnd fattar beslut om vilka ledamöter som ska delta.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen kommunstyrelsen@osthammar.se senast 24 oktober 2019.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-624

14. Val till kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen bekräftar följande organisations val av ledamöter och ersättare:

Organisation	Ledamot	Ersättare
SPF Koggen	Kerstin Johansson	Peggy Rohdin

Ärendebeskrivning

Enligt reglemente ska kommunstyrelsen fastställa antal ledamöter och ersättare från handikapp och pensionärsorganisationer i kommunen som ska ingå i rådet. Organisationerna som ingår i rådet ska lämna sina förslag på ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen som bekräftar valen.

SPF Koggen har lämnat nomineringar, se förslag till beslut.

Beslutsunderlag

[Reglemente](#) för Kommunala pensionärsrådet och kommunala rådet för funktionsnedsatta

Beslutet skickas till

- Valda ledamöter och ersättare
- Sekreterare för rådet Kersti Ingemarsson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17**15. Anmälningssärende, Yttrande från Länsstyrelsen i Uppsala län till
Regeringskansliet om vattensituationen****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen i Uppsala läns yttrande rörande regeringsuppdrag N2019/01827/DL om att kartlägga och analysera vattensituationen i respektive län samt att bedöma förmågan att hantera vattenbrist med fokus på de kommande 1–3 månaderna.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens yttrande

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-481

16. Anmälningssärende, protokoll från IT-nämnden 2019-09-06

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av protokollet.

Beslutsunderlag

IT-nämndens protokoll 2019-09-06

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-613

17. Anmälningssärende, Räddningsnämndens rapportering av kontrollmoment i Internkontrollplanen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Räddningsnämndens rapportering av två kontrollmoment enligt den interna kontrollplanen för 2019. Nämnden antog den interna kontrollplanen för år 2019 vid sitt möte 2019-02-13. I den interna kontrollplanen finns fem kontrollmoment.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag, Räddningsnämnden 2019-08-28, § 62
- Rapport

Ärendets behandling

Räddningsnämnden har behandlat ärendet 2019-08-28, § 62, och beslutat:

- att godkänna rapporteringen av bifogade kontrollmoment, samt
- att ge brandchef i uppdrag att åtgärda de eventuella brister som framkommit i rapporten.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-617**18. Anmälningssärende, Överförmyndarnämndens delårsbokslut per augusti 2019 samt verksamhetsuppföljning 2019****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag Överförmyndarnämnden 2019-09-23, § 210
- Överförmyndarnämnden - delårsbokslut augusti 2019
- Verksamhetsplan 2019, Uppföljning per augusti

Ärendets behandling

Överförmyndarnämnden har behandlat ärendet 2019-09-23, § 210, och beslutat att lägga delårsbokslutet och verksamhetsuppföljningen till handlingarna.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17**19. Anmälningssärende, inkomna handlingar och rapporter****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Typ av handling	Datum	Ärende
Mötesanteckningar	2019-09-09	Kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta
Mötesanteckningar	2019-09-11	Trygg i Östhammars kommun
Rapport	Perioden 2019-09-03 – 2019-10-29	Aktuellt från slutförvarsenheten

Beslutsunderlag

Publiceras separat i arbetsrummet i mappen Anmälningssärende, inkomna handlingar och rapporter

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-562**Dnr KS-2019-45****Dnr KS-2019-60****Dnr KS-2019-13****Dnr KS-2019-11****Dnr KS-2019-29****Dnr KS-2019-119****Dnr KS-2019-117**

20. Delegationsbeslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut ordförandebeslut

KS-2019-562

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-09-24	Jacob Spangenberg	Beslut i ärende om icke periodiskt återkommande bidragsansökning upp till 10 000 kr: bidrag till Vattenrådet Fyris Östra Källor motsvarande bygglovsavgift beviljas.

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut utlämnande av handlingar (upphandlingsenheten)

KS-2019-45

Nedanstående lista redovisar beslut om att ej lämna ut allmän handling mars 2019 t o m september 2019, delegation för upphandlingschef Inger Modig Lind

Beslutsdatum	Ärende
2019-03-11	Beläggningsarbeten i Östhammars kommun, Å-priser, mängdförteckning CV och referensobjekt.

Kommunstyrelsen

2019-03-19	Larmtjänster, enhetspriser
2019-05-09	Profil- och tryckeritjänster, avseende referensformulär innehållande arbetssätt, process ,upplägg samt identifierbara priser.
2019-06-04	GC-väg Albrektsgatan Östhammar avseende, referensobjekt, CV, mängdförteckning
2019-06-13	Spolningstjänster i Östhammars kommun, ekonomisk förklaring
2019-06-17	Utensilier – serveringsutrustning, anbudsprisformulär innehållande å-priser, prislista innehållande styckepriser.
2019-09-10	Omhändertagande av förorenade massor, å-priser

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut tilldelningsbeslut, avbrytanden och överprövningar (upphandlingsenheten)

KS-2019-45

Nedanstående lista redovisar fattade tilldelningsbeslut, avbrytanden och överprövningar 28 augusti t o m 1 oktober 2019 delegation för upphandlingschef Inger Modig Lind

Beslutsdatum	Ärende	Belopp	Upphandling
2019-08-28	Tilldelningsbeslut	3 089 117 SEK	Projekt Smart Marina – Brygga till Öregrunds hamn. Pontech Marina AB
2019-08-28	Tilldelningsbeslut		Service och underhåll kylanläggningar. Rang 1 Bravida Sverige AB Rang 2 Indoor Energy Services Sweden AB
2019-09-05	Tilldelningsbeslut		Detaljplaneconsult SWECO Architects AB Tyréns AB Norconsult AB Avropas genom

Kommunstyrelsen

			Förnyad konkurrensutsättning (FKU)
2019-09-12	Tilldelningsbeslut		Ventilationsmaterial och arbeten Rang 1 Tuna Ventilation AB Rang 2 Alunda Energispar AB Rang 3 Bravida Sverige AB
2019-09-17	Tilldelningsbeslut	Timpris Rang 1, 1440 SEK Rang 2, 1850 SEK Rang 3, 1860 SEK	Chefscoachning Rang 1 Kommuncoacherna Sverige AB Rang 2 Länshälsan Uppsala AB Rang 3 Public People AB
2019-09-24	Avbrytande		Upphandling avseende Solceller till Pålkällan. Inga anbud inkom vid upphandling, därefter gjordes en DU och nu är förutsättningarna annorlunda och solceller är ej aktuellt.
2019-09-30	Tilldelningsbeslut		Skadedjursbekämpning Nomor AB

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut i personalfrågor

KS-2019-60

Beslutsdatum	Delegat	Ärende (numrering på handling i arbetsrum)
2018-06-29 – 2019-04-01	Ingrid Wester och Helena Åsberg	Beslut om anställning och ny/förändrad lön samt övriga beslut (a)
2019-03-27 – 2019-06-12	Ulrica Ericsson	Beslut om anställning och ny/förändrad lön (b)
2019-06-13	Ulrica Ericsson	Beslut om anställning och ny/förändrad lön (c)

Kommunstyrelsen

2019-04-02 – 2019-08-06	Jenny Änggård	Beslut om anställning och ny/förändrad lön (d)
2019-04-05 – 2019-08-15	Jenny Änggård	Beslut om anställning och ny/förändrad lön (e)

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut lokala trafikföreskrifter, dispenser, bred transport med mera

KS-2019-13

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-09-16	Anders Hedberg	Bred transport Östhammar-Uppsala sep 2019-dec 2019

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut tillfällig markupplåtelse

KS-2019-11

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-08-13	Carina Hemlin Karlsson	Byggställning Långgatan 44
2019-08-30	”	Gimo torgfest / Gimo IF Fotbollsklubb
2019-09-02	”	Nordea, info vid Pålkällan busstation
2019-09-23	”	Byggställning Rådhusgatan 1C och 1D Östhammar

Kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut inhyrning av lokaler

KS-2019-29

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-08-01	Andreas Järvenpää	Ulriksgatan 5

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut parkeringstillstånd

KS-2019-119

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-05-08	Maria Bohlin Smed	0382-02583 Bifall
2019-05-14	Maria Bohlin Smed	0382-02584 Bifall
2019-05-15	Maria Bohlin Smed	0382-02585 Bifall
2019-05-17	Maria Bohlin Smed	0382-02586 Bifall
2019-06-05	Maria Bohlin Smed	0382-02587 Bifall
2019-06-10	Maria Bohlin Smed	0382-02588 Bifall
2019-06-26	Maria Bohlin Smed	0382-02589 Bifall
2019-07-04	Maria Bohlin Smed	0382-02590 Bifall
2019-06-18	Maria Bohlin Smed	0382-02591 Bifall
2019-07-10	Maria Bohlin Smed	0382-02592 Bifall
2019-07-10	Maria Bohlin Smed	0382-02593 Bifall
2019-07-16	Maria Bohlin Smed	0382-02594 Bifall
2019-07-11	Maria Bohlin Smed	0382-02595 Bifall
2019-07-19	Maria Bohlin Smed	0382-02596 Bifall
2019-07-29	Maria Bohlin Smed	0382-02597 Bifall
2019-08-01	Maria Bohlin Smed	0382-02598 Bifall
2019-05-21	Maria Bohlin Smed	SN-201901 Avslag
2019-05-21	Maria Bohlin Smed	SN-201902 Avslag
2019-05-24	Catharina Ganebo	SN-201903 Avslag
2019-07-16	Maria Bohlin Smed	SN-201904 Avslag

Kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning: delegationsbeslut bostadsanpassningsbidrag

KS-2019-117

**Ärende nr 61-104 under perioden 2019-05-01-2019-08-31,
2019-01-01 – 2019-08-31 har vi utbetalt 1 258 250 kr**

Antal ärenden/ månad:

Nr 61-67 under perioden 2019-05-01 – 2019-05-31

2019-01-01- 2019-05-31 har vi utbetalt 856 463 kr

Nr 68- 74 under perioden 2019-06-06 - 2019-06-30

2019-01-01- 2019-06-30 har vi utbetalt 902 712 kr

Nr 75-78 under perioden 2019-07-01 - 2019-07-31

2019-01-01 - 2019-07-31 har vi utbetalt 1 141 916 kr

Nr 79-104 under perioden 2019-08-01 – 2019-08-31

2019-01-01 – 2019-08-31 har vi utbetalt 1 258 250 kr

Bygg- och miljönämnden

Tekniska förvaltningen

BMN-2015-1644

§ 119. Marma 1:67, antagande av detaljplan Prästgårdshöjden

Beslut

Bygg- och miljönämnden föreslår Kommunfullmäktige att:

- godkänna granskningsutlåtandet.
- besluta att detaljplanen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan.
- anta detaljplanen för Marma 1:67, Prästgårdshöjden.

Upplysningar

Planen hanterades med utökat förfarande enligt Plan- och bygglagen, PBL (2010:900).

Bakgrund

Tidigare beslut

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott beslutade, den 2015-08-15 att lämna positivt planbesked för det aktuella området.

Beslut om programsamråd togs av Bygg- och miljönämnden den 2016-05-30. Planen var på programsamråd under perioden 15 juni - 10 augusti 2016.

Beslut om samråd togs av Bygg- och miljönämndens arbetsutskott den 2017-03-08. Planen var på samråd under perioden 15 mars – 5 april 2017. Totalt inkom 26 yttranden under samrådstiden.

Beslut om granskning togs av Bygg- och miljönämnden den 2018-06-20. Planen var på granskning under perioden 4 juli – 15 augusti 2018. Totalt inkom 16 yttranden.

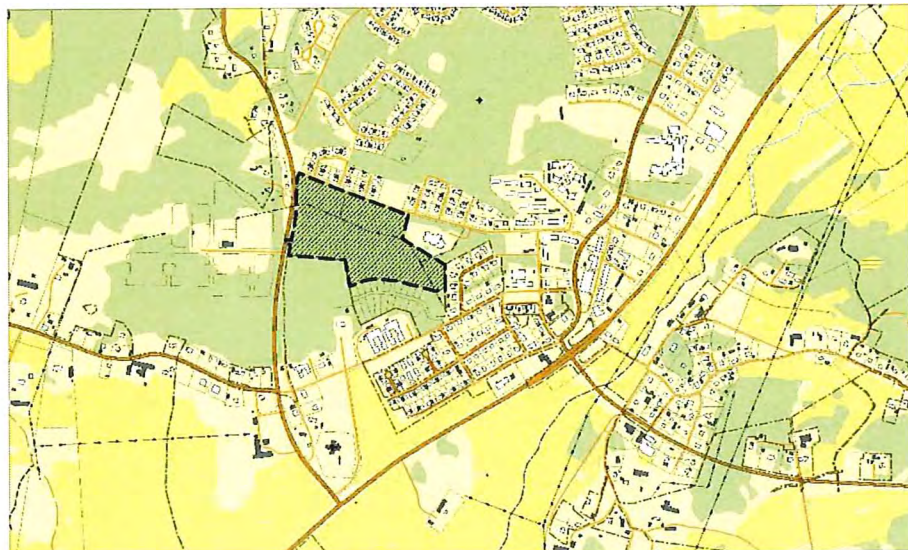
Planområdet och planförslaget

Planområdet är beläget i centrala Alunda ungefär 600 meter öster om centrum och ungefär 500 meter norr om kyrkan.

Det gränsar till Olandsvägen i söder, Skyndelnvägen i väster och Torpvägen i norr. Planområdet upptar en yta om cirka 7,5 ha.

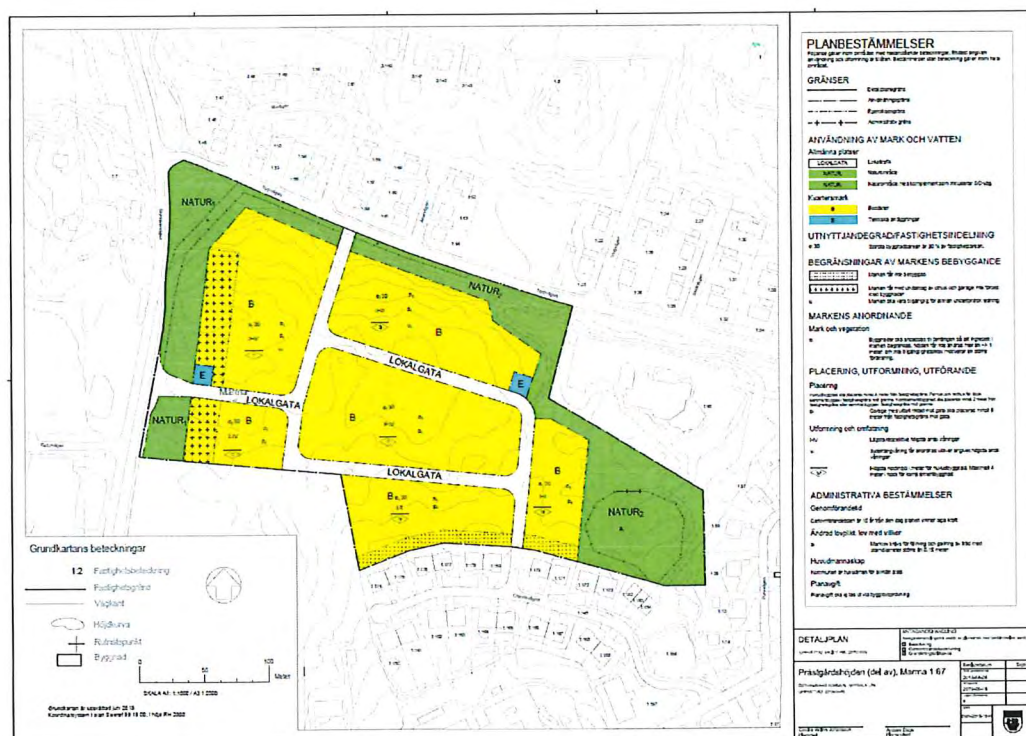
Bygg- och miljönämnden

Forts. § 119

Planområdet

Detaljplanens syfte är att möjliggöra för centralt belägna bostäder i Alunda tätort. Detaljplanen är flexibel och medger olika typer av bostadsbebyggelse.

Plankartan

Bygg- och miljönämnden

Forts. § 119

Revideringar som gjorts efter granskningen

- Ledningsrätt har upphävts
- Utredning om trafiklösning har tagits fram
- Redaktionella förändringar

Handlingar

Antagandehandlingarna består av

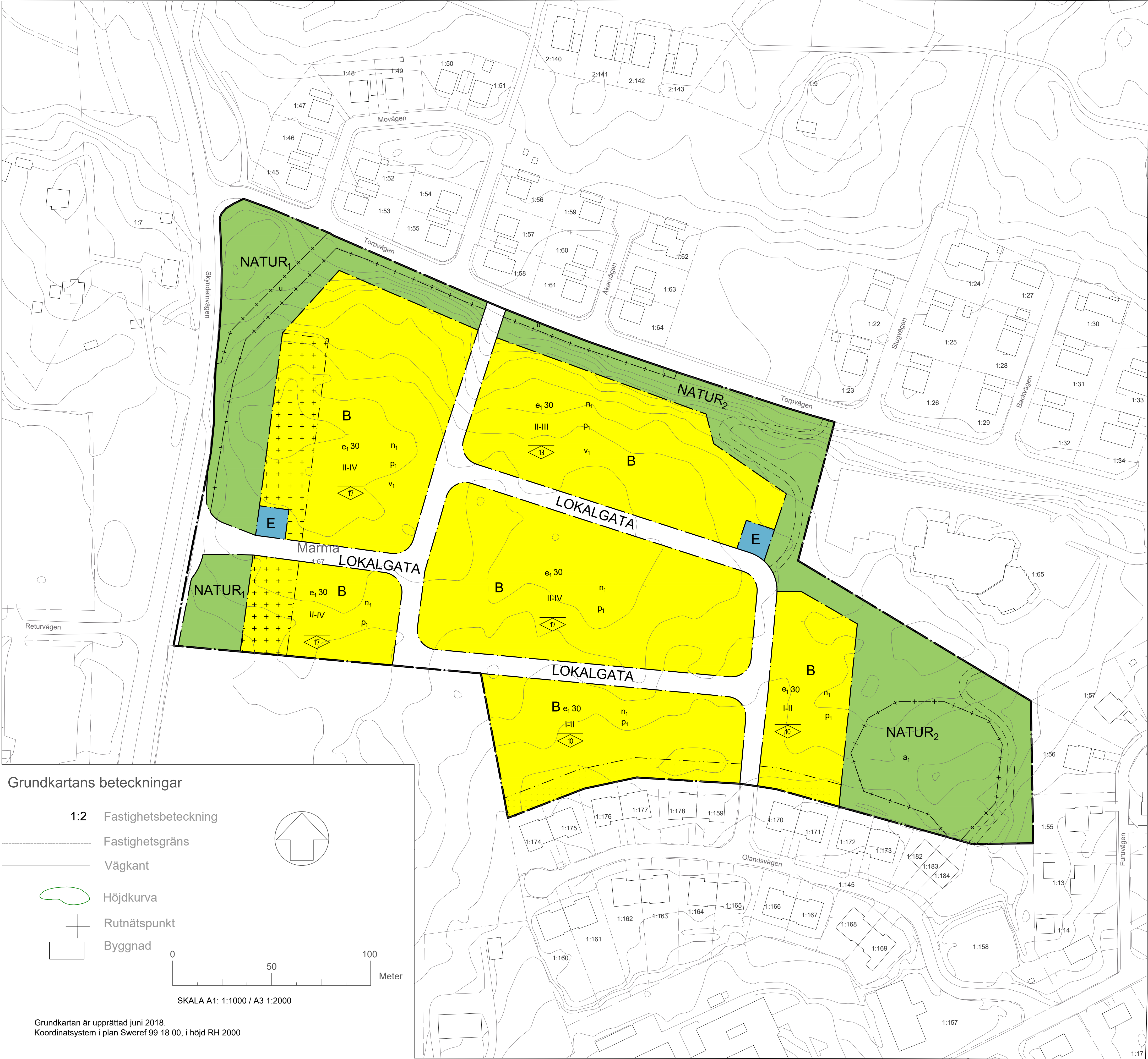
- Plankarta
- Planbeskrivning
- Granskningsutlåtande
- Behovsbedömning
- Planprogram
- Dagvattenutredning
- Naturvärdesinventering
- Bevarandestatusutredning
- Trafikbullerutredning
- Trafikutredning

Bilaga:

Besvärshänvisning

B.

CP

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela området.

GRÄNSER

- Detailplanegräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Administrativ gräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser

- LOKALGATA: Lokaltrafik
- NATUR₁: Naturområde
- NATUR₂: Naturområde med komplement som inkluderar GC-väg

Kvartersmark

- B: Bostäder
- E: Tekniska anläggningar

UTNYTTJANDEGRAD/FASTIGHETSINDELNING

e₁ 30: Största byggnadsarean är 30 % av fastighetsarean.

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Marken får inte bebyggas
- Marken får med undantag av uthus och garage inte förses med byggnader
- Marken ska vara tillgänglig för allmän underjordisk ledning

MARKENS ANORDNANDE

Mark och vegetation

n₁: Byggnader ska anpassas till terrängen så att ingrepen i marken begränsas, höjden får inte ändras mer än +/- 1 meter, om inte tillgänglighetskrav motiverar en större förändring.

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

Placering

Huvudbyggnad ska placeras minst 4 meter från fastighetsgräns. Parhus och radhus får dock sammanbyggas i fastighetsgräns mot gränne. Komplementbyggnad ska placeras minst 2 meter från fastighetsgräns eller sammanbyggas i fastighetsgräns mot gränne.

p₁: Garage med utfart riktad mot gata ska placeras minst 6 meter från fastighetsgräns mot gata.

Utformning och omfattning

- I-IV: Lägsta respektive högsta antal våningar
- v₁: Sutturängvåning får anordnas oöver angivet högsta antal våningar
- 0.0: Högsta nockhöjd i meter för huvudbyggnad. Maximalt 4 meter i nock för komplementbyggnad

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vinner laga kraft

Ändrad lovplikt, lov med villkor

a₁: Marklov krävs för fällning och gallring av träd med stamdiameter större än 0,15 meter.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats

Planavgift

Planavgift ska ej tas ut vid bygglovsprövning

DETALJPLAN

UPPRÄTTAD ENLIGT PBL (2010:900)

Prästgårdshöjden (del av), Marma 1:67

ÖSTHAMMARS KOMMUN, UPPSALA LÄN
UPPRÄTTAD 2019-04-10

Cecilia Willén Johansson
Planchef

ANTAGANDEHANDLING

Antagandehandlingarna består av plankartan med bestämmelser samt:

- Beskrivning
- Genomförandebeskrivning
- Granskningsutlåtande

Beslutsdatum

2019-04-24

Antagande

2019-06-18

Lagkraftvinnande

DNR

BMN-2015-1644

CCO

Andree Dage

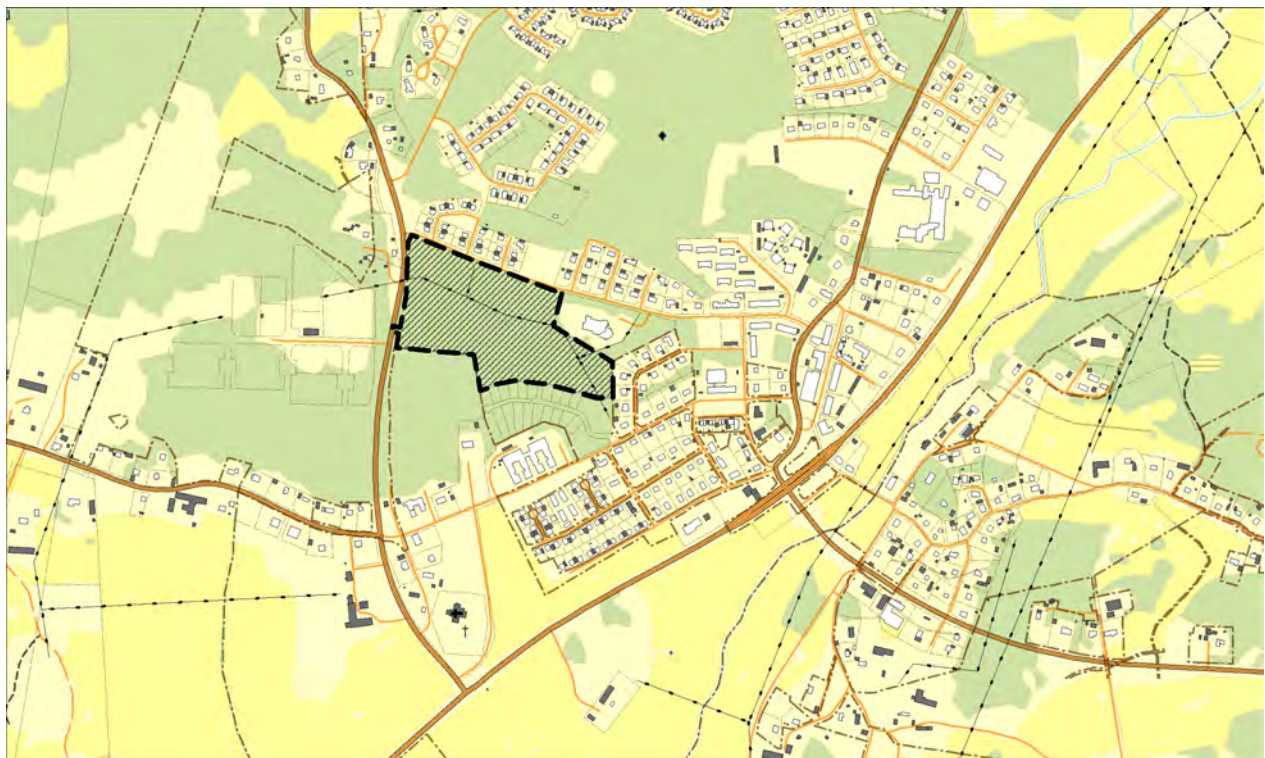
Planarkitekt

Planarkitekt

PLANBESKRIVNING

Detaljplan för Prästgårdshöjden, del av fastigheten
Marma 1:67, Alunda
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2019-04-10

Planområdets läge i tätorten Alunda

INLEDNING

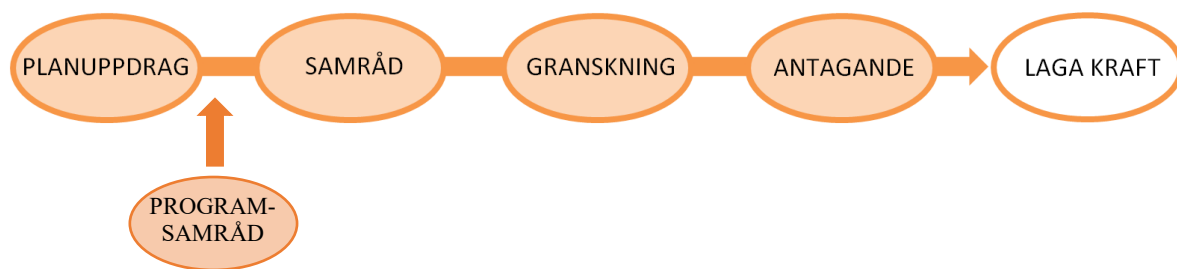
Vad är en detaljplan?

En detaljplan ska ge en samlad bild av markanvändningen och hur den fysiska miljön är tänkt att förändras och bevaras. I detaljplanen ska allmänna platser, kvartersmark och vattenområden och gränserna för dessa redovisas. Detaljplanen reglerar rättigheter och skyldigheter, inte bara mellan markägarna och samhället utan också markägarna emellan. Den är juridisk bindande och bestämmer bland annat vilken typ av bygglov som ges i olika områden eller vilken hänsyn som måste tas till strandskydd, riksintressen eller kulturhistoriska värden.

Arbetet med att ta fram en detaljplan regleras i plan- och bygglagen, PBL.

Processen

Detaljplanen hanteras med ett utökat förfarande med planprogram enligt Plan- och bygglagen 2010:900.

Planarbetet inleddes med ett planprogram som angav mål och riktlinjer för kommande planarbete. Planprogrammet var ett frivilligt steg som kommunen valde för att få in synpunkter från berörda myndigheter, organisationer, allmänhet och sakägare i ett tidigt skede.

Planprogrammet och de synpunkter som inkom under programsamrådet användes som underlag när ett förslag till detaljplan arbetades fram. Förslaget till detaljplan arbetades sedan om och var ute på samråd för att samla in ny information och nya synpunkter. Detaljplanen har sedan dess arbetats om ytterligare en gång och varit ute på granskning för att återigen samla in ny information och nya synpunkter. Efter granskning tas detaljplanen upp för beslut om antagande i Kommunfullmäktige.

PLANHANDLINGAR

Till planförslaget hör:

- o Plankarta
- o Planbeskrivning
- o Behovsbedömning
- o Fastighetsförteckning*

UTREDNINGAR OCH ÖVRIGA UNDERLAG

- o Planprogram
- o Granskningsutlåtande
- o Naturvärdesinventering, NVI 2016-09-19
- o Trafikbullerutredning, 2016-11-01
- o Dagvattenutredning, 2017-03-01
- o Bevarandestatusutredning, 2018-06-13
- o Trafikutredning 2019-05-29

*Handlingar markerade med * finns inte på webbplatsen på grund av dataskyddsförordningen(GDPR).*

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för ny bostadsbebyggelse i centrala Alunda där närhet till både service och kollektivtrafik finns. Det finns idag en stor efterfrågan på bostäder och byggbar mark i tätorten. Ambitionen är att skapa ett nytt bostadsområde där det erbjuds olika boendeformer som passar livets alla skeden. Det strategiska läget nära Alunda centrum tas tillvara genom en relativt hög exploateringsgrad.

PLANDATA

Planområdets storlek, läge och avgränsning

Programområdet är beläget i centrala Alunda och omfattar ca 7,5 ha mark. Det gränsar till Torpvägen i norr och till Skyndelnvägen i väster.

Nuvarande markanvändning och markägoförhållanden

Planområdet omfattas av delar av fastigheten Marma 1:67 som ägs av Östhammars kommun. Området består idag av oexploaterad skogsmark.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

I översiktsplanen, antagen 2016, anges att det finns stora möjligheter för Alunda att utvecklas, framförallt genom att befintliga bostadsområden förtätas och knyts samman. Delar av området pekas i översiktsplanen ut som utredningsområde för bebyggelseutveckling, men delar pekas också ut som grönområde. I översiktsplanen benämns tätortskartorna som ”Förslagskarta inför kommande fördjupning”.

Planförslaget bedöms i dagsläget inte vara helt överensstämmande med översiktsplanens intentioner. Bebyggelsetrycket i tätorten är stort och en naturvärdesinventering är gjord som stöd för en bedömning av värdena. En anpassning av planen för att behålla de flesta av områdena som utpekats som skyddsvärda har gjorts.

Detaljplaner

Större delen av området är inte detaljplanlagt sedan tidigare. I områdets norra del berörs mindre remsor av omkringliggande detaljplaner 4.04 (03-ALU-993), 4.09 (03-75:26) och 4.12 (03-76:236). Marken som berörs är planlagd som parkmark och större delen av denna mark föreslås

nu planläggas som natur. I öster berörs en mindre del av detaljplan 4:03 (03-ALU-922), även här är marken idag planlagd som park och planläggs som natur i detta förslag till detaljplan.

En liten del av planområdet berör också detaljplanen 4.31 (0382-P04/4), för industriområdet väster om Skyndelinvägen. Denna har en löpande genomförandetid till juni 2019 och berörs endast vid den föreslagna infarten. Att ändra denna del bedöms inte innebära några negativa konsekvenser för någon fastighetsägare.

Riksintressen

Riksintresse för Totalförsvaret

Området berörs av Riksintresse Totalförsvaret, Stoppområde höga objekt och Influenzområde luft- rum. Inom sådana områden får ny bebyggelse inte överstiga 45 meter.

Kommunala beslut

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott fattade 2015-08-12 beslut om att påbörja planarbete för området. Planen hanterades med utökat förfarande med planprogram.

Beslut om programsamråd fattades 2016-05-25 av Bygg- och miljönämnden. Planprogrammet var ute på programsamråd under perioden 16 juni – 10 augusti 2016.

Beslut om samråd fattades 2017-03-08 av Bygg- och miljönämndens arbetsutskott. Detaljplanen var ute på samråd under perioden 15 mars – 5 april 2017.

Beslut om granskning fattades 2018-06-20 av Bygg- och miljönämnden och var ute på granskning under perioden 4 juli – 15 augusti 2018.

BEHOVSBEDÖMNING

Förenlighet med 3,4 och 5 kap Miljöbalken

Markanvändningen i planen är förenlig med bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden enligt miljöbalken 3 och 4 kap.

Vid planering skall kommuner och myndigheter iaktta miljökvalitetsnormer enligt miljöbalkens 5 kap 3 §. Detaljplanen utformas så att dess genomförande inte leder till att miljökvalitetsnormerna överskrids.

Behovsbedömning och ställningstagande

Kommunen har tagit fram en checklista för behovsbedömning. Enligt checklistan anses inte genomförandet av detaljplanen påvisa negativ effekt på miljön, hälsan eller hushållning med mark, vatten och andra resurser. Ett genomförande av planen bedöms inte enskilt eller sammanvägt bli betydande om förebyggande åtgärder beskrivna i denna handling vidtas.

Kommunens bedömning är att detaljplanens genomförande inte innebär en betydande påverkan på miljön. Planen kommer därför att hanteras utan en miljöbedömningsprocess och en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap miljöbalken kommer inte att upprättas.

Länsstyrelsen bedömde, i sitt yttrande under programsamrådet, med beaktande av kriterierna i bilaga 4 till förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), att rubricerad detaljplan inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § Miljöbalken (MB).

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Natur och kultur

Mark, vegetation, djurliv

Planområdet är idag ett oexploaterat skogsområde där marken består av främst berg och morän. Området domineras av jämngammal tallskog som förmodligen är gallrad vid något tillfälle då träden står med nästan samma avstånd från varandra över hela ytan. Närmast Torpvägen finns en remsa med äldre barrskog och litet inslag av lövträd.

Bilden till vänster: Skogen inom planområdet, till vänster syns den yngre skogen som domineras av tall och till höger syns den något äldre skogen med dominans av gran. **Bilden till höger:** Områdets sluttning ner mot Torpvägen.

I samband med planarbetet har en naturvärdesinventering gjorts. Den visar på generellt låga naturvärden inom området men har pekat ut tre olika naturvärdesobjekt. Samtliga utpekade naturvärdesobjekt har bedömts ha påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3.

Skalan för naturvärdesklasser består av:

- o Högsta naturvärde (naturvärdesklass 1),
- o Högt naturvärde (naturvärdesklass 2),
- o Påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3)
- o Visst naturvärde (naturvärdesklass 4).

Naturvärdesobjektens läge och omfattning redovisas i kartan nedan. Planområdets gräns har förändrats sedan naturvärdesinventeringen gjordes och större delen av naturvärdesobjekt 3 utgår från planområdet. En mindre del, längst upp i norr, är dock belägen inom nuvarande planområde.

Karta över inventeringsområdet och de fynd som påträffats. Planområdet har minskats sedan naturvärdesinventeringen gjordes och större delen av naturvärdesobjekt 3 utgår från planområdet.

1. Barrblandskog vid Torpvägen

Skogsmark som sluttar ned mot Torpvägen i norr. Markförhållanden är friska- något fuktiga. Olikåldrigt trädskikt som domineras av gran och tall. Några äldre aspar samt också yngre björk och rönn. I fältskiktet har bland annat blodrot, blåbär, liljekonvalj, nattviol, odon och ekorrhör påträffats.

Biotopvärde: Gamla träd (tall, asp, gran), olikåldrigt trädskikt, nordslänt, frodigt risskikt.

Artvärde: Inga förekomster av naturvårdsarter. Växten linnea antyder dock en viss skoglig kontinuitet. Nattviol kan fungera som indikatorart för äng och bete men inte som skoglig signalart.

2. Bestånd av gamla tallar vid Kyrkgärdet

I områdets sydöstra del finns ett bestånd av ett tiotal gamla tallar samlade kring en bergsknalle. Tallarnas ålder uppgår till drygt 150 år. Markförhållanden är torra till i svackorna friska. På platsen finns även bland annat lite björk, gran, lönn, säl, blåbär, kruståtel och liljekonvalj.

Biotopvärde: Tallskog med träd som är betydligt äldre än i det omgivande landskapet, solexponerade träd.

Artvärde: Objektet saknar naturvårdsarter.

3. Sumpskog vid Skyndelnvägen (endast en liten del av naturvärdesobjekt 3 är belägen inom planområdet)

Liten sumpskog vid Skyndelnvägen. Närmast vägen finns en trumma och i anslutning till denna en mindre vattensamling. I vattensamlingen påträffades mindre vattensalamander. Inom området finns någon tall, yngre björk, klibbal, lövsly och vide. Blodrot, bredkaveldun, kråklöver, skavfräken, starrarter och vecketåg.

Biotopvärde: Fuktig skog, liten vattensamling, solexponerad vattensamling.

Artvärde: Mindre vattensalamander, visserligen en vanlig art men som ställer krav på sin miljö.

Vid inventeringen påträffades totalt två fridlysta arter inom planområdet, Jungfru Marie nycklar och nattviol. Jungfru Marie nycklar påträffades på två platser (inom nuvarande planområde) och är möjligen den vanligaste orkidén i Sverige men är liksom alla andra orkidéer fridlyst. Nattviol påträffades med sammanlagt två exemplar i områdets östra del. Strax söder om planområdet, vid sumpskogen intill cykelvägen som löper parallellt med Skyndelnvägen, påträffades även mindre vattensalamander som också är en fridlyst art.

I planförslaget bevaras delar av skogsmarken och planläggs som naturmark. Det handlar främst om ytor mot Skyndelnvägen och Torpvägen där marken är kuperad och där det även kan vara bra med en buffert mellan bostäder och vägar. Det område som i naturvärdesinventeringen utpekats som "Naturvärdesobjekt 2" föreslås också bevaras och planläggas som naturmark. Naturmark regleras med bestämmelserna **NATUR₁** eller **NATUR₂** i plankartan. **NATUR₁** syftar till ett vanligt naturområde medan **NATUR₂** innefattar naturområde med komplement som inkluderar gång- och cykelväg.

Området som i naturvärdesinventeringen pekades ut som "Naturvärdesobjekt 1" behöver tas i anspråk för bostadsbebyggelse och bedöms inte vara möjlig att bevara i en kommande exploatering. Ambitionen är dock att vid avverkning ta tillvara på den döda veden och lägga upp den i faunadepåer i annat naturområde. Naturvärdesobjekten visar ofta på en specifik karaktär men behöver inte nödvändigtvis innebära att området måste bevaras eller skyddas. I tätorten Alunda är bostadsförsörjningen ett så pass angeläget intresse att kommunen bedömer att det väger tyngre än platsens naturvärden. Det finns några exemplar Jungfru Marie nycklar som inte kommer vara möjliga att bevara då de sammanfaller med lokalgatans anslutning till Torpvägen. Lokalgatan är placerad i en före detta ledningsgata för att ingreppen i marken ska bli så små som möjligt, i övrigt råder stora höjdskillnader mellan planområdet och Torpvägen.

Bedömning av bevarandestatus och risker för påverkan för fridlysta arter

En bedömning har gjorts av samtliga funna arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen. De arter som bedömts är orkidéerna Jungfru Marie nycklar och nattviol. De bedöms ha en gynnsam bevarandestatus lokalt regionalt och nationellt och den planerade verksamheten riskerar inte att påverka arternas bevarandestatus. Mindre vattensalamander har också bedömts även om det berörda området till största del ligger utanför planområdet. Det kan finnas en viss påverkan på

mindre vattensalamander under utbyggnadsfasen som påverkar bevarandestatusen för arten negativt. Detta går dock att hantera genom förebyggande åtgärder i samband med utbyggnaden i området. För mer information se bevarandestatusutredningen.

Stadsbild

Detaljplanen innebär att skogsmark, det vill säga tidigare obebyggd mark, tas i anspråk för ny bebyggelse. Det innebär en förändring av såväl den aktuella platsen som området som helhet. Troligen kan den största förändringen uppfattas från Torpvägen men även från väg 288 kommer stadsbilden att se förändrad ut.

Kulturmiljö och fornlämningar

Det finns inga registrerade fornlämningar inom området. En mindre del av planområdet ligger inom bevarandeområde ÖS 27 som bland annat redovisas i Jord och järn, kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun (1999). Ös 27 gäller Alunda centralbygd och omfattar ett väldigt stort område. De värden som beskrivs i närheten av programområdet är bland annat Alunda kyrkomiljö och äldre egnahemsbebyggelse i Alunda tätort. Planområdet är, liksom större delen av tätorten Alunda, beläget inom område utpekade för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet. Områdets läge i tätorten och det faktum att det består av skogsmark gör att en exploatering inte bör påverka odlingslandskapets värden negativt.

Miljöförhållanden

Miljökvalitetsnormer

Planens genomförande ska inte leda till att miljökvalitetsnormer överskrids. I checklista för behovsbedömning som kommunen tog fram i startskedet bedömdes att miljökvalitetsnormer för luft och ljud inte påverkas av planens genomförande.

I den dagvattenutredning som tagits fram konstateras att detaljplanens genomförande inte bedöms medföra risk för försämring av miljökvalitetsnormerna för vatten. Detta på grund av att den ekologiska statusen inte är kopplad till föroreningshalter i dagvatten samt att kvicksilverföroreningar till stor del tillförs området via atmosfärisk deposition. Recipienten har dock problem med övergödning och exploateringen medför en liten ökning av utsläppet av fosfor och kväve även efter rening. Exploateringen bedöms dock inte påverka recipientens status i någon större utsträckning då dessa utsläpp i jämförelse med recipientens totala avrinningsområde sannolikt är ganska små eftersom att avrinningsområdet till stor del består av åkermark. Arbeta med att få ner övergödningen i recipienten pågår parallellt med denna detaljplan.

Förorenad mark

Det finns inga kända föroreningar i marken och inga indikationer på tidigare verksamheter inom området.

Radon

Enligt kommunal praxis ska radonmätning ske i bygglovsskedet. Tidigare översiktlig kartläggning av radon inom kommunen har visat sig vara opålitlig när det handlar om att ge indikation på ra-

donhalt i färdig byggnad. Det är upp till respektive fastighetsägare att vidta tillräckliga åtgärder för att rikt- och gränsvärden inte ska överskridas.

Störningar

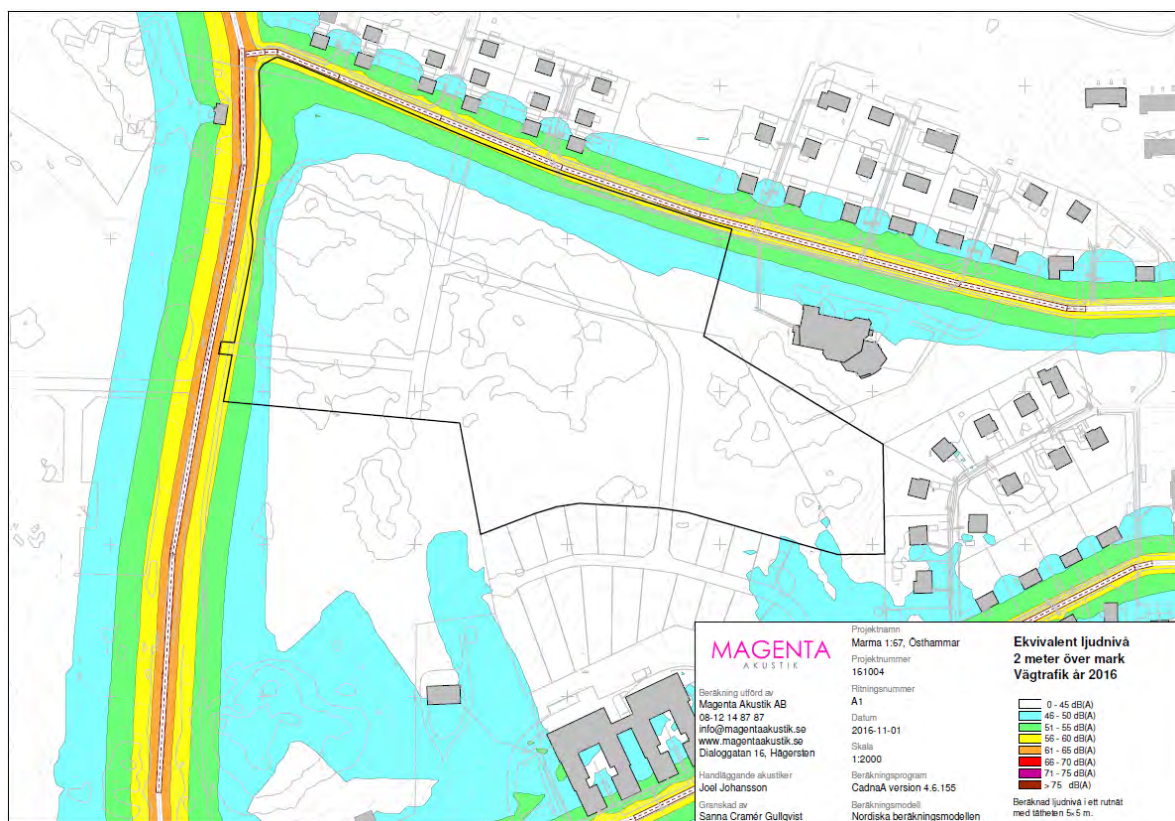
Buller

En trafikbullerutredning har gjorts för att säkerställa att riktvärden gällande buller inte riskerar att överskridas. Slutsatsen är att det finns goda möjligheter att uppföra bostadsbebyggelse inom planområdet utan att gällande riktvärden överskrids:

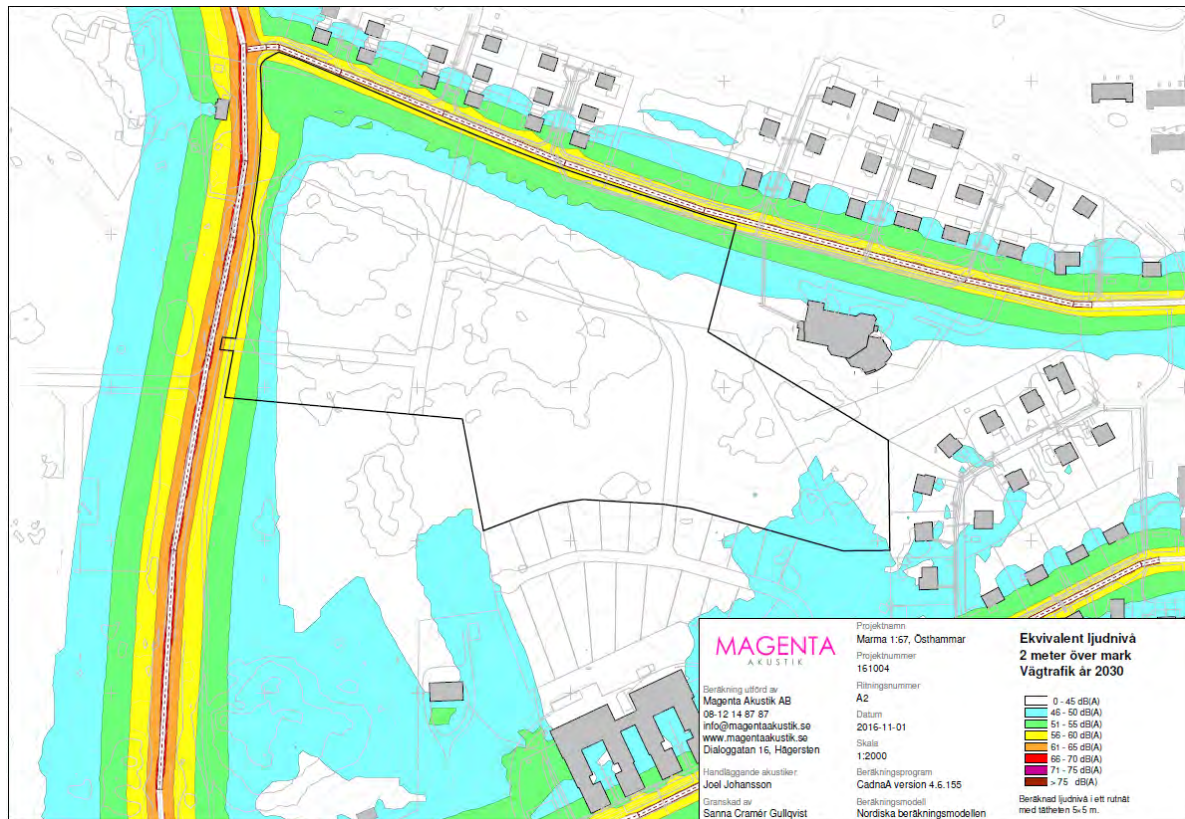
- o 55 dBA ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad samt 50 dBA ekvivalent ljudnivå
- o 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden
- o 60 dBA ekvivalent ljudnivå kombinerat med uteplats om högst 50 dBA och 70 dBA maximal ljudnivå för bostäder om högst 35 kvadratmeter.

De trafikuppgifter som använts i beräkningen har för Skyndelvägen erhållits från Trafikverket och uppräknats med 1,5 % per år för att erhålla dagens trafiksituation och gällande Torpvägen och Prästgårdsvägen har de skattats efter en översiktlig trafikräkning. Prognosen för år 2030 är uppräknad med 1,5 % per år från 2016 års trafikflöden.

Beräkningarna visar att den ekvivalenta ljudnivån är 55 dBA eller lägre inom större delen av planområdet. Mindre delar av området, närmast Skyndelvägen och Torpvägen, får nivåer som överstiger 55 dBA. I planförslaget utgörs marken närmast dessa två vägar av naturmark. Inom planområdet kommer området närmast Torpvägen och även i viss mån närmast Skyndelvägen att vara utsatt för en del buller från maximal ljudnivå och i synnerhet vid tunga fordon. Dessa bedöms ändå som möjliga att hantera genom tekniska åtgärder och planlösningar.

Ekvivalent ljudnivå 2 meter över mark, vägtrafik år 2016

Ekvivalent ljudnivå 2 meter över mark, vägtrafik år 2030.

Risk och säkerhet

Skred

Det finns ingen indikation på risk för skred eller liknande inom området.

Höga vattenstånd/översvämning

Det finns inga uppgifter om risk för översvämning inom området. I anslutning till planområdets sydvästra del finns en yta som löper risk att bli översvämmad vid skyfall. Den redovisas i Länsstyrelsens skyfallskartering från 2016. Ingen bebyggelse föreslås i direkt anslutning till denna yta.

Transport av farligt gods (m.m.)

Det finns i dagsläget inga vägar eller järnvägar med transport av farligt gods inom eller i direkt angränsning till planområdet. Närmast är väg 288, ca 500 meter söder om planområdet.

Bebyggelseområden

Bostäder

Det finns idag inga bostäder inom planområdet. I angränsande områden (i norr, söder och öster) finns enbostadshus i 1-1,5 våningsplan.

Planförslaget möjliggör för bostadsbebyggelse i form av flerbostadshus, radhus, parhus och friliggande villor. I plankartan regleras bostadsbebyggelse med bestämmelsen **B**.

I den södra och östra delen av planområdet så tillåts bostadshus uppföras i maximalt två våningar med en högsta nockhöjd om 10 meter. I den norra delen av planområdet tillåts bostäder vara mellan två till tre våningar och med en högsta nockhöjd om 13 meter. I planområdets centrala och västra delar tillåts bostäder i två till fyra våningar med en högsta nockhöjd om 17 meter. Inom delar av planområdet, det vill säga de områden som sluttar mot Torpvägen får suterrängvåning anordnas utöver högsta antalet våningar, detta regleras med bestämmelsen **v1**. Största byggnadsarea är satt till 30 % av fastighetens storlek (**e1**). Byggnadsarea kan enkelt förklaras som det avtryck en byggnad gör på marken.

Huvudbyggnader ska som regel placeras minst fyra meter från fastighetsgräns, undantaget är parhus och radhus som tillåts sammanbyggas i fastighetsgräns. Där kvartersmarken ligger i direkt anslutning till bostadstomterna i söder har 10 meter prickmark införts i plankartan. Prickmarken innebär här att byggnader inte kan uppföras närmare än 10 meter från fastighetsgräns. Detta är tänkt att fungera som en bebyggelsefri zon mellan bebyggelsen vid Olandsvägen och den tillkommande nya bebyggelsen norr om denna.

Den nya bostadsbebyggelsen ska anpassas till terrängen och därmed finns även planbestämmelsen **n1** med i plankartan. Denna anger att byggnader ska anpassas till terrängen så att ingrepp i marken begränsas. Markens höjd får inte ändras mer än +/- 1 meter om inte tillgänglighetskrav motiverar en större förändring.

För komplementbyggnader anges att de får ha en högsta nockhöjd på 4 meter och att de ska uppföras minst två meter från fastighetsgräns eller sammanbyggas i fastighetsgräns mot granne. Garage som placeras med utfart riktad mot gata ska placeras minst sex meter från fastighetsgräns mot gata, detta regleras genom bestämmelsen **p1** i plankartan.

Arbetsplatser, övrig bebyggelse (befintliga och ev. föreslagna)

Det finns inga arbetsplatser eller övrig bebyggelse inom planområdet. I närområdet finns Furuhöjdskyrkan, en ekumenisk frikyrka, äldreboendet Olandsgården samt en återvinningscentral väster om Skyndelnvägen.

Offentlig service

I Alunda finns flertalet förskolor, Furustugans förskola, Alma förskola och Myrans förskola är kommunala. Utöver det finns också ett antal dagbarnvårdare och fristående dagbarnvårdare inom tätorten. Furustugan är den förskola som är närmast belägen, ungefär 450 meters promenadväg från planområdet.

Olandsskolan är den grundskola som finns i Alunda. Det är en F-9 skola som ligger ca 1 kilometers promenadväg nordöst om planområdet. Närmsta vägen idag är via Torpvägen och Marmavägen. Längs Torpvägen finns en markerad gång- och cykelväg och intill Marmavägen finns trottoar.

Bibliotek återfinns i Olandsskolans lokaler, närmsta vårdcentral ligger på Parkvägen ca 500 meter öster om planområdet och folktandvården återfinns i Alunda centrum, ca 700 meter från planområdet.

Kommersiell service

I Alunda centrum, på ca 700 meters avstånd finns matvarubutik, konditori, pizzeria, hårfrisör och annan kommersiell service.

Friytor

Lek och rekreation

I närområdet finns mycket goda möjligheter till utelek och rekreation. Nordöst om planområdet finns ett stort skogsområde som inrymmer motionsspår och ansluter till idrottsområden och strax utanför planområdet, norr om Torpvägen, finns en välutrustad allmän lekplats.

Delar av skogsmarken i planområdet ska bevaras och på dessa platser kommer det finnas möjlighet till utelek. Det avsätts ingen specifik yta för ny lekplats i plankartan men möjlighet finns att anordna en sådan på kvartersmark (**B**). Lekplatser som uppförs på kvartersmark vänder sig till barn inom området och brukar skötas och underhållas av fastighetsägaren.

Park och naturmiljö

Någon parkmark kommer inte inrymmas i detta planförslag utan endast naturmark.

Gator och trafik

Området är beläget centralt i tätorten Alunda och gränsar till Skyndelnvägen (väg 685) i väster och Torpvägen i norr. Den nya lokalgatan samt gång- och cykelvägar ska byggas ut och anslutas till det övergripande nätet.

Lokalgata

Plankartan medger en 10 meter bred lokalgata. Det skapar förutsättningar för god framkomlighet för samtliga trafikanter. Inom dessa 10 meter finns möjlighet att utöver körfält för biltrafik anordna en eventuell trottoar eller gång- och cykelväg.

Från planområdet föreslås nya anslutningar mot Skyndelnvägen (trafikverket är väghållare) och Torpvägen (kommunen är väghållare). Lokalgatan ansluts också mot Olandsvägen i söder vilket även möjliggör utfart mot Prästgårdsvägen. Lokalgatan är placerad på ett sådant sätt att det, vid en eventuell framtida exploatering av fastigheten Alunda 1:1 söder om planområdet är möjligt att bygga ut lokalgatan söderut.

Anslutningen mot Skyndelnvägen är placerad minst 50 meter från befintlig korsning. Sikten bedöms vara god på platsen och då även möjligheterna att skapa en säker korsning. Lokalgatan kommer korsa en befintlig gång- och cykelväg som löper parallellt med Skyndelnvägen och inför genomförandet av detaljplanen kommer passagen särskilt studeras för att säkerställa trafiksäkerheten för fotgängare och cyklist. En anslutning mot Skyndelnvägen är nödvändig för att fördela

trafikflödet inom området och för att skapa en smidig förbindelse med väg 288. Många inom orten bilpendlar och även om kommunen vill främja kollektivt resande framför bilism så är det samtidigt viktigt att de bilresor som trots allt görs påverkar omkringliggande bebyggelse i så liten utsträckning som möjligt.

Gång-och cykelväg

Längs med Skyndelnvägen och Torpvägen finns idag befintlig gång- och cykelväg. I närliggande detaljplaner, i bostadsområdet söder om planområdet samt vid Furuhöjds kyrkan, finns mark avsatt för allmän gångtrafik men som inte iordningställts som gångväg ännu.

Planförslaget möjliggör att gång- och cykelväg anläggs mellan lokalgatan och Torpvägen, strax väster om Furuhöjds kyrkan, samt i områdets östra del där en anslutning kan skapas till de områden som reserverats för allmän gångtrafik i angränsande detaljplaner. Dessa anslutningar har i detta skede illustrerats i plankartan och möjliggörs med planbestämmelsen **NATUR₂**, naturområde med komplement som inkluderar gång- och cykelväg.

Planförslaget möjliggör gång- och cykeltrafik inom det område som avsatts för lokalgata.

Kollektivtrafik

Närmsta busshållplats finns vid Torpvägen i områdets norra del. I övrigt finns goda kommunikationsmöjligheter från Alunda centrum ungefär 700 meters promenadväg från området. Där finns täta bussavgångar mot både Östhammar/Gimo/Öregrund och Uppsala.

Parkering, utfarter

Planområdet får en ny utfart mot Skyndelnvägen (väg 685) och Torpvägen. Området knyts även samman med bostadsområdet i söder vilket medför möjlighet till utfart mot Prästgårdsvägen.

Parkering ska lösas på kvartersmark och på den egna fastigheten. I områdets västra del finns en yta med korsprickad mark, där bostadsbebyggelse inte får uppföras men som lämpar sig väl för anordnande av parkeringsplatser eller uppförande av carportar eller garage.

Garage som placeras med utfart riktad mot lokalgatan ska placeras minst 6 meter från fastighetsgräns mot gatan. Detta regleras med bestämmelsen **p₁** i plankartan.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

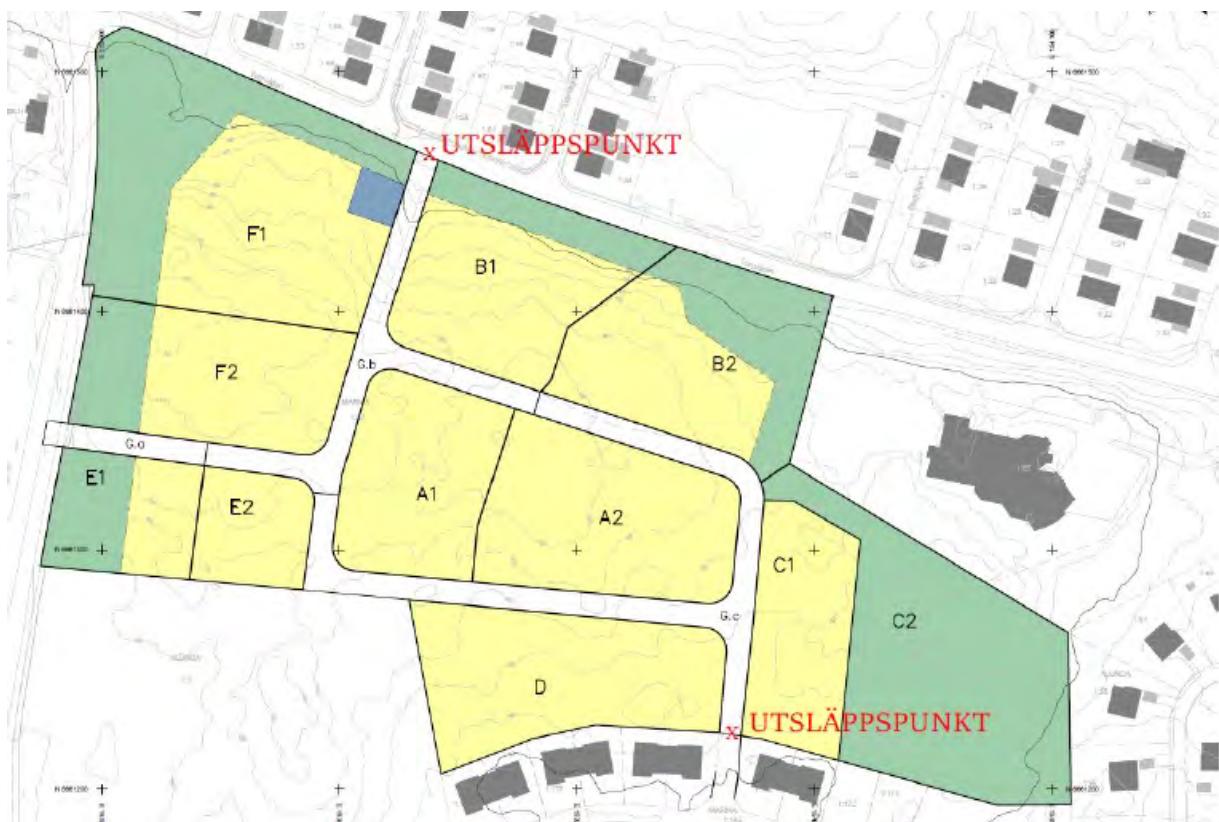
Den tillkommande bebyggelsen ska anslutas till det kommunala vatten- och avloppsnätet. Ledningar placeras i lokalgatan och anslutningspunkter skapas. Hur anslutningarna skall utformas kommer att utredas närmare i det fortsatta planarbetet.

Det råder i dagsläget kapacitetsbrist i den kommunala VA-försörjningen. Arbete med att lösa detta pågår parallellt med detaljplanen. Inga nya bostäder kommer att uppföras innan VA-situationen är åtgärdad och nya anslutningar kan tillåtas. Dock kan det förekomma förberedande arbete inför uppförande av nya bostäder.

Dagvatten

Området är idag ett oexploaterat skogsområde där marken består delvis av berg, delvis sandig morän och infiltrationsmöjligheterna bedöms som relativt goda inom området med sandig morän.

Den föreslagna exploateringen skulle innebära att flödet till befintligt ledningsnät ökar till 300 l/s respektive 260 l/s vid den norra respektive södra anslutningspunkten (se bild nedan) om ingen fördröjning/infiltration sker på kvartersmark. Utgångspunkten är att avrinningen inte ska öka efter en exploatering och därför föreslås infiltrationsdiken på varje område med kvartersmark som kan magasinera och fördröja dagvattnet. Det ges även utrymme för att anlägga fördröjnings- och reningsanläggningar i lokalgata inom planområdet.

Planområdet indelat i delområden samt med utsläppspunkter utmarkerade.

För att uppnå utflöden som motsvarar befintlig avrinning om naturmarken vore ansluten till ledningsnätet krävs 220 m³ magasinvolym för kvartersmarken. Magasinvolymen kan fördelas mellan olika fördröjningsmetoder såsom dagvattenkassetter, svack- och infiltrationsdiken samt planeringsytor och lokala dammar. Med denna fördröjning skulle, vid ett framtida 5-årsregn 95 l/s avledas till den norra anslutningspunkten och 113 l/s till den södra.

Delområden	Magasinsvolym				
	Utflöde före exploatering*	Reducerad area efter exploatering	Specifik avtappning**	Genomsnittlig specifik avtappning***	Erforderlig magasinsvolym
	l/s	ha _{red}	l/s / ha _{red}	l/s / ha _{red}	m ³
A1	9	0,22	41	27	26
A2	12	0,29	41	27	35
B1	9	0,22	41	27	26
B2	8	0,18	41	27	22
C1	7	0,14	53	36	13
D	12	0,22	53	36	21
E1	3	0,06	41	27	7
E2	4	0,10	41	27	12
F1	12	0,29	41	27	35
F2	8	0,19	41	27	23
Summa					220

* Motsvarar det maximala utflödet ur föreslaget magasin

** Beräknas genom (flödet före exploatering)/(reducerad area efter exploatering)

*** Motsvarar den avtappning som magasinet dimensioneras efter

Erforderlig magasinsvolym som krävs inom respektive delområde med kvartersmark för att avrinningen inte ska öka efter en exploatering.

Kommunen ser positivt på öppna dagvattenlösningar då dessa kombinerar funktion med trivsel och kan skapa mer intressanta och tilltalande innergårdar.

El, tele och bredband

Området bedöms kunna anslutas till el- och telenätet samt bredband.

Uppvärmning

Uppvärmning hanteras av respektive fastighetsägare/exploatör.

Avfall

Avfall ska hanteras enligt de föreskrifter om avfallshantering som finns sammanställda i "Renhållningsordning för Östhammars kommun". Avstånd mellan hämtningsställe och avfallsutrymme ska vara högst 10 meter och renhållningsfordon ska kunna angöra från gatan utan backningsrörelser. Utrymme för avfall får anordnas på kvartersmark inom den egna fastigheten.

Brandsäkerhet

Området ska förses med brandpostnät.

Sociala frågor

Tillgänglighet och trygghet

Väl upplysta gång- och cykelvägar är viktigt för så väl tillgängligheten som tryggheten inom bostadsområden. De måste också uppfylla tillgänglighetskraven i Boverkets byggregler.

Angöringsplats för bilar och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska kunna ordnas efter behov inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig entré till publika lokaler, arbetslokaler och bo-

stadshus. Markbeläggningen ska vara fast, jämn och halkfri. Antalet parkeringsplatser bör dimensioneras med hänsyn till avsedd användning eller antal bostäder och långsiktigt behov. Tillgängligheten säkerställs i kommande bygglovsgivning men är också viktig att lyfta i detaljplanearbetet. I detaljplanen läggs grunden för kommande bygglovsgivning.

Barnperspektivet

Det nya området ska anslutas till det befintliga gång- och cykelvägsnätet för att skapa trygga vägar för barn att färdas på. Ur ett barnperspektiv är det viktigt att de på ett enkelt sätt kan ta sig mellan hem, skola, vänner och fritidsaktiviteter.

Viss skogsmark och naturmark föreslås bevaras inom planområdet, dels på grund av naturvärden, för djurlivet och avskärmade mot befintliga vägar men också för att det ska finnas goda möjligheter till utelek för barn.

Möjligheten att anordna lekplats på kvartersmark finns, men kommer inte regleras i plankartan.

Administrativa frågor

Tidplan

Här nedan följer en preliminär tidplan för planarbetet. Tidplanen kan komma att ändras allt eftersom att frågor uppstår och utredningar som behöver göras.

Planuppdrag	Augusti 2015
Beslut om samråd av planprogram	Maj 2016
Programsamråd	Juni – augusti 2016
Beslut om samråd	Mars 2017
Samråd	Mars/april 2017
Beslut om granskning	Juni 2018
Granskning	Juli 2018
Godkännande inför antagande	Oktober 2018
Beslut om antagande	Juni 2019
Laga kraft	Juli 2019

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Genomförandetid

Planens genomförandetid föreslås vara 10 år från den dag den vinner laga kraft. Detta för att kommunen önskar en relativt snabb utbyggnad förutsatt att VA-verkets brister är åtgärdade men också för att det ska finnas möjlighet att revidera planförslaget om nya behov uppstår.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats.

Ansvarsfördelning

Östhammars kommun ansvarar för

- o utbyggnaden av allmän plats inom planområdet
- o framdragande av kommunalt VA och dagvattensystem på allmän plats enligt de lösningar som den underliggande dagvattenutredningen lyfter fram

Exploatören ansvarar för

- o Utbyggnad av kvartersmark enligt detaljplanen

Avtal

Markanvisningsavtal

Östhammars kommun äger marken inom området och kommer sälja kvartersmarken när detaljplanen vunnit laga kraft och åtgärder har vidtagits för den kommunala VA-försörjningen som gör det möjligt med fler anslutningar.

Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning m.m.

Planens genomförande innebär att kommunen, efter att detaljplanen vunnit laga kraft och åtgärder i den kommunala VA-försörjningen har vidtagits, säljer hela eller delar av kvartersmarken till exploatörer och byggherrar. Delar av området kan även komma att avstyckas för enskilda villatomter. I separata avtal kommer det regleras vilken part som bekostar de fastighetsrättsliga åtgärder som krävs för planens genomförande.

Rättigheter

En äldre ledningsrätt löpte tidigare genom området i öst-västlig riktning. Denna används inte längre, då de tidigare luftburna ledningarna istället grävts ner i anslutning till Torpvägen, Skyn delnvägen och Prästgårdsvägen. Ledningsrätten upphävdes i samband med detaljplanearbetet i januari 2019.

Fastighetskonsekvenser

Konsekvensen för fastigheten Marma 1:67 är i ett inledande skede att markanvändningen förändras. I samband med detaljplanens genomförande kommer fastigheter och områden för bebyggelse att styckas av och nya fastigheter skapas, vilket innebär att Marma 1:67 minskar till ytan.

Ekonomiska frågor

Planläggningen sker på kommunal mark där kommunen ansvarar för samt bekostar planarbetet. Efter att planen vunnit laga kraft och åtgärder vidtagits i den kommunala VA-försörjningen, avser kommunen att sälja kvartersmarken.

Överlåtelse av kvartersmark

En markanvisning kommer ske för det utpekade planområdet. Markanvisningen kommer ske vid den tidpunkt då kapacitet finns i det kommunala vatten och avloppsverket. Marken kommer sedan överlåtas i enlighet med köpeavtal till exploatören.

Anslutningsavgifter

Exploatören ska bekosta de anslutningsavgifter för teknisk infrastruktur som är kopplade till detaljplanens genomförande, exempelvis VA.

Fastighetsbildning/Lantmäteriförrättning

Kostnaden för de fastighetsrättsliga åtgärder som krävs för detaljplanens genomförande regleras vid försäljning av kvartermarken. Kommunen initierar förrättningar.

Upplands Energi har tidigare haft en luftledning genom planområdet. Ledningsrätten upphävdes under januari 2019 och bekostades av Upplands energi.

Inlösen, ersättning

Planförslaget bedöms inte innebära att det krävs inlösen eller ersättning av något slag.

Tekniska frågor

Tekniska utredningar

Exploatören inom området ansvarar för att hantera dagvattnet inom kvartersmark och att åtgärder för att motverka buller följs vid planens genomförande.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Miljökonsekvenser

Stadsbild

Detaljplanen innebär att skogsmark, det vill säga tidigare obebyggd mark, tas i anspråk för ny bebyggelse. Det innebär en förändring av såväl den aktuella platsen som området som helhet. Stadsbilden kommer att förändras och troligen uppfattas den som mest från Torpvägen då detaljplanen medger en högre och annan typ av bebyggelse än vad som finns i närområdet. Från väg 288 kommer också stadsbilden se förändrad ut då den nya bebyggelsen kommer synas över befintlig bebyggelse.

Kulturmiljö

Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte påverka kulturmiljövärden negativt.

Naturmiljö

Naturmiljön inom området kommer att påverkas då större delen av området planeras för bostadsbebyggelse. Upplevelsen av platsen kommer att förändras och natur nära centrala tätorten försvinner. Enligt den naturvärdesinventering som gjorts har området generellt låga värden men två naturvärdesobjekt med påtagligt naturvärde har pekats ut. Det ena, ett område med äldre tallar, kommer bevaras och planläggas som naturmark. Det andra naturvärdesobjektet, Barrblandskogen

mot Torpvägen kommer inte kunna bevaras i någon större utsträckning. Viss naturmark kommer även bevaras mot bland annat Skyndelnvägen och Torpvägen.

Friluftsliv och rekreation

Planområdet har en funktion som natur nära centrala tätorten med upptrampade stigar. Även om delar av skogsområdet kommer att bevaras som naturmark i detaljplanen bedöms de rekreativa värdena påverkas negativt. Viss naturmark bevaras dock i planområdet som kan ha rekreativa värden. Påverkan bedöms som lokal då det finns andra större skogsområden och platser för friluftsliv och rekreation i närheten av planområdet. I underlaget till kommunens strategiska planering för Alunda har de rekreativa värdena i grönområdet översiktligt utretts i tätorten. Det område som har högst rekreativt värde i det område som planläggs har också bevarats i plankartan som natur, det vill säga det östra grönområdet. Denna del har både högt rekreativt värde och naturvärde.

Mark och vatten

En exploatering av planområdet kommer att öka andelen hårdgjord yta och därmed kommer även mängden dagvatten som behöver omhändertas att öka. Detaljplanen bedöms inte medföra någon negativ påverkan på miljön förutsatt att dagvatten kan hanteras på ett tillfredsställande sätt. Möjlighet till rening och infiltrering ska finnas, se avsnittet ”Dagvatten”.

Resurshushållning

Planområdet angränsar till redan befintlig bebyggelse vilket innebär att befintliga system för hantering av vatten och avlopp kan användas. Området har ett bra läge inom tätorten med goda möjligheter att promenera eller färdas med cykel eller kollektivtrafik. Detaljplanen medger också en något högre bebyggelse än omkringliggande bostadsområden, detta för ett mer effektivt utnyttjande av marken.

Hälsa och säkerhet

En exploatering av området innebär ökade trafikrörelser vilket också medför ökade bullernivåer och markvibrationer. Omfattningen bedöms dock vara begränsad och den ökade mängden bedöms inte innebära att gällande riktvärden för trafikbuller eller vibrationer överskrids. Mellan föreslagna bostäder och industrimarken väster om Skyndelnvägen ska ett avstånd på 100 meter finnas. Däremellan ska skogsmark bevaras och parkeringsplatser/garage möjliggöras. Enligt den trafikbullerutredning som gjorts över dels dagsläget men också en prognos för år 2030 finns det goda möjligheter att placera bostadshusen så att riktvärden gällande buller inte ska överskridas.

Sociala konsekvenser

Trygghet och säkerhet

Detaljplanen innebär att ett hittills oexploaterat område tas i anspråk för bostadsbebyggelse. Det innebär att fler människor kommer att röra sig i området och att nya gång- och cykelvägar kommer anläggas. För de som bor i angränsning till planområdet kan det, kvälls- och nattetid, uppfattas tryggare att passera genom området istället för att ta sig runt det.

Tillgänglighet

Planområdets läge i centrala Alunda, anläggandet av nya gång- och cykelvägar samt närhet till kollektivtrafik skapar en god tillgänglighet. Det ska finnas utrymme för att anordna parkeringsplatser för funktionshindrade inom 25 meters gångavstånd från entréer.

Barnperspektiv

Inom planområdet finns möjlighet till goda utemiljöer och platser för barn att leka på. Anläggandet av nya gång- och cykelvägar underlättar för barn och unga att ta sig mellan hem, skola, vänner och fritidsaktiviteter.

Bostädernas upplåtelseformer

Ambitionen är att både friliggande villor, radhus och lägenheter ska kunna uppföras inom planområdet, och då både som äganderätt, bostadsrätter och hyresrätter. Detaljplan kan dock inte reglera upplåtelseformer utan det kan kommunen avtala om vid framtida markförsäljning.

Stadsliv och mötesplatser

En exploatering av området innebär att fler rör sig inom området. Det skapar också ett ökat underlag för service inom tätorten.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Planhandlingarna har upprättats av:

Andree Dage, Planarkitekt

Matilda Svahn, Planarkitekt

Torsten Blomé, Mark- och exploateringssamordnare

Camilla Andersson, Miljösakkunnig

med stöd från ÅF Infrastructure AB

Granskningsutlåtande

Förslag till detaljplan för Prästgårdshöjden, del av fastigheten
Marma 1:67
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 10 april 2019

Planförfarandet

Förslag till detaljplan för Prästgårdshöjden, del av fastigheten Marma 1:67 utgjorde underlag för granskning under perioden 4 juli – 15 augusti 2018. Detaljplanen hanteras med utökat förfarande enligt PBL 2010:900.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under denna tid. Planhandlingarna har under granskningstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar samt på kommunens hemsida. En kungörelse om granskning publicerades i Uppsala nya tidning 27 juni 2018. Ytterligare en kungörelse publicerades i Uppsala nya tidning samt lokal-tidningarna Östra Uppland och Annonsnytt den 4 juli 2018.

I detta granskningsutlåtande redovisas de yttranden som inkommit under granskningstiden, samtliga yttranden sammanfattas och kommenteras. Här sammanfattas även vilka synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen och vilka eventuella revideringar som sker i planhandlingarna innan detaljplanen antas.

Sammanfattning

Länsstyrelsen yttrar sig om att de bedömer att detaljplanen inte påverkar bevarandestatusen för berörda arter negativt. Vidare yttrar de sig i likhet med många andra, såsom exempelvis Gästrike Vatten AB om bristerna i VA-verket. Lantmäteriet har funderingar gällande en ledningsrätt i planområdet och formuleringen för prickmark i plankartan. Trafikverket yttrar sig om behovet av en trafikutredning för att kunna uppföra en in- och utfartsväg vid Skyndelnvägen. Furuhöjdskyrkan och många privatpersoner yttrar sig om att grönområdet bör bevaras för rekreation. Flera privatpersoner kritiserar även den planerade genomfartsvägen vid Olandsvägen.

Inkomna yttranden med kommentarer

Totalt inkom 16 yttranden under granskningen.

Remissinstans	Ankomst-stämplat	Yttrande utan erinran	Yttrande med synpunkter på planförslaget	Sakägare enligt fastighetsförteckning	Synpunkter som ej tillgodosetts
Myndigheter och grannkommuner					
1. Lantmäteriet Uppsala län	2018-07-17		X		
2. Uppsala kommun, brandförsvaret	2018-07-27	X	X		
3. Trafikverket	2018-08-15		X		
4. Länsstyrelsen i Uppsala	2018-09-14		X		
Föreningar och organisationer					
5. Svenska kraftnät	2018-07-06	X	X		
6. Upplands energi	2018-07-16	X	X		
7. Furuhöjdskyrkan	2018-08-13		X		X
8. Gästrike Vatten AB	2018-08-16	X	X		
Privatpersoner					
9. Maria Färnström och Mattias Färnström	2018-07-17		X		X
10. Roger Slothus	2018-07-20		X		
11. Kerstin Österberg	2018-07-25	X			

12. Hans och Anne-Marie Karlsson	2018-08-07		X	X	X
13. Anders Viklund och Åsa Viklund	2018-08-14		X	X	X
14. Jürgen Strache och Anne-Marie Larsson	2018-08-14		X	X	X
15. Henrik Holmstam och Maria Holmstam	2018-08-15		X	X	X
16. Maria Levis och Oskar Ehrning	2018-08-15		X	X	X

I detta dokument sammanfattas de inkomna yttranden och kommenteras. Samtliga originalyttranden hålls tillgängliga på Bygg- och miljöförvaltningen i Östhammars kommun.

Myndigheter och kommuner

1. Lantmäteriet Uppsala län

Lantmäteriet lyfter fram att det finns ledningar i området men inget redovisat markreservat på kvartersmark i plankartan. En ledningsrätt finns i området men är inte redovisad på plankartan. Vidare lyfter de fram att bestämmelsen om prickmark bör ses över genom att ändra formuleringen. Avslutningsvis lyfter de fram att grundkartan borde uppdateras vad gäller vägnamn.

Kommentar:

En ansökan om upphävande av ledningsrätt är inlämnad till lantmäteriet som i sin tur har upphävt ledningsrätten. Grundkartan har uppdaterats. Prickmarken ska regleras med den aktuella formuleringen.

2. Uppsala kommun, brandförsvaret

Brandförsvaret lyfter fram behovet av brandposter i området och att det hanteras lämpligen i samband med planeringen för att förbättra den kommunala vattenförsörjningen. Brandförsvaret tar kontakt med Gästrike Vatten AB för fortsatt dialog i frågan.

Kommentar: Yttrande noteras.

3. Trafikverket

Trafikverket lyfter fram att en utfart mot väg 685 (Skyndelnvägen) kan anses som möjlig under förutsättning att utformningskraven enligt VGU (Vägar och gators utformning) efterföljs. Trafikverket anser att siktsträckorna för anslutningen är uppfyllda. Dock saknar de en utredning på anslutningens utformning och påverkan av gång- och cykel-vägen (gc-väg). Det kommer kräva en ombyggnad av väg 685 samt en utredning över vilken korsningstyp som är bäst lämpad för platsen. En ombyggnad av gc-vägen kommer också behöva ske då det krävs 6 meter mellan väg 685 och gc-väg för att en personbil ska få plats att vänta innan den kan köra ut på väg 685 vid trafik. För åtgärder krävs förfarande enligt Väglagen. En utredning enligt ovan ska godkännas av Trafikverket innan detaljplanen kan antas.

Kommentar:

En trafikutredning har tagits fram och fungerar som stöd för utbyggnaden av utfarten mot Skyndelnvägen.

4. Länsstyrelsen i Uppsala

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap 10 § PBL. Länsstyrelsen lyfter fram att dricksvatten är en förutsättning för att bebygga området med bostäder och att

det samtidigt finns en kapacitetsbrist i Alunda som begränsar utbyggnaden av bostäder i tätorten. De lyfter även fram kommunens planer på att hitta en långsiktig lösning på dricksvattenförsörjningen som är hållbar. Vidare instämmer de i kommunens bedömning att den föreslagna bebyggelsen inte riskerar påverka arterna jungfru marie nycklar och nattviols bevarandestatus. Dock vill de lyfta fram behovet av planering inför genomförandet för att inte påverka naturvärden i området mer än nödvändigt.

Kommentar:

Vad gäller den rådande kapacitetsbristen för dricksvatten så kommer inga nya bostäder att uppföras förrän det finns tillräckligt med dricksvatten för att försörja nya hushåll. Vad gäller frågan om artskydd har kommunen tagit till sig av länsstyrelsens synpunkter och tar med sig dem i det fortsatta arbetet. Genomförandebeskrivningen har kompletterats med de föreslagna åtgärderna.

Föreningar och organisationer

5. Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrande noteras

6. Upplands energi

Upplands energi har inget att erinra mot detaljplanen.

Kommentar:

Yttrande noteras.

7. Furuhöjdskyrkan

Furuhöjdskyrkan lyfter fram att grönområdet ligger centralt och är av den anledningen attraktivt och att många använder området. De menar att varje centralt belägen grönområde utgör en tillgång för ett samhälle och ökar attraktionen. De vill inte att området längst i söder som angränsar till bebyggelsen vid Olandsvägen och området längst österut ska bebyggas. De lyfter fram att Furuhöjdskyrkans verksamhet växer och att det finns en störningsrisk.

Kommentar:

Kommunens bedömning är att behovet av bostäder är stort och att det finns grönområden som bevaras i och i närheten av området. I underlaget till kommunens strategiska planering för Alunda har de rekreativa värdena i grönområdena utretts i tätorten. Det område som har högst rekreativt värde i det område som planläggs har bevarats i plankartan som natur, det vill säga det östra grönområdet. Angående störningsrisken så bedömer kommunen att den risken är beaktad. Intill Furuhöjdskyrkan finns en buffertzona med naturmark. Den nya föreslagna kvartersmarken är belägen på ungefär samma avstånd från Furuhöjdskyrkan som befintlig bebyggelse intill. Det bör således inte föreligga någon ökad störningsrisk.

8. Gästrike Vatten AB

Gästrike Vatten har inga ytterligare yttranden avseende detaljplanen utöver deras tidigare yttrande under samrådstiden om brister i VA-försörjningen i Alunda.

Kommentar:

Yttrande noteras.

Privatpersoner

9. Maria Färnström och Mattias Färnström

De lyfter fram att de anser att Alunda gärna växer men att det inte ska förtätas i de centrala delarna och föreslår ett annat område. De vill värna om grönområdena som finns i tätorten och att grönområdet som planområdet berör skulle kunna användas till parkmark istället. Avslutningsvis lyfter de fram brister i dricksvattenförsörjningen i Alunda tätort.

Kommentar:

Behovet av bostäder är stort i Alunda och detta innebär att avvägningar behöver göras. I detta ingår då bland annat avvägningen mellan att bevara grönområden och att uppföra nya bostäder. Avvägningen har i detta område varit att bevara grönområden med högst naturvärde. I underlaget till kommunens strategiska planering för Alunda har de rekreativa värdena i grönområden utretts i tätorten. Det område som har högst rekreativt värde i det område som planläggs har också bevarats i plankartan som natur, det vill säga det östra grönområdet. Detta område har både högt rekreativt värde och naturvärde.

10. Roger Slothus

Roger lyfter fram att det inte borde byggas något ytterligare hus i Alunda förrän förutsättningarna med Alundas vatten och avlopp är löst.

Kommentar:

Kommunen arbetar parallellt med denna detaljplan att hantera Alundas VA-situation. I detta område kommer det inte byggas några bostäder förrän dessa kan försörjas med en ändamålsenlig VA-lösning.

11. Kerstin Österberg

Kerstin förklarar att hon är intresserad av ett boende i området och önskar att det byggs lägenheter med tillgång till uteplats i markplan samt att det är viktigt för henne att bo naturnära.

Kommentar:

När detaljplanen vunnit laga kraft är det tekniska förvaltningen som avgör hur de vill gå vidare med att sälja marken. Marken kommer inte att säljas förrän det finns tillräcklig kapacitet i det kommunala VA-verket. För frågor om försäljning av fastigheter kontakta således tekniska förvaltningen.

12. Hans Karlsson och Anne-Marie Karlsson

De anser att det endast ska vara tillåtet med gång- och cykelväg mellan Olandsvägen och Prästgårdshöjden. De lyfter fram att de övriga in- och utfartsvägarna räcker. De motsätter sig även beskrivningen i samrådsredogörelsen att behovet av genomfartsvägen till Olandsvägen beror på att det inte ska bli för långa bilvägar in i området. De menar att det är lika långt från Prästgårdsvägen in i området som de övriga in- och utfartsvägarna.

Kommentar:

Det finns ett behov av att fördela trafik i området. Även om ambitionen är att få människor att välja andra in- och utfartsvägar än den genom Olandsvägen så är det bra om en liten begränsad mängd trafik går genom den för att som sagt fördela trafiken i området. Det stämmer att det är ungefär lika långt från Prästgårdsvägen in i området som de övriga in- och utfartsvägarna är. Men hur långa bilvägarna blir beror också på var bilen börjar ifrån om det är exempelvis är söderifrån eller norrifrån och hur långt in i området den ska. Det är därför relevant att ha alternativa vägar in i området.

13. Anders Viklund och Åsa Viklund

De anser att området närmast Olandsvägen inte ska bebyggas då detta skogsparti gör området attraktivt att bo i, spännande för Olandsvägens många barn, används av vuxna som strövområde och bidrar till liv för fåglar och småvilt. Vidare anser de att Olandsvägen inte är lämplig som genomfart för biltrafik då den är för smal och kurvig.

Kommentar:

När kommunen planerar ett område så är det ofta flera intressen som står mot varandra och det gäller då att göra en avvägning mellan dessa olika värden. Kommunen har även valt att bevara de områden som har högst naturvärden. I underlaget till kommunens strategiska planering för Alunda har de rekreativa värdena i grönområdena utretts i tätorten. Det område som har högst rekreativt värde i det område som planläggs har också bevarats i plankartan som natur, det vill säga det östra grönområdet. Detta område har både högt rekreativt värde och naturvärde.

Syftet med bilvägen som ansluter till Olandsvägen är att fördela trafikmängden i området. Denna genomfart är dock tänkt att uppföras på ett sätt som är tänkt att begränsa hastigheten.

14. Jürgen Strache och Anne-Marie Larsson

De motsätter sig planen och anser att skogen ska bevaras. De lyfter fram att skogen behövs för en mängd olika naturvärden och för flera olika sociala värden. Istället vill de att det ska byggas bostäder på andra platser i Alunda.

Kommentar:

När kommunen planerar ett område så är det ofta flera intressen som står mot varandra och det gäller att göra en avvägning mellan dessa olika värden. Kommunen har även valt att bevara de områden som har högst naturvärden. I underlaget till kommunens strategiska planering för Alunda har de rekreativa värdena i grönområdena utretts i tätorten. Det område som har högst rekreativt värde i det område som planläggs har också bevarats i plankartan som natur, det vill säga det östra grönområdet. Detta område har både högt rekreativt värde och naturvärde. Eftersom det finns en stor efterfrågan på detaljplanerad mark som möjliggör för nya bostäder så måste kommunen ha en planberedskap inför framtiden. Detta innebär att kommunen undersöker utbyggnad av andra bostadsområden i Alunda med.

15. Henrik Holmstam och Maria Holmstam

De undrar om det verkligen finns ett behov av bostäder i Alunda eftersom kommunen inte pekar på var dessa uppgifter kommer ifrån. De efterfrågar ett grönområde mellan bebyggelsen vid Olandsvägen och den nya föreslagna bebyggelsen och att detta skulle fungera som ett naturligt insynsskydd och bullerskärm. De lyfter även fram att det inte finns någon utredning kring solbelysningen av Olandsvägen vid skövling av skogen. Vidare anser de att den föreslagna genomfartsvägen genom Olandsvägen inte ska finnas och att det räcker med de två övriga in- och utfarterna. De lyfter även fram vattentillgången i Alunda och att det på grund av detta är olämpligt att

anta en ny detaljplan för området innan vattenfrågan är löst. Avslutningsvis anser de att det saknas en bullerutredning för hur bostäderna på Olandsvägen påverkas av ökad trafik.

Kommentar:

Behovet av bostäder kommer från att de kommunala bostadstomterna är slut i Alunda och att det finns flera, både privatpersoner och företag, som hört av sig till kommunen med önskan om att få bygga bostäder i Alunda. Kommunen behöver dessutom se till så att det finns en planberedskap. Detta innebär att om det finns människor som vill flytta till Alunda så behöver kommunen se till så att det finns förutsättningar för det. I detta finns då behovet av att det finns detaljplaner som möjliggör för bostadsbebyggelse i Alunda. Kommunen arbetar med flera detaljplaner i Alunda parallellt.

Kommunen arbetar parallellt med denna detaljplan för att hitta en lösning på Alundas VA-situation. I detta område kommer det inte byggas några bostäder förrän dessa kan försörjas med en ändamålsenlig VA-lösning.

Eftersom planområdet är beläget norr om Olandsvägen så bedöms inte en exploatering av skogsområdet påverka Olandsvägens solbelysning.

Eftersom bilvägen är tänkt att uppföras för en långsam bilkörning genom området tillsammans med alternativa in- och utfarter i området så bedöms inte buller vara en störning för boende i området.

16. Maria Levis och Oskar Ehrning

De lyfter fram att nya tomter som ligger i direkt anslutning till Olandsvägens tomter skulle förstöra för de familjer som bor på Olandsvägen då det inte finns någon grönyta att röra sig på mellan tomterna. Vidare motsätter de sig planerna på en genomfartsväg mellan Olandsvägen och det nya området. De anser att det inte är lämpligt på grund av bristande säkerhet med bland annat sikt och att vägen kommer att användas frekvent av många. Avslutningsvis lyfter de fram en oro för vattenförsörjningen i området och frågar om det finns en lösning på problemet.

Kommentar:

När kommunen planerar ett område så är det ofta flera intressen som står mot varandra och det gäller att göra en avvägning mellan dessa olika värden. Kommunen har i detta område valt att bevara de områden som har högst naturvärden. I underlaget till kommunens strategiska planering för Alunda har de rekreativa värdena i grönområden utretts i tätorten. Det område som har högst rekreativt värde i det område som planläggs har också bevarats i plankartan som natur, det vill säga det östra grönområdet. Denna del har både högt rekreativt värde och naturvärde. Överlag har kommunen gjort bedömningen att behovet av nya bostäder är så pass väsentligt att vissa grönområden måste tas i anspråk för att kunna utveckla Alunda.

Genomfartsvägen är tänkt att utföras så att långsam genomfart kommer att vara möjlig. Kommunen kommer i samband med utförandet att titta på hur vägen kan genomföras på ett trafiksäkert sätt.

Kommunen arbetar parallellt med denna detaljplan för att hitta en lösning på Alundas VA-situation. I detta område kommer det inte byggas några bostäder förrän dessa kan försörjas med en ändamålsenlig VA-lösning.

Revidering av planförslaget

Granskningen och de synpunkter som inkommit har resulterat i följande förändringar:

- Ledningsrätt i området har upphävts
- En trafikutredning för att uppföra en in- och utfart mot Skyndelnvägen har tagits fram och detaljplanen har anpassats efter denna.
- Mindre redaktionella förändringar har gjorts i detaljplanen.

Berörda sakägare som inte blivit tillgodosedda under detaljplaneprocessen

Synpunkter från samråd:

- Flera av de närboende på Olandsvägen och Torpvägen har yttrat sig att de vill att skogsområdet bevaras. Flera har yttrat sig och uttryckt en önskan att om det ska byggas i området så bör ett grönområde i planområdets södra del bevaras.
- Flera av de boende på Olandsvägen har yttrat sig om att de inte vill att det ska finnas en genomfartsväg till området som ansluter till Olandsvägen.

Synpunkter från granskning:

- Flera av de närboende har yttrat sig om att de vill att skogsområdet bevaras.
- Flera av de boende på Olandsvägen vill inte att det ska finnas en genomfartsväg till området som ansluter till Olandsvägen.

Övriga som inte blivit tillgodosedda under detaljplaneprocessen

Synpunkter från samråd:

- En del privatpersoner har yttrat sig att de önskar att skogsområdet bevaras.

Synpunkter från granskning:

Det inkom inga synpunkter från övriga som inte tillgodosetts under detaljplaneprocessen.

PM Dagvattenutredning för Prästgårdshöjden, del av Marma 1:67

Handläggare:
Anna Bachman
anna.bachman@afconsult.com

Uppdragsledare
Katja Larnholt
katja.larnholt@afconsult.com

Projektnummer:
730668

Datum:
2017-01-31

Version 1.0

Sammanfattning

ÅF-Infrastructure AB har fått i uppdrag av Östhammars kommun att ta fram en dagvattenutredning för ny detaljplan för Prästgårdshöjden i Alunda, del av fastighet Marma 1:67. Den planerade exploateringen inom utredningsområdet medför att den befintliga skogsmarken som idag täcker området delvis byts ut mot bostäder, parkering, gårdsyta samt en lokalgata genom området. Marken i området består delvis av berg, delvis sandig morän och infiltrationsmöjligheterna bedöms som relativt goda inom området med sandig morän.

Kommunen önskar att lokalt omhändertagande av dagvatten förespråkas. Avrinningen ska inte öka efter exploatering och föroreningar ska förebyggas vid källan. Dagvatten som måste avledas ska fördröjas och renas på kvartersmark innan anslutning till kommunalt nät sker.

Översiktliga beräkningar visar att föroreningshalterna inom området ökar efter exploatering för samtliga undersökta föroreningar. Vid jämförelse mot framtagna riktvärden framgår att endast kadmium överskrider riktvärdet, och det marginellt.

Recipienten Olandsån har klassificerats med miljökvalitetsnorm "Måttlig" ekologisk status samt "Uppnår ej god" kemisk ytvattenstatus. Främst beroende på att konnektiviteten och de morfologiska förändringarna visar dålig status samt höga halter av kvicksilver och bromerad difenyleter (PBDE).

Detaljplanens genomförande bedöms inte medföra risk för försämring av miljökvalitetsnormerna. Detta på grund av att den ekologiska statusen inte är kopplad till föroreningshalter i dagvatten samt att kvicksilverföroreningar till stor del tillförs området via atmosfärisk deposition.

Efter exploatering ökar flödet från 208 l/s till 560 l/s från kvartersmarken för ett 5-årsregn. Befintliga flöden har beräknats utan klimatfaktor och framtida flöden med en klimatfaktor om 1,25. Detta innebär att dagvatten måste fördröjas för att inte avleda mer än vad naturmarken idag skulle bidra med. På hela området krävs en magasininsvolym på 220 m³.

På kvartersmark föreslås infiltrationsdiken med magasineringskapacitet, vilka även skulle reducera föroreningshalterna i dagvattnet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
1 Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Uppdragsbeskrivning.....	5
2 Förutsättningar.....	6
2.1 Tidigare utredningar och underlag	6
2.2 Dagvattenstrategi.....	6
2.3 Dimensionering	6
2.4 Koordinat- och höjdsystem	7
2.5 Recipient och miljö kvalitetsnormer.....	7
2.6 Riktvärden dagvatten.....	8
3 Nulägesbeskrivning	8
3.1 Natur och kulturintressen	8
3.2 Jordarter, geoteknik och grundvatten.....	8
3.3 Befintlig avrinning.....	9
3.4 Markavvattningsföretag	12
3.5 Befintliga ledningar	12
4 Beräknade flöden för nuläget.....	12
4.1 Markanvändning	12
4.2 Flödesberäkningar	14
5 Framtida utformning	14
6 Beräknade flöden för utbyggd detaljplan.....	14
6.1 Markanvändning	14
6.2 Flödesberäkningar	16
6.3 Magasinsvolym.....	17
7 Föroreningsberäkningar	18
8 Dagvattenhantering	19
8.1 Höjdsättning	19
8.2 Materialval.....	20
8.3 Tak.....	20
8.4 Infiltrationsdiken	21
8.5 Gröna öar/rain gardens	22
8.6 Fördröjningsmagasin.....	22
8.7 Genomsläppliga beläggningar.....	22

8.8 Föreslagen dagvattenhantering	22
9 Slutsats	24
10 Ytterligare utredningar.....	24
11 Referenser	25
Bilaga 1	26
Föroreningshalter, schablonvärden	26

Bilagor

Bilaga 1 – Föroreningshalter, schablonvärden & Reningsgrad för infiltrationsdiken

Bilaga 2 – Dagvattenplan

1.1 Bakgrund

Planområdet avgränsas av kringliggande vägar, villaområden samt naturmark, se figur 1.

1.2 Uppdragsbeskrivning

I arbetet görs beräkningar av dagvattenflöden samt föroreningar som en exploatering av området bidrar till samt möjliga åtgärdsförslag presenteras. Beräkningar görs enligt P110 där minsta rekommendationen för tät bostadsbebyggelse är 5-årsregn och klimatkoefficient 1,25. Arbetet avgränsas till området inom detaljplaneområdesgränsen. I framtiden önskas dagvattenlösningar som begränsar flödet till ledningsnätet till nuvarande situation.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) är eftersträvänsvärt i så stor mån som möjligt och förutsättningarna för detta bedöms vara goda i området.

2 Förutsättningar

2.1 Tidigare utredningar och underlag

Inga kända tidigare utredningar finns för området.

I arbetet har följande underlag använts (erhållet från Östhammars kommun):

- Grundkarta 2016-11-30
- Va-ledningar 2016-11-30
- Detaljplan 2016-12-02
- Illustrationsplan ÅF 2016-12-13

2.2 Dagvattenstrategi

Ingen uttalad dagvattenstrategi finns för området men LOD är eftersträfvansvärt i så stor mån som möjligt. En dagvattenlösning där mängden dagvatten som släpps på till dagvattennätet inte är större än i befintligt läge ska eftersträvas.

2.3 Dimensionering

Beräkningarna görs för flöden från ett 5-årsregn med varaktighet 10 minuter. Hänsyn ska tas till de ökade flödena till följd av klimatförändringarna. Intensiteten för de kortare varaktigheterna för ett 5-årsregn förväntas i och med klimatförändringarna att öka med 10-20 % mot slutet av seklet. För ett 5-årsregn förväntas ökningen bli ca 25 %. Klimatfaktorn för det dimensionerande regnet sattes därmed till 1,25 (Svenskt vatten P110). Vid beräkning av befintlig avrinning används ingen klimatfaktor.

2.3.1 Flöden

För beräkning av regnintensiteten har Dahlströms formel använts (Svenskt Vatten, P104).

$$i_A = 190 * \sqrt[3]{A} * \frac{\ln(T_R)}{T_R^{0,98}} + 2$$

Där

i_A = regnintensitet, [l/s, ha]

T_R = regnvaraktighet, [minuter]

A = återkomsttid, [månader]

Vid beräkning av dagvattenflöden före och efter exploatering används rationella metoden med regnintensitet enligt Dahlströms formel ovan. Dimensionerande flöde beräknas med följande formel (Svenskt Vatten, P110).

$$q_{dim} = A * \varphi * i_A * klimatfaktor$$

Där

q_{dim} = dimensionerande flöde, [l/s]

A = avrinningsområdets area, [ha]

φ = avrinningskoefficient, [-]

klimatfaktor = ökning av regnintensitet pga ändrat klimat

2.3.2 Magasinsvolym

Erforderlig magasinsvolym i fördröjningsmagasin har beräknats med Svenskt Vatten P110 bilaga 10.6. Detta är en överslagsmässig beräkning som tar hänsyn till rinntiden och där erforderlig magasinsvolym erhålls som maximivärdet av ekvationen nedan. Dimensionerande regnvaraktighet söks alltså för erforderlig maxvolym med avseende på regn med återkomsttiden 5 år. Regnvaraktigheten har beräknats med Dahlströms formel istället för z-värden och klimatfaktor 1,25 multipliceras till regnintensiteten.

$$V = 0,06 * \left(i_{\text{regn}} * t_{\text{regn}} - K * t_{\text{regn}} - K * t_{\text{rinn}} + \frac{K^2 * t_{\text{rinn}}}{i_{\text{regn}}} \right)$$

Där

V = specifik magasinsvolym, [m^3/ha_{red}]

i_{regn} = regnintensitet för aktuell varaktighet, multiplicerad med klimatfaktor, [$l/s, ha$]

t_{regn} = regnvaraktighet, [minuter]

t_{rinn} = rinntid, [minuter]

K = specifik avtappning från magasinet, [$l/s, ha_{\text{red}}$]

2.4 Koordinat- och höjdsystem

Utredningen utgår från SWEREF 99 18 00 i plan och höjdsystem RH2000.

2.5 Recipient och miljö kvalitetsnormer

Recipient för dagvatten från utredningsområdet är Olandsån. Närmast Alunda benämns ån Foghammarsån och Kilbyån. Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna har beslutat om miljö kvalitetsnormer samt bedömt ekologisk och kemisk status i sjöar och vattendrag samt kemisk och kvantitativ status för grundvatten. I figur 2 redovisas recipientens utbredningsområde och ger även en översiktlig uppfattning om recipientens avrinningsområde.

Figur 2. Recipientens utbredningsområde. (Vatteninformationssystem Sverige, VISS, 2016)

Olandsån har klassificerats med "Måttlig" ekologisk status baserat på att konnektiviteten och de morfologiska förändringarna visar dålig status för cykeln III 2015-2021 och måttlig till otillfredsställande status för cykel I-II 2004-2015. Den dåliga konnektiviteten syftar till de dammar i ån som utgör vandringshinder för fisk. Vattendragets närmiljö brukas intensivt och saknar ekologiskt funktionella kantzoner. Problemen kan åtgärdas med restaureringsinsatser. Vattendragets ekologiska status tolkas inte vara direkt kopplat till dagvattenhanteringen inom avrinningsområdet. Kvalitetskrav för miljökvalitetsnormen för ekologisk status är satt till "god ekologisk status" år 2027.

Vidare har Olandsån klassificerats med "Uppnår ej god" kemisk ytvattenstatus, främst på grund av höga halter av kvicksilver och bromerad difenyleter (PBDE). På VISS's hemsida finns mer information om klassificeringen, bland annat anges för kvicksilver att *"Den största påverkan av kvicksilver består av atmosfärisk deposition vars ursprung är långväga, globala atmosfäriska utsläpp från tung industri och förbränning av stenkol."* Kvalitetskravet för miljökvalitetsnormen för kemisk status exklusive kvicksilver är satt till "god kemisk ytvattenstatus", med mindre stränga krav för ovan angivna föroreningar.

(Vatteninformationssystem Sverige, VISS, 2016).

2.6 Riktvärden dagvatten

För dagvatten finns det inga nationellt fastslagna riktvärden. I Stockholms län togs förslag till riktvärden fram i februari 2009. Dessa är inte fastslagna men kan användas för att få en uppfattning om behovet av reningsåtgärder på dagvattnet. Riktvärdena är indelade i olika nivåer där enskilda verksamhetsutövare med utsläpp till förbindelsepunkt har nivå 3VU och VA-huvudmannens utsläpp direkt till recipient har nivå 1. För aktuell verksamhetsutövare bör 3VU användas inom varje kvartersmark, se bilaga 1. Observera att riktvärden saknas för PAH16.

3 Nulägesbeskrivning

3.1 Natur och kulturintressen

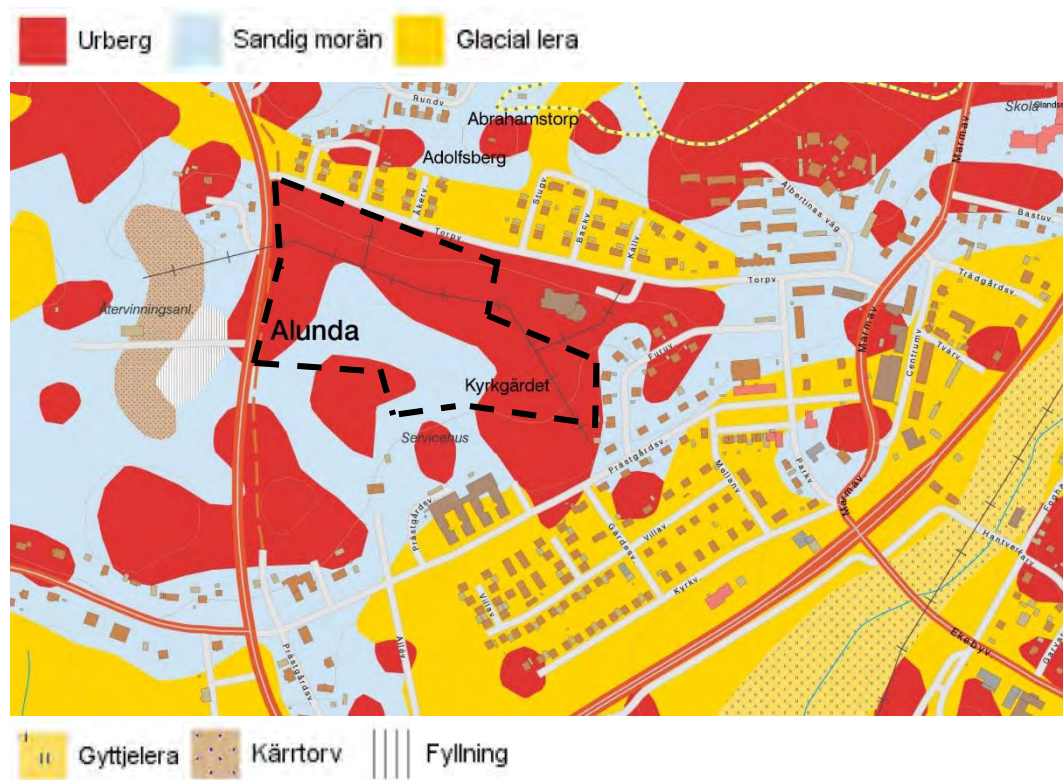
Inga skyddade områden såsom riksintressen, naturreservat eller liknande har identifierats inom eller i anslutning till planområdet.

3.2 Jordarter, geoteknik och grundvatten

Ingen geoteknisk utredning har gjorts för området.

Marken i området består enligt jordartskarta från SGU av urberg och sandig morän, se figur 3. Infiltrationsmöjligheterna i området bedöms som relativt goda inom området med sandig morän.

I området finns inga kända markföroreningar och områdets grundvattenyta är inte känd.

Figur 3. Jordartskarta (SGU 2016-12-06). Planområdet markerat med svart streckad linje.

3.3 Befintlig avrinning

Området som utreds har en yta av ca 7,62 ha och består idag av skogs- och naturmark. Skogen består av blandskog med några partier av mer lövsly och andra delar med mer genomgående gran och tall. Området delas av en höjdrygg i östvästlig riktning och sluttar nedåt ut mot dess kanter. Bilder från området kan ses i figurerna 5-8. I befintligt läge har inga instängda områden där vatten kan ansamlas identifierats utan allt vatten bedöms infiltrera ner i marken alternativt tas upp i diken längs vägarna som avgränsar områdets sidor i väst och norr. Figur 4 visar översiktligt den befintliga avrinningen i området i befintligt läge.

Figur 4. Översiktlig illustration över befintlig avrinning i planområdet.

Figur 5. Torpvägen västerut och planrådets norra gräns. Torpvägen/Åkervägen (Google Maps, 2016)

Figur 6. Planområdets nordöstra hörn, sett från kyrkan. Torpvägen 9B. (Google Maps, 2016)

Figur 7. Planområdets västra gräns. Skyndelinvägen. (Google Maps, 2016)

Figur 8. Planområdets västra gräns. Skyndelinvägen. (Google Maps, 2016)

3.4 Markavvattningsföretag

Inget markavvattningsföretag har identifierats inom området. (Länsstyrelsen, 2016).

3.5 Befintliga ledningar

Kommunala ledningar finns idag i direkt anslutning till området längs med dess norra och södra sida. På planområdets södra sidan är ett nytt bostadsområde under uppbyggnad. Där planeras för att ta emot dagvatten från Prästgårdshöjden i en D315 ledning. I norr finns en befintlig D500 ledning i gatan där möjlighet till påkoppling finns. Enligt uppgift från kommunen finns inga kända problem i dagvattennätet.

I dagsläget är området dock inte anslutet till befintligt ledningsnät.

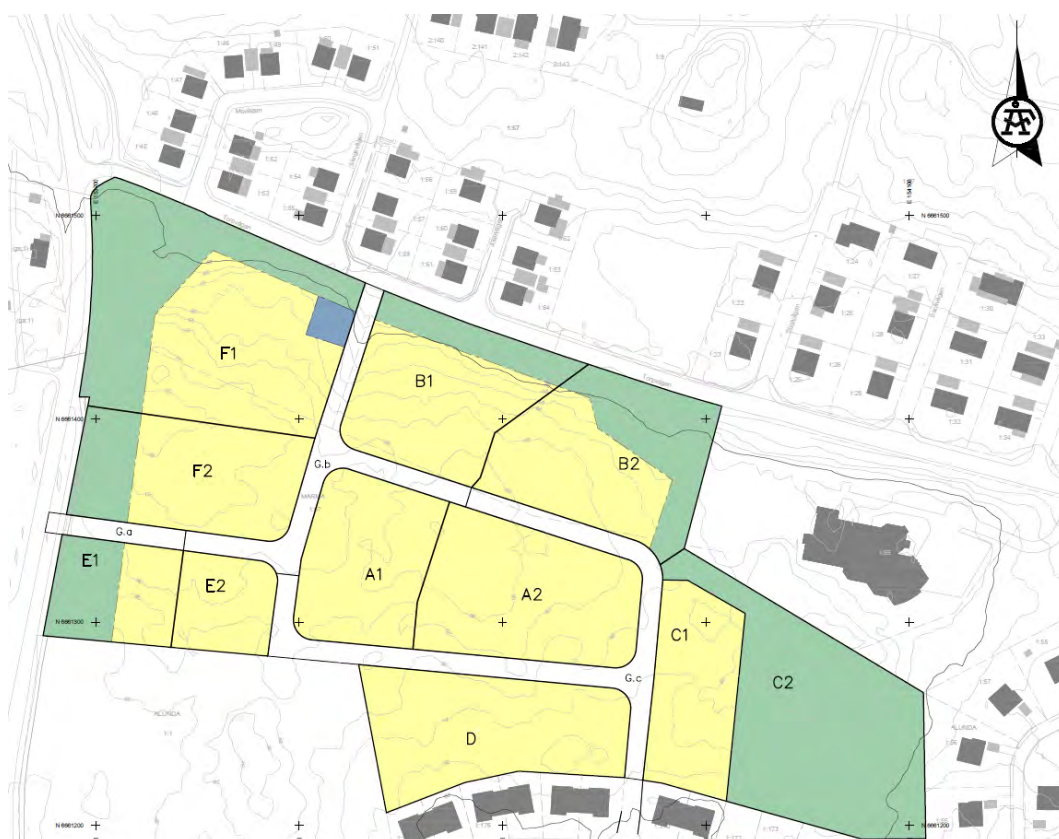
I bilaga 2 kan ett skissförslag för framtida dagvattenhantering samt befintligt och föreslaget ledningsnät ses.

4 Beräknade flöden för nuläget

4.1 Markanvändning

Befintlig markanvändning är i dagsläget skogs- och naturmark.

Utredningsområdet har delats in i 6 områden utefter den indelning av kvartersmark som troligtvis kommer att ske i framtiden. Områdesindelningen kan ses i figur 9. Avrinningskoefficient har valts enligt Svenskt Vatten P110 till 0,1 för "kuperad bergig skogsmark". Areor för områdena kan ses i tabell 1.

Figur 9. Indelning av planområdet i 6 delområden A-F, deras inbördes uppdelning (1-2) samt lokalgatan (G. a-c). Gult = kvartersmark, grönt = naturmark.

Tabell 1. Area för befintlig markanvändning.

k = framtida kvartersmark (gult), n = framtida naturmark (grönt). (I nuläget är allt naturmark/skogsmark)

Delområden	Befintlig avrinning		
	Area	Avrinnings- koefficient	Reducerad area
	m ²	-	ha _{red}
A1 (k)	4928	0,1	0,05
A2 (k)	6671	0,1	0,07
B1 ($k+n$)	6392	0,1	0,06
B2 ($k+n$)	7143	0,1	0,07
C1 (k)	4074	0,1	0,04
C2 (n)	9205	0,1	0,09
D (k)	6567	0,1	0,07
E1 ($k+n$)	3033	0,1	0,03
E2 (k)	2226	0,1	0,02
F1 ($k+n$)	12436	0,1	0,12
F2 ($k+n$)	5941	0,1	0,06
G. a	682	0,1	0,01
G. b	2749	0,1	0,03
G. c	4150	0,1	0,04
Summa	76197		0,76

4.2 Flödesberäkningar

Flödesberäkningar har gjorts enligt kapitel 2.3 med areor enligt tabell 1, avrinningskoefficient 0,1 ("kuperad bergig skogsmark") och det specifika flödet för ett 5-årsregn med varaktighet 10 minuter = 181 l/s, ha. Det dimensionerande flödet uppgår vid ett 5-årsregn till 138 l/s för hela planområdet. Resultatet av beräkningarna kan ses i tabell 2.

Tabell 2. Flöden före exploatering

Befintlig avrinning	
	5-årsregn
Delområden	Dimensionerande flöde
	l/s
A1 (k)	8,9
A2 (k)	12,1
B1 (k+n)	11,6
B2 (k+n)	13,0
C1 (k)	7,4
C2 (n)	16,7
D (k)	11,9
E1 (k+n)	5,5
E2 (k)	4,0
F1 (k+n)	22,6
F2 (k+n)	10,8
G. a	1,2
G. b	5,0
G. c	7,5
Summa	138

5 Framtida utformning

Planområdet planeras för bostäder. Föreslagen detaljplan innebär bostäder inom 6 olika kvarter åtskilda av en lokalgata som ska genomkorsa området. Dock är det i dagsläget inte beslutat exakt hur utformningen av området kommer att bli.

6 Beräknade flöden för utbyggd detaljplan

6.1 Markanvändning

Eftersom det i dagsläget inte är beslutat hur den nya planen kommer att se ut för området har beräkningar gjorts utifrån uppskattningar av andelen hårdgjord yta på varje separat kvartersmark. Indelningen av planområdet redovisas i figur 9 i kapitel 4.1. För kvartersmark A, B, E samt F är beräkningarna gjorda med 50 % hårdgjord yta och på kvartersmark C och D med 30 % hårdgjord yta. Övrig mark inom kvartersmarken samt all mark utanför kvartersmark har klassats som naturmark och enligt Svenskt vatten P110 tilldelats avrinningskoefficient 0,1 ("kuperad bergig skogsmark").

För kvartersmarken gäller att maximalt 30% av ytan får bebyggas. Det vill säga av de 50% som enligt beräkningarna ska hårdgöras på kvartersmark A, B, E och F blir 60% tak och 40% gårdsyta. Avrinningskoefficienten för tak är satt till 0,9 och för gårdsyta till 0,6. Detta ger en sammanvägd avrinningskoefficient på 0,78 (dvs. $0,6 \cdot 0,9 + 0,4 \cdot 0,6 = 0,78$) för de 50% av kvartersmarken som ska hårdgöras.

För kvartersmark C och D antas att 30% av den totala kvartersmarken ska hårdgöras och därmed blir avrinningskoefficienten här 0,9 (tak) för hela detta område.

För lokalgatan har avrinningskoefficient 0,8 använts.

I tabell 3 kan areor för den nya markanvändningen ses, samt flöden efter exploatering.

Tabell 3. Area för ny markanvändning samt flödesberäkning efter exploatering.
k = kvartersmark, *n* = naturmark (utanför kvartersmark).

Framtida avrinning					
Delområden	Area m ²	Delsumma m ²	Avrinnings- koefficient (-)	Reducerad area ha _{red}	Delsumma ha _{red}
A1		4928			0,217
Hårdgjord (k)	2464		0,78	0,1922	
Natur (k)	2464		0,1	0,0246	
A2		6671			0,294
Hårdgjord (k)	3336		0,78	0,2602	
Natur (k)	3336		0,1	0,0334	
B1		6392			0,231
Hårdgjord (k)	2461	4923	0,78	0,1920	
Natur (k)	2461		0,1	0,0246	
Natur (n)	1470		0,1	0,0147	
B2		7143			0,214
Hårdgjord (k)	2091	4181	0,78	0,1631	
Natur (k)	2091		0,1	0,0209	
Natur (n)	2962		0,1	0,0296	
C1		4074			0,139
Hårdgjord (k)	1222		0,9	0,1100	
Natur (k)	2852		0,1	0,0285	
C2		9205			0,092
Natur (n)	9205		0,1	0,0921	
D		6567			0,223
Hårdgjord (k)	1970		0,9	0,1773	
Natur (k)	4597		0,1	0,0460	
E1		3033			0,079
Hårdgjord (k)	710	1420	0,78	0,0554	
Natur (k)	710		0,1	0,0071	
Natur (n)	1614		0,1	0,0161	
E2		2226			0,098
Hårdgjord (k)	1113		0,78	0,0868	
Natur (k)	1113		0,1	0,0111	
F1		12436			0,352
Hårdgjord (k)	3350	6701	0,78	0,2613	

Natur (k)	3350		0,1	0,0335
Natur (n)	5735		0,1	0,0574
F2		5941		0,209
Hårdgjord (k)	2195	4390	0,78	0,1712
Natur (k)	2195		0,1	0,0220
Natur (n)	1551		0,1	0,0155
Lokalgata		7580		0,6064
G. a	682		0,8	0,0545
G. b	2749		0,8	0,2199
G. c	4150		0,8	0,3320
Summa		76197		2,75

6.2 Flödesberäkningar

Eftersom markanvändningen inom området ändras från naturmark till delvis hårdgjorda ytor och bostäder kommer det dimensionerande flödet från området att öka. Dimensionerande flödet för hela planområdet blir efter exploatering 624 l/s och ökar alltså med 486 l/s jämfört med befintlig avrinning. För respektive kvartersmark blir flödet enligt tabell 4, med det totala flödet 435 l/s från all kvartersmark.

Tabell 4. Dimensionerande flöden efter exploatering. Beräkningar med klimatfaktor 1,25.

Framtida avrinning		
Delområden	5-årsregn	
	Dimensionerande flöde	Delsumma
	l/s	l/s
A1		49,2
Hårdgjord (k)	43,57	
Natur (k)	5,59	
A2		66,5
Hårdgjord (k)	58,98	
Natur (k)	7,56	
B1		52,4
Hårdgjord (k)	43,52	
Natur (k)	5,58	
Natur (n)	3,33	
B2		48,4
Hårdgjord (k)	36,96	
Natur (k)	4,74	
Natur (n)	6,72	
C1		31,4
Hårdgjord (k)	24,93	
Natur (k)	6,46	
C2		20,9
Natur (n)	20,87	
D		50,6
Hårdgjord (k)	40,19	
Natur (k)	10,42	

<i>E1</i>	17,8
<i>Hårdgjord (k)</i>	12,55
<i>Natur (k)</i>	1,61
<i>Natur (n)</i>	3,66
<i>E2</i>	22,2
<i>Hårdgjord (k)</i>	19,68
<i>Natur (k)</i>	2,52
<i>F1</i>	79,8
<i>Hårdgjord (k)</i>	59,24
<i>Natur (k)</i>	7,59
<i>Natur (n)</i>	13,00
<i>F2</i>	47,3
<i>Hårdgjord (k)</i>	38,81
<i>Natur (k)</i>	4,98
<i>Natur (n)</i>	3,51
<i>Lokalgata</i>	137,5
<i>G. a</i>	12,36
<i>G. b</i>	49,85
<i>G. c</i>	75,25
<i>Summa</i>	624

6.3 Magasinsvolym

Efter kommunens önskemål ska flödet från området inte öka efter exploatering vilket innebär att dagvatten måste fördröjas på tomtmark innan anslutning till kommunalt ledningsnät. I tabell 5 ser vi beräkningar för den magasinsvolym som krävs för varje kvartersmark för att uppnå detta önskemål.

Om magasinet förses med strypt utlopp rekommenderas att magasinet dimensioneras för det genomsnittliga utflödet eftersom utflödet varierar med magasinets fyllningstid (Svenskt Vatten P110). Det genomsnittliga utflödet kan då antas vara ca 2/3 av det maximala utflödet.

Tabell 5. Erforderlig magasinvolym för kvartersmarken.

Delområden	Magasinsvolym				
	Utfloede före exploatering*	Reducerad area efter exploatering	Specifik avtappning**	Genomsnittlig specifik avtappning***	Erforderlig magasinvolym
	l/s	ha _{red}	l/s / ha _{red}	l/s / ha _{red}	m ³
A1	9	0,22	41	27	26
A2	12	0,29	41	27	35
B1	9	0,22	41	27	26
B2	8	0,18	41	27	22
C1	7	0,14	53	36	13
D	12	0,22	53	36	21
E1	3	0,06	41	27	7
E2	4	0,10	41	27	12
F1	12	0,29	41	27	35
F2	8	0,19	41	27	23
Summa					220

*Motsvarar det maximala utfloedet ur föreslaget magasin

**Beräknas genom (flödet före exploatering)/(reducerad area efter exploatering)

***Motsvarar den avtappning som magasinet dimensioneras efter

Magasinsvolymen kan fördelas mellan olika fördröjningsmetoder såsom dagvattenkassetter, svack- och infiltrationsdiken samt planteringsytor och lokala dammar.

7 Föroreningsberäkningar

Den framtida exploateringen förväntas inte generera någon större mängd föroreningar till recipienten. Beräkningar har gjorts för föroreningshalter före och efter exploatering. Jämförelse har gjorts med riktvärden beskrivna i kapitel 2.6.

Den årsnederbörd som har använts är 537 mm och hämtad från Klimatanalys för Uppsala län, Länsstyrelsen (2013). De schablonmässiga föroreningshalter som använts vid beräkningarna återfinns i bilaga 1 (Stormtac, 2016). Föroreningsmängder före och efter exploatering har beräknats med reducerad area för deltagande ytor och resultatet kan ses i tabell 6.

Tabell 6. Genomsnittliga föroreningskoncentrationer för markanvändningen inom området före och efter exploatering. Samt jämförelse mot riktvärden. Föroreningskoncentration som överskrider riktvärdet anges med röd fet text. (Stormtac, 2016)

Ämne	Före exploatering		Efter exploatering		Riktvärde 3VU
	Skogsmark		Kvartersmark	Lokalgata	
	Tak, gårdsyta, skogsmark				
Fosfor	µg/l	35	85,2	140,0	250
Kväve	mg/l	0,75	1,68	2,4	3,5
Bly	µg/l	6,0	3,30	3,0	15
Koppar	µg/l	6,5	9,28	21,3	40
Zink	µg/l	15,0	26,6	30,0	150
Kadmium	µg/l	0,2	0,59	0,27	0,5
Krom	µg/l	0,5	3,47	7,0	25

Nickel	µg/l	0,5	3,48	3,97	30
Kvicksilver	µg/l	0,005	0,013	0,08	0,1
Suspenderad substans	mg/l	34	29,7	63,9	100
Olja	mg/l	0,1	0,092	0,77	1,0
PAH16	µg/l	0,0	0,42	0,12	-
BaP	µg/l	0,0	0,008	0,01	0,1

Ur tabell 7 kan ses att samtliga studerade ämnen ökar i mängd efter exploatering.

Tabell 7. Föroreningsmängder före och efter exploatering. Beräknade med årsnederbörden 537 mm.

	Före exploatering		Efter exploatering	
	Skogsmark	Kvartersmark	Lokalgata	
	Tak, gårdsyta, skogsmark			
Reducerad area	m ²	5 366*	19 211**	6 064
Årsnederbörd	mm	537	537	537
	(liter/m ²)			
Volym nederbörd	liter/år	2 881 612	10 316 468	3 256 497
Fosfor	g/år	100,9	878,5	455,9
Kväve	kg/år	2,2	17,3	7,82
Bly	g/år	17,3	34,0	9,77
Koppar	g/år	18,7	95,7	69,5
Zink	g/år	43,2	274,3	97,7
Kadmium	g/år	0,6	6,1	0,88
Krom	g/år	1,4	35,8	22,8
Nickel	g/år	1,4	35,9	12,9
Kvicksilver	g/år	0,014	0,1	0,26
Suspenderad substans	kg/år	98,0	306,3	208,2
Olja	kg/år	0,288	0,9	2,52
PAH16	g/år	0,0	4,3	0,39
BaP	g/år	0,0	0,1	0,03

*Enbart den skogsmark som i framtiden kommer att exploateras.

**Enbart kvartersmark som ska exploateras.

8 Dagvattenhantering

I bilaga 2 presenteras ett förslag på dagvattenhantering inom området för att uppnå de fördröjningsvolymerna som behövs med hjälp av några nedan nämnda metoder. Metoder som gynnar infiltration av dagvatten bör användas i största möjliga mån.

8.1 Höjdsättning

Färdig golvnivå bör ligga minst 0,5 m över gatunivå så att vatten kan avrinna ytledes från fastigheten och så att översvämning och fuktskador på hus undviks. Närmast byggnaden bör marken ha en lutning om 1:20 från huslivet för att sedan få en flackare lutning (Svenskt Vatten P105). Dräneringsvatten från fastigheterna ska anslutas till anvisad förbindelsepunkt för dagvatten.

8.2 Materialval

För att minska miljöpåverkan på dagvattnet bör man välja material som inte innehåller miljöskadliga ämnen. Kända material som avger föroreningar är tex takbeläggning, belysningsstolpar och räcken som är varmförzinkade eller i övrigt innehåller zink. Plastbelagda plåttak avger organiska föroreningar. Detaljplanen ska inte föreskriva material som ger ifrån sig miljöskadliga ämnen (t.ex. zinktak). Byggvaror bör klara egenskapskriterier som sätts upp av branschorganisationer såsom BASTA eller Byggvarubedömningen.

Schablonmässiga föroreningsberäkningar indikerar att riktvärdet för kadmium överskrids. Kadmium finns ofta i zinkmaterial och kan förorena dagvattnet när läckage av zink sker, varför zinkprodukter bör undvikas där det är möjligt.

8.3 Tak

Om ett medvetet materialval för tak har gjorts kan takdagvatten i de flesta fall betraktas som rent. Detta dagvatten bör källsorteras, dvs. hållas separat från förorenat dagvatten från exempelvis körytor.

8.3.1 Gröna tak

Gröna tak, även kallade sedumtak, är ett effektivt sätt att fördröja och minska avrinningen från tak på fastighetsmark, se figur 10. Dessa kan anläggas som tunna eller tjocka, där tunna gröna tak är vanligast i Sverige. Dessa magasineras i medeltal ca 50 % av årsavrinningen genom ökad avdunstning och vattenupptag i växterna. Gröna tak tar i regel hand om några mindre regntillfällen, upp till 5 mm, och är därmed inte särskilt effektiva vid kraftigare regn med volymer som överstiger 5 mm (Svenskt Vatten P105). Vid kraftiga regn kan ytterligare magasineringsmöjligheter krävas innan avledning till kommunalt ledningsnät sker. Enligt leverantör kan dock ca 20 l/m² fördröjas på takytan (Svenska Natur AB, 2017)

Schablonhalter visar dock att gröna tak bidrar till läckage av fosfor och kväve (Stormtac, 2016-08).

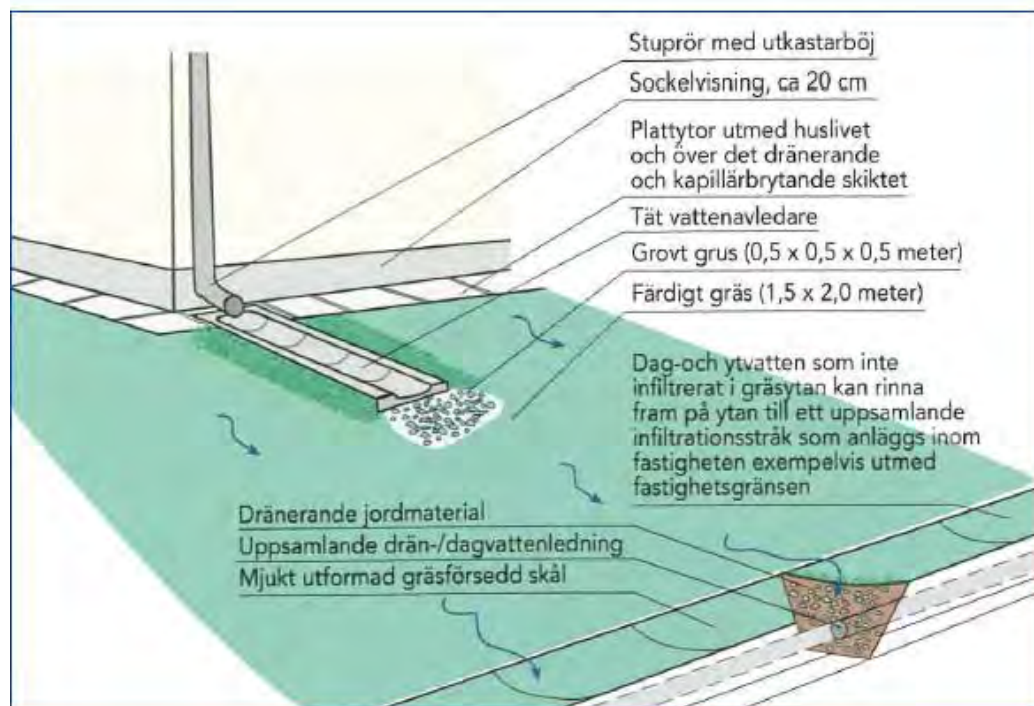

Figur 10. Sedumtak kan anläggas på både platta och lutande tak (Svenska Naturtak AB, 2017)

8.3.2 Stuprörsutkastare och ytlig avledning

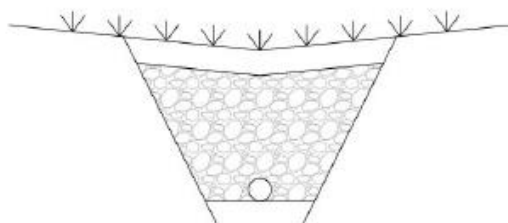
Avledning från hustak kan göras ytligt med stuprörsutkastare och vattnet kan på så sätt utnyttjas som ett positivt inslag i bostadsmiljön. Genom att låta vattnet avrinna ytligt och infiltrera ovanifrån erhålls rening av vattnet genom luftning och avsättning av partiklar i det överska markskiktet. Vid användning av stuprörsutkastare är det viktigt att marken är hårdgjord närmast huset, alternativt kan en tätduk användas. Närmast byggnaden, ca 3 m, ska marken luta 5 % och därefter ca 1-2 %. För att underlätta infiltrationen av vattnet kan den mottagnade ytan även anläggas med krossmaterial för första metrarna. Principskiss för stuprörsutkastare visas i figur 11.

Figur 11. Skiss på stuprörsutkastare där tak- och ytvattnet leds ut över mark till uppsamlende dräneringsstråk (Svenskt Vatten P105).

8.4 Infiltrationsdiken

Genom att höjdsätta marken så att avrinningen sker mot gräsförsedda skålformade infiltrationsdiken kan dagvatten från hårdgjorda ytor tas omhand på ett effektivt sätt. Dagvatten som avleds till dessa diken, t.ex. från stuprörsutkastare, renas när det infiltrerar ner i diket och passerar gräs och makadam, se figur 12.

Figur 12. Typsektion över infiltrationsdike med makadam och dränrör (Svenskt Vatten P105).

8.5 Gröna öar/rain gardens

Gröna öar, även kallade rain gardens, utformas som genomsläppliga växtbäddar som används för att fördröja, infiltrera och rena dagvatten från omgivande hårdgjorda ytor. Ytterligare fördelar med gröna öar är växternas förmåga att avdunsta vatten vilket bidrar till ett ännu effektivare omhändertagande av dagvattnet.

8.6 Fördröjningsmagasin

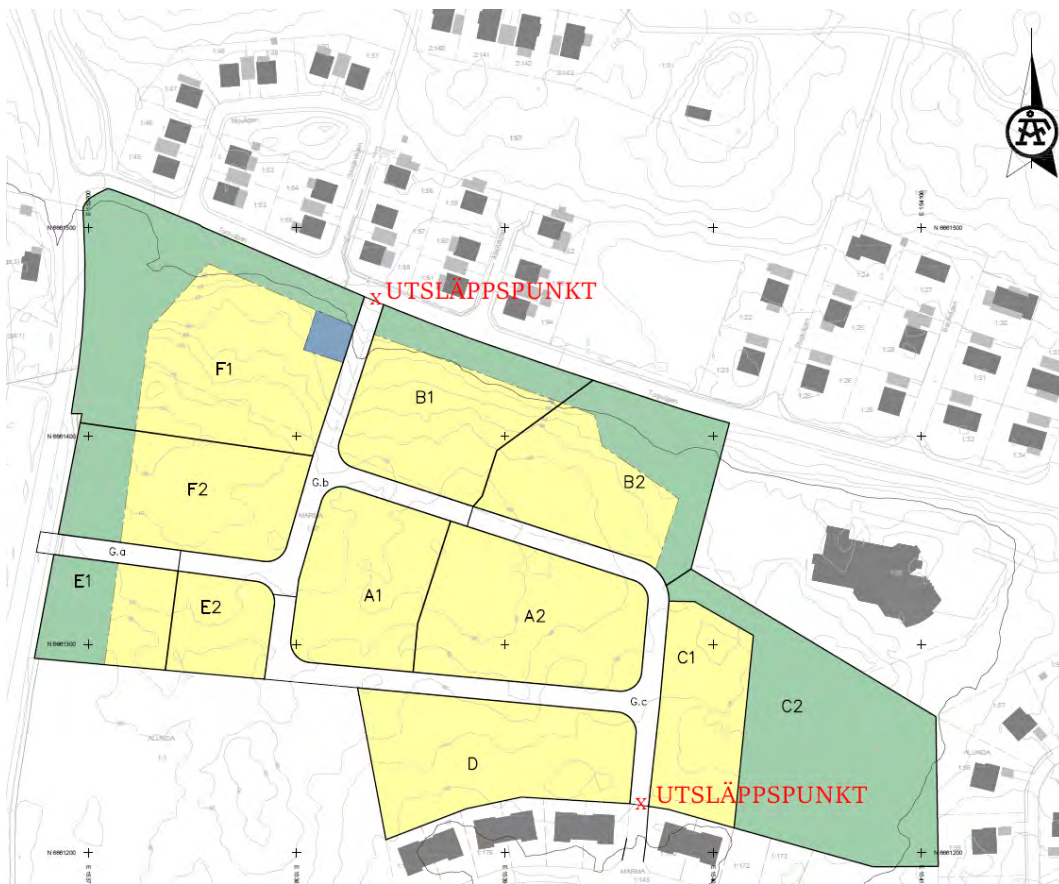
Fördröjningsmagasin för utjämning och infiltration av dagvatten kan anläggas under t.ex. kör- och parkeringsytor. Magasinen kan utformas på olika sätt. Vanligt är att anlägga s.k. dagvattenkassetter där dagvatten kan fördröjas och perkolera ner i marken innan avledning/bräddning till kommunalt ledningsnät.

8.7 Genomsläppliga beläggningar

Genomsläppliga beläggningar såsom permeabel asfalt, hålad marksten eller rasterytor är fördelaktiga eftersom de tillåter dagvatten att infiltrera ner till en dränerad överbyggnad. En avrinningskoefficient om 0,6-0,7 bör användas vid beräkning av dimensionerande flöde. Normalt minskar dock infiltrationskapaciteten med tiden. (Svenskt Vatten P105)

8.8 Föreslagen dagvattenhantering

Dagvattnet antas släppas på det kommunala dagvattennätet vid två olika punkter, en norr och en söder om planområdet, se figur 13. Till den norra kommer vatten från kvartersmark A1, B1, B2, F1 och F2 samt del G. b av lokalgatan, vilket motsvarar ett flöde på 300 l/s utan några dagvattenmagasin med fördröjning. Till den södra kommer vatten från kvartersmark A2, C1, D, E1 och E2 samt del G. c av lokalgatan vilket motsvarar ett flöde på 260 l/s utan några dagvattenmagasin med fördröjning. Del G. a av lokalgatan förväntas kunna rinna av i diken längs vägen och tas upp på omkringliggande naturmark. Även naturmark utanför kvartersmark förväntas kunna hantera nederbörden som i dagsläget och därav inte behöva något omhändertagande av dagvatten.

Figur 13. Tänkta utsläppspunkter (x) för dagvatten till det kommunala dagvattennätet.

Inom varje fastighet bör tillräcklig fördröjningsvolym kunna skapas för att inte medföra ett större flöde till det kommunala ledningsnätet än befintligt flöde skulle ha gjort vid ett 5-årsregn.

Behoven av fördröjningsvolym redovisas i kapitel 6.3 Magasinsvolym och varierar mellan ca 7-35 m³. Denna fördröjningsvolym kan fördelas mellan olika åtgärder, förslagsvis genom att först avledas till infiltrationsdike varifrån dagvatten kan bräddas till ett större fördröjningsmagasin som kan utformas över mark (som en svackyta) eller under mark.

Dagvatten från fastighetsmarken bör renas innan avledning till kommunalt ledningsnät. Detta föreslås ske genom avledning till krossdike/infiltrationsstråk där dagvatten kan infiltrera och silas genom makadam och på så sätt avskiljs eventuella föroreningar i dagvattnet. Reningseffekt för infiltrationsdike anges i Bilaga 1. I tabell 8 nedan redovisas utgående föroreningsmängder efter rening i infiltrationsdike på kvartersmark. Observera att ingen rening bedöms kunna ske av dagvatten från lokalgatan eftersom kommunen önskar avleda detta dagvatten direkt till ledningsnätet.

Tabell 8. Utgående föroreningsmängd efter rening i infiltrationsdike på kvartersmark.

	<i>Fosfor P</i>	<i>Kväve N</i>	<i>Bly Pb</i>	<i>Koppar Cu</i>	<i>Zink Zn</i>	<i>Kadmium Cd</i>	<i>Krom Cr</i>	<i>Nickel Ni</i>	<i>Kvicksilver Hg</i>	<i>Suspenderad substans SS</i>	<i>Olja</i>	<i>PAH16</i>	<i>BaP</i>
<i>Reningsgrad infiltrationsdike</i>	60%	55%	85%	85%	85%	85%	85%	90%	45%	90%	90%	60%	60%
	g/år	kg/år	g/år	g/år	g/år	g/år	g/år	g/år	g/år	kg/år	kg/år	g/år	g/år
<i>Utgående mängd efter rening</i>	351	7,8	5,1	14,4	41,2	0,9	5,4	3,6	0,07	30,6	0,09	1,7	0,03
<i>Föroreningshalter före exploatering</i>	100,9	2,2	17,3	18,7	43,2	0,6	1,4	1,4	0,014	98,0	0,288	0,00	0,00

9 Slutsats

Den planerade exploateringen inom utredningsområdet medför att den befintliga skogsmarken som idag täcker området delvis byts ut mot bostäder, parkering, gårdsyta samt en lokalgata genom området. Marken i området består delvis av berg, delvis sandig morän och infiltrationsmöjligheterna bedöms som relativt goda inom området med sandig morän.

Efter exploatering ökar halterna för samtliga undersökta föroreningar, men endast kadmium överskrider riktvärdet, dock endast marginellt. Med genomtänkta materialval, till exempel genom att undvika zinkprodukter, kan risken för läckage av kadmium minimeras. Även lokal rening av dagvatten i infiltrationsstråk på kvartersmark bidrar till att minimera risken för föroreningsläckage.

Detaljplanens genomförande bedöms inte medföra risk för försämring av miljö kvalitetsnormerna. Detta på grund av att den ekologiska statusen inte är kopplad till föroreningshalter i dagvatten samt att kvicksilverföroreningar till stor del tillförs området via atmosfärisk deposition.

Den framtida exploateringen innebär att flödet till befintligt ledningsnät ökar till 300 l/s respektive 260 l/s vid den norra respektive södra anslutningspunkten om ingen fördröjning/infiltration sker på kvartersmarken. Kommunen önskar att avrinningen inte ska öka efter exploatering. Därför föreslås infiltrationsdiken på varje kvartersmark som kan magasinera och fördröja dagvattnet. Detta skulle innebära utflöden som motsvarar befintlig avrinning om naturmarken var ansluten till ledningsnätet. Med denna fördröjning skulle, vid ett framtida 5-årsregn 95 l/s avledas till den norra anslutningspunkten och 113 l/s till den södra.

I bilaga 2 presenteras en skiss över möjlig dagvattenhantering. Där föreslås infiltrationsdiken på kvartersmarken för att rena och fördröja dagvattnet innan det släpps på det kommunala nätet i lokalgatan. Dock är placering och storlek av dessa infiltrationsdiken svår att föreslå på grund av att det i dagsläget är okänt hur bebyggelsen i området kommer att se ut.

10 Ytterligare utredningar

I fortsatt arbete bör geoteknisk utredning göras för att klargöra bland annat markstabilitet och infiltrationskapacitet.

Det vore även fördelaktigt att göra en övergripande analys över omgivande dagvattenledningsnät för att identifiera eventuella flaskhalsar och begränsningar i det fall ytterligare exploatering av närliggande områden ska ske.

11 Referenser

Google Maps (2016-12-07)

<https://www.google.se/maps/@60.0642541,18.0743641,1624m/data=!3m1!1e3>

Länsstyrelsen Uppsala, Klimatanalys för Uppsala län, 2013-03-01

<http://www.lansstyrelsen.se/upsala/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2013/klimatanalys-for- uppsala-lan.pdf>

Länsstyrelsen Uppsala, webbGIS (2016)

<http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/upsala/underlag/>

Länsstyrelsen, Vatteninformationssystem Sverige (2016-12-05)

<http://viss.lansstyrelsen.se/MapPage.aspx>

Riktvärdesgruppen, februari 2009.

http://www.stormtac.com/admin/Uploads/Riktvarder_dagvatten_feb_2009.pdf

SGU Jordartskarta (2016-12-06)

<https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>

StormTac, StormTac_data base 2016-08-29, (2017-01-10)

http://stormtac.com/admin/Uploads/StormTac_data%20base.xls

Svenska Naturtak AB (2017-01-18)

<http://www.svenskanaturtak.se/sedum%20eco%205-25.htm>

Svenskt Vatten P104, Nederbördsdata vid dimensionering, augusti 2011.

Svenskt Vatten P105, Hållbar dag- och dränvattenhantering, augusti 2011.

Svenskt Vatten P110, Avledning av dag-, drän- och spillvatten, januari 2016.

Bilaga 1

Föroreningshalter, schablonvärden

Schablonvärden för dagvatten (Stormtac 2016-08) som använts vid föroreningsberäkningar.

		<i>Fosfor P</i>	<i>Kväve N</i>	<i>Bly Pb</i>	<i>Koppar Cu</i>	<i>Zink Zn</i>	<i>Kadmium Cd</i>	<i>Krom Cr</i>	<i>Nickel Ni</i>	<i>Kviksilver Hg</i>	<i>Suspenderad substans SS</i>	<i>Olja</i>	<i>PAH16*</i>	<i>BaP**</i>
		µg/l	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	mg/l	µg/l	µg/l
Schablonvärden	Tak	90	1,80	2,6	7,5	28	0,80	4	4,5	0,01	25	0	0,44	0,01
	Gårdsyta	101	1,87	3,73	16,12	29,33	0,23	3,67	2,27	0,04	40,87	0,36	0,61	0,007
	Skogsmark	35	0,75	6,0	6,5	15	0,2	0,5	0,5	0,01	34	0,1	0	0
	Väg	140	2,40	3,0	21,3	30	0,3	7,0	4,0	0,08	63,9	0,77	0,12	0,01
Riktvärden 3VU		250	3,5	15	40	150	0,5	25	30	0,1	100	1	-	0,1

* Polycykliska aromatiska kolväten 16

** Benso(a)pyren

Reningsgrad för infiltrationsdiken

Reningsgrad i procent för föroreningar i infiltrationsdike (Stormtac 2016-08).

	<i>Fosfor P</i>	<i>Kväve N</i>	<i>Bly Pb</i>	<i>Koppar Cu</i>	<i>Zink Zn</i>	<i>Kadmium Cd</i>	<i>Krom Cr</i>	<i>Nickel Ni</i>	<i>Kviksilver Hg</i>	<i>Suspenderad substans SS</i>	<i>Olja</i>	<i>PAH16</i>	<i>BaP</i>
Infiltrationsdike	60%	55%	85%	85%	85%	85%	85%	90%	45%	90%	90%	60%	60%

0.	2017-04-24	14.23	W3720668 - DAGVATTENITBONNING	BO15TE80NSU810CN	-20042-142	DITNINFCAD, D1DITDCEV DAGVATTENDI AN	- KAT 1A DIVE	BACHMAN ANNA
----	------------	-------	-------------------------------	------------------	------------	--------------------------------------	---------------	--------------

PM Bedömning av bevarandestatus och risk för påverkan för fridlysta arter i Prästgårdshöjden

Alunda, Östhammars kommun

Bakgrund

Östhammars kommun arbetar med en detaljplan för Prästgårdshöjden i Alunda, i syfte att bygga bostäder. Det har tidigare genomförts en naturvärdesinventering av området, under vilken det påträffades tre arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen. På uppdrag av Östhammars kommun genomför Naturföretaget en bedömning av arternas bevarandestatus och risk för påverkan på denna. Bedömningen av bevarandestatus baseras på fynd gjorda under Callunas inventering 2016, på fynd i Artportalen, samt på ArtDatabankens bedömning av utbredning och hotstatus för de tre arterna.

Arter som bedöms i detta PM

Kärlväxter:

Jungfru Marie nycklar – omfattas av 8§ i artskyddsförordningen

Nattviol – omfattas av 8§ i artskyddsförordningen

Grod- och kräldjur:

Mindre vattensalamander – omfattas av 6§ i artskyddsförordningen

Jungfru Marie nycklar

Jungfru Marie nycklar påträffades i sammanlagt tio exemplar under inventeringen 2016. Två växtplatser fanns i en slänt ned mot den nya bebyggelsen i söder, och en växtplats längs en stig i områdets norra del. År 2015 påträffades arten även i en glänta i skogsområdet längst i norr. Arten verkar kunna gynnas av störning, som Calluna nämner i sin rapport, och den kan leva i ett brett spektrum av livsmiljöer.

Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län. I Östhammars kommun har arten påträffats i åtminstone hälften av de 2,5x2,5 km rutor som inventerats i projektet Upplands flora (se bilaga 1).

Nationellt är Jungfru Marie nycklar bofast i alla län enligt ArtDatabanken. Den är vanlig i stora delar av södra och mellersta Sverige, däremot har den lite färre kända förekomster i Värmlands och Gävleborgs län samt i norra Norrland. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Vi bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

Nattviol

Nattviol påträffades i två exemplar i en liten glänta i den nordöstra delen av planområdet under inventeringen 2016. Gläntan ingår i det område i norr som är planlagt som naturmark i det aktuella planförslaget.

Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län. I Östhammars kommun har arten påträffats i nästan alla de 2,5x2,5 km rutor som inventerats i projektet Upplands flora (se bilaga 1).

Nationellt är nattviol bofast i alla län enligt ArtDatabanken. Den är vanligast i södra och mellersta Sverige. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Vi bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

Mindre vattensalamander

Mindre vattensalamander påträffades med några vuxna individer i en damm i sumpskogen strax söder om planområdet. Callunas bedömning är att vattensamlingen förmodligen är en ganska bra lekmiljö för arten, men att vattenkvaliteten troligen är dålig från och till eftersom dagvatten från vägen och andra hårdgjorda ytor hamnar i vattnet. Endast en liten del av sumpskogen berörs av detaljplanen, och den delen är planlagd som naturmark. Däremot skulle grävarbeten i samband med byggnation kunna påverka hydrologin i sumpskogen, vilket bör utredas om det inte redan är gjort. Var arten övervintrar är vad vi känner till inte utrett, men då både stor del av sumpskogen samt även annan skog kommer att sparas finns antagligen fortsatta möjligheter till övervintring.

Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län. Troligtvis finns den på fler lokaler än vad kartan i Bilaga 1 visar, då groddjur inte eftersöks och rapporteras i samma grad som t.ex. fåglar. Detta exemplifieras i Östhammars kommun av att majoriteten av lokalerna i Artportalen är från en inventering som inrapporterades 2007. Det finns flera lokaler som har upptäckts senare, men få eller inga av lokalerna från 2007 verkar ha återbesökts.

Nationellt är mindre vattensalamander bofast i alla län enligt ArtDatabanken. Den är vanligast i södra och mellersta Sverige, och förekommer lite mer sparsamt i Norrland. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Vi bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus på dessa nivåer. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

Lokalt är det lite svårare att göra en bedömning då vi inte vet om hydrologin i sumpskogen riskerar att påverkas, och då inga fynduppgifter finns från omgivningen. Om det finns flera andra småvatten med mindre vattensalamander i närheten så gör vi bedömningen att bevarandestatusen inte heller påverkas lokalt, då detta bara är en liten lokal. Detta är sannolikt eftersom mindre vattensalamander oftast är ungefär lika vanlig som vanlig groda eller padda, så om det finns lämpliga småvatten så finns arten sannolikt där. Men istället för att utreda om det finns fler lokaler kan försiktighetsåtgärder vidtas så att hydrologin inte påverkas. Det kan till exempel vara att inte gräva för nära sumpskogen, beroende på hur avrinningen i området ser ut.

Källor

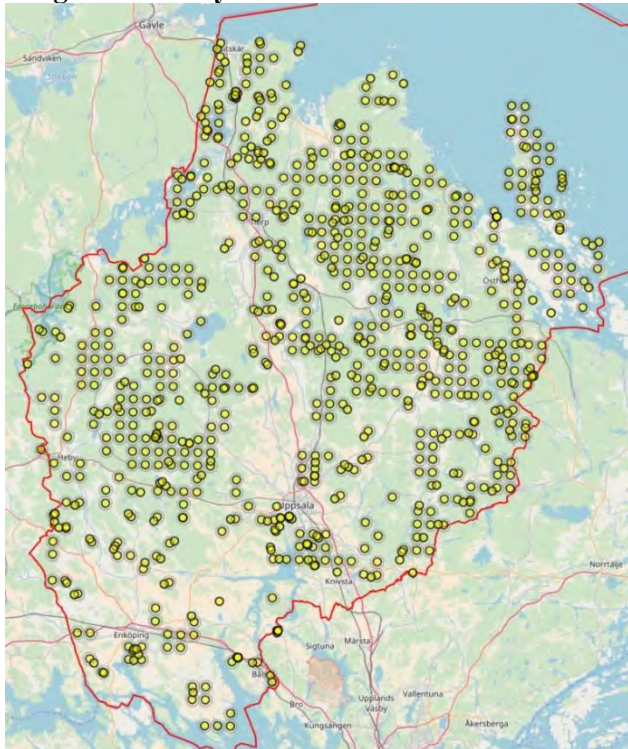
Andersson H. (2016). Naturvärdesinventering, NVI, Prästgårdshöjden i Alunda, Östhammars kommun, 2016. Calluna AB.

SLU. Artfakta.se. www.artfakta.se (2018-06-11)

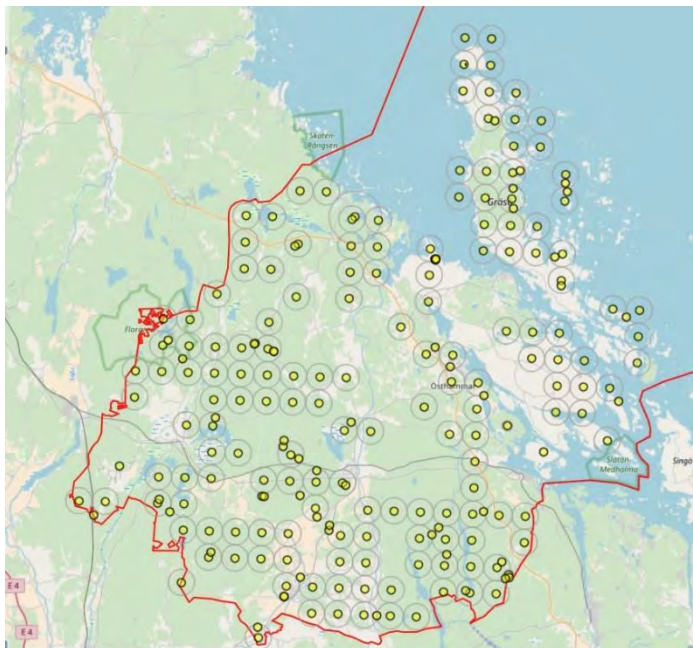
SLU. Artportalen. www.artportalen.se (2018-06-11)

PM upprättat av: Niina Sallmén, Naturföretaget

Jungfru Marie nycklar

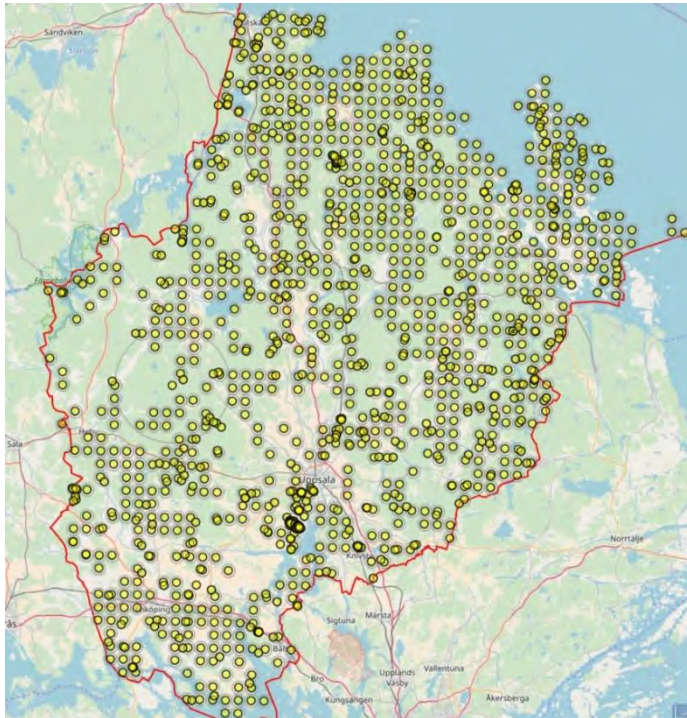

Figur 1. Fynd av Jungfru Marie nycklar i Uppsala län enligt Artportalen. Alla fynd är från 2000 eller senare och noggrannheten för fynden varierar mellan ± 1 meter till ± 2500 meter.

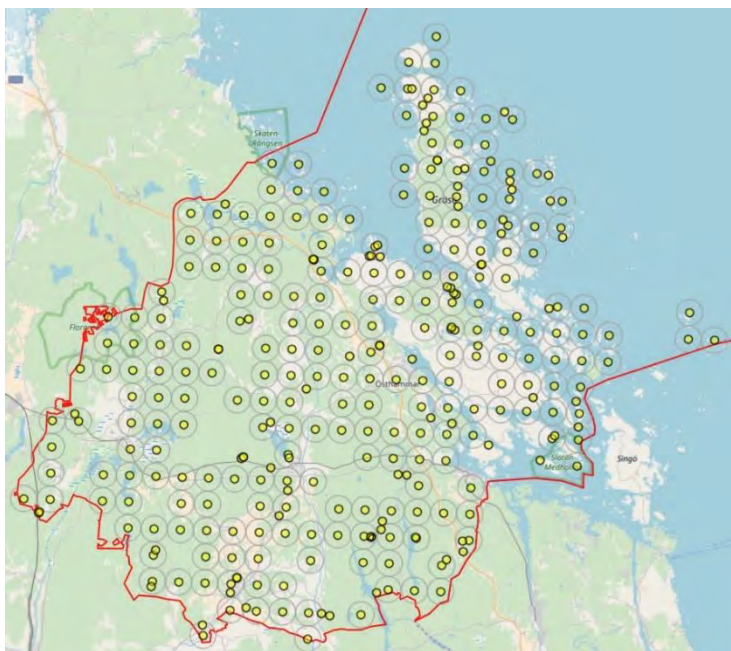

Figur 2. Fynd av Jungfru Marie nycklar i Östhammars kommun enligt Artportalen. Alla fynd är från 2000 eller senare och noggrannheten för fynden varierar mellan ± 1 meter till ± 2500 meter.

Nattviol

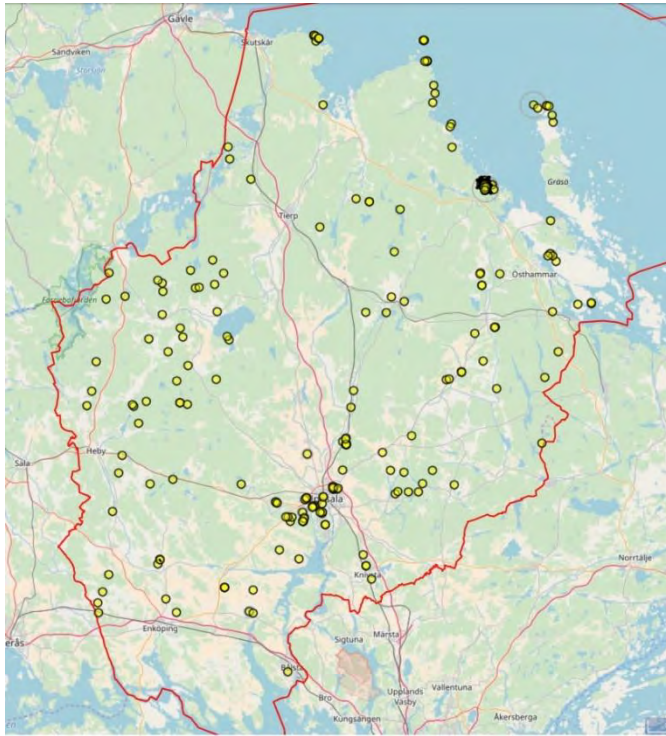

Figur 3. Fynd av nattviol i Uppsala län enligt Artportalen. Alla fynd är från år 2000 eller senare och noggrannheten för fynden varierar mellan ± 1 meter till ± 1250 meter.

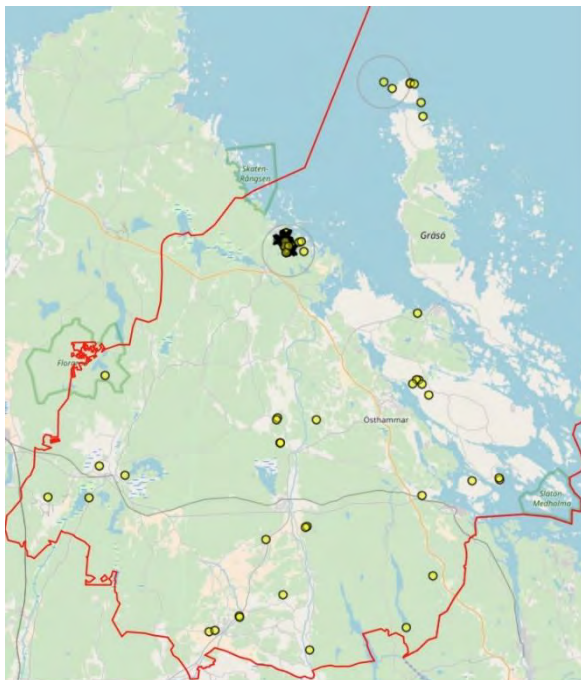

Figur 4. Fynd av nattviol i Östhammars kommun enligt Artportalen. Alla fynd är från år 2000 eller senare och noggrannheten för fynden varierar mellan ± 1 meter till ± 1250 meter.

Mindre vattensalamander

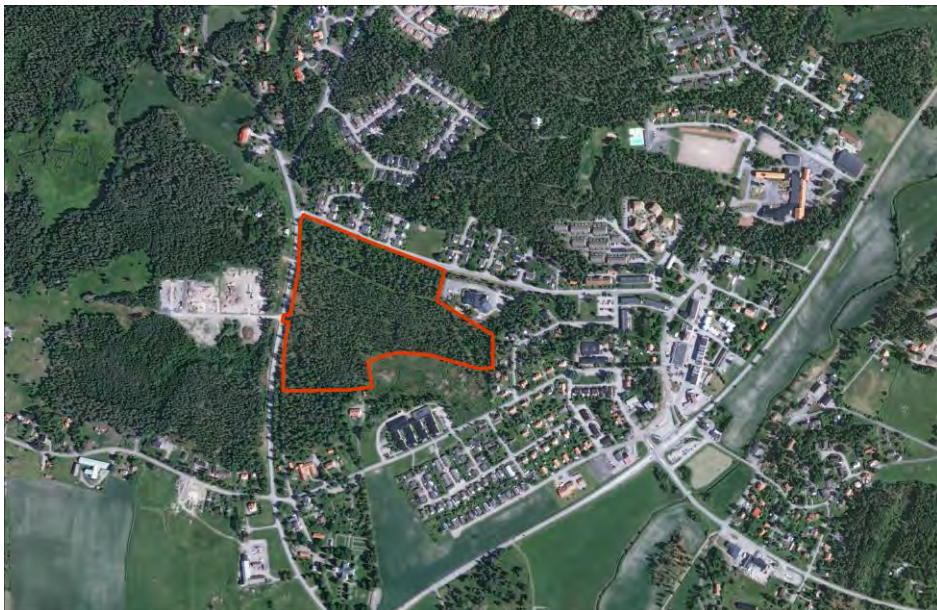
Figur 5. Fynd av mindre vattensalamander i Uppsala län enligt Artportalen. Alla fynd är från år 2000 eller senare och noggrannheten för fynden varierar mellan ± 1 meter till ± 2500 meter.

Figur 6. Fynd av mindre vattensalamander i Östhammars kommun enligt Artportalen. Alla fynd är från år 2000 eller senare och noggrannheten för fynden varierar mellan ± 1 meter till ± 2500 meter.

CHECKLISTA FÖR BEHOVSBEDÖMNING

Detaljplan för Prästgårdshöjden i Alunda, del av fastigheterna Marma 1:67 och Alunda 1:1,
Östhammars kommun, Uppsala län

Beslutsunderlag för behovsbedömning och avgränsning av eventuell miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för detaljplan.

Planhandläggare:	Matilda Svahn
Berörda fastigheter:	Planområdet utgörs av del av fastigheten Marma 1:67 samt del av fastigheten Alunda 1:1.
Planens syfte:	Planens syfte är att möjliggöra ca 100 nya bostäder i centrala Alunda.
Areal:	Området är ca 10 ha.
Nuvarande markanvändning:	Marken består av sedan tidigare obebyggd skogsmark.
Översiktlig beskrivning av planen:	Ambitionen är att området ska utgöras av en blandad stadsmässig bebyggelse där det möjliggörs för ca 100 nya bostäder i form av både enbostadshus och flerbostadshus. En ny lokalgata och nya gång- och cykelvägsförbindelser kommer skapas. Runt den föreslagna bebyggelsen sparas skogsmark.
Vid bedömningen har medverkat:	Planhandläggare Matilda Svahn med stöd från sakkunniga inom Östhammars kommun.

[illegible]

MOTIVERAT STÄLLNINGSTAGANDE		BEDÖMNING			
				JA	NEJ
Kommunen gör bedömningen att planens genomförande inte innebär en betydande påverkan på miljön. En miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap miljöbalken behöver inte upprättas. Planen kommer att hanteras utan en miljöbedömningsprocess.		Ett genomförande av planen har ingen påvisbar negativ effekt på miljön, hälsan eller hushållning med mark, vatten och andra resurser.	X		
		Ett genomförande av planen kan få negativa effekter men de blir inte så betydande genom att förebyggande åtgärder beskrivna i bifogad handling kommer att vidtas. Konsekvenserna redovisas i planbeskrivningen.			X
		Ett genomförande av planen kan få en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten eller andra resurser. En MKB enligt 5 kap 18§ PBL ska upprättas.			X
		Andra lokaliseringsalternativ bör utredas.			X
FÖRDJUPNINGSFRÅGOR		UTREDNINGAR SOM SKA GÖRAS			
En förutsättning för att planen inte innebär en betydande miljöpåverkan är att: Dagvatten kan omhändertas på ett godtagbart sätt		- Dagvattenutredning inkl påverkan på MKN för vatten - Naturvärdesinventering			

KULTURMILJÖ OCH LANDSKAPSBILD	PÅVERKAS			KOMMENTAR	KÄLLA	ANSVAR
	JA	KANSKE	NEJ			
Riksintresse kulturmiljö			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas, Översiktsplan för Östhammars kommun (2003)	
Regionalt intresse kulturmiljö (Upplandsmuseet)			Nej	Södra delen av planområdet är beläget inom bevarandeområde ÖS 27, Alunda centralbygd. De värden som beskrivs i närheten av programområdet är bland annat Alunda kyrkomiljö och äldre egnahemsbebyggelse i Alunda tätort, dessa bedöms inte påverkas negativt av programförslaget.	Kommunens GIS, Jord och Järn	
Landskapsbildsskydd			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Forn- och övriga kulturhistoriska lämningar			Nej	Det finns inga kända fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar inom området.	Riksantikvareämbetet, Fornsök	
Odlingslandskapets bevarande			Nej	Planområdet ligger inom område utpekad för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet. Området består av skogsmark med dominans av barrträd och har ingen tydlig koppling till det öppna odlingslandskapet så föreslagen exploatering bedöms inte påverka detta negativt.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Särskilt bebyggelseområde i ÖP 2003			Nej	Berörs ej.	Översiktsplan för Östhammars kommun(2003)	
Landskapsbild/stadsbild (lokalt intresse)	Ja			Stadsbilden kommer förändras om planen genomförs då det innebär att ett stort skogsområde tas i anspråk för bebyggelse. Den nya bebyggelsen ska dock utformas och placeras med hänsyn till stads- och landskapsbilden.	Översiktlig bedömning, 8 kap. 13§ PBL 2010:900	
Bebyggelsekultur (lokalt)			Nej	Området är obebyggt idag. Närområdet har inte någon bebyggelsekultur som är typisk för Alunda.	Översiktlig bedömning	

NATURMILJÖ OCH FRILUFTSLIV	PÅVERKAS			KOMMENTAR	KÄLLA	ANSVAR
	JA	KANSKE	NEJ			
Riksintresse naturmiljö (3:6 MB)			Nej	Berörs ej.	3 kap 6 § Miljöbalken	
Riksintresse enligt särskilda hushållningsregler (4:4 MB)			Nej	Berörs ej.	4 kap 4 § Miljöbalken	
Natura 2000 (4: 8, 7:27-28 MB)			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Naturreservat (7:4MB)			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Biotopskydd (7:11 MB)			Nej	Berörs ej.	Skogsstyrelsen, Skogen pärlor Platsbesök	
Djur- och växtskyddsområden (7:12 MB)			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Strandskydd (7:13-18 samt 7:26 MB)			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Naturvårdsprogram regionalt			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Ängs- och hagmarksinventeringen			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Sumpskog			Nej	Berörs ej.	Skogsstyrelsen, Skogens pärlor	
Fridlysta/ Hotade/rödlistade arter		Kanske		Ett mindre antal orkidéer har uppmärksamrats i en del av planområdet. En naturvärdesinventering kommer göras för att undersöka dess utbredning.	Länsstyrelsens GIS-databas, Platsbesök	
Övriga skogliga värden			Nej		Skogsstyrelsen, Skogens pärlor och skogsdataportalen	
Upplandsleden			Nej	Berörs ej.	Upplandsstiftelsen	
Lokalt viktig naturmiljö eller friluftsmiljö		Kanske		Området har en tydlig stigstruktur och en funktion som närnatur.	Platsbesök	

RESURSANVÄNDNING MARK OCH VATTEN	PÅVERKAS			KOMMENTAR	KÄLLA	ANSVAR
	JA	KANSKE	NEJ			
Riksintresse jordbruksmark (3:4 MB)			Nej	Berörs ej	Länsstyrelsens GIS-databas	
Riksintresse energiutvinning (3:8 MB) Forsmark, vindkraft			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Riksintresse energiförsörj- ning (3:8 MB) naturgasledning, kraftledning 70, 220 och 400 kV			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Riksintresse fiske (3:5 MB)			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Riksintresse försvar (3:9 MB)			Nej.	Området ligger inom riksintresse för försvaret, stoppområde höga objekt flygfält och influ-ensområde luftrum. Ny bebyggelse kommer inte utformas och ges en höjd som riskerar att påverka riksintresset negativt.	Länsstyrelsens GIS-databas	
Riksintresse kommunikation (3:8 MB) 76:an, sjöleder			Nej	Berörs ej	Länsstyrelsens GIS-databas	
Miljökvalitetsnormer Luft Ljud (Vatten)			Nej	Planen bedöms inte innebära något överskri-dande av luft- och ljudkvalitetsnormer. Påver-kan av MKN för vatten kommer utredas i det fortsatta planarbetet.	Naturvårdsverket, Luftfartsverket	
Vattenskyddsområden			Nej	Planen omfattas inte av vattenskydd.	Översiktsplan för Östhammars kom-mun (2003), www.lst.VISS.se	

Huvudavrinningsområde			Nej	Huvudavrinningsområdet är så pass stort att en exploatering i programområdet innebär en väldigt liten påverkan på helheten. Exploatering bedöms t.ex. inte ändra flödesriktningar.	VA-ingenjör	
Dagvatten		Kanske		En exploatering av planområdet kommer att öka andelen hårdgjord yta och därmed kommer även mängden dagvatten som behöver omhändertas att öka. I planområdet eftersträvas lokalt omhändertagande av dagvatten. En dagvattenutredning kommer göras i det fortsatta planarbetet.	Översiktsplan för Östhammars kommun (2003), www.lst.VISS.se	
Ytvattenpåverkan		Kanske		Alunda ligger inom Olandsåns huvudavrinningsområde. Olandsån bedöms enligt Lst preliminära statusklassningar för år 2015 ha måttlig ekologisk status och ej uppnå god kemisk status. Dessa omständigheter ställer krav på det planerade bostadsområdets dagvattenhantering även fast områdets dagvatten har en lång sträcka att färdas och torde hinna renas innan det når Olandsån.	Översiktsplan för Östhammars kommun (2003), www.viss.lansstyrelsen.se	
Grundvattenpåverkan		Kanske		Det är viktigt att inom området få till en dagvattenhantering som möjliggör för infiltrering. Uppnås inte det kan det bli en relativt stor grundvattenpåverkan. En dagvattenutredning kommer att göras under kommande planarbete för att säkerställa att grundvattenpåverkan blir så liten som möjligt.	VA-ingenjör	
Energianvändning		Kanske		En exploatering av det föreslagna området kommer innebära ett ökat energibehov. Det är i dagsläget ej utrett hur planområdet ska försörjas med energi.		

Värdefulla ämnen			Nej	Planområdet är ej utpekad som viktigt för värdefulla ämnen eller material.	www.sgu.se	
Inventering gruvhål			Nej	Berörs ej.	www.sgu.se	
Övrig resursanvändning Gruvor Grustäkt			Nej	Berörs ej.	Översiktsplan för Östhammars kommun (2003)	
HÄLSA OCH SÄKERHET	PÅVERKAS			KOMMENTAR	KÄLLA	ANSVAR
	JA	KANSKE	NEJ			
Buller och vibrationer		Kanske		Det finns inga mätningar utförda på Torpvägen och Skyndelnvägen. Planområdet bedöms idag inte utsättas för störande buller och vibrationer över rekommenderade riktvärden. Exploatering av området innebär ökade trafikrörelser vilket också medför ökade bullernivåer och markvibrationer. Omfattningen bedöms dock vara begränsad och den ökade mängden bedöms inte innebära att gällande riktvärden för trafikbuller eller vibrationer överskrids. I planområdets närhet, väster om Skyndelnvägen, finns mark planlagd för industri samt en återvinningsanläggning. Ambitionen är att ny bebyggelse ska hålla ett avstånd på ca 100 meter för att minska risken för störningar.	Översiktsplan för Östhammars kommun (2003)	

Trafiksäkerhet		Kanske		Planområdet gränsar till Skyndelnvägen, en länsväg med en hastighetsbegränsning på 70 km/h. Bredvid denna finns en separat gång- och cykelväg. Ny bebyggelse föreslås inte lokaliseras i direkt anslutning till Skyndelnvägen. Torpvägen är kommunalägd och har en hastighetsbegränsning på 50 km/h, med plats avsatt för gång- och cykeltrafik. . Planerade utfarter från planområdet kan komma att fungera som hastighetsdämpande åtgärder. Trafiksäkerheten kommer beaktas och vägas in i det fortsatta planarbetet.		
Väg med skyddsavstånd (transportstyrelsen)			Nej	Berörs ej.	Översiktlig bedömning, Transportstyrelsen	
Järnväg skyddsavstånd (transportstyrelsen)			Nej	Berörs ej.	Översiktlig bedömning, Transportstyrelsen	
Farligt gods			Nej	Berörs ej.	Länsstyrelsen	
Explosionsrisk			Nej	Berörs ej.		
Översvämningsrisk			Nej	Berörs ej.		
Ras- och skredrisk			Nej	Det finns inga uppgifter om risker för skred eller ras i området.	Översiktsplan för Östhammars kommun (2003), Länsstyrelsens GIS-databas	
Miljöstörande verksamhet			Nej	Ingen miljöstörande verksamhet planeras uppföras.		
Ljus, lukt och lokalklimat			Nej	Planförslaget bedöms inte att påverka sol- och vindförhållanden eller andra klimatfaktorer i området. Inga nya verksamheter föreslås som kan ge upphov till ljus- eller luktproblematik.	Översiktlig bedömning	
Magnetfält och joniserad strålning			Nej	Det finns inga uppgifter på att planområdet skulle vara utsatt för magnetfält eller joniserad strålning.	Översiktsplan för Östhammars kommun (2003), SGU, kartdatabas	

Allergier			Nej				
Hälsosofarliga ämnen			Nej		Berörs ej.		
Förorenad mark			Nej		Det finns inga uppgifter om förorenad mark inom planområdet.	Översiktsplan för Östhammars kommun (2003), Länsstyrelsens GIS-databas	
Förorenad luft			Nej		Se bedömning under punkten Miljökvalitetsnormer för luft.		
Förorenat vatten			Nej		Planförslaget innebär inga tunga verksamheter och bedöms inte medföra någon förorening på yt- och grundvattnet, förutsatt att dagvattnet tas omhand på ett sådant sätt så att rening sker innan det når grund- och ytvatten.	Översiktlig bedömning kartor	
Akkumulativ effekt			Nej		Planförslaget bedöms inte medföra många små förändringar som i en helhet skapar en stor miljöpåverkan.	Samtliga tillgängliga underlag.	
REGIONALA MILJÖMÅL	+	0	-	LOKALT	KOMMENTAR	KÄLLA	ANSVAR
Sedan det senaste mål året har arbetet med miljömålen strukturerats om. De regionala miljömålen har tagits bort och istället syftar man åt en samlad miljöpolitik för ett hållbart Sverige. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Utöver generationsmålet finns 16 nationella miljökvalitetsmål med preciseringar samt etappmål. Länsstyrelsen arbetar nu efter de nationella målen medan kommunerna kan ha lokala miljömål att arbeta efter.							
Begränsad klimatpåverkan			X	X	En trafikökning förväntas i samband med exploateringen, men denna bör bli marginell. Områdets läge i Alunda, nära till kollektivtrafikförbindelser och tillskapandet av bra gång- och cykelkopplingar bör innebära att klimatpåverkan inte blir betydande negativ.		LST

Frisk luft		X			Påverkan bedöms inte som betydande negativ. Miljökvalitetsnormer väntas inte överskridas i samband med förslaget.		
Bara naturlig försurning		X			Påverkan bedöms inte som betydande negativ för området. Ny bebyggelse föreslås anslutas till det kommunala va-nätet. I planområdet eftersträvas lokalt omhändertagande av dagvatten.		
Giftfri miljö		X			Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet.		LST
REGIONALA MILJÖMÅL	+	0	-	LOKALT	KOMMENTAR	KÄLLA	ANSVAR
Skyddande ozonskikt		X			Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet.		
Säker strålmiljö		X			I bygglovsskedet sker radonmätning så att inga riktvärden överskrids. Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet.		
Ingen övergödning		X			Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet. Ny bebyggelse föreslås anslutas till det kommunala va-nätet. I planområdet eftersträvas lokalt omhändertagande av dagvatten.		

Levande sjöar och vattendrag		X			Lokalt omhändertagande av dagvatten och god möjlighet till infiltrering ska eftersträvas. Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet.		
Grundvatten av god kvalitet		X			Planområdet berör inte vattenskyddsområde och det finns inga misstankar om föroreningar i marken. Lokalt omhändertagande av dagvatten och god möjlighet till infiltrering eftersträvas för att minimera risken för negativ påverkan på grundvattnet. Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet.		
Hav i balans samt levande kust och skärgård		X			Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet.		
Myllrande våtmarker		X			Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet.		
REGIONALA MILJÖMÅL	+	0	-	LOKALT	KOMMENTAR	KÄLLA	ANSVAR
Levande skogar			X	X	Ett skogsområde kommer att tas i anspråk för bebyggelse. Området har ett visst rekreationsvärde för närboende.		
Ett rikt odlingslandskap		X			Planförslaget bedöms inte påverka miljömålet.		

God bebyggd miljö		X			De planerade bostäderna är lokaliserade intill befintlig bebyggelse så att befintlig infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering och vatten- och avloppsförsörjning kan nyttjas. Det ligger också i angränsning till mark planlagd för industri, ett avstånd på minst 100 meter ska hållas. Viss skog och natur kommer sparas inom området. Exploatering av området kommer att innebära ökade trafikrörelser vilket också medför ökade bullernivåer. Gällande riktvärden bedöms dock inte överskridas.		
Ett rikt växt- och djurliv			X	X	Ett skogsområde tas i anspråk för bebyggelse. Det finns uppgift om skyddade arter inom området och påverkan på dessa utreds i det vidare planarbetet. Grönområden och viss skog kommer bevaras och bland bebyggelsen ska grönsläpp finnas för att inte hindra djur att ta sig fram.		
KOMMUNALA MÅL OCH STYRDOKUMENT	PÅVERKAS			KOMMENTAR	KÄLLA	ANSVAR	
	JA	KANSKE	NEJ				
Översiktsplan (Öp 2003)			Nej	I kommunens gällande översiktsplan, Öp 2003, är planområdet utpekad som ett framtida utbyggnadsområde för bostäder. Planen bedöms överensstämma med gällande översiktsplans intentioner.	Översiktsplan för Östhammars kommun (2003)		

Miljökvalitetsmål 2010 (Av de 16 nationella miljömålen har Östhammars kommun valt ut sju st. som är extra aktuella för de förhållanden som råder i kommunen. Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans samt levande kust och skärgård, myllrande våtmarker och ett rikt odlingslandskap.)			Nej	Planförslagets påverkan väntas ej bli betydande negativ med avseende på Östhammars kommuns lokala miljömål och påverkan på miljöer för människor, växter- och djur. Se Påverkan på regionala miljömål.		
VA-strategi			Nej	Aktuellt planområde ligger inom kommunens befintliga va-område.		
Hästhållning i dp-områden			Nej			
Energiplan från 2003		Kanske		Enligt energiplanen ska Östhammars kommun verka för nybyggnation av biobränsleeldad fjärrvärme i Alunda. Det finns dock inget fjärrvärmesystem i Alunda idag. Fjärrvärme ska byggas ut där det är ekonomiskt försvarbart. Där inte fjärrvärme finns kan system med en panna vilken försörjer fler närliggande byggnader, s.k. närvärmeanläggning, användas. Om närvärme inte heller är möjligt är en enskild miljögodkänd biobränslepanna ett bra alternativ.	Energiplan (2003) Tekniska förvaltningen	

Trafikutredning

Östhammar Kommun

Trafikutredning för anslutande lokalväg till väg 685 i Alunda,
detaljplan Prästgårdshöjden

Innehåll

1	Sammanfattning	2
2	Syfte och uppdrag	2
2.1	Syfte.....	2
2.2	Uppdrag	2
3	Befintlig situation	3
3.1	Omgivning	3
3.2	Väg 685 Skyndelvägen	3
4	Framtida Trafikflöden	4
4.1	Väg 685 Skyndelvägen	4
4.2	Framtida bostadsutveckling	4
5	Utformningsalternativ	5
5.1	Trevägs korsning.....	5
5.1.1	Projekteringsförutsättningar.....	5
5.1.2	Åtgärder	5
5.1.3	Effekter.....	5
5.2	Fattigmanslösning	6
5.2.1	Projekteringsförutsättningar.....	6
5.2.2	Åtgärd	6
5.2.3	Effekt.....	6
5.3	Vänstersvängskörfält.....	7
5.3.1	Projekteringsförutsättningar.....	7
5.3.2	Åtgärd	8
5.3.3	Effekt.....	8
6	GC-väg.....	9
7	Slutsats	10

1 Sammanfattning

2 Syfte och uppdrag

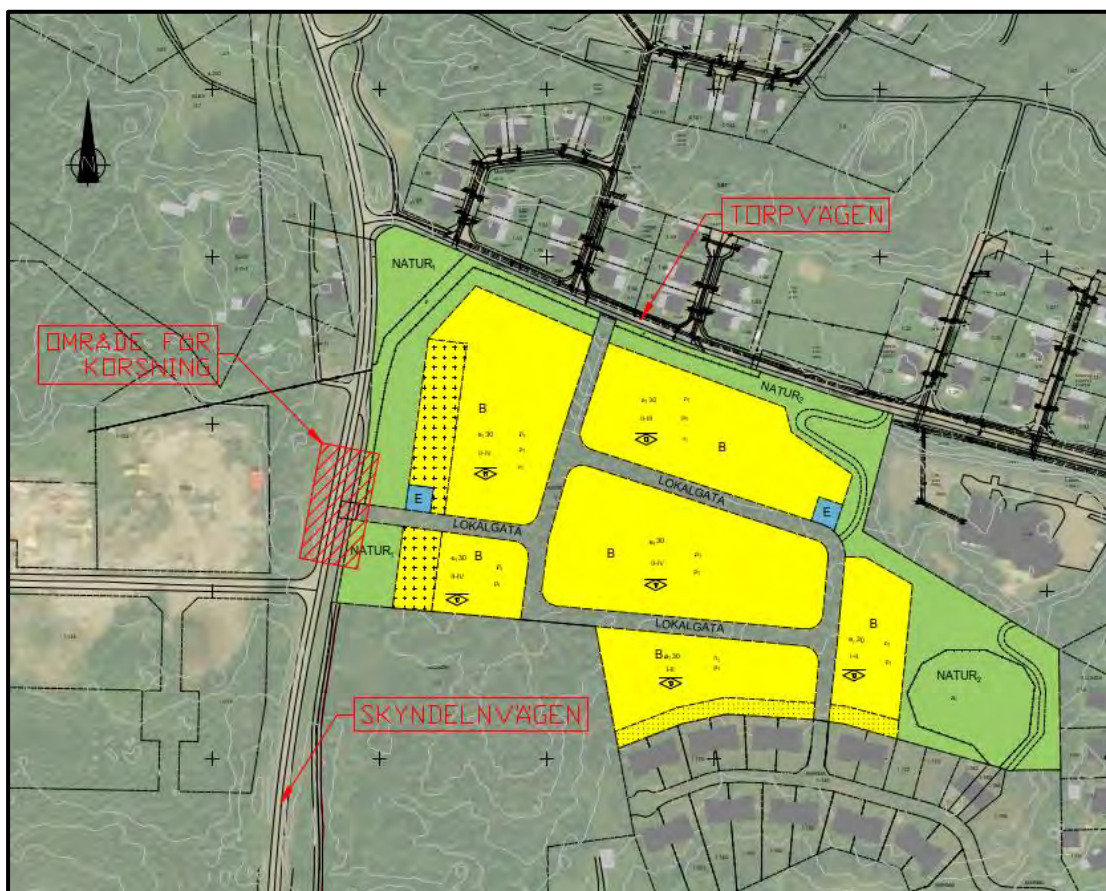
2.1 Syfte

Pontarius har fått i uppdrag av Östhammar kommun att ta fram en utredning gällande val av korsningstyp som kan användas i dialogen med trafikverket. Korsningstypen bör lösas innan detaljplanen för det nya bostadsområdet kan antas.

2.2 Uppdrag

I samband med byggnationen av bostadsområdet har Östhammar kommun framfört önskemål om att utföra ett anslutningsalternativ mot väg 685, för att på så sätt få en ökad tillgänglighet till området. Bostadsområdet förväntas bestå av sammanlagt 200 bostäder och detta kräver, enligt Trafikverket, en ombyggnad av väg 685 samt en utredning om vilken korsningstyp som är mest fördelaktig. Östhammar kommun presenterade därefter ett lösningsförslag för korsningen under granskningsskedet och trafikverket ansåg då att siktanalysen uppfyllde önskad kvalitet men att ytterligare material behövdes ta fram gällande anslutningens utformning och hur den påverkar GC-vägen.

Ombyggnationen av korsningen kommer leda till att befintlig GC-väg utmed väg 685 kommer behöva justeras. För åtgärden krävs förfarande enligt Väglagen, där stor vikt läggs på sikt och trafiksäkerhet. Nedan visas en översikt för den planerade placeringen för korsningen (figur 1).

Figur 1: Översikt område för korsning

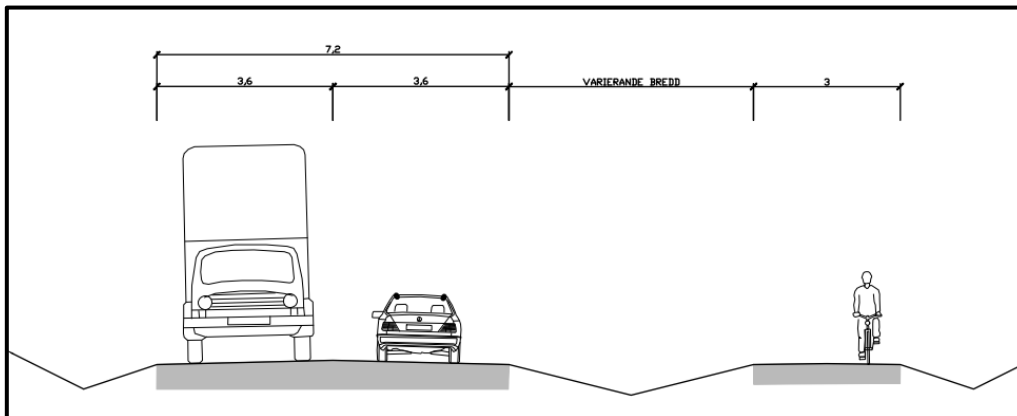
3 Befintlig situation

3.1 Omgivning

Det berörda området består till större delen av skogsmark med en relativt jämn topografi och innesluts av Torpvägen, Prästgårdsvägen och Skyndelvägen. Området är tillgängligt att nå från Skyndelvägen.

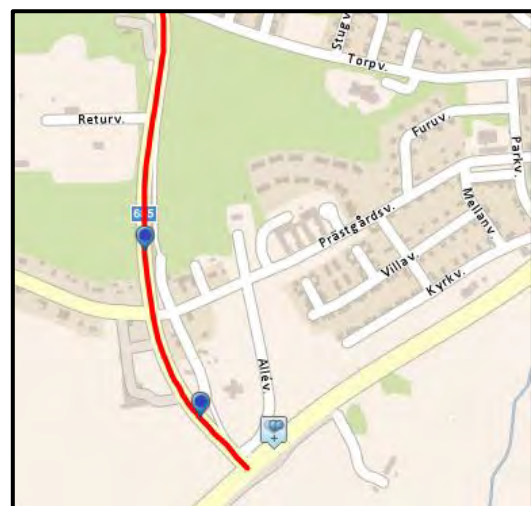
3.2 Väg 685 Skyndelvägen

Skyndelvägen startar vid riksväg 288 och sträcker sig genom Alunda ut mot landsbygden och avslutas vid Kilby, där den övergår till en namnlös landsväg. Körfältsbredd framgår enligt figur 2 nedan. Genom området är hastighetsbegränsningen idag 70 km/h. Den befintliga 3m breda GC-vägen separeras med en grönremsa som varierar mellan 3 till 5 meter från Skyndelvägen.

Figur 2: Körfältsbredd Skyndelvägen och GC-väg

För att avläsa vägens trafikflöde sattes stickprovspunkter på Skyndelvägen vid det berörda området (se figur 3) och resultatet från denna mätning finns att hämta på Trafikverkets vägtrafikflödeskarta. Mätperioden varade från 2009-01-01 till 2009-12-31 och redovisas i tabellen nedan (Tabell 1).

Figur 3: Placering för stickprovspunkter

Avsnitt	F r o m	Till	Mätkod		Mätår	Mätriktning	ÅDT P	ÅTD Lb	Axelpar
12820008	2009-01-01	2009-12-31	2		2009	0	910 (±17%)	50 (±35%)	940 (±17%)

Tabell 1: Resultat från flödesundersökning¹

¹ <http://vtf.trafikverket.se/SeTrafikinformation> (2019-01-28)

4 Framtida Trafikflöden

4.1 Väg 685 Skyndelnsvägen

Med hjälp av trafikmätningarna har sedan trafikflödena räknats upp till prognosår 2040, då exploatering är färdigt. Detta har gjorts genom att använda uppräkningsstal från EVA för prognosår 2040. Uppräkningsstal för personbilstrafik för Östhammar kommun sätts till 1,34 och för lastbil 1,45.

Nedan redovisas resultatet (Tabell 2)

ÅDT P (2040)	ÅDT Lb (2040)
911 (±17%)	67(±35%)

Tabell 2: Uppräknad ÅDT för prognosår 2040.

4.2 Framtida bostadsutveckling

Det planeras ca 200 nya bostäder inom utredningsområdet. Då in-och utfart sker via Skyndelnsvägen kommer trafiksituationen kring Skyndelnsvägen att påverkas. Trafikalstringen har beräknats med hjälp av Trafikverkets alstringstal² för området. Av den trafik som alstras till och från det nya bostadsområdet uppskattas 70 % åka söder mot riksväg 288 och 30% uppskattas åka norr mot Torpavägen. Resultatet redovisas i tabellen nedan. (se Tabell 3)

År	Antal bostäder	Total trafikstring (ÅDT)	Söder riktning mot riksväg 288 (ÅDT)	Nordlig riktning mot Torpavägen (ÅDT)
2040	200	488	342	146

Tabell 3: Tillkommande bostäder och beräknad trafikstring.

² https://applikation.trafikverket.se/trafikstring/?page=main_page (2019-02-04)

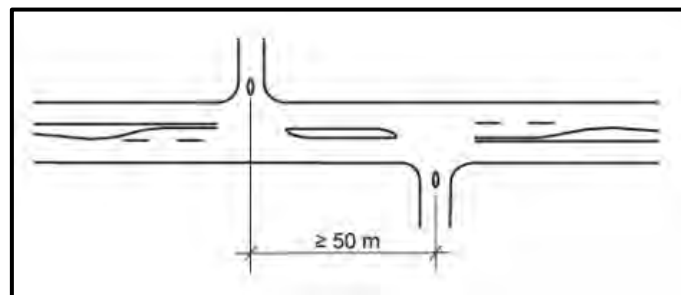
5 Utformningsalternativ

Olika förslag på utformning av korsningspunkten har utretts. Samtliga förslag är utformade enligt VGU men med vissa fränsteg för att på så sätt fungera med de givna förutsättningarna på platsen. Nedan följer 3 olika utformningsalternativ där projekteringsförutsättningar, åtgärder och effekter finns beskrivna.

5.1 Trevägs korsning

5.1.1 Projekteringsförutsättningar

Principen för detta utformningsförslag är att införa korsningstyp B och därmed bibehålla befintlig körbana på Skyndelvägen men förutser att en separeringslösning i form av en refug placeras på sekundärvägen. Vad gäller siktområde från sekundärvägen ska denna vid VR70 utgöra en sträcka på 130m i båda riktningar på primärvägen. Korsningsavståndet ska enligt VGU vara 50m och detta visas i figur 4 nedan.

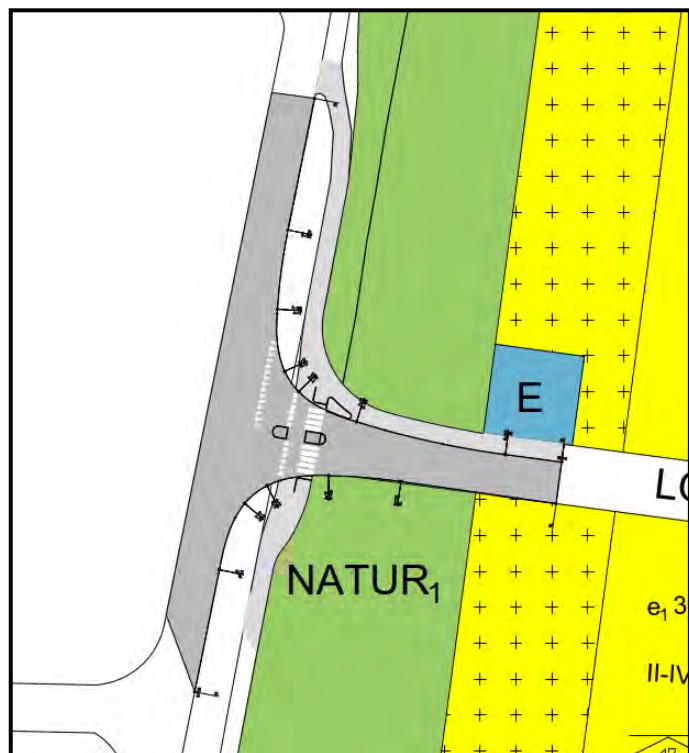
Figur 4: Korsningsavstånd enligt VGU 2012

5.1.2 Åtgärder

Utformningsalternativet visas i figur 5 och kräver ingen åtgärd på Skyndelvägen då befintlig bredd på vägbanan kvarstår. Dock krävs en anslutande kurvradie på vardera sida om sekundärvägen för att på så sätt ge svängande fordon en jämn kurvtagning. Vad gäller siktområde innehar den befintliga linjeföringen på primärvägen en relativt rak utformning och därmed blir siktområdet på 130m möjligt.

5.1.3 Effekter

Då primärvägen har en årsdygnstrafik på cirka 1000 fordon och sekundärvägen en årsdygnstrafik på cirka 500 fordon kan detta resultera i längre fordonsköer i södergående riktning vid vissa tidpunkter på dygnet. Den befintliga hastighetsbegränsningen är 70km/h och ökar risken för eventuella kollisioner mellan körande och väntande fordon.

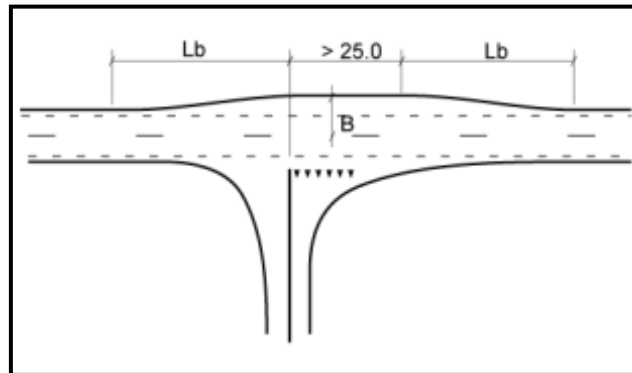

Figur 5: Trevägs korsning

5.2 Fattigmanslösning

5.2.1 Projekteringsförutsättningar

För att öka framkomligheten på tvåfältsvägar med $VR \leq 80$ kan i vissa fall en lokal vägbreddning utföras på den korsningsfria sidan. Detta ger det behövliga utrymmet för mötet mellan ett genomgående fordon och ett vänstersvägande fordon, se Figur 6. Bredden (B) mellan mittlinje och körbanekant bör vara minst 5,5 m. Denna breddökning kan dock endast dimensioneras för en passagehastighet mellan VR10 och VR40, vilket skulle innebära en hastighetsreducering. Vad gäller siktområde från sekundärvägen ska denna vid VR40 utgöra en sträcka på minst 60m i båda riktningar på primärvägen.

Figur 6: Principfigur på fattigmanlösning (VGU 2012)

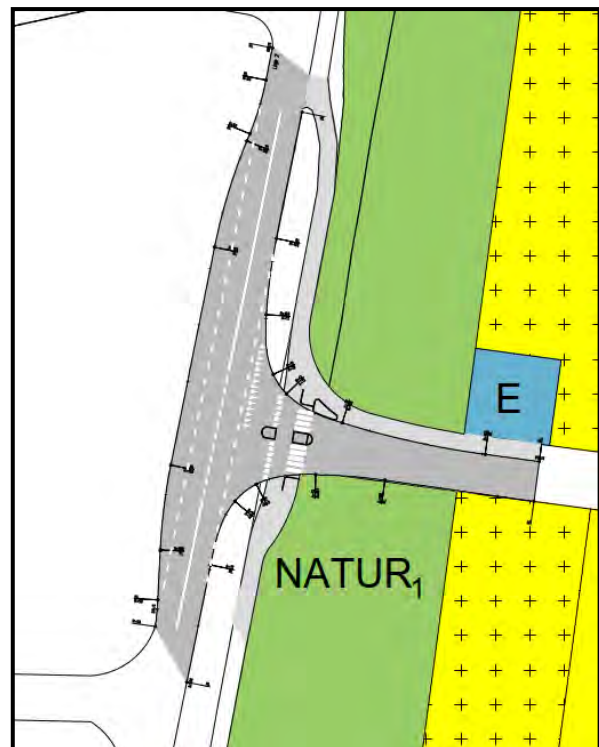
5.2.2 Åtgärd

Med hänsyn till att närliggande korsningar är placerade inom 50m från den nya lokalgatan blir breddökningssträckans längd direkt påverkad. Detta resulterar i att längden inte dimensioneras efter önskad passagehastighet, utan dimensioneras efter avståndet till närmsta korsning. Befintlig väg behöver breddas ca 2.5 meter från befintlig asfaltskant.

Åtgärden för detta utformningsalternativ ger en breddökningssträcka på 15 meter innan korsning mot ny lokalgata. Sedan en sträcka på 40 meter av maximal breddökning 5.5 meter. Därefter återgår breddökningen till 1 körfält efter 15 meter innan nästa korsning. Resultatet av detta utformningsalternativ redovisas i figuren till höger. (se Figur 7)

5.2.3 Effekt

Åtgärden ger ett bättre trafikflöde då köbildningar minskar eftersom passerande trafik kan fortsätta förbi ett vänstersvägande fordon. Nackdelen är en otydlig anvisning för vänstersvägande fordon jämfört med en traditionell vänstersväg, vilket vid sen anvisning kan orsaka kollision med fordon bakifrån.

Figur 7: Fattigmanlösning

Figur 5: Fattigmanslösning

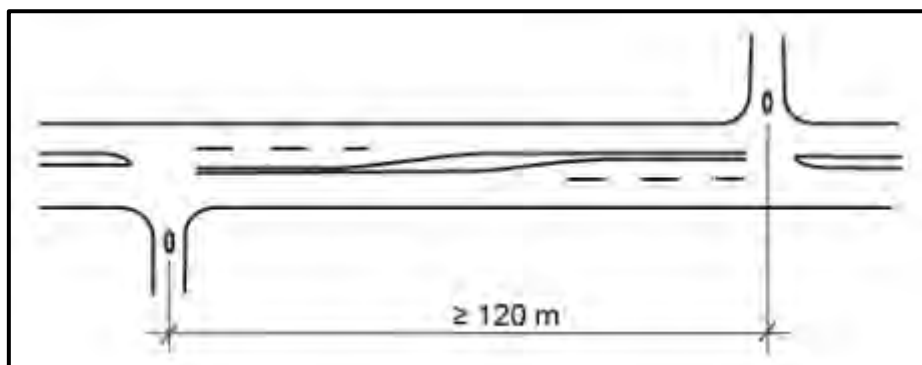
5.3 Vänstersvängskörfält

5.3.1 Projekteringsförutsättningar

Vänstersvängsmagasinet (Lkö) ska enligt VGU i första hand dimensioneras för förväntad köbildning men bör dock vara minst 30 m för att fylla sitt syfte. Inledningssträckan (Lin) ska i sin tur vara minst 40 m. Detta visas i figuren nedan (se figur 9). Vad gäller radiestorlekarna för inledningssträckan ska dessa, vid VR70, vara minst R100 för att inte utgöra ett hinder för fordon i rörelse. Siktområdet från sekundärvägen ska vid VR70 utgöra en sträcka på minst 130m i båda riktningar på primärvägen. Korsningstyp C ska även ha ett korsningsavstånd på minst 120m och detta visas i figur 8 nedan.

Figur 8: Vänstersvängskörfält markerad med vägmärkning (VGU 2012).

Figur 9: Korsningsavstånd enligt VGU 2012

5.3.2 Åtgärd

Korsningen utformas med ett separat körfält för vänstersväng, (se Figur 10). Befintlig väg behöver breddas ca 3,5m från befintlig asfaltskant för att ge utrymme för passerande trafik. Körfältsbredden på separata körfält för svängande trafik kan vid små flöden och $VR \leq 80$ minskas till 3,0 m men detta förslag visar användningen av befintlig körfältsbredd för svängande fordon. Korsningen utformas för lastbilar (Los) då eventuell leverans kan förekomma inom det nya bostadsområdet. Ytan gör det även fysiskt möjligt för en lastbil med släp (Lmod) att svänga in på lokalgatan.

Då den tillgängliga vägsträckan är begränsad av både Returvägen i söder och en infartsväg i norr är det ej möjligt att uppnå kravställd längd på korsningsavstånd, vilket direkt påverkar längden för både Lin och Lut. För att omkörningsfilen ska kunna återgå/sluta upp till befintlig asfaltsyta innan dessa sekundärvägar kan Lin och Lut endast sättas till 35m. Om kravställd längd (40m) används sker det en viss överlappning vid korsningarna. Lkö stämmer dock överens med VGU:s krav och har enligt förslaget en längd på 30m. Med hänsyn till de givna

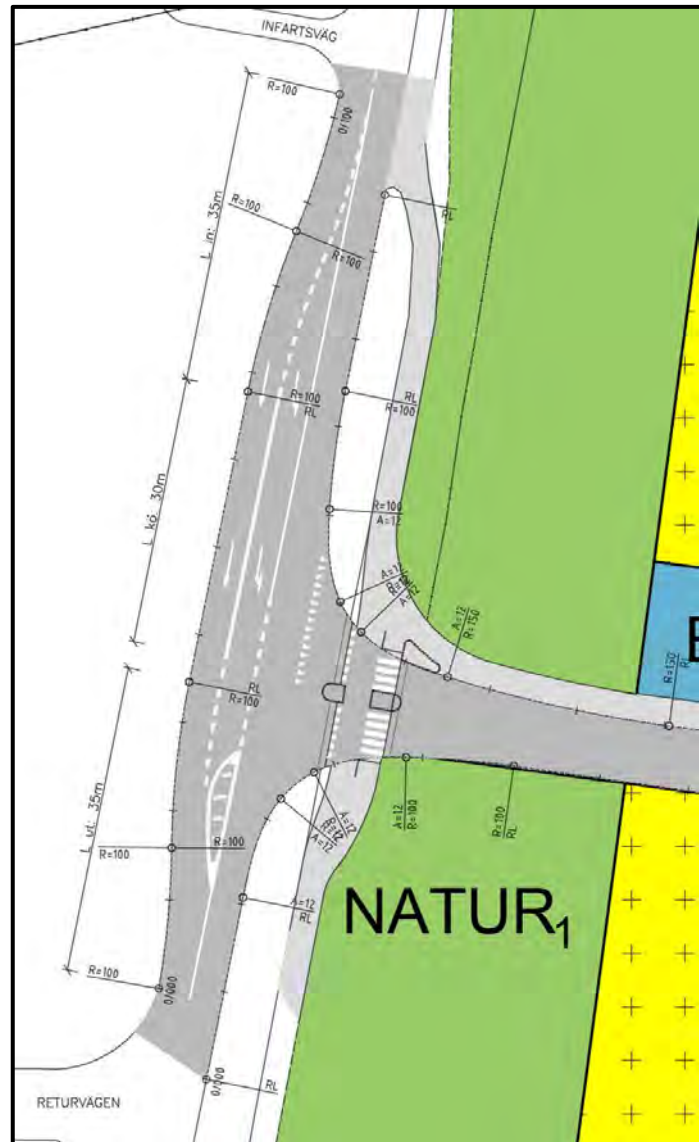
förutsättningarna är tillgänglig yta maximalt utnyttjad i detta förslag.

Vad gäller siktområde innehar den befintliga linjeföringen på primärvägen en relativt rak utformning och därmed blir siktområdet på 130m möjligt.

5.3.3 Effekt

Säkerheten och tryggheten förbättras vid vänstersväng genom att trafikanten kan stå i ett eget körfält och övrig trafik passerar i ett annat körfält. Risken för en farligt gods-olycka minskas även när färre fordon står stilla i körfältet vid vänstersväng. Detta alternativ ger dock ett visst intrång i mark utanför befintligt vägområde.

Åtgärden kräver ett visst avsteg från VGU då kravställt korsningsavstånd inte kan uppnås. Befintliga korsningar ligger idag inom 50-70m från det planerade korsningsområdet och detta får en direkt påverkan på inledningssträckan. Om inga avsteg ska tas behöver fastigheternas in- och utfarter placeras längre från den nya korsningen, vilket skulle påverka åtgärdens kostnad samt intrång på andra markfastigheter.

Figur 10: Vänstersvängskörfält

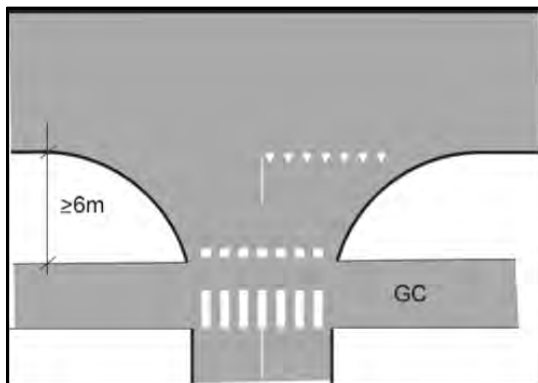
6 GC-väg

För att gående och cyklister ska kunna passera den nya lokalgatan på ett säkert sätt placeras en refug med en bredd på 2m på sekundärvägen. Detta medför att man som gående/cyklist får möjligheten att passera ett körfält i taget. Passagen placeras 6 meter in, vilket medför att svängande fordon mer sällan blir stående på Skyndelnvägen och hindrar därmed den genomgående trafiken mindre (se figur 11). Det svängande fordonet får dessutom en bättre korsningsvinkel med cykelpassagen, vilket gör det lättare att observera både gående och cyklister som korsar vägbanan. Vid en eventuell fordonskollision på Skyndelnvägen blir avståndet på 6m även en skyddande faktor för gående och cyklister.

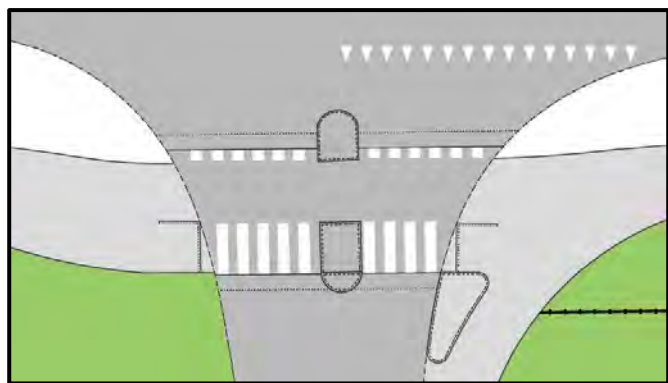
Med cykelöverfarten indragen 6m reduceras nackdelarna med 1m indragning genom att en personbil får plats mellan överfarten och primärgatans körbana. Bredden på GC-banan ska vara minst 3m för att på så sätt ge tillräcklig utrymme för både gående och cyklister.

Utformningen medger/erfordrar även tillräckligt utrymme för signalstolpar samt väntande gående och cyklister. Detta medför dock större radier mellan primär- och sekundärvägen, vilket gör det möjligt för högre hastighet vid kurvtagning. För att förhindra denna hastighetsökning ska passagen vara upphöjd så att korsande fordon tvingas minska hastigheten.

Enligt VGU ska korsningen vara hastighetssäkrad till 30km/h och för att denna hastighetssäkring ska bli tydlig ska denna upphöjda passage utformas med platågupp med ramper (0.5-1.5m) och detta förslag visas på figur 12 nedan. Ramperna bör även luta cirka 4-8%. För att göra bilister mer uppmärksamma vid korsningen kan passagen även anta en avvikande beläggning. Detta antingen genom olik färg eller materialval. Vad gäller orienteringen för blinda och personer med nedsatt syn ska en tydligt kännbar separering mellan gång-, cykel-, och körbana även användas.

Figur 11: Typfall 2

Figur 12: Förslag på passage-utformning

7 Slutsats

För- och nackdelar med olika utformningsalternativ

Trevägs korsning:

Fördelar	Nackdelar
• Kräver ingen mark i anspråk • Mer ekonomisk (ingen åtgärd på väg 685, ingen målning och tilläggstavlor krävs) • Minst påverkan på naturen	• Större risk för kollision mellan väntande och passerande bilister • Risk för köbildning • Bakomliggande bilister kan upplevas som ett stressmoment för den svängande bilisten • Sämre trafikflöde • Ökad mängd fordon på tomgång

Fattigmanslösning:

Fördelar	Nackdelar
• Minskad risk för köbildning • Bättre trafikflöde • Minskad risk för kollision mellan väntande och passerande bilister • Reducerar mängden fordon på tomgång	• Större ingrepp vid byggnation • Större yta att underhålla (ex. vägmålning och snöröjning) • Mindre ekonomisk • Otydlig kör-hänvisning och utformning, då föraren själv måste bedöma om det går att passera eller inte • Lösningen påverkas av hur bra vänstersvängande fordon placerar sig i körfältet

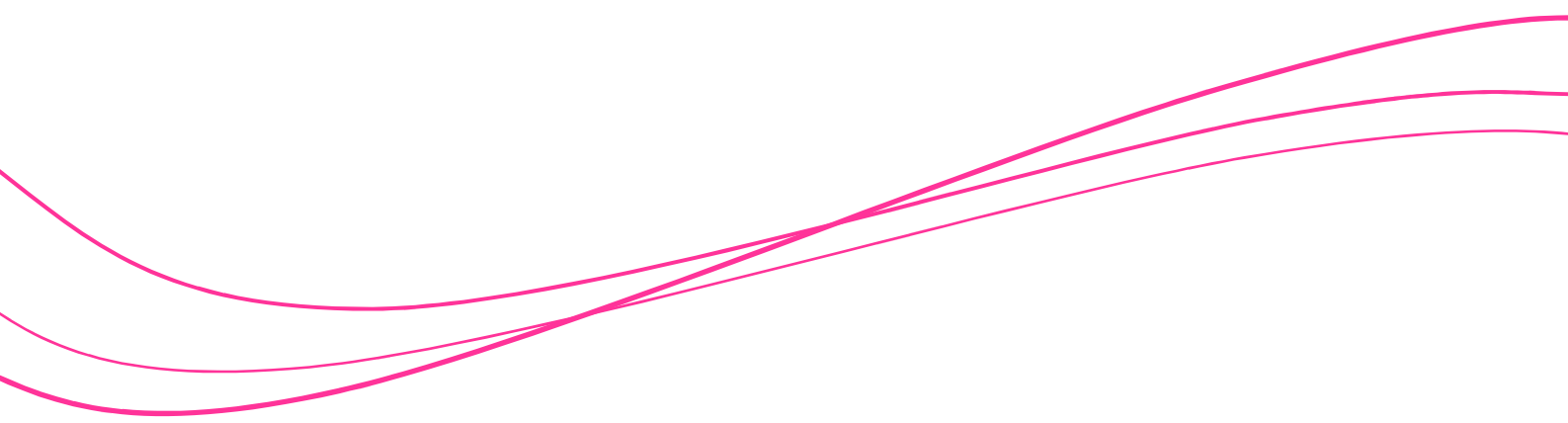
Vänstersvängskörfält:

Fördelar	Nackdelar
• Minskad risk för köbildning • Tydlig kör-hänvisning med målning • Bättre trafikflöde • Minskad risk för kollision mellan väntande och passerande bilister • Störst säkerhetsavstånd mellan väntande och passerande bilister • Reducerar mängden fordon på tomgång	• Störst ingrepp vid byggnation • Störst yta att underhålla (ex. vägmålning och snöröjning) • Dyrast alternativ • Större väg-utrymme kan uppmuntra till högre hastigheter

Trafikbullerutredning Marma 1:67, Östhammar

Beräkning av trafikbullernivåer och bedömning av
möjligheterna att innehålla riktvärden

AKUSTIKER

Magenta Akustik AB
Joel Johansson
Civilingenjör Akustik
0739-40 49 72
joel.johansson@magentaakustik.se
www.magentaakustik.se

RAPPORT

Datum: 2016-11-01
Rapport-ID: TU16100411
Antal sidor: 6
Skapad av: Joel Johansson
Granskning: Sanna Cramér Gullqvist

BESTÄLLARE

Tekniska kontoret
Östhammars kommun
Box 66, 742 21 Östhammar
Ref: Torsten Blomé

Innehåll

1	Inledning.....	3
2	Bullersituation	3
3	Riktvärden	3
4	Beräkningsunderlag.....	4
4.1	Ritningar	4
4.2	Beräkningsmetod.....	4
4.3	Trafikflöden	4
5	Beräkningsresultat.....	5
5.1	Kommentar.....	5
6	Utlåtande.....	5
6.1	Fasadnivåer.....	5
6.2	Uteplats	6

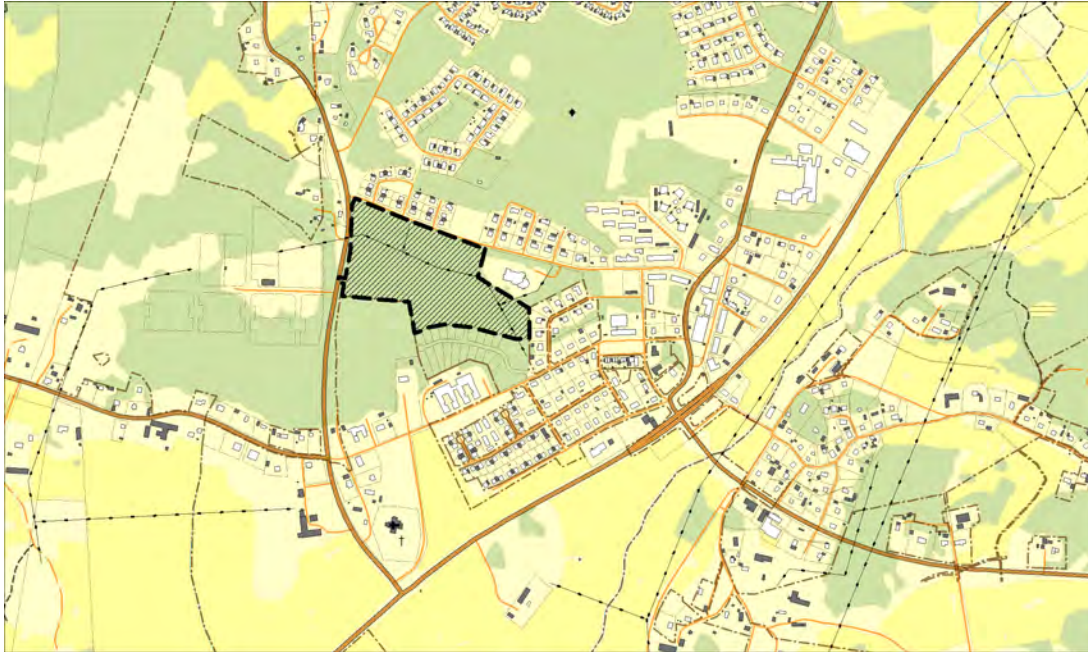
Sammanfattning

Beräkningarna visar att det finns goda möjligheter, med genomtänkt placering och utformning av huskroppar, att innehålla riktvärden enligt första stycket i SFS 2015:216-3§ (punkt 1 och 2) utan avsteg:

- 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad
- 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

1 Inledning

Magenta Akustik AB har på uppdrag av Östhammars kommun utfört en beräkning av trafikbullernivåer utomhus från omkringliggande vägar för fastighet Marma 1:67, Alunda, Östhammar. Situationsplan visas i Figur 1. En bedömning av möjligheterna att uppfylla riktvärden ges i avsnitt 6.

Figur 1. Situationsplan

2 Bullersituation

Fastigheten belastas av trafikbuller från:

- Skyndelvägen, vägnummer 685
- Marmavägen, vägnummer 690
- Väg 288
- Torpvägen
- Prästgårdsvägen

3 Riktvärden

Enligt svensk författningssamling SFS 2015:216-3§ om trafikbuller vid bostadsbyggnader gäller följande riktvärden:

Buller från spårtrafik och vägar bör inte överskrida

1. 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och
2. 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

För en bostad om högst 35 kvadratmeter gäller i stället för vad som anges i första stycket punkt 1 att bullret inte bör

överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Om den ljudnivå som anges i första stycket under punkt 1 ändå överskrids bör

1. minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden, och
2. minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids mellan kl. 22.00 och 06.00 vid fasaden.

Om den ljudnivå om 70 dBA maximal ljudnivå som anges i första stycket i punkt 2 ändå överskrids, bör nivån dock inte överskridas med mer än 10 dBA maximal ljudnivå fem gånger per timme mellan kl. 06.00 och 22.00.

4 Beräkningsunderlag

4.1 Ritningar

Digitalt kartunderlag på situationsplan har erhållits från beställare. Underlaget innehöll även höjder för marken på fastigheten och omkring. Höjder på kringliggande byggnader har uppskattats utifrån kartmaterial och platsbesök.

4.2 Beräkningsmetod

Beräkningarna har utförts enligt Nordiska beräkningsmodellerna för vägtrafikbuller i beräkningsprogrammet CadnaA, version 4.6.155.

4.3 Trafikflöden

Följande trafikuppgifter har använts vid beräkningen. Trafikuppgifterna har erhållits från Trafikverket och har uppräknats med 1,5% per år för att erhålla dagens trafiksituation samt prognos för år 2030. Trafikflöden för Torpvägen och Prästgårdsvägen har skattats av Magenta Akustik efter en översiktlig trafikräkning utförd eftermiddag den 26 oktober 2016. Hastighetsbegränsningar är enligt NVDB Trafikverket.

Vägtrafikflöden år 2016				
Väg	Fodon per årsmedeldygn	Hastighet (km/h)	Andel tung trafik (%)	Källa
Väg 288	5239	100/50/80	12	Uppgift enligt trafikverket år 2013, uppräknat 1,5% per år.
Skyndelvägen, 685	1010	70	5	Uppgift från trafikverket år 2009, uppräknat 1,5% per år.
Marmavägen, 690	1131	50	9	Uppgift från trafikverket år 2011, uppräknat 1,5% per år.
Torpvägen	566	50	9	Skattning av Magenta Akustik.
Prästgårdsvägen	566	50	9	Skattning av Magenta Akustik.

Tabell 1. Dagens (år 2016) trafikuppgifter för vägtrafik

Vägtrafikflöden år 2030				
Väg	Fodon per årsmedeldygn	Hastighet (km/h)	Andel tung trafik (%)	Källa
Väg 288	6453	100/50/80	12	Uppgift enligt trafikverket år 2013, uppräknat 1,5% per år.
Skyndelvägen, 685	1244	70	5	Uppgift från trafikverket år 2009, uppräknat 1,5% per år.
Marmavägen, 690	1393	50	9	Uppgift från trafikverket år 2011, uppräknat 1,5% per år.
Torpvägen	697	50	9	Skattning av Magenta Akustik, uppräknat 1,5% per år.
Prästgårdsvägen	697	50	9	Skattning av Magenta Akustik, uppräknat 1,5% per år.

Tabell 2. Prognosticerade trafikuppgifter för vägtrafik år 2030

5 Beräkningsresultat

Beräknade trafikbullernivåer redovisas i bilagor:

Bilagor	
A1	Ekvivalent ljudnivå, 2 meter över mark, vägtrafik år 2016
A2	Ekvivalent ljudnivå, 2 meter över mark, vägtrafik år 2030
A3	Maximal ljudnivå, 2 meter över mark, lätta fordon år 2016 och år 2030
A4	Maximal ljudnivå, 2 meter över mark, tunga fordon år 2016 och år 2030

Tabell 3.

5.1 Kommentar

Maximala ljudnivåer blir detsamma för år 2016 som år 2030 så länge bilpoolen är densamma. Den ekvivalenta ljudnivån ökar ca 1 dB från 2016 till 2030.

6 Utlåtande

Det finns goda möjligheter, med genomtänkt placering och utformning av huskroppar, att innehålla riktvärden enligt första stycket i SFS 2015:216-3§ (punkt 1 och 2) utan avsteg:

- 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad
- 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

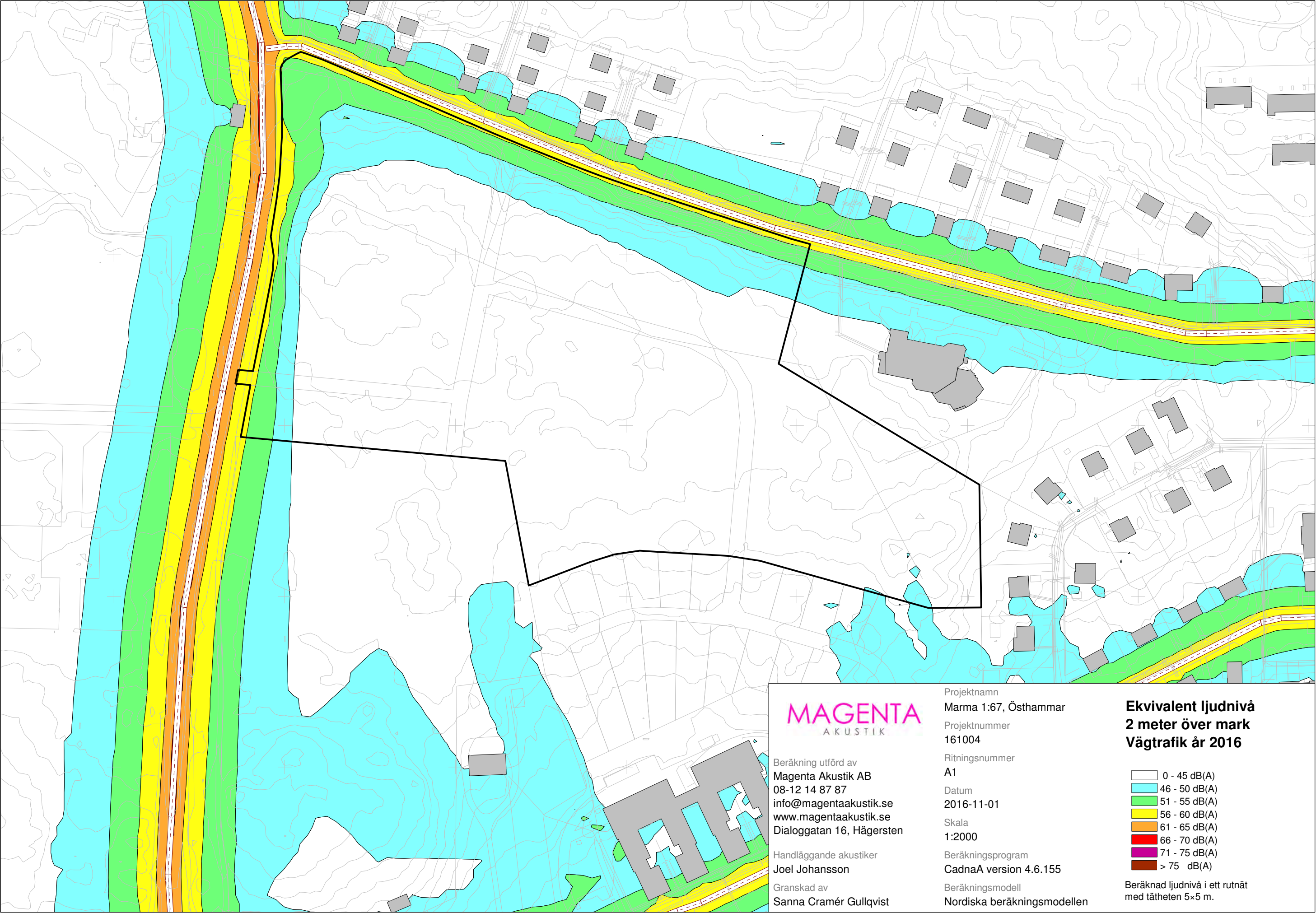
6.1 Fasadnivåer

Beräkningarna visar att den ekvivalenta ljudnivån är 55 dB(A) eller lägre i princip på hela fastigheten, se bilaga A1 och A2. Endast en liten del av fastigheten närmast Skyndelvägen och Torpvägen får nivåer över 55 dB(A). Det finns således goda möjligheter att planera hus på fastigheten så dessa får ekvivalenta ljudnivåer på 55 dB(A) eller lägre vid fasad.

Beräkningarna visar även att maximal ljudnivå ej överstiger 70 dB(A) för större delar av området med undantag för delar av fastigheten som ligger närmast gatorna, se bilaga A3 och A4.

6.2 Uteplats

För hus närmast Torpvägen och Skyndelvägen kan uteplats behöva placeras i ett skyddat läge från vägarna för att få en ekvivalent ljudnivå på 50 dB(A) eller lägre, och en maximal ljudnivå på 70 dB(A) eller lägre. Alternativt, för dessa hus, får uteplatserna ett lokalt bullerskyddande skärm (tätt räcke). För övriga hus längre från vägen, kan uteplats placeras var som helst.

Beräkning utförd av
Magenta Akustik AB
08-12 14 87 87
info@magentaakustik.se
www.magentaakustik.se
Dialoggatan 16, Hägersten

Handläggande akustiker
Joel Johansson

Granskad av
Sanna Cramér Gullqvist

Projektnamn
Marma 1:67, Östhammar
Projektnummer
161004

Ritningsnummer
A1

Datum
2016-11-01

Skala
1:2000

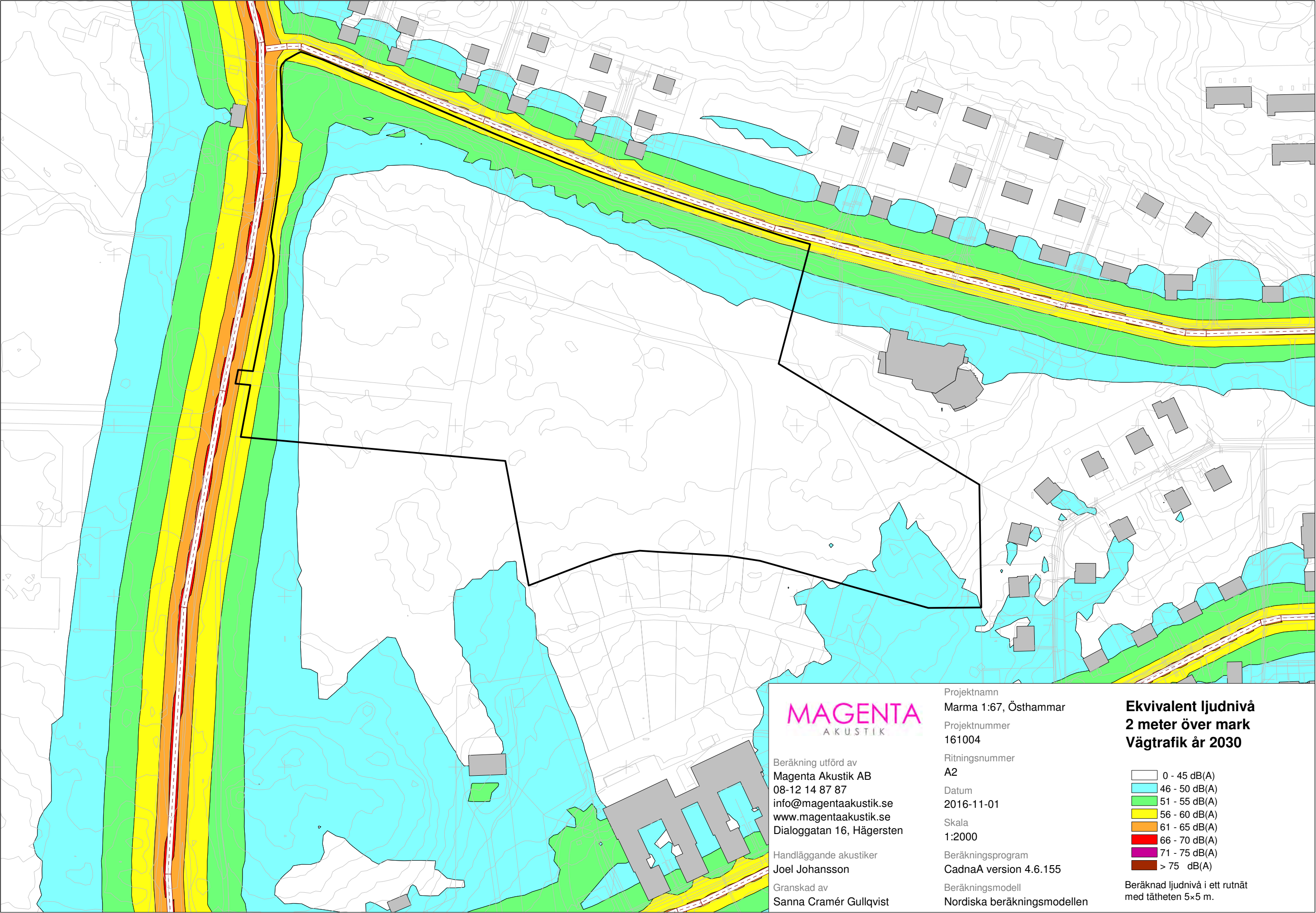
Beräkningsprogram
CadnaA version 4.6.155

Beräkningsmodell
Nordiska beräkningsmodellen

**Ekvivalent ljudnivå
2 meter över mark
Vägtrafik år 2016**

- 0 - 45 dB(A)
- 46 - 50 dB(A)
- 51 - 55 dB(A)
- 56 - 60 dB(A)
- 61 - 65 dB(A)
- 66 - 70 dB(A)
- 71 - 75 dB(A)
- > 75 dB(A)

Beräknad ljudnivå i ett rutnät
med tätheten 5x5 m.

MAGENTA
AKUSTIK

Beräkning utförd av
Magenta Akustik AB
08-12 14 87 87
info@magentaakustik.se
www.magentaakustik.se
Dialoggatan 16, Hägersten

Handläggande akustiker
Joel Johansson

Granskad av
Sanna Cramér Gullqvist

Projektnamn
Marma 1:67, Östhammar
Projektnummer
161004

Ritningsnummer
A2

Datum
2016-11-01

Skala
1:2000

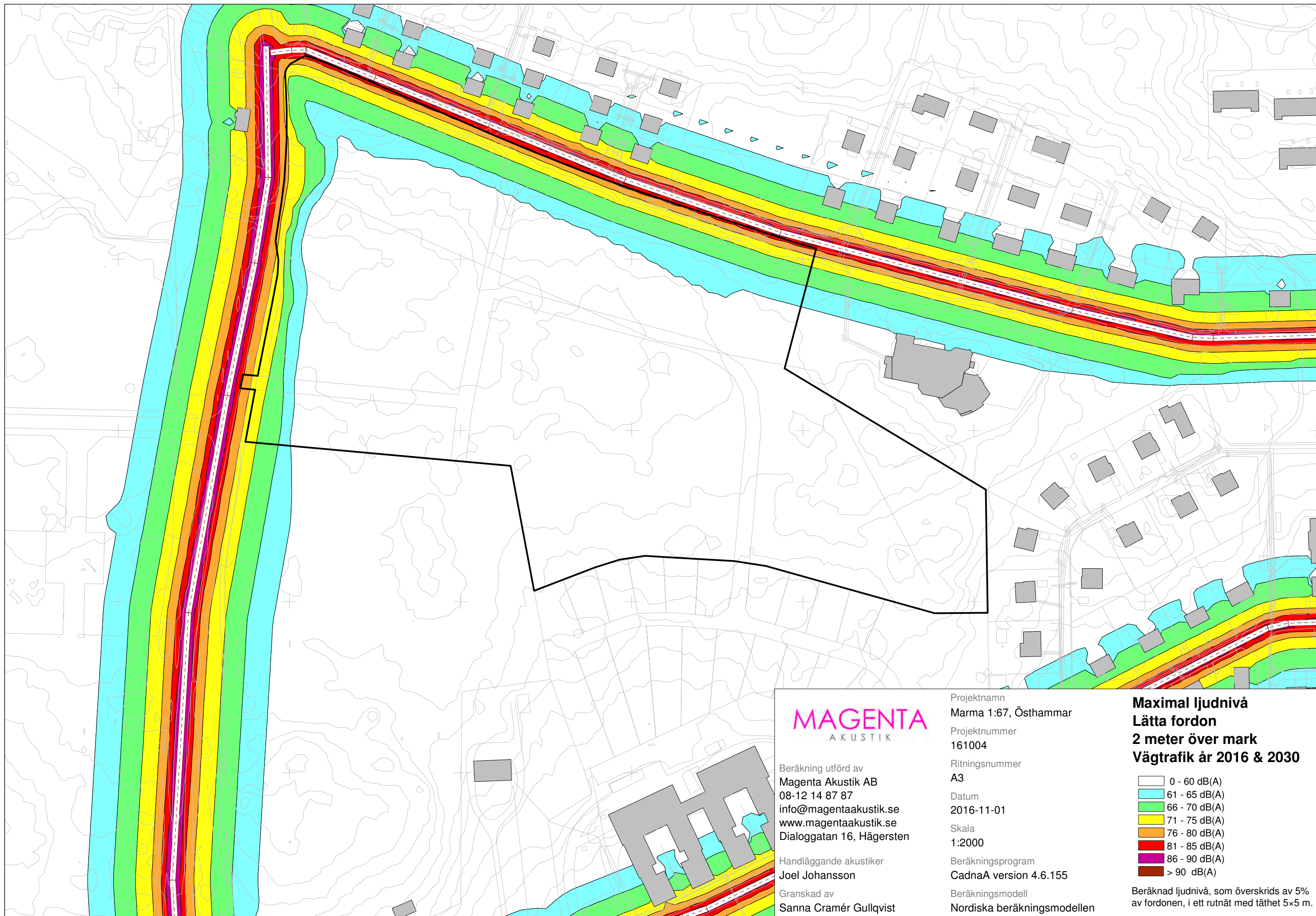
Beräkningsprogram
CadnaA version 4.6.155

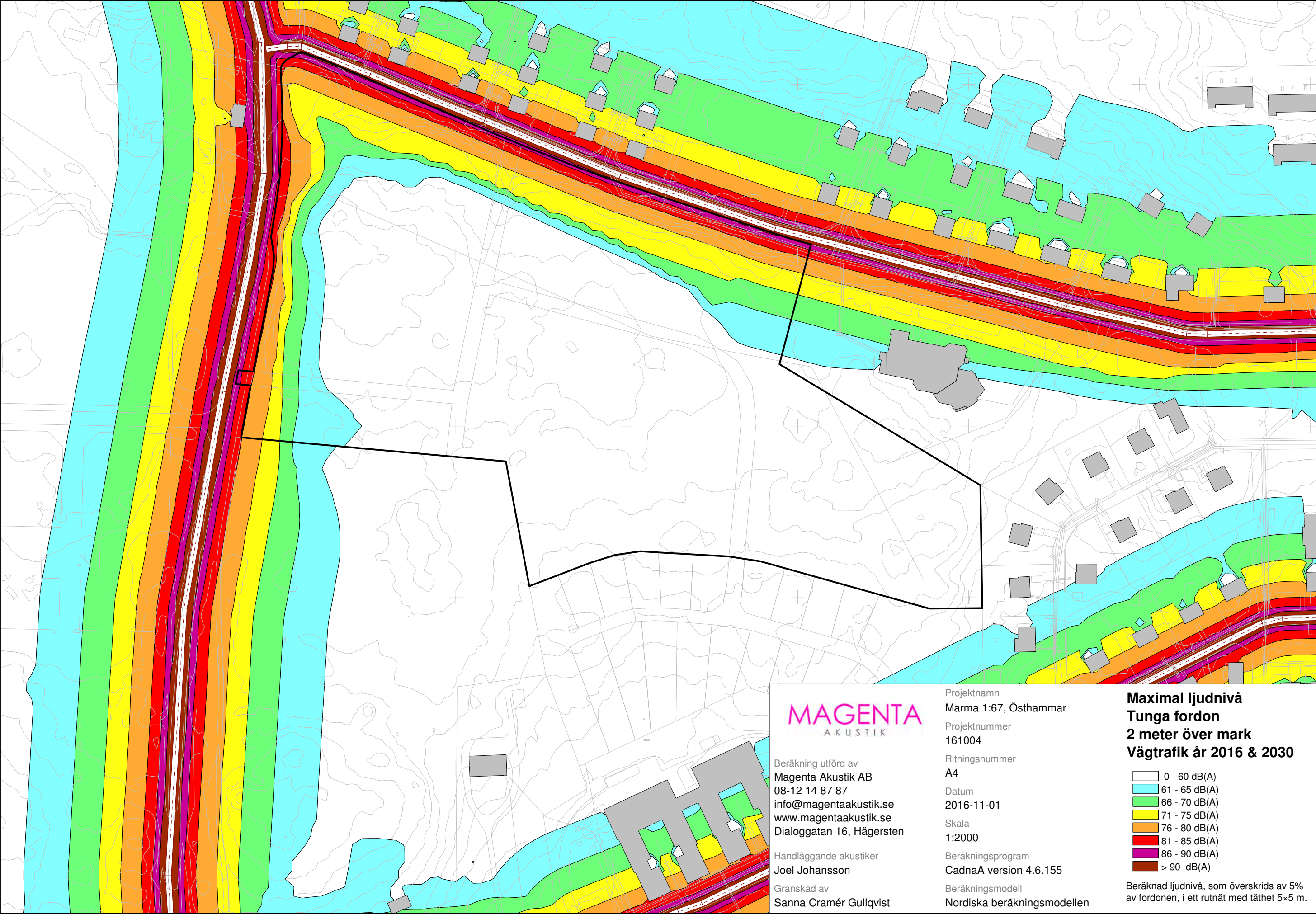
Beräkningsmodell
Nordiska beräkningsmodellen

**Ekvivalent ljudnivå
2 meter över mark
Vägförbrukning år 2030**

- 0 - 45 dB(A)
- 46 - 50 dB(A)
- 51 - 55 dB(A)
- 56 - 60 dB(A)
- 61 - 65 dB(A)
- 66 - 70 dB(A)
- 71 - 75 dB(A)
- > 75 dB(A)

Beräknad ljudnivå i ett rutnät
med tätheten 5x5 m.

MAGENTA
AKUSTIK

Beräkning utförd av
Magenta Akustik AB
08-12 14 87 87
info@magentaakustik.se
www.magentaakustik.se
Dialoggatan 16, Hägersten

Handläggande akustiker
Joel Johansson

Granskad av
Sanna Cramér Gullqvist

Projektnamn
Marma 1:67, Östhammar
Projektnummer
161004

Ritningsnummer
A4

Datum
2016-11-01

Skala
1:2000

Beräkningsprogram
CadnaA version 4.6.155

Beräkningsmodell
Nordiska beräkningsmodellen

**Maximal ljudnivå
Tunga fordon
2 meter över mark
Vägtrafik år 2016 & 2030**

- 0 - 60 dB(A)
- 61 - 65 dB(A)
- 66 - 70 dB(A)
- 71 - 75 dB(A)
- 76 - 80 dB(A)
- 81 - 85 dB(A)
- 86 - 90 dB(A)
- > 90 dB(A)

Beräknad ljudnivå, som överskrids av 5%
av fordonen, i ett rutnät med täthet 5x5 m.

Naturvärdesinventering, NVI,
Prästgårdshöjden i Alunda,
Östhammars kommun, 2016

OM RAPPORTEN:

Titel: Naturvärdesinventering, NVI, Prästgårdshöjden i Alunda, Östhammars kommun, 2016

Version/datum: 2016-09-19

Rapporten bör citeras såhär: Andersson, H. (2016). *Naturvärdesinventering, NVI, Prästgårdshöjden i Alunda, Östhammars kommun, 2016*. Calluna AB.

Foton i rapporten: © Calluna AB där inget annat anges. Fotograf: Håkan Andersson

Omslag: Bilden föreställer barrskogsområdet i den norra delen av inventeringsområdet, objekt 1. Foto: Håkan Andersson.

OM PROJEKTET:

Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575-0675)
Adress huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

På uppdrag av: Östhammars kommun (Adress: Box 66, 742 21 Östhammar)

Beställarens kontaktperson: Linnéa Johansson, Linnea.Johansson@osthammar.se, 0173-863 08
Matilda Svahn, Matilda.Svahn@osthammar.se, 0173-862 46

Projektleddare: Håkan Andersson (Calluna AB).) hakan.andersson@calluna.se, 0734-23 11 40

Rapportförfattare: Håkan Andersson (Calluna AB)

Ansvarig utredare: Håkan Andersson (Calluna AB)

Inventering: NVI – Håkan Andersson (Calluna AB)

Kartor: Vadym Sokol (Calluna AB)

GIS-ansvarig: Vadym Sokol (Calluna AB)

Intern projektkod: HAN0111

Innehåll

1	Uppdraget	4
2	Naturvärdesinventeringen	4
2.1	Inventeringsmetod	4
2.2	Beskrivning av inventeringsområdet	5
2.3	Resultat	6
3	Naturvårdsanpassningar	9
4	Slutsatser	10
5	Referenser	11
Bilagor		11
Bilaga 1		11
Bilaga 2		11
Bilaga 3		11

1 Uppdraget

Inventeringsområdet ligger i den västra delen av samhället Alunda i Östhammars kommun. Området begränsas i väster av Skyndelnvägen och i norr av Torpvägen. I söder gränsar området till den nya bebyggelsen vid Kyrkgärdet.

I området planeras för bebyggelse och Calluna har fått i uppdrag att genomföra en naturvärdesinventering (NVI) för att kunna identifiera områden med naturvärden, områden som hyser rödlistade eller på andra sätt skyddade arter eller indikerar höga skyddsvärden.

Tillägg till NVI:n var Naturvärdesklass 4, Generellt biotopskydd samt detaljerad redovisning av artförekomst.

Dessutom ingick i uppdraget att ge förslag till naturhänsyn.

2 Naturvärdesinventeringen

2.1 Inventeringsmetod

Naturvärdesinventeringen utfördes av Håkan Andersson under perioden 20-22 juni 2016. GIS-skikt med naturvärdesobjekt samt naturvårdsarter har upprättats och finns hos Calluna AB.

Inventeringen har utförts enligt SIS standard SS 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning". Metoden finns beskriven i standarden, se kortfattad beskrivning i bilaga 1.

Det huvudsakliga syftet med en NVI är att beskriva och värdera naturområden av betydelse för biologisk mångfald i ett avgränsat område. NVI resulterar i avgränsning av områden, naturvärdesklassning, objektbeskrivningar samt en övergripande rapport. I NVI:n ingår inte bedömning av värden för friluftsliv, kulturmiljö, geologi, landskapsbild eller ekosystemtjänster. En NVI är inte en konsekvensbedömning eller en bedömning av biotopers känslighet i förhållande till en exploateringsplan. Naturvärdesinventeringen är däremot ett användbart underlag för konsekvensbedömning och känslighetsbedömning och ger även en grund för inventering av andra aspekter, t.ex. friluftsliv, ekosystemtjänster eller landskapsbild.

Fältinventeringen har utförts på nivå Detalj (minsta karteringsenhet 10 kvadratmeter eller för linjeformade objekt på minst 10 m).

Inventeringen gjordes med följande tillägg: Identifiering och klassning av objekt med naturvärdesklass 4, inventering av generellt biotopskyddade objekt, samt detaljerad redovisning av artförekomst.

Följande naturvärdesklasser har använts:

- högsta naturvärde, naturvärdesklass 1, störst positiv betydelse för biologisk mångfald
- högt naturvärde, naturvärdesklass 2, stor positiv betydelse för biologisk mångfald
- påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3, påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
- visst naturvärde, naturvärdesklass 4, viss positiv betydelse för biologisk mångfald

2.1.1. Underlag

Inför inventeringen har följande underlag gåtts igenom:

Utdrag från Artportalen för inrapporterade artfynd under perioden 1900-2016. Därefter har en bedömning av relevansen för de äldsta fynden gjorts.

Skogens pärlor, Skogsstyrelsens databas för naturvärden i skog, konsulterades
TUVA, Jordbruksverkets databas för värdefulla ängs- och betesmarker konsulterades

2.1.2. Tidigare inventeringar och områdesskydd

Inga kända inventeringar av naturvärden är kända från trakten.

2.2 Beskrivning av inventeringsområdet

Inventeringsområdet begränsas i norr av Torpvägen och i väster av Skyndelnvägen. I söder och öster gränsar det till bebyggelsen i Kyrkgärdet.

Figur 1. Barrskogen i den norra delen. Trädskiktet är som synes tydligt olikåldrigt med främst gran och tall. På bilden syns ett par gamla aspar, och också det ganska högvuxna riset av främst blåbär.

Inventeringsområdet ligger som en flack platå inne i samhället. Jordmånen består troligen av morän med inslag av en del större block. Markförhållandena är i huvudsak torra-friska. I sydost går berget i dagen. Längst i norr sluttar området ned mot Torpvägen och här är markförhållandena i huvudsak friska.

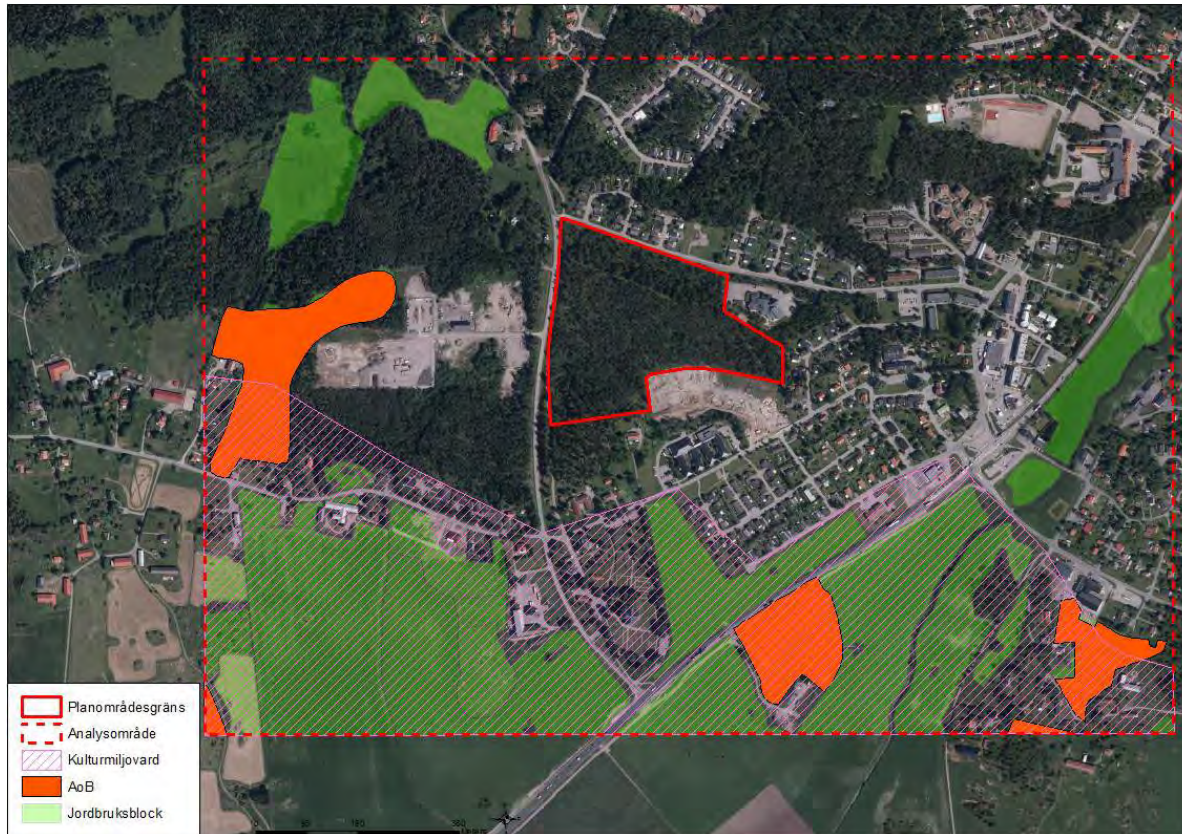
Den största delen av området består av gallrad, 60-80 år gammal tallskog på torr-frisk mark. Trädskiktet är av påtagligt enhetlig ålder. Underståndare i trädskiktet saknas och buskskiktet är ganska glest. Vegetationen består i huvudsak av vanliga barrskogsväxter.

I den norra delen finns en remsa av äldre barrskog med ett litet inslag av lövträd, främst asp. Trädskiktet är till skillnad från i tallskogen olikåldrigt. Det finns också ett litet inslag av död ved,

samt gamla träd av arterna tall, gran, asp och sälg. Eftersom det inte skett någon gallring de senaste decennierna har detta området en karaktär av begynnande naturskog.

Längst i sydost finns ett litet området med äldre tallar. Träden har här en ålder på ca 150 år, möjligtvis något äldre. Träden står i anslutning till några bergknallar.

Längst i väster finns en liten sumpskog som innehåller en mindre, öppen vattenyta. Sumpskogen och vattenmiljön har hydrologiskt samband med ett dike och en trumma under vägen.

Figur 2. Inventeringsområdet inringat med röd linje. Samhället i anslutning till inventeringsområdet är Alunda.

2.3 Resultat

2.3.1. Kända naturvärden

Inga fynd finns inrapporterade på Artportalen inom inventeringsområdet. Några allmänna, vedlevande insektsarter finns noterade strax utanför inventeringsområdet. Fynden har i huvudsak gjorts för ganska länge sedan, 1960-talet, men arternas biologi säger att de fortfarande bör finnas i inventeringsområdets barrskogar. Men här handlar det alltså bara om allmänna arter.

Inga skogliga naturvärden påträffades i inventeringsområdet eller i dess närhet då Skogsstyrelsens Skogens pärlor konsulterades.

Inga ängs- eller betesmarker (enligt Jordbruksverket databas TUV) finns i det aktuella inventeringsområdet, eller i dess omedelbara närhet.

Enligt Linnea Johansson, Östhammars kommun, finns ett bestånd av orkidéer i en liten glänta i skogen längst i norr. Enligt bilder tagna 2015 är det jungfru marie nycklar.

2.3.2. Förekomst av naturvårdsarter

Vid Callunas inventering observerades tre naturvårdsarter.

Fridlysta arter: Mindre vattensalamander, jungfru marie nycklar (figur 3) och nattviol.

Figur 3. Orkidén jungfru marie nycklar.

Naturvårdsarterna finns förtecknade i en lista i bilaga 3, där det också framgår i vilket naturvårdsobjekt de hittats.

2.3.3. Naturvärdesobjekt

Sammanlagt tre objekt med naturvärde identifierades. Alla tre gavs klassningen Påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3. Dessa bestod av en barrblandskog längst i norr (objekt 1, se bild på rapportens framsida), en mindre sumpskog i väster (objekt 3) samt ett mindre område med gamla tallar i sydost (objekt 2).

En beskrivning av de olika naturvärdesobjekten finns i bilaga 2.

2.3.4. Biotopskyddade objekt

Inga biotopskyddade objekt påträffades.

Figur 4. Karta med naturvårdsobjekt, fridlysta arter och gamla träd.

2.3.5. Fridlysta arter

Tre fridlysta arter påträffades, de två orkidéerna jungfru marie nycklar (se figur 3) och nattviol, samt mindre vattensalamander.

Jungfru marie nycklar påträffades med sammanlagt tio exemplar på tre platser. Två av platserna finns i områdets centrala södra del. Området bestod av en slänt ned mot den nya bebyggelsen i söder. I slänten var marken något fuktig och det verkar som om plantorna av jungfru marie nycklar gynnats av lite körning eller annan störning i slänten. Två exemplar hittades i anslutning till stigen som leder i öst-västlig riktning i områdets norra del. På ytterligare en plats, en glänta i skogsområdet längst i norr (objekt 1) noterades arten år 2015. Jungfru marie nycklar är möjligen den allmännaste orkidén i Sverige och trivs bäst i skogar och hagar. Den har med andra ord ett ganska brett spektrum när det gäller livsmiljöer.

Nattviol påträffades med sammanlagt två exemplar i en liten glänta i den östra delen av objekt 1. Arten påträffas normalt i olika typer av betes- eller ängsmarker. Förekomsten i gläntan i skogen utgör troligen en rest från när området var mer öppet och kanske betades.

Mindre vattensalamander påträffades med några vuxna individer i dammen i den västra delen av sumpskogen (objekt 3). Vattensamlingen är förmodligen en ganska bra lekmiljö för mindre vattensalamander, men vattenkvaliteten är troligen ganska dålig från och till, främst beroende på att dagvatten från vägen och andra hårdgjorda ytor hamnar i vattnet.

3 Naturvårdsanpassningar

Huvuddelen av skogsmarken har låga naturvärden och består av gallrad tallskog. Men även om naturvärdena inte är så höga är skogen värdefull på andra sätt. I skogen går flera stigar som verkar vara väl använda.

Ett par mindre områden av skogen har påtagliga naturvärden. Det gäller remsan längs Torpvägen längst i norr (objekt 1) samt ett mindre område i sydost där det växer gamla tallar (objekt 2). Barrskogen i norr (objekt 1) ger trots sin litenhet ett intryck av gammelskog, främst för att den inte är gallrad. Mellan de äldre tallarna har det växt upp yngre gran samt lite björk och rönn. Bland de äldre tallarna finns dessutom några äldre aspar. Risskiktet med främst blåbär är väl utbildat, vilket ger en känsla av begynnande naturskog.

Längst i sydost finns ytterligare ett område som ger en annan dimension åt området. Här växer ca tio gamla tallar som är grova och förmodligen en bit över 150 år gamla (objekt 2).

Det tredje området med naturvärden är en mindre sumpskog med tillhörande vattenyta i den västra delen. Området har möjligen varit mer öppet tidigare men håller på att växa igen. I vattensamlingen påträffades några vuxna individer av mindre vattensalamander, en fridlyst art.

Figur 5. En mindre gräsyta skiljer sumpskoghen och den lilla vattenytan från en gång- och cykelbana som går längs Skyndelnvägen. Vattnet börjar bli lite igenvuxet av främst bredkaveldun, och en värdefull naturvårdsinsats vora att försiktigt gräva ur botten så att igenvuxningen stoppas upp.

De gamla tallarna i sydost och den äldre barrskogen i norr bör sparas som naturvärden. För att naturvärdena ska bestå kan med fördel någon form av naturvårdsanpassad skötselplan tas fram. För de gamla tallarna är en lämplig åtgärd att lövsly och uppväxande gran tas bort, och att denna åtgärd sker kontinuerligt då behov uppstår. Målet är att stammarna på de gamla tallarna ska vara solexponerade, vilket gynnar bl.a. flera insektsarter knutna till levande bark på gamla tallar.

Barrskogen i norr lämnas i princip för fri utveckling. Målet bör vara att den känsla av naturskog som börjar infinna sig förstärks, främst genom närvaro av ett olikåldrigt trädskikt. Förekomst av död ved är mycket värdefull och vartefter sådan bildas bör den lämnas kvar. Undantaget är döda träd som kan anses vara riskträd, t.ex. genom att de lutar ut över någon stig.

Naturvärdena i sumpskogen med den lilla dammen i väster bör förstärkas. Detta kan göras genom att buska ur våtmarken och på så sätt få en större vattenyta. Det kan också bli nödvändigt att dra upp en del buskar med rötterna, eller att försiktigt gräva ur botten på våtmarken för att på så sätt förhindra igenvuxningen. Det är dock viktigt att spara en del buskar i kanten på den

öppna vattenytan, in mot skogen. Detta ger lite lä vilket gynnar våraktiva groddjur och insekter. Renoveringen av småvattnet bör ske under översikt av en insatt person, t.ex. någon som har erfarenhet av restaurering av lekvatten för groddjur. Sumpskogen på lite mer fast mark bör lämnas som den är. Den kommer då att fungera som en fin livsmiljö för t.ex. mindre vattensalamander, en art som leker i vattnet. Att komma tillrätta med vattenkvaliteten, t.ex. genom att minska mängden dagvatten som hamnar i dammen är en viktig åtgärd som kräver lite tankemöda för att åtgärden ska bli bra.

Sammanfattningsvis:

- De tre områden som identifierats som naturvärden bör undantas alla former av exploateringar.
- Om en exploatering ska ske i anslutning till den äldre barrskogen i norra delen (naturvårdsobjekt 1) ska ett skyddsavstånd hållas så att det inte blir någon påverkan av något slag i naturvårdsobjektet. Den stig som avgränsar området mot söder kan ses som en gräns som inte får överskridas då det gäller exploateringar av något slag. Med exploateringar räknas i det här fallet också t.ex. körning eller uppläggning av materiel eller jordmassor.
- Om en exploatering ska ske i närheten av det gamla tallbeståndet i sydost (naturvårdsobjekt 2) ska ett skyddsavstånd på minst 10 meter hållas mellan alla typer av exploateringar och det närmaste trädet. Detta gäller även t.ex. körning med tyngre fordon som kan skada rötterna på träden.
- Om en exploatering ska ske i närheten av den lilla sumpskogen i väster (naturvårdsbör ett skyddsavstånd hållas. Skyddsavståndet ska gälla mellan närmaste exploatering och kanten på sumpskogen. Det är alltså viktigt att den fuktiga skogen i anslutning till den lilla vattenytan längst i väster behålls intakt. Med exploatering räknas också t.ex. körning som alltså inte får ske i den östra delen av objektet.
- För att säkerställa naturvårdsobjektens naturvärden även i fortsättningen föreslår vi att någon form av skötselplan upprättas. I denna plan beskrivs dels vilka åtgärder som behöver göras, men också hur den löpande skötseln bör genomföras.

4 Slutsatser

Inventeringen visade på tre områden med naturvärden, en barrskog (objekt 1), ett mindre bestånd med gamla tallar (objekt 2) samt en liten sumpskog med en liten vattenyta (objekt 3). Samtliga tre områden gavs påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3.

Tre rödlistade arter påträffades: orkidéerna jungfru marie nycklar, nattviol och mindre vattensalamander.

Alla tre områdena bör undantas alla former av exploatering.

Vi föreslår att en skötselplan upprättas för de tre områdena med naturvärden.

5 Referenser

ArtDatabanken (2016). *Artportalen. Rapportsystemet för växter, djur och svampar*. [online] Tillgänglig:<
<https://www.artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>>

Jordbruksverket (2016). *Databasen TUVÅ*. (online) Tillgänglig:<
<https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>>

Skogsstyrelsen (2011). *Skogens pärlor*. Tillgänglig: <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>

Skogsstyrelsen (2014). *Handbok för inventering av nyckelbiotoper*. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Swedish Standards Institute 2014. *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. Svensk Standard SS 199000.

Bilagor

Bilaga 1

Sammanfattande metodbeskrivning

Bilaga 2

Katalog över naturvärdesobjekten

Bilaga 3

Tabell med naturvårdsarter

Bilaga 1. Metod för naturvärdesinventering (NVI)

Nedan följer en kortfattad beskrivning av metoden för naturvärdesinventering (NVI) enligt SIS standard 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning".

Det huvudsakliga syftet med en NVI är att beskriva och värdera natur-områden av betydelse för biologisk mångfald i ett avgränsat område. NVI resulterar i avgränsning av områden, naturvärdesklassning, objektbeskrivningar samt en övergripande rapport. I NVI:n ingår inte bedömning av värden för friluftsliv, kulturmiljö, geologi, landskapsbild eller ekosystemtjänster. En NVI är inte en konsekvensbedömning eller en bedömning av biotopers känslighet i förhållande till en exploateringsplan. Naturvärdesinventeringen är däremot ett användbart underlag för konsekvensbedömning och känslighetsbedömning och ger även en grund för inventering av andra aspekter, t.ex. friluftsliv, ekosystemtjänster eller landskapsbild.

Naturvärdesbedömning görs utifrån bedömningsgrunderna biotop och art.

Bedömningsgrund biotop

Bedömningsgrunden biotop omfattar två aspekter; biotopkvalitet samt sällsynthet och hot, och bedöms på en fyrgradig skala för biotopvärde. Biotopkvalitet är olika faktorer som formar biotopen, t.ex. grad av naturlighet (påverkan), ekologiska processer, strukturer, element, naturgivna förutsättningar etc. Med sällsynta biotoper avses biotoper som är mindre vanliga inom ett visst geografiskt område. Om den inventerade biotopen utgör en Natura 2000 naturtyp så ger det vägledning om att den är nationellt eller internationellt sällsynt. Naturvårdsverket har utrett vilka Natura 2000 naturtyper som är hotade i olika biogeografiska regioner i Sverige, vilket är ett underlag för att bedöma om en biotop är hotad. Även andra kunskapsunderlag för bedömning av sällsynthet och hot kan användas. En helhetsbedömning av biotopvärde ska göras utifrån utfallet vid bedömning av de två aspekterna.

Bedömningsgrund art

Naturvårdsarter och artrikedom är två aspekter som ingår i bedömningsgrund art. Naturvårdsarter indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för bl.a. skyddade arter enligt artskydds-förordningen, rödlistade arter, typiska arter (Natura 2000) och signalarter. I standarden hanteras dock nyckelarter separat och ingår därmed inte i begreppet naturvårdsart. Naturvårdsarter ska bedömas utifrån antalet naturvårdsarter, men också arternas livskraft samt hur goda indikatorer de är för naturvärde. Artrikedom ska bedömas utifrån artantal eller artdiversitet och är framförallt viktig bedömningsgrund i naturtyper där kunskapen om naturvårdsarter är bristfällig. Aspekterna naturvårdsart eller artrikedom bedöms på en fyrgradig skala för artvärde.

Naturvärdesklass, naturvärdesobjekt, landskapsobjekt

En samlad bedömning av det inventerade objektets naturvärdesklass görs utifrån utfallet för bedömningsgrund art och biotop. I standarden finns en matris som ger vägledning till inventeraren om vilken klass som ska sättas.

Följande naturvärdesklasser finns:

- högsta naturvärde, naturvärdesklass 1, störst positiv betydelse för biologisk mångfald
- högt naturvärde, naturvärdesklass 2, stor positiv betydelse för biologisk mångfald
- påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3, påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
- visst naturvärde, naturvärdesklass 4, viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Om inventeraren inte säkert kan avgöra naturvärdesklass ska det anges att bedömningen är preliminär. Objekt med naturvärdesklass utgör naturvärdesobjekt.

Landskapsobjekt

När landskapets betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse ska även ett större så kallat landskapsobjekt avgränsas.

Lågt naturvärde och övrigt område

Lågt naturvärde är de områden som inte uppfyller kriteriet för att utgöra naturvärdesobjekt. Dessa märks inte ut på kartan. Område som ingår i inventeringsområdet och inte avgränsats till naturvärdesklass, utgör antingen lågt naturvärde eller så kan området utgöra naturvärde men vara mindre än minsta karteringsenhet. Denna yta kallas övrigt område.

Nivå detaljeringsgrad och tillägg

En NVI kan beställas och utföras på olika nivåer och detaljeringsgrader. Det finns fältnivå och förstudienivå (fältinventering ingår ej) som kan utföras på tre olika detaljeringsgrader med specificerad minsta karteringsenhet. Naturvärdesobjekt som är mindre än minsta obligatoriska karteringsenhet ska avgränsas om det är tidigare känt objekt (exempelvis nyckelbiotop från skogsstyrelsen). Om inventeraren påträffar ett objekt som är mindre än minsta karteringsenhet ska det avgränsas ändå om det inte tar väsentligt mer tid i anspråk. Vid NVI på ordinarie fältnivå identifieras naturvärdesklass 1, 2 och 3. Naturvärdesklass 4 är ett tillägg. Dessutom finns flera definierade tillägg i standarden. De vanligaste vid detaljplaner är inmätning av värdeelement (t.ex. naturvärdesträd), kartläggning av generellt biotopskydd och fördjupad artinventering.

Genomförande

I standarden beskrivs hur en NVI ska genomföras, vad avser förarbete, utförande samt vad en rapport och redovisning måste innehålla. Anvisning för hur ett naturvärdesobjekt ska avgränsas (vad som får ingå i samma naturvärdesobjekt) finns i standarden.

I standarden finns även definitioner beskrivning av naturtypsindelning och i en teknisk rapport finns för varje naturtyp vägledning vid naturvärdesbedömning.

Registrering av fynd av naturvårdsarter

Fynd av naturvårdsarter ska registreras i artportalen eller motsvarande nationell databas för artobservationer.

Naturvärdesobjekt

Bilaga 2 till rapporten "Naturvärdesinventering, NVI, Prästgårdshöjden i Alunda, Östhammar, 2016"

Titel: Naturvärdesobjekt – Bilaga 2 till rapporten "Naturvärdesinventering, NVI, i Prästgårdshöjden i Alunda, Östhammars kommun, 2016"

Version/datum: 2016-09-07

Omslag: Bilden visar den huvudsakliga miljön på Prästgårdshöjden, tallskog (foto: Håkan Andersson)

Foton i rapporten: © Calluna AB där inget annat anges

På uppdrag av: Östhammars kommun (Adress: Box 66, 742 21 Östhammar)

Beställarens kontaktperson: Linnéa Johansson, Linnea.Johansson@osthammar.se, 0173-863 08

Utfört av: Calluna AB – Huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se, Tel: +46 13-12 25 75, Org.nr: 556575-0675

Projektledare: Håkan Andersson (Calluna AB)

Kontaktperson för denna rapport: Håkan Andersson (Calluna AB)

Naturvärdesinventering: Håkan Andersson (Calluna AB)

Rapportförfattare: huvudrapport och objektsbilaga: Håkan Andersson (Calluna AB)

Kartor och GIS: Vadym Sokol (Calluna AB)

Kvalitetssäkring: Robert Björklind (Calluna AB)

Intern projektkod: HAN0111

I denna bilaga beskrivs ingående de naturvärdesobjekt som har avgränsats vid naturvärdesinventeringen. Se huvudrapporten för mer övergripande beskrivningar av områdets naturvärden samt beskrivning av metoden för naturvärdesinventering (NVI).

Innehåll

Naturvärdesobjekt	4
Naturvärdesobjekt 1 – Barrblandskog vid Torpvägen	5
Naturvärdesobjekt 2 – Sumpskog vid Skyndelnvägen	7
Naturvärdesobjekt 3 – Bestånd av gamla tallar vid Kyrkgärdet	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Referenser	8

Naturvärdesobjekt

Figur 1. Kartan visar de tre naturvärdesobjekt som avgränsats vid naturvärdesinventeringen, samt fynd av fridlysta arter (jungfru marie nycklar och nattviol) samt några gamla tallar.

Naturvärdesobjekt 1 – Barrblandskog vid Torpvägen

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3	160 Skog och träd	1601 Barrblandskog	Obetydligt biotopvärde	Visst artvärde
Motivering			Naturvårdsarter	
Biotopvärde: Gamla träd (tall, asp, gran), olikåldrigt trädskikt, nordslänt, frodigt risskikt. Artvärde: Inga förekomster av naturvårdsarter. Linnea antyder dock en viss skoglig kontinuitet. Nattviol och jungfru marie nycklar fungerar som indikatorarter för äng och bete men inte som skogliga signalarter.			Fridlysta arter: jungfru marie nycklar, nattviol	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	Hotad biotop
Området består av skogsmark som sluttar ner mot Torpvägen i norr. Enstaka block. Markförhållanden friska- något fuktiga. Olikåldrigt trädskikt. Trädskiktet domineras av gran och tall, där de äldsta granarna uppskattas vara upp till 150 år gamla och med en stamdiameter på ca 6 dm. Gran ca 100 år och ca 4 dm. Några få äldre aspar med en stamdiameter på ca 7 dm och en uppskattad ålder på knappt 100 år finns i området. I övrigt också yngre björk och rönn. I buskskiktet en lite lövsly, smågranar och brakved. I fältskiktet blodrot, blåbär, ekorrbär, krustätel, jungfru marie nycklar, liljekonvalj, lingon, linnea, ljung, nattviol, odon, skogsklöver, stenbär, violarter, vitpyrola, vitsippa, ängskovall och örnbräken. Sparsamt med död ved i form av torrträd av gran och tall samt stubbar och lågor av gran. Området avgränsas i söder av en stig.				
			Säker eller preliminär bedömning	Area (ha)
				1,26 ha
			Inventerare	
			Håkan Andersson	
Bild			Övriga kommentarer	
			Området har tidigare varit betydligt mer öppet, vilket förekomst av enbuskar och växterna skogsklöver och nattviol visar.	
			Enbuskarna, nattviol och skogsklöver i synnerhet men även blodrot och ängskovall visar att området tidigare var mer öppet, kanske i form av betad tallskog. Linnea å andra sidan tyder på långvarig, skoglig kontinuitet, vilket stärker antagandet att det tidigare var mer öppen skogsmark. Nattviol och jungfru marie nycklar fungerar som indikatorarter för äng och bete, men fungerar inte i skogsmark.	
Bilden visar det tydligt olikåldriga trädskiktet.				

Naturvärdesobjekt 2 – Bestånd av gamla tallar vid Kyrkgärdet

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3	160 Skog och träd	1603 Tallskog	Påtagligt biotopvärde	Obetydligt artvärde
Motivering			Naturvårdsarter	
Biotopvärde: Tallskog med träd som är betydligt äldre än i det omgivande landskapet, solexponerade träd. Artvärde: Objektet saknar naturvårdsarter			--	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	Hotad biotop
I inventeringsområdets sydöstra del finns ett litet bestånd av ett tiotal gamla tallar samlade kring en bergknalle. Enstaka block. Markförhållande torra till i svackorna friska. Tallarnas ålder uppgår till drygt 150 år och de har en stamdiameter på ca XXX, i övrigt lite björk, gran, lönn och sälg. I buskskiktet lite lövsly och granföryngring. I fältskiktet blåbär, kruståtel, liljekonvalj, lingon, ljung och örnbräken. Enstaka död ved i form av en torrtall och granstubbe.				
			Säker eller preliminär bedömning	Area (ha)
				XXX
			Inventerare	
			Håkan Andersson	
Bild			Övriga kommentarer	
			En stig leder genom området.	
Bilden visar				

Naturvärdesobjekt 3 – Sumpskog vid Skyndelvägen

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3	160 Skog och träd	1608 Sumpskog	Visst biotopvärde	Visst artvärde
Motivering			Naturvårdsarter	
Biotopvärde: Fuktig skog, liten vattensamling, solexponerad vattensamling Artvärde: mindre vattensalamander, visserligen en vanlig art men som ställer krav på sin miljö			Fridlyst art: mindre vattensalamander	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	Hotad biotop
Liten sumpskog vid Skyndelvägen. Närmast vägen en trumma och i anslutning till denna en mindre vattensamling som dock verkar vara permanent. Vattenkvaliteten dock mindre god (dagvatten). I trädskiktet någon tall samt yngre björk och klibbal. I buskskiktet lövsly och vide. I fältskiktet blodrot, bredkaveldun, kråklöver, skavfräken, starrarter och vecketåg. Vid fältbesöket noterades mindre vattensalamander. Inga andra groddjurarter kunde påträffas, trots hävning en stund.				
			Säker eller preliminär bedömning	Area (ha)
				0,4 ha
			Inventerare	
			Håkan Andersson	
Bild			Övriga kommentarer	
				
Bildens framkant skymtar en gc-väg.				

Referenser

Swedish Standards Institute 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk Standard ftSS 199000.

Bilaga 3. Naturvårdsarter

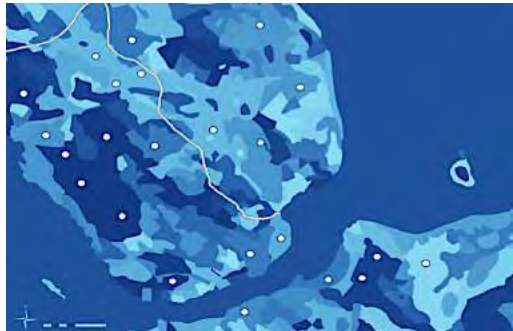
I tabellen nedan listas och beskrivs de naturvårdsarter som har hittats vid Callunas naturvärdesinventering eller som har observerats i tidigare inventering och bedöms finnas kvar i det naturvärdesobjekt arten är knuten till. I tabellen finns:

- uppgift om vilken typ av naturvårdsart arten är,
- om arten är rödlistad, fridlyst eller fungerar som signal- eller indikatorart,
- uppgift om vilket/vilka naturvärdesobjekt arten har observerats i,
- referens om det är en annan referens än Callunas NVI.
- en beskrivning om vilken typ av livsmiljöer arten påträffas, samt vad arten indikerar.

Indikatorarter för äng och bete enligt Jordbruksverket (2016)

Art	Rödlistning, fridlysning, signal- eller indikatorvärde	Förekomst	Biologi
Mindre vattensalamander <i>Lissotriton vulgaris</i>	Fridlyst	Objekt 3	Lek sker ofta i mycket små vattensamlingar på under 100 kvadratmeter. Arten gynnas av solexponerat vatten men missgynnas av övergödning. Vuxna salamandrar kan även påträffas i vatten där lek inte förekommer. Landfasen tillbringas oftast i närheten av lekvattnet, som mest på ett avstånd av ca 400 m. De är nattaktiva och tillbringar dagarna under stenar och träbitar, i murkna stubbar, i håligheter och liknande. Larverna äter små vatteninsekter och kräftdjur, medan de vuxna djuren äter många olika mindre insekter.
Jungfru Marie nycklar <i>Dactylorhiza maculata</i> spp. <i>maculata</i>	Fridlyst Indikatorart för äng och bete. Här dock påträffad kvarstående i skogsmark.	Objekt 1. En förekomst markerad på karta Ytterligare två förekomster utanför objekt.	Växer på frisk-fuktig mark, t.ex. skogar, hagar, myrkanter och fukthedar.

Nattviol <i>Platanthera bifolia</i>	Fridlyst Indikatorart för äng och bete. Här dock påträffad kvarstående i skogsmark.	Objekt 1. En förekomst markerad på karta	Växer på frisk mark, t.ex. naturbetesmarker, hedar, slättermarker och skogssluttningar.
--	--	--	---

Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75

Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping

Inbjudan att anta hållbarhetslöfte för minskad klimatpåverkan i Uppsala län

Klimatet är vår tids ödesfråga och de närmaste tio åren är helt avgörande för att undvika katastrofala konsekvenser av ett förändrat klimat. Sverige har åtagit sig att genomföra det globala klimatavtalet från Paris år 2015 vars mål är att begränsa den globala medeltemperaturökningen till 1,5 grader.

För att nå målet krävs en kraftig samhällsomställning vilket innebär betydande utmaningar, men även många möjligheter. I Uppsala län måste ambitionsnivån hos aktörer i länet höjas och takten i genomförandet av åtgärder ökas för att minska de klimatpåverkande utsläppen och effektivisera energianvändningen i länet.

Länsstyrelsen bjuder härmed in aktörer i länet att delta i genomförandet av det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för**

ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan genom att teckna hållbarhetslöften.

Åtgärdsprogrammets syfte är att samla prioriterade åtgärder för klimatarbetet i länet och att öka takten i genomförandet av åtgärder som bidrar till att nå de nationella miljömålen, Parisavtalets mål och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Åtgärdsprogrammet för minskad klimatpåverkan innehåller 21 prioriterade åtgärder för klimatarbetet i länet inom fyra fokusområden:

- Transporter och arbetsmaskiner
- Energi och effektanvändning
- Förnybar energi
- Indirekt klimatpåverkan från konsumtion

Beskrivning av åtgärderna återfinns i åtgärdsprogrammet vars genomförandeperiod är 2019-2022. Programmets åtgärder ger förutsättningar för bred delaktighet och uppslutning till programmet av aktörer i hela länet. Alla kan och bör aktivt delta i länets arbete för klimatomställning.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen och aktörer i länet och beskriver de åtgärder en aktör åtar sig att genomföra ur ett regionalt åtgärdsprogram för miljömålen. Genomförandet följs upp årligen. Denna inbjudan avser Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan, det första av fyra planerade program.

Läs mer om Länsstyrelsens arbete med hållbarhetslöften i det regionala miljömålsarbetet.

Så här gör vi

1. Anmälan

Aktörer som avser anta hållbarhetslöften i åtgärdsprogrammet anmäler detta till Länsstyrelsen. Anmälan avser bara en avsiktsförklaring och behöver inte innehålla vilka åtgärder som avses genomföras. Länsstyrelsen tar gärna emot en anmälan även från de aktörer som redan gjort motsvarande avsiktsförklaring i sitt remissyttrande till åtgärdsprogrammet. Detta för att skapa goda förutsättningar för den fortsatta processen, bl.a. genom en tydlig kontaktperson hos varje aktör.

Anmälan görs senast 1 september via mail till adress: hallbarhetsloften.uppsala@lansstyrelsen.se

Hållbarhetslöften
ger hela länet
möjlighet att bidra till
ett hållbart Uppsala
län.

2. Innehåll i hållbarhetslöfte

Respektive aktör förtydligar innehållet i sitt löfte genom att fylla i samtliga obligatoriska uppgifter i exceltabell "Förtydligande av aktörs hållbarhetslöfte" som bifogas denna inbjudan. Ifylld tabell skickas till Länsstyrelsen via mail senast 31 oktober 2019 till adress: hallbarhetsloften.uppsala@lansstyrelsen.se

3. Länsstyrelsen ger stöd i processen

Länsstyrelsen erbjuder aktörer stöd i arbetet med att anta och förtydliga hållbarhetslöften. Ett avstämningsmöte (via webb eller fysiskt möte) i detta syfte kan bokas med Länsstyrelsen under perioden 2019-08-19 t.o.m. 2019-10-25. Önskemål om avstämning och förslag på mötestid mailas Länsstyrelsen till adress: hallbarhetsloften.uppsala@lansstyrelsen.se

4. Ceremoni på slottet

Den 22 november genomförs en löftesceremoni, inklusive presskonferens, för signering av löften på Uppsala slott. Signering av löften görs av Landshövdingen och en representant från respektive aktör.

5. Samverkan vid genomförande av åtgärder

Efter 22 november påbörjas genomförande av antaget hållbarhetslöfte hos respektive aktör. Länsstyrelsen kommer att möjliggöra för aktörer som har liknande åtgärder att träffas och vid behov samverka i genomförandet av åtgärden. Målsättningen är att samverkan inom det konkreta åtgärdsarbetet så långt som möjligt integreras i redan befintliga nätverk inom respektive ämnesområde. Uppstart av nya nätverk eller forum för samverkan kan bli aktuellt om behov föreligger. Med hopp om god uppslutning i arbetet för minskad klimatpåverkan i Uppsala län.

Göran Enander
Landshövding i Uppsala län

Till:
Östhammars kommun
Peter Nyberg
Rebecka Modin
Kommunstyrelsen

Harg och Hargshamns utvecklingsgrupp har efter att ha provat ett nytt arbetssätt beslutat att ansöka om att få ändra vår organisation och byta namn.

Det nya är att vi blir en fristående arbetsgrupp inom Hargshamns Folkets hus organisation med representation i Folkets hus styrelse. Gruppen ska heta *Hargshamns bygderåd*, vilket är mer rättvisande till den funktion bygderådet kommer att ha.

Nytt arbetssätt

Utvecklingsgruppen beslöt under den gångna våren att i samarbete med Folkets hus prova ett nytt arbetssätt. Två av gruppens nuvarande medlemmar ingår redan i Folkets hus styrelse och har där tagit upp frågor som berör bygden och sökt stöd i Folkets hus stora kontaktnät. Att arbeta inom Folkets hus organisation innebär många fördelar, bland annat ett väsentligt bredare underlag för insamlande av idéer samt en bredare tillgång till olika kompetenser beroende på arbetsuppgiften. I Folkets hus styrelse ingår redan personer från olika föreningar och vi uppnår med detta även ett bättre samarbete och informationsutbyte med föreningarna i Hargshamn.

Hargshamns bygderåd ska:

- ha en kontaktperson och en ekonomiansvarig gentemot Östhammars kommun, vilka väljs överlappande om två år i taget. Valet sker i anslutning till Folkets hus årsmöte,
- vara rådgivande gentemot Östhammars kommun för remisser och liknande,
- även i övrigt följa Reglemente för utvecklingsgrupper i Östhammars kommun,
- initiera insamlandet av idéer från orsborna,
- tillsammans med Folkets hus styrelse identifiera utvecklingsbehov för orten,
- ta tag i bestämda avgränsade uppgifter efter styrelsens beslut,
- beroende på de olika uppgifternas art och omfattning rekrytera lämpliga personer till gruppen.

Bygderådets sammansättning

Utvecklingsgruppen har beslutat att till nästa val utse Erik Ljungholm [REDACTED] till kontaktperson och Monica Thilander [REDACTED] till ekonomiansvarig. Gruppens nya sammansättning är för närvarande: Erik Ljungholm, Monica Thilander, Ove Öst och nyttillkomne medlemmen Fredrik Carlquist. Medlemmar som lämnar gruppen är Peter Rödin och Madeleine Jansson.

Hargshamn 2019-08-23

Peter Rödin

Peter Rödin
Avgående kontaktperson

Erik Ljungholm

Erik Ljungholm
Ny kontaktperson

Evenemangsstrategi 2020-2023

(Reviderad 2019-09-23)

Östhammars kommun – en evenemangskommun!

Bakgrund

Evenemangsstrategin är Östhammars Kommuns verktyg för att enhetligt koordinera och hantera evenemangsfrågor i syfte att tillföra kommunens invånare positiva upplevelser samt stärka Östhammars kommuns attraktionskraft.

Vision

Vår vision är att evenemangen i Östhammars kommun ska hålla en hög kvalitet, vara nyskapande och bidra till att både boende och besökare erbjuds ett stimulerande utbud.

Syfte

Syftet med evenemangsstrategin är att uppmuntra till evenemang som stärker kommunens organisations-, arbetsgivar-, och platsvarumärke. Samt professionalisera och förbättra relationen mellan kommunen och evenemangsarrangörer.

Definition av evenemang

Evenemang är en tidsbegränsad publik aktivitet såsom konsert, utställning, SM/VM-tävling, mäss, marknad, festival eller motsvarande.

Styrande dokument

- Östhammars kommuns strategiska mål
- Kultur- och fritidsnämndens reglemente
- Kultur- och fritidsnämndens mål
- Östhammars kommuns riktlinjer för sponsring
- Östhammars kommuns kommunikationspolicy

Positionering/profilering

I Östhammars kommun finns vackra naturområden och ett rikt kulturarv. Skärgården och naturområden lockar till fri-luftsaktiviteter och de unika kulturmiljöerna till rekreation och kulturella evenemang.

Evenemangspyramiden

- En modell för att identifiera hur vi hanterar och fördelar resurser kring evenemang i vår organisation.

Evenemang är viktiga oavsett på vilken nivå de genomförs. För en taktisk fördelning av befintliga resurser så ska strategin hjälpa till att prioritera val av stöd och resurser i olika omfattning.

Nivå 1 – Stora Internationella & nationella evenemang

På denna nivå finns EM och VM inom idrotten, större konserter eller utställningar med internationella artister som lockar både nationella och internationella besökare. Även stora mässor eller lopp med stort antal besökare/deltagare.

Nivå 2 – Mindre Internationella & nationella evenemang

På denna nivå handlar idrotten om landskamper, svenska mästerskapstävlingar samt cuper som vuxit sig stora. Marknader, mässor och kulturevenemang som lockar både nationella och internationella besökare.

Nivå 3 – Större lokala & regionala evenemang

Inom kultur och nöjen återfinns större festivaler, större gästspel, större profilerade utställningar, konserter eller föreställningar. Marknader, mässor och kulturevenemang som lockar både regionala och lokala besökare från andra orter/städer. I evenemangen finns lag och spelare, sångare, skådespelare och dansare som ger upplevelser till Östhammarsbor och som genom att vara förebilder stimulerar unga utövare att aktivt vilja delta.

Nivå 4 – Lokala evenemang

Ur bredden växer professionella utövare fram. Det lokala kulturlivet och idrotten utgör med hela sin bredd och rikedom den nödvändiga basen för evenemangen.

Beslut kring stöd

Sponsring av evenemang är ett sätt för Östhammars kommun att stärka evenemangsarrangörer och samtidigt synas med sitt varumärke. Sponsring är ett samarbete på affärsmässiga grunder till ömsesidig nytta för sponsorn och den sponsrade föreningen/organisationen. All evenetuell evenemangssponsring handläggs av Evenemangsrådet och bedöms utifrån Riktlinjer för sponsring KF § 76/2015 och Evenemangsstrategi 2020-2023. Beslut tas av Kommunstyrelsen. Riktat sig främst till evenemang på nivå 1-3.

Kultur- och fritidsnämndens bidragsbestämmelser för evenemang gäller kulturevenemang som arrangeras av lokala föreningar. Dessa handläggs av Kultur- och fritidsförvaltningens tjänstemän och beslutas i enlighet med nämndens delegationsordning. Riktat sig främst till evenemang på nivå 3 och 4.

Övergripande mål

Öka Östhammars kommuns attraktivitet genom att öka antalet publikdragande evenemang som kan profilera Östhammars kommun. Förbättra förutsättningarna för evenemangsarrangörer att anordna evenemang i Östhammars kommun.

DELMÅL

- 1) **Evenemangen stärker Östhammars komuns varumärke som evenemangskommun.**
Hur: Prioritera satsningar på evenemang på nivå 1-2 som kan påvisa publik dragningskraft och en marknadsföringsplan med potential att nå utanför kommunens gränser. Arbeta proaktivt för synlighet och samverkan i samband med prioriterade evenemang. Mätning: Antalet evenemang på nivå 1 och 2.
- 2) **Evenemangen främjar samverkan eller samarbeten mellan aktörer.**
Hur: Prioritera evenemang som har samarbeten med lokala aktörer. Sammanföra arrangörer med lämpliga lokala samarbetspartners. Mätning: Andel evenemang där samverkan sker mellan aktörer.
- 3) **Öka antalet gästnätter i samband med evenemang.**
Hur: Prioritera evenemang som kan resultera i ökade gästnätter. Mätning: Antalet gästnätter
- 4) **Verka för ett mångsidigt, stort och kvalitativt evenemangsutbud**
Hur: Skapa goda relationer med evenemangsarrangörer som återkommer och utvecklar sina evenemang i kommunen. Prioritera evenemang som kan anses vara kvalitativa och väl genomförda. I prioriteringen av evenemang tas mångsidighet in som en faktor, särskilt på nivå 3 och 4. Mätning: Utvärdering från arrangörer. SCB:s medborgarundersökning, "Nöjd-Region-Index".

- 5) **Förbättra användningsmöjligheterna och kvalitén på lokaler, leder/spår och markområden.**

Hur: Se till att kommunens egna lokaler används effektivt och utrusta dessa för att kunna vara funktionella och flexibla arenor, t ex idrottshallar, scener, leder och parkområden.

Mätning: Inventering av lokaler och markområden, utvärdering och uppföljning av lokaler och markområden i samråd med arrangörer.

- 6) **Bli en professionell part till evenemangsarrangörerna.**

Hur: Förbättra tydligheten kring kommunens handläggning av evenemangsfrågor och verka för ett öppet förhållningssätt som kännetecknas av service och enkla beslutsvägar.

Mätning: Utvärdering från arrangörer.

STRATEGIER FÖR ATT NÅ DE KONKRETA MÅLEN

- Ta ansvar tillsammans! Samla resurser och kunskap och arbeta tvärssektoriellt inom kommunen.
- Våga prioritera för att optimera gemensamma resurser till evenemang som bidrar till att nå våra mål.
- Arbeta för att alla evenemangsarrangörer digitaliserar sin information och att den når ut utanför orten/byn/kommunen.
- Skapa goda relationer med evenemangsarrangörer som återkommer och bygger upp sina evenemang i kommunen.

MÅL, MÄTNING OCH UPPFÖLJNING

Alla evenemang som Östhammars kommun går in i ska följas upp med skriftlig rapport innehållande:

- Ekonomisk rapport.
- Målgrupp, som ska rapporteras utifrån: kön, ålder och geografisk spridning.
- Utvärdering av parternas insatser.

Organisation från 2020

EN VÄG IN OCH FÖRVALTNINGSÖVERGRIPANDE ARBETE

Ett evenemangsråd och en evenemangssamordnare utgör basen för arbetet med evenemang i kommunen. Övriga enheter och förvaltningar fungerar som rådgivande och evenemangssamordnaren ser till att arrangörer lotsas rätt inom organisationen. På så sätt skapas "en väg in" i organisationen och ett fungerande förvaltningsövergripande arbete.

Evenemangsrådet består av:

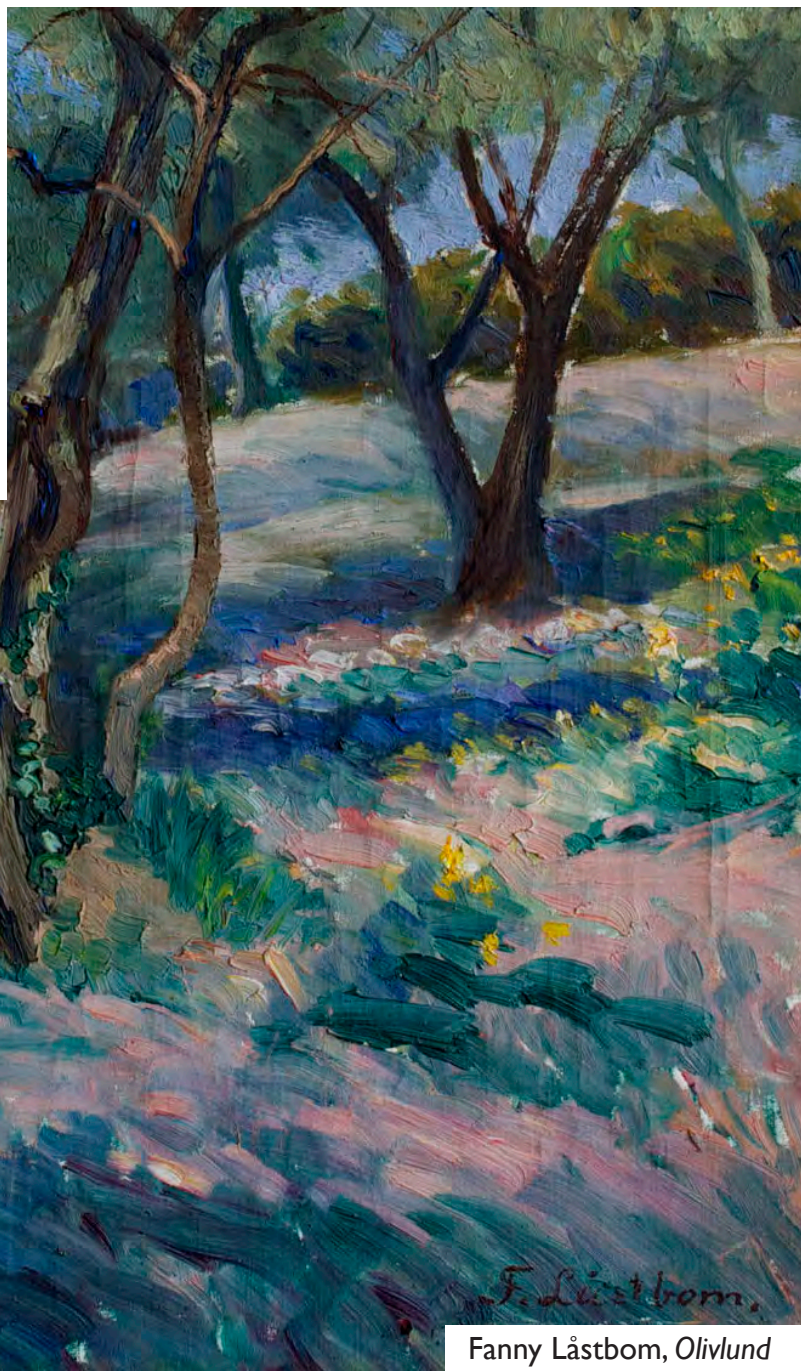
- Evenemangssamordnare, Kultur- och fritidsförvaltningen
- Registrator, Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Representant från Visit Roslagen

Evenemangssamordnarens uppgift:

- Driva och utveckla evenemangsfrågor, följer upp och arbetar utifrån evenemangsstrategin
- Är kontaktperson för evenemangsarrangörer och skapar kontaktvägar till berörda tjänstemän inom kommunen och till lämpliga lokala samarbetspartners
- Skapar förutsättningar för att berörda förvaltningar och enheter inom kommunen kan bidra med sina resurser och sin kunskap inom området
- Säkerställer att relevant och tydlig information till evenemangsarrangörer finns lättillgängligt på Östhammars kommuns hemsida
- Identifierar och sammanställer förbättringsbehov/-förslag och förmedlar till evenemangsrådet som ser över, och vid behov uppdaterar rutinerna och förankrar dessa
- Sammankallar Evenemangsrådet

Evenemangsrådets uppgift:

- Kunskapsdelning kring kommande evenemang och analys av potentiella evenemang som påverkar kommunens infrastruktur och planering
- Bidrar med lösningar till eventuella satsningar eller justeringar av resurser som bör göras för att kunna optimera evenemangsutbudet
- Hitta prioriterade evenemang för samarbeten och eventuell sponsring
- Handlägger och administrerar sponsorärenden

Östhammars kommun

– tar ansvar tillsammans!

Här presenteras förvaltningar och enheter som på olika sätt skapar förutsättningar för evenemang.

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN

Marknad och kommunikationsenheten

Skapar förutsättningar för evenemang genom att:

- Driva, samordna och utveckla Östhammars Kommuns organisations- och arbetsgivarvarumärke
- Tillhandahålla digitala kommunikationskanaler som osthammar.se och kanaler i sociala medier

- Skapar förutsättningar för att personer med funktionsvariation och äldre ska kunna ta del av evenemang

Exempel på evenemang som KoF är delaktiga eller drivande i: lovaktiviteter för barn & unga, evenemang på bibliotek och idrottsanläggningar, regionala kulturprogram, kulturprogram för personer med funktionsvariation, Kulturfestival/Kulturvecka

TEKNISKA FÖRVALTNINGEN

Skapar förutsättningar för evenemang genom att:

- Upplåta allmän plats, framför allt parkytor, gatumark och torgytor för evenemang
- Vara remissinstans vid polistillstånd
- Tillhandahålla affischpelare runt om i kommunen för marknadsföring av evenemang
- Reglera skyltar och parkering
- Bygga och förvalta lokaler och anläggningar

BYGG- OCH MILJÖENHETERNA

Skapar förutsättningar för evenemang genom att:

- Hantera serveringstillstånd för alkoholservering, serveringsområden, ordningsvakter, öppettider och arrangörens eventuella avtal med andra – exempelvis lokala krögare.
- Hantera tillstånd för livsmedelhantering
- Hantera tillstånd för hantering av brandfarlig vara
- Bedriva tillsyn rörande störande ljud och buller, lukt och ljus
- Bedriva tillsyn rörande brandsäkerhetsfrågor

KULTUR- OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Skapar förutsättningar för evenemang genom att:

- Hyra ut scener, idrottsanläggningar och andra mötesplatser
- Ge bidrag och stöd till lokala föreningar som arrangerar publika evenemang
- Genomför evenemang som utgör delar av basen inom kultur- och idrottsutbudet genom att arrangera evenemang i egen regi.
- Ha en bred kontaktyta med föreningar i Östhammars kommun, och genom det utveckla arrangörskapet
- Skapar förutsättningar för barn och ungdomars intresse för att delta och besöka evenemang genom sitt pedagogiska arbete i förskolor och skolor genom skapande skola

VISIT ROSLAGEN AB

Skapar förutsättningar för evenemang genom att:

- Driva, samordna och utveckla varumärket Roslagen
- I samverkan med Östhammars kommun arbeta för ortsutveckling och varumärke
- Ha en stödjande roll gentemot arrangörer
- Arbeta med produktutveckling och bidra till att turismnäringarna utvecklas
- Tillhandahålla digitala kommunikationskanaler som roslagen.se med evenemangskalender för att sprida information om utbudet
- Marknadsför prioriterade evenemang

Samrådsredogörelse

Kultur- och fritidsförvaltningen (nedan: KoF) har fått i uppdrag av KSAU att efter remissutskick revidera Evenemangsstrategi 2020-2023. Här sammanfattas remissvaren och dess förslag till ändringar. Vissa ändringar höras och i andra fall ges det förklaring till varför de inte påverkar den reviderade versionen av Evenemangsstrategi 2020-2023.

Tekniska förvaltningen

Tekniska förvaltningen anser att strategin behöver utveckla resonemang om hur sponsring och marknadsföring av kommunens varumärke under evenemang ska fungera, samt beskriva nyttan av detta. KoF gör ett förtydligande under "Beslut om stöd" kring sponsring men eftersom Östhammars kommun har framtagna "Riktlinjer för sponsring KF § 76/2015" där detta behandlas mer i detalj görs inga större justeringar i Evenemangsstrategi 2020-2023.

Vidare menar Tekniska förvaltningen att rollerna i evenemangsrådet behöver bli tydligare. Detta kommer att beaktas och i den del av strategin där organisationen beskrivs är rollerna tydligare och färre deltagare i evenemangsrådet gör arbetsfördelningen klarare.

Tekniska förvaltningen anser att en del av målen bör kortas ner och andra göras om till visioner. Här är remissvaren inte överens sinsemellan. KoF väljer att förenkla och slå ihop vissa delmål och ge alla ett måttal för att förtydliga syftet med respektive delmål.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden föreslår att strategiskt ansvar för och samordning av evenemang ligger under Kultur- och fritidsnämnden. Detta ligger i linje med den organisationsförändring som evenemangsrådet och Kultur- och fritidsförvaltningen genomgått sedan första versionen av Evenemangsstrategi 2020-2023 skickades ut på remiss. Mer om organisationsförändringen nedan under "Nulägesrapport".

Barn- och utbildningsnämnden

Under rubriken "Beslut kring stöd" pekar Barn- och utbildningsnämnden ut en felaktighet. Kommunstyrelsen kan inte besluta om undantag av taxor som Kommunfullmäktige delegerat till annan nämnd, detta ändras i den nya versionen av Evenemangsstrategi 2020-2023.

Visit Roslagen

Visit Roslagen uppmanar att en Evenemangsstrategi tas fram och kan skriva under på det som står under Visit Roslagens åtaganden i strategidokumentet.

Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden föreslår att ett av målen i Evenemangsstrategi 2020-2023 bör ha en målformulering kopplad till SCB:s medborgarundersökning där det bland annat mäts hur medborgare upplever utbudet av evenemang i kommunen. Detta höras och undersökningen används som ett av måttalen för delmål 4.

Delmålen upplevs som otydliga och för många. KoF väljer att slå ihop delmål 4, 5 och 6 för att förtydliga och förkorta avsnittet.

Bygg- och miljönämnden ställer sig positiva till att utveckla vårt interna samarbete för att bli en mer attraktiv evenemangskommun. Samtidigt påpekas att det i första versionen av strategin pekas ut funktioner som är nödvändiga för detta samarbete. Eftersom organisationen och tjänsterna inom den ständigt förändras, menar de, att det är bättre att peka ut nyckelkompetenser. I den reviderade versionen av Evenemangsstrategi 2020-2023 hörsammas detta och nyckelkompetenser nödvändiga i evenemangsrådet pekas ut.

Remissvaret avslutas med ett förtydligande kring hur Bygg- och miljönämndens ansvarsområden kopplas till evenemang. Detta beaktas och vissa strykningar görs i stycket.

Socialnämnden

Socialnämnden ser en motsättning i delmål 1 och 2. Östhammars kommuns varumärke som evenemangskommun ska stärkas genom att prioritera stora internationella och nationella evenemang enligt delmål 1 och enligt delmål 2 ska evenemangsarrangörer som samverkar med lokala aktörer prioriteras. KoF ser inte motsättningen på samma sätt. Det finns många goda exempel där större evenemang har hittat bra samarbeten med lokala aktörer där båda har blivit gynnade. Ett tillägg görs under evenemangssamordnarens (tidigare "evenemangslots") arbetsuppgifter där samarbeten med lokala aktörer kan initieras av evenemangssamordnaren.

Socialnämnden ser det som angeläget att man inom Östhammars kommun utnyttjar de resurser och möjligheter som finns inom respektive förvaltning för att utveckla arbetet med evenemang. De menar att det är av stor vikt att representanter från fler förvaltningar är med i Evenemangsrådet. I och med de organisationsförändringar som kommunen genomgått sedan remissutskicket kommer inte detta tas med i Evenemangsstrategi 2020-2023. Men den evenemangssamordnare som nu beskrivs i strategin kommer att arbeta för att flera förvaltningars resurser och kunskap kommer evenemangsaktörerna tillhanda.

Remissvaret innehåller vissa språkliga invändningar som går igenom och beaktas.

Marknads- och kommunikationsenheten

Marknad- och kommunikationsenheten föreslår en tydligare koppling mellan Evenemangsstrategins vision och syfte och Östhammars kommuns vision. KoF ser det som problematiskt då Östhammars kommuns vision ska omformuleras 2020, samma år som Evenemangsstrategin ska implementeras.

Östhammars kommun kommunikationspolicy läggs till som styrande dokument enligt önskemål.

Marknad- och kommunikationsenheten föreslår att alla delmål bör ha mätetal, vilket hörsammas.

Arbetsfördelningen mellan Evenemangsråd och Evenemangslots ifrågasätts av enheten. Detta blir tydligare i den nya versionen då organisationsförändringar har ändrat upplägget för evenemangsrådets arbetssätt.

Marknad- och kommunikationsenheten menar att formuleringen "Varumärket Östhammars Kommun" alltid bör bytas ut till "Östhammar kommuns organisations- och arbetsgivarvarumärke" då Östhammars kommun inte längre aktivt arbetar med platsvarumärke. Men eftersom Visit Roslagen gör det, och eftersom de sitter i evenemangsrådet väljer KoF att formuleringen får stå kvar i strategin.

Remissvaret innehåller vissa språkliga invändningar som går igenom och beaktas.

Nulägesrapport

Sedan Evenemangsstrategi 2020-2023 skickades på remiss februari 2019 har vissa organisationsförändringar gjorts så att förutsättningarna för arbetet med evenemang har förändrats. Det evenemangsråd som tidigare funnits är kraftigt decimerat då två enheter som tidigare varit aktiva saknar resurser för att delta. Samtidigt har Kultur- och fritidsförvaltningen fått avsätta budgetmedel för en deltidsanställd evenemangssamordnare. Denna kommer att ta ett större ansvar för arbetet och fungera ungefär som den "evenemangslots" som beskrevs i första versionen av Evenemangsstrategi 2020-2023. Funktionen beskrivs under "Organisation från 2020" i strategin.

Motion om att kommunens livsmedelspolicy ska kompletteras med ett förbud mot inköp av ritualslachtat kött

I kommunens verksamhet ska kulturella särkrav inte förekomma, inköp och servering av ritualslachtat kött i kommunens måltidsproduktion måste därför förbjudas.

Traditionell halalslakt innebär att djuret dödas genom att halspulsådern skärs av och djuret blöder till döds. Detta sker utan någon föregående bedövning och innebär därför ett stort lidande för djuren, något som är förbjudet i Sverige.

Med islams framväxt i Sverige följer att den svenska marknaden för halalslachtat kött ökar. Allt fler köttproducenter övergår därför till denna slaktmetod. I vissa producentländer slaktas till exempel allt får- och lammkött med detta tillvägagångssätt. I en rapport från EU-kommissionen framkommer det att upp till 75 procent av nötkreaturen inom vissa EU-länder slaktas utan bedövning. Enligt en fransk kartläggning kan det ta upp till elva minuter innan de panikslagna korna dör av blodförlust.

Enlig Åke Rutergård, tidigare vd för KCF (Kött- och charkföretagen) är det vanligt förekommande att sådant kött säljs som vanligt kött i Sverige. Enligt en undersökning gjord av SvD kunde ingen av landets största charkgrossister (Ica, Coop, Axfood m.fl.) redovisa kontrollrapporter eller avtalstexter som garanterar att kött från djur som plågats ihjäl inte når de svenska konsumenterna. Många svenskar äter därmed idag, utan att veta om det, kött från djur som halalslaktats.

Att allt fler svenskar idag ofrivilligt konsumerar halalslachtat kött är bara ett av exemplen på hur islams utbredning påverkar Sverige. Ett exempel från vår egen kommun är när 19 tjänstemän nyligen lyckades få både socialnämnden och chefen för socialförvaltningen att kraftigt ta avstånd från en förtroendevald för att denna, enligt tjänstemännens uppfattning, ”uttalat sig om den muslimska gruppen på ett mycket nedvärderande och generaliserande sätt”.

Med anledning av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna:

- att kommunens Livsmedelspolicy kompletteras med ett förbud mot att kött från rituellt slaktade djur köps in och serveras i kommunens måltidsproduktion
- att kommunens inköpsavtal för animaliska produkter ska innehålla en explicit garanti från leverantören att det levererade köttet inte kommer från rituellt slaktade djur

Östhammar den 21052021

Ylva Lundin
(SD)

Martin Wahlsten
Gruppledare (SD)

SVAR PÅ MOTION GÄLLANDE LIVSMEDELSPOLICY GÄLLANDE FÖRBUD MOT HALALSLAKTAT
KÖTT FRÅN SVERIGEDEMOKRATERNA
2019.09.11

Sverigedemokraterna har i sin motion ett antal påståenden som är att likna vid tydliga politiska ställningstaganden som inte gäller de två yrkanden som återfinns i motionen. Jag svarar här på dessa yrkanden:

- Med hänvisning till bilagor från kommunens måltidschef samt Jordbruksverket är svaret nej.
- Med hänvisning till bilagor från kommunens måltidschef samt Jordbruksverket är svaret nej.

Kommunfullmäktige föreslås avslå motionen

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen

MOTION HALAL-SLAKT

Spangenberg, Jacob

Från: Wallén, Annelie
Skickat: den 12 juli 2019 13:50
Till: Modin, Rebecka
Kopia: Spangenberg, Jacob; Modig Lind, Inger
Ämne: SV: Motion till beredningen, halalslakt
Bifogade filer: Teknisk specifikation KravID från Upphandlingsmyndigheten avseende saltat nötkött.docx; Urklipp från Jordbruksverkets hemsida.docx

Hej!

Vi ställer krav som motsvarar svenska djurskyddskrav vid transport och slakt. Jag har bifogat två dokument om svenska djurskyddsregler gällande religiös slakt och upphandlingskriterier som vi ställer vid livsmedelsupphandling. Vi efterfrågar inte och upphandlar inte Halalkött men jag vet att det finns tex kyckling som uppfyller alla svenska djurskyddskrav tom avancerade krav som dessutom är halal. De är dessa kycklingar som slaktas med huvudet vänt mot Mecka medan en iman har läst in en form av välsignelse på en CD el kassett som spelas upp under tiden. Detta är ok och godkänt av muslimer som halal kött. Om vi inte vill ha det köttet behöver vi uttryckligen formulera oss i upphandlingsunderlaget att vi inte tillåter halalgodkänt kött - fast det är enligt svenska djurskyddsregler -eller välja bort det köttet och göra tilläggsanbud vilket kan innebära en fördryrning.

Hoppas att du har fått det underlag du behöver till att svar på motionen, annars får du gärna återkomma.

Med vänlig hälsning,

Annelie Wallén

Måltidschef

Tekniska förvaltningen/ Måltidsenheten

Östhammars kommun
Stångörsgatan 10 / Box 66
742 21 Östhammar
0173-861 53
annelie.wallén@osthammar.se
www.osthammar.se

**ÖSTHAMMARS
KOMMUN**
- EN DEL AV ROSLAGEN

När du har kontakt med oss på Östhammars kommun via e-post så innebär det att vi behandlar dina personuppgifter. Mer om hur vi gör det kan du läsa här: <https://www.osthammar.se/gdpr>

E-mailing Östhammar's municipality means that we will process your personal data. For more information on how this is performed, please read here: <https://www.osthammar.se/gdpr>

Från: Wallén, Annelie
Skickat: den 10 juli 2019 15:14
Till: Wallén, Annelie
Ämne: VB: Motion till beredningen, halalslakt

"Religiös slakt

Det är förbjudet att slakta djur utan bedövning

Djur ska skyddas från onödigt lidande. Därför ska djur alltid bedövas före slakt i Sverige. Djurskyddslagens bestämmelser om att djur ska vara bedövade innan avblodning och att andra åtgärder vid slakten inte får vidtas innan djuret är dött, innebär en konflikt för vissa religiösa slaktmetoder såsom traditionell slakt av obedövade djur.

Halalslakt är tillåten om djuren är bedövade

Det är tillåtet att bedöva fjäderfä och får med el före slakt. El-bedövning är idag den absolut vanligaste bedövningsmetoden vid vanlig slakt av fjäderfä. Metoden används även i relativt stor utsträckning vid vanlig slakt av får. El-bedövning före slakt accepteras av många av världens muslimer. Detta gör det möjligt att halalslakta fjäderfä och får här i Sverige utan att man kommer i konflikt med djurskyddsbestämmelserna.

Nötkreatur måste däremot alltid bedövas med bultpistol eller motsvarande innan avblodning sker. Eftersom bedövning med bultpistol inte leder till att hjärtat omedelbart stannar kan även den metoden accepteras av vissa muslimska grupper.

Avblodningen påverkas inte av bedövningen

Forskning bekräftar att djuren inte blöder ur snabbare om de är vid medvetande när halssnittet läggs. Bedövningen kan tvärtom underlätta själva avblodningen i och med att medvetlösheten gör att djuret är avslappnat i muskler och blodkärl.

Om djuret är vid medvetande kan smärta och stress utlösa kramp. Det kan innebära att avblodningen försvåras och blod låses in i muskler och kärl. Det kan i sin tur påverka köttkvaliteten negativt. Forskning visar också att avblodningshastigheten inte påverkas av om hjärtat har slutat att slå.

Obedövad slakt är förenat med smärta för djuren. Det framgår av forskningen. Djuren är medvetna och känner smärtan längre innan de förlorar medvetandet än vad man tidigare trott.

Även övriga bestämmelser måste följas vid halalslakt

Övriga djurskyddsbestämmelser kring slakt om hur drivning, uppställning, fixering och avblodning får gå till måste naturligtvis också följas vid halalslakt. Läs mer om dessa bestämmelser under slakt vid slakteri. Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om slakt och annan avlivning av djur hittar du i [länken](#) under bestämmelser.

Erfarenhet och kunskap är viktigt

Utöver själva slaktmetoden finns inom halalslakt bland annat regler kring vem som får utföra slakten och för hur djuren ska vara vända vid slakt. Detta innebär i sig inte någon konflikt ur djurskyddsperspektiv. Som vid all slakt är det dock viktigt att den person som sköter bedövning och slakt har tillräcklig erfarenhet och kunskap.

Slakt utan bedövning får inte utföras

Ingen slakt utan föregående bedövning är tillåten. Inom t.ex. koscherslakten accepteras inte bedövning före avblodning och därför sker ingen sådan slakt i Sverige.”

Slaktmetod - kött

English version

Slaktmetod som inbegriper att djuret är bedövat vid slakt är mycket viktig ur djurskyddssynpunkt. Grundregeln inom EU är att djur ska vara bedövade vid slakt, men de flesta medlemsstater, dock ej Sverige, medger undantag från denna regel.

Teknisk specifikation KravID: 10763

Miljöaspekter

- Djurvälstånd

Kött ska komma från djur som varit helt bedövat när avblodning sker och helt medvetslöst fram till dess att döden inträder oavsett bedövningsmetod.

Förslag till bevis

- Information om ursprung i de fall som nationell lagstiftning säkerställer uppfyllande av kravet t.ex. Litauen, Norge, Sverige
- Märkning på produkten t.ex. Svenskt Sigill eller likvärdigt
- Annat bevismedel som säkerställer uppfyllande av kravet

Information om hållbarhetskriteriet

Detta krav regleras genom artikel 4.1 i förordning 1099/2009/EG om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning.

IP Slakt är ett certifieringssystem som uppfyller kravet. I dagsläget är dock inga företag certifierade enligt detta system. I flera europeiska länder är bedövad slakt ett lagkrav och uppfyllande av nationell lagstiftning kan i dessa fall anses verifiera att kravet uppfylls.

För Kyckling och kalkon finns avancerat kriterium för Bedövning vid slakt KravID: 10418

Motiv

Förordningen 1099/2009/EG om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning anger att "Skydd av djur vid tidpunkten för slakt eller avlivning är en fråga av allmänt intresse som påverkar

konsumenternas attityder till jordbruksprodukter." Dessutom bidrar bättre djurskydd vid tidpunkten för slakt till att minska djurens smärta, plåga, rädsla eller andra former av lidande. Vissa ingrepp i samband med avlivningen kan vara stressande och alla bedövningstekniker har vissa nackdelar. Företagarna eller var och en som är inblandad i avlivning av djur ska vidta nödvändiga åtgärder för att undvika smärta och minimera plåga och lidande hos djuren under slakt och avlivning med hänsyn till bästa praxis på området och tillåtna metoder enligt denna framkalla medvetlöshet och avsaknad av känslöförmågor innan eller samtidigt som avblodning sker och tills döden inträder.

Enligt artikel 13 i FEUF-fördraget ska unionen och medlemsstaterna vid utformning och genomförande av unionens politik fullt ut ta hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser. Vid en vävnadsskada, som uppstår vid bl.a. slakt och andra ingrepp på djur, frisätts bl.a. prostaglandin som genom smärtekänsliga receptorer i vävnaden aktiverar nerverna. Från nerven går elektriska impulser vidare via ryggmärgen till hjärnan, där en medveten smärtupplevelse uppstår. En bedövning innebär att de elektriska impulserna från skadad vävnad stoppas innan de når hjärnan. Därmed förhindras den medvetna smärtupplevelsen. Med bedövning kan således djuren hindras från att känna smärta och även ångest vid slakt.

DNR KS-2019-527
DPL 622

Initiativärende om att Måltidsenhetens budgetutrymme ska utökas så att kött kan serveras varje dag i veckan

KSAU har gett Måltidsenheten i uppdrag att från och med våren 2020 enbart avropa svenska animaliska produkter. Samtidigt satte man ramen att övergången till att enbart servera svenskt kött inte får innebära någon kostnadsökning.

I den utsträckning övergången till att bara köpa svenskt kött innebär en kostnadsökning, jämfört mot att köpa utländskt kött, ska detta kompenseras med att man minskar mängden animaliska produkter och övergår till att enbart servera vegetariska rätter flera dagar i veckan. Beräknad kostnadsökning för att enbart använda svenskt kött i måltidsproduktion är 190 000 kronor.

Vi Sverigedemokrater tycker det är mycket bra att kommunen nu beslutat sig för att endast använda svenskt kött i måltidsproduktionen. Vi motsätter oss däremot bestämt att kostnaden för detta ska kompenseras med att det i stället enbart serveras vegetariska rätter flera gånger i veckan.

En person som äter nötkött behöver bara äta 0,25 kg kött och 0,25 kg smör per dag för att få i sig 2 500 kcal och alla livsnödvändiga näringsämnen. Kon har gjort hela jobbet med att samla in solenergi, vitaminer och mineraler. Det finns ingen grönsak som kommer ens i närheten av att ge samma fullvärdiga näring för motsvarande intagen volym.

Kommunens måltidsenhet serverar primärt skolbarn och äldre; grupper som är i behov av extra näringsrik kost. Speciellt de äldre har ofta problem med bristande aptit med tillhörande risk för undernäring. Att för dessa grupper gå över till en kost som är mindre näringsrik och ofta mer svåräten är oförsvarligt.

Med anledning av detta yrkar vi

att Måltidsenhetens budgetutrymme ska utvidgas så att man kan servera en köträtt varje dag.

Östhammar den 2019-08-08

Martin Wahlsten (SD)

Ylva Lundin (SD)

Kommunstyrelsens mål 2020

- **Attraktiv och växande**

Mål

Östhammars kommun ska ha ett starkt företagsklimat med goda relationer till det lokala näringslivet och leverantörer

Östhammars kommun ska vara en bra plats att leva och bo.

Styrtal / Måltal

Svenskt Näringslivsranking – Måltal 175

Företagens nöjdhet med kommunens arbete med markupplåtelse – NKI Index 70

Medborgarnas nöjdhet med kommuns arbete inom gata/fastighet/park – NMI Index 50

Källor: Svenskt Näringslivs ranking, Insikten NKI, SCB Medborgarundersökning

Viktigt med siffra om baselinevärde finns

Kommunstyrelsens mål 2020

- Hållbar

Mål

Östhammars kommun skall vara en attraktiv arbetsgivare

Kommunstyrelsen skall vara ett föredöme och redovisa ett gott ekonomiskt resultat

Kommunstyrelsens verksamheter skall minska sin klimatpåverkan

Styrtal / Måltal

Sjuktal, andelen sjukskrivna inom kommunstyrelsens verksamhetsområde – Måltal 6,5%

Resultatöverskott – 0,5%

Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person – 600 kg

Resor i tjänsten med egen bil – antal kilometer – 320 000 km

Kommunstyrelsens mål 2020

- **Lärande**

Mål

Samtliga medarbetare skall erbjudas kompetensutveckling i sitt arbete

Styrtal / Måltal

Andelen medarbetare som upplever att de utvecklats under det senaste året

- Måltal 80%

Under hösten genomförs en enkätundersökning som tar fram en lägesbild.

Kommunstyrelsens mål 2020

- **Öppen**

Mål

- I Östhammars kommun ska det vara lätt, för medborgare, besökare och företagare, att kontakta, hämta information från, samt lämna synpunkter till kommunen.
- Medborgare, besökare och företagare skall alltid få ett gott bemötande och en god service.

Styrtal

- Antalet besök i våra kanaler, Östhammar Direkt, vår externa web samt sociala medier. – Måltal ökande
- Antalet initiativ inom ramen för de inflytande verktyg vi har (medborgarmotion, fråga din politiker samt allmänhetens frågestund) – Måltal ökande
- KKIK – kommunens placering, helhetsvärdering - *Att vara bland Sveriges 10 bästa kundtjänstkommuner*

Nyckeltal kommunstyrelsen följer

- Sjukfrånvaro, sjuktal i %, kan följas månadsvis
- Bostadsutveckling, inkomna lov bostad och lägenhet
- Bostadsutveckling slutbesked, kan följas månadsvis
- Befolkningsutveckling, befolkningsnetto, kan följas på veckonivå
- Arbetsmarknadsdata, öppen arbetslöshet, i % av den registerbaserade arbetskraften, kan följas månadsvis
- Nyföretagarbarometern (Jobs & Society)
- SYNA Tillväxtindex (UC)
- Fastighetsprisindex (SCB)
- Livsmedelssvinn

Indexundersökningar att följa

- Svenskt näringslivsranking
- Kommunernas kvalitet i korthet
- Aktuell hållbarhets ranking
- Nöjd kund index
- Medborgarundersökningen, SCB
- Fokus, Bäst att bo ranking
- AVI/JÄMIX
- Agenda 2030?

Kommunstyrelsens särskilda uppdrag

- Organisationsförändring
- Finansierings- och investeringsplan – längre sikt

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2019-06-19	
Dnr:	Dpl:

Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium
Barn- och utbildningsnämnden
Bygg- och miljönämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Socialnämnden

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturer inklusive betalningsbevakning

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hanteringen av leverantörsfakturor samt kundfakturering inklusive betalningsbevakning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen avseende hanteringen av leverantörsfakturor samt kundfakturering inklusive betalningsbevakning inte är helt tillräcklig.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderas kommunstyrelsen att:

- revidera kommunens riktlinje för fordringsbevakning och inkasso så att den överensstämmer med aktuell arbetsprocess,
- upprätta en rutin för när en leverantör ska spärras/stängas av,
- säkerställa att gransknings- och beslutsattest sker av godkänd attestant,
- säkerställa att det finns skriftliga rutinbeskrivningar för samtliga faktureringsprocesser.

Kommunrevisionen översänder härmed granskningsrapport och missiv till Kommunstyrelsen för yttrande. Svar önskas senast den 30 september 2019.

Enligt uppdrag

Mats Sjöborg
Ordförande

Granskning av hantering av leverantörsfakturer samt kundfakturer inklusive betalningsbevakning

Revisionsrapport

Östhammars kommun

KPMG AB

2019-06-13

Antal sidor 16

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning

2019-06-13

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1.1	Sammanfattande revisionell bedömning och rekommendationer	1
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
2.4	Projektorganisation	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Regelverk	5
3.1.1	Extern	5
3.1.2	Intern	5
3.1.3	Kommentarer	7
3.2	Kundfakturerings	8
3.2.1	Styrdokument och riskanalys	8
3.2.2	Kravverksamhetens organisation	8
3.2.3	Kontroller	8
3.2.4	Processbeskrivning	9
3.2.5	Kravrutiner och påminnelser	9
3.2.6	Anstånd med betalning, avbetalningsplan och avskrivning	10
3.2.7	lakttagelser	11
3.2.8	Kommentarer	11
3.3	Leverantörsfakturor	12
3.3.1	Styrdokument och riskanalys	12
3.3.2	Processbeskrivning	12
3.3.3	Substansgranskning	13
3.3.4	Upplägg av nya leverantörer	13
3.3.5	Dröjsmålsränta	14
3.3.6	lakttagelser	14
3.3.7	Kommentarer	14
3.4	Svar på revisionsfrågor	15

1 Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Östhammars kommun har vi granskat kommunens rutiner avseende leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning.

Granskningen visar att kommunen på övergripande nivå har riktlinjer avseende hantering av kund- och leverantörsfakturor samt attest. Dessa är skriftligt dokumenterade och innehåller bl.a. tydliga instruktioner om kontrollmoment. Det finns även dokumenterade rutiner för arbetet med kund- och leverantörsfakturor. Rutinerna är enligt vår bedömning välkända och uppfattas av respondenterna efterlevas. Möjligheten att lägga upp nya leverantörer är begränsad till att endast omfatta personalen på enheten Lednings- och verksamhetsstöd.

För vissa faktureringsprocesser som sker utifrån försystemen saknas dock rutinbeskrivningar. Det handlar i sammanhanget om den "ströfakturerings" som görs av administratörer/handläggare. Vi anser att det bör finnas skriftliga rutinbeskrivningar även för dessa processer i syfte att tydliggöra hur olika avgifter ska specificeras.

Efter genomförd granskning kan vi konstatera att den inkassorutin som verksamheten följer inte stämmer överens med kommunens övergripande riktlinje för fordringsbevakning och inkasso. Vi anser därför att riktlinjen bör revideras så att den överensstämmer med aktuell arbetsprocess.

De förvaltningsrepresentanter som vi har talat med uppger att de har olika kontrollrutiner för att säkerställa korrekt fakturerings. Som komplement till de löpande kontrollerna genomförs även inom vissa förvaltningar stickprovskontroller för att säkerställa att de uppgifter som rapporteras in av utförarna och som ligger till grund för kommunens fakturerings är korrekt.

Mot bakgrund av resultatet i vår substansgranskning bedömer vi att det finns vissa brister vad gäller den interna kontrollen kring attest. Det vanligast förekommande felet är att högste chef inte signerat blanketten som lämnas till enheten Lednings- och verksamhetsstöd och har därmed inte godkänt utfärdandet av en attestbehörighet. Vi anser därför att det finns anledning för kommunen att vidta åtgärder för att säkerställa att inte felaktiga behörigheter läggs upp i ekonomisystemet.

Vad gäller hantering av leverantörsregistret så konstaterar vi att det saknas en rutin för när en leverantör ska spärras/stängas av. Vi anser att kommunen bör upprätta en rutin för detta.

1.1.1 Sammanfattande revisionell bedömning och rekommendationer

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att den interna kontrollen inom hanteringen vad gäller leverantörsfakturor samt kundfakturerings inte är helt tillräcklig. Vår bedömning grundar sig att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner samt ett utbrett kontrollarbete, både på förvaltningarna och enheten Lednings- och verksamhetsstöd, som syftar till att säkerställa en korrekt fakturahantering. Mot bakgrund av resultatet i vår substansgranskning anser vi dock att den interna kontrollen behöver stärkas vad gäller attest.

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturer samt kundfakturer inklusive
betalningsbevakning
2019-06-13

Följaktligen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- revidera kommunens riktlinje för fordringsbevakning och inkasso så att den överensstämmer med aktuell arbetsprocess,
- upprätta en rutin för när en leverantör ska spärras/stängas av,
- säkerställa att gransknings- och beslutsattest sker av godkänd attestant,
- säkerställa att det finns skriftliga rutinbeskrivningar för samtliga faktureringsprocesser.

2 Inledning/bakgrund

KPMG har fått i uppdrag av Östhammars kommuns revisorer att granska kommunens rutiner avseende leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning.

Många användare är involverade i dessa processer och ett stort antal fakturor hanteras årligen i kommunen vilket ställer höga krav på effektiva och ändamålsenliga rutiner och kontroller.

Av kommunallagens 6 kap. 7 § framgår att "Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt...".

Intern kontroll definieras vanligen som en process genom vilken kommunstyrelse, nämnder, ledning och annan personal skaffar sig rimlig säkerhet för att kommunens mål uppnås. Syftet med den interna kontrollen är att skapa en effektiv förvaltning och att undgå allvarliga fel. Det är styrelsens ansvar att tillse att den interna kontrollen i verksamheten är tillräcklig. Förvaltningarna ansvarar i sin tur för att integrera intern kontroll som en naturlig del av styrning och ledning, vilket är en viktig förutsättning för säker och ändamålsenlig verksamhet.

Östhammars kommuns revisorer bedömer att det finns en risk att kommunens internkontroll kring leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning inte fungerar tillfredsställande vilket kan leda till negativa konsekvenser för både kommunen och för den enskilde medborgaren. Det är väsentligt att internkontrollen fungerar för att bli säkerställa en korrekt debitering och förhindra felaktigheter.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för att bedöma om den interna kontrollen avseende hantering av leverantörsfakturor samt hantering av kundfakturerings inklusive betalningsbevakning är tillräcklig.

De revisionsfrågor som är aktuella i samband med granskningen är:

Kundfakturerings inkl betalningsbevakning:

- Finns dokumenterade rutinbeskrivningar och riskanalyser avseende hanteringen av kundfakturerings inkl betalningsbevakning?
- Har kommunen rutiner som säkerställer ett samlat grepp och tillräcklig kunskap över samtlig kundfakturerings? Hur är ansvaret fördelat?
- Har kommunen kontrollrutiner för att säkerställa att rätt underlag för fakturerings finns samt att allt faktureras?

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturer samt kundfakturer inklusive betalningsbevakning
2019-06-13

- Har kommunen kontrollrutiner för att säkerställa att inbetalningar kommer in i tid?

Leverantörsfakturer:

- Finns dokumenterade rutinbeskrivningar och riskanalyser avseende hanteringen av leverantörsfakturer?
- Hur är ansvarsfördelningen mellan ekonomienheten och attestanter i verksamheten?
- Hur är attestkedjan utformad och vilka kontroller utförs av respektive attestant?
- Vilka rutiner och kontroller finns avseende upplägg av nya leverantörer?
- Omfattningen av dröjsmålsränta?

Granskningen omfattar hur rutinerna ser ut i samband med granskningstillfället och avser år 2019.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Delegationsordning,
- Attestreglemente, samt
- Tillämpbara interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Intervjuer med ansvariga handläggare i kommunen,
- Genomgång av styrande och stödjande dokument, samt
- Substansgranskning.

Rapporten har varit föremål för faktagranskning.

2.4 Projektorganisation

Granskningen har utförts av Sofie Wiessner, revisor, under ledning av Anders Petersson, certifierad kommunal yrkesrevisor och kundansvarig.

3 Resultat av granskningen

3.1 Regelverk

3.1.1 Externt

Förutom kommunallagens regler om ekonomisk förvaltning så ställer Lagen om kommunal bokföring och redovisning ytterligare krav på tidpunkt för bokföring, verifikation m.m.

Enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 3 kap 4 § ska kontanta in- och utbetalningar bokföras senast påföljande arbetsdag. Andra ekonomiska händelser ska bokföras så snart det kan ske¹. Detta innebär att om bokföring inte sker omedelbart så krävs någon form av ankomstregistrering.

Utöver den löpande bokföringen kan en kommun behöva föra en sidoordnad bokföring. Den sidoordnade bokföringen kan vara nödvändig för att skapa en överblick över förhållandet till enskilda leverantörer och kunder, löner och anläggningstillgångar i företaget m.m. Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) rekommenderar att avstämningar mot den sidoordnade bokföringen² sker löpande enligt fasta rutiner. Vidare rekommenderas att eventuella avvikelser som identifieras vid en avstämning, och hanteringen av dessa, dokumenteras.

3.1.2 Internt

I kommunen finns ett attestreglemente som fastställdes av kommunfullmäktige i november 2014. Reglementet gäller för kommunens samtliga ekonomiska transaktioner samt medel som kommunen ålagts eller åtagit sig att förvalta eller förmedla.

Delegationsordningen är beslutad av kommunstyrelsen år 2019. Av denna framgår att den administrativa chefen har rätt att bevilja anstånd med betalning av kommunens fordringar i högst sex månader samt besluta om avskrivningar av kommunens fordringar som uppgår till max 10 000 kronor. Kommunstyrelsens arbetsutskott har rätt att bevilja anstånd med betalning av fordringar över sex månader samt avskrivningar av kommunens fordringar intill ett belopp av 50 000 kronor.

Enligt delegationsordningen har den administrativa chefen mandat att fastställa en förteckning över beslutsattestanter och ersättare inom kommunstyrelsens förvaltning. Den administrativa chefen kan vidaredelegera ansvaret.

¹ Så *snart det kan ske* innebär att bokföring ska göras så snart kommunen har tillräckliga uppgifter för att kunna bokföra de ekonomiska händelserna på ett godtagbart sätt.

² En sidoordnad bokföring kan behövas för att ge överblick över förhållandet till enskilda leverantörer och kunder, löner och anläggningstillgångar i företaget.

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning
2019-06-13

Attestering

Riktlinjer för attestreglemente (tillämpningsanvisningarna) är ett komplement till kommunens attestreglemente och beskriver grundreglerna för attest. Riktlinjerna har fastställts av kommunfullmäktige i mars 2007 och syftar till att säkerställa en god kontroll av alla ekonomiska transaktioner för att förhindra avsiktliga eller oavsiktliga fel vid hantering av kommunens tillgångar.

Samtliga ekonomiska transaktioner ska attesteras innan de utförs och attesteringen ska ske av minst två personer; en beslutattestant och en behörighetsattestant. Behörighetsattest kan ersättas med en automatisk behörighetskontroll.

I Östhammars kommun tillämpas, beroende på inköpsförfarandet, fem olika kontrollmoment; granskningsattest, beslutsattest, beställningsattest, leveransattest samt behörighetsattest. Definitionen av respektive kontrollmoment återges nedan.

- Granskningsattest: *"Kontroll av att den ekonomiska händelsen tillhör verksamheten och är rimlig."*
- Beslutsattest: *"Kontroll av beslut, kontering och finansiering."*
- Beställningsattest: *"Kontroll av beställning i elektroniskt beställningssystem som görs av beslutsattestare innan beställning delges leverantör."*
- Leveransattest: *"Kontroll av leverans mot beställning i elektroniskt beställningssystem."*
- Behörighetsattest: *"Kontroll av att nödvändig attest skett av behörig person."*

Granskningsattestanterna kan attestera alla konteringskombinationer. Beslutsattestbehörighet är knutet till ett visst ansvarsområde eller verksamhet/konto.

Vid attest av elektroniska fakturor sker attestering i ekonomisystemet med användaridentitet och lösenord.

I intervjun med kommunens redovisningsekonom och systemförvaltare framkommer att varje förvaltning meddelar förändringar i attestförteckningen till enheten Lednings- och verksamhetsstöd som sedan lägger in behörigheter i ekonomisystemet. Vid beställning av inloggning till ekonomisystemet ska förvaltningarna fylla i en blankett och skicka in till enheten Lednings- och verksamhetsstöd. På blanketten ska en beloppsgräns för attest anges.

Ansvarsfördelning

Enligt reglementet har respektive nämnd det yttersta ansvaret för att attestreglementet följs och för att den interna kontrollen är tillräcklig. Nämnden ansvarar även för att upprätta förteckningar över godkända attestanter. Förteckningen ska delges enheten Lednings- och verksamhetsstöd.

Kommunstyrelsen ansvarar för utfärdandet av tillämpningsanvisningarna som komplement till kommunens attestreglemente, men även för uppföljning, utvärdering och eventuell revidering av regelverket.

Förvaltningschefen ansvarar inom nämndens verksamhetsområde för att personalen har kunskap om reglerna och anvisningarnas innebörd.

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning

2019-06-13

Ansvar för att tillämpa fastställda regler och anvisningar samt att rapportera förekommande fel och brister till närmast överordnad åligger personalen.

Respektive beslutsattestant ansvarar för att leverantörsfakturor godkänns och betalas vid rätt tidpunkt så att kostnader för dröjsmålsräntor undviks.

Riktlinjer för fordringsbevakning

Riktlinjerna utgör kommunens regelverk vid fakturering och indrivning av fordringar. Målet med kommunens fakturering och fordringsbevakning är att få betalt i tid, att utstående fordringar och kreditförluster minimeras samt att kommunens kunder får en likartad och rättvis behandling.

3.1.3 Kommentarer

Utifrån vår genomgång av befintligt regelverk så bedömer vi att kommunen på övergripande nivå har ändamålsenliga riktlinjer avseende hantering av kund- och leverantörsfakturor samt därtill kopplad attest. Vår bedömning grundar sig bl.a. på att riktlinjerna är skriftligt dokumenterade och innehåller tydliga instruktioner avseende kontrollmoment.

3.2 Kundfakturerings

3.2.1 Styrdokument och riskanalyser

Kommunens systemdokumentation för ekonomisystemet (Raindance) innehåller rutiner och lathundar för kundfakturerings.

I våra intervjuer framkommer att förvaltningarna i vissa fall har upprättat egna rutiner för de större kundfaktureringsprocesserna, exempelvis interkommunal ersättning. Andra förvaltningar utgår från de rutiner kring avgiftsdebitering som finns på kommunens intranät.

Kravverksamheten omfattas av dels riktlinjerna för fordringsbevakning och inkasso, dels av riktlinjer för attestreglemente.

Kommunen har även upprättat en rutin som beskriver inkassoprocessen (se avsnitt 3.2.4).

I våra intervjuer uppges att förvaltningarna generellt sett inte genomför riskanalyser på området. Dock framkommer att barn- och utbildningsförvaltningen genomfört en översyn över ansvarsfördelningen kring fakturerings för att säkerställa en tydlig roll- och ansvarsfördelning.

3.2.2 Kravverksamhetens organisation

Kommunens kravverksamhet handläggs av enheten Lednings- och verksamhetsstöd och omfattar samtliga åtgärder som vidtas för att indriva utstående fordringar. Inkasso drivs in och räntor beräknas av ett externt inkassoföretag (Intrum).

Respektive nämnd ansvarar för att kundfordringarna är korrekta innan de skickas till enheten Lednings- och verksamhetsstöd. På förvaltningarna finns ansvariga handläggare som arbetar med att sammanställa underlaget för kundfakturerings till enheten Lednings- och verksamhetsstöd. De handläggare som vi intervjuat uppges även att det vid en handläggares eventuella frånvaro finns ersättare som kan ta över arbetet med kundfakturerings.

Enheten Lednings- och verksamhetsstöd har i sin tur uppdraget att samordna och ansvara för kundreskontrahantering. Detta innebär ett ansvar för både kundreskontran, administrationen av kundregister, fordringsbevakning samt utfärdande av kundfakturer. På enheten Lednings- och verksamhetsstöd ansvarar en specifik person för kundreskontran.

3.2.3 Kontroller

Enligt attestreglementet ska kontroller av prestation, kvalitet, pris, villkor, bokföringsunderlag, kontering och beslut ske innan en transaktion får slutföras. Beslutsattestanten är ansvarig för att kontrollerna genomförs.

Vidare rekommenderas att granskning/attest sker av två personer vid ekonomiska transaktioner som genererar inbetalningar (debiteringar, försäljningsintäkter, rekvisering av statsbidrag).

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning

2019-06-13

3.2.4 Processbeskrivning

Nedan beskriver vi kundfaktureringsprocessen på övergripande nivå.

1. Ansvarig person på förvaltningen (handläggare) mottar underlag från verksamheterna. Det kan exempelvis handla om besked om antal barn i förskola på heltid/deltid. Inom vissa verksamhetsområden finns digitala försystem, exempelvis Pulsen Combine eller Extens, där informationen lagras. I andra fall mottar handläggarna skriftliga underlag för faktureringsen.
2. Handläggarna kontrollerar uppgifterna. Kontrollerna är anpassade till respektive verksamhetsområde och till underlagets omfattning. I vissa fall kontrolleras därför samtliga uppgifter och i andra fall kontrolleras de uppgifter som anses avvikande. Exempelvis finns det en administratör på utbildningsförvaltningen som arbetar heltid med att stämma av att uppgifterna vad gäller registrerade elever är korrekt. Inom socialförvaltningen kontrolleras att belopp, antal insatser och utförd tid per brukare inte avviker mot tidigare inrapporterade uppgifter. Var tredje månad genomför socialförvaltningen även stickprovskontroller för att säkerställa att hemtjänstgrupperna gör en korrekt tidsrapportering.
3. När uppgifterna kontrollerats skickas underlaget in elektroniskt eller på papper till enheten Lednings- och verksamhetsstöd.
4. Enheten Lednings- och verksamhetsstöd skapar en faktura som sedan skickas ut till kund.
5. Om inte betalningen inkommer till kommunen i tid skickas en påminnelse ut till kund.
6. Vid behov vidtas inkassoåtgärder av ett externt bolag (Intrum).

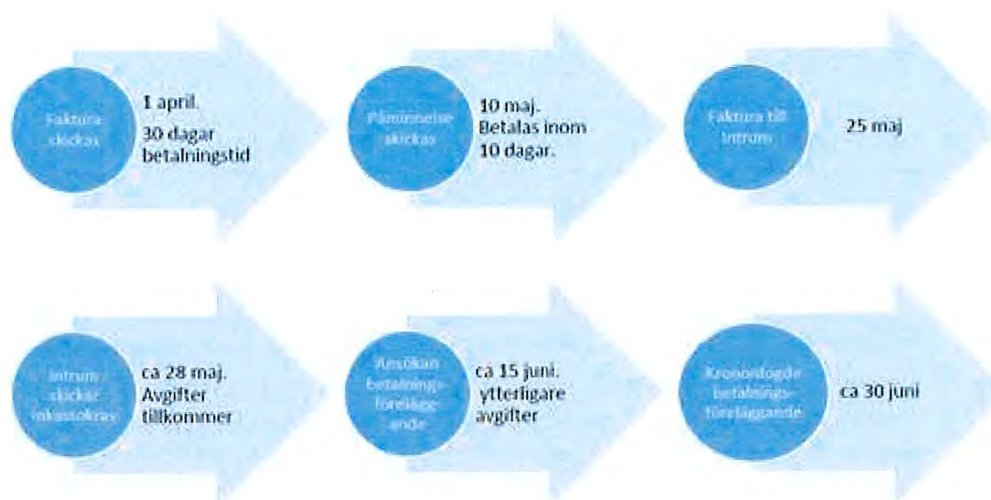
3.2.5 Kravrutiner och påminnelser

Samtliga fakturor som skickas ut av kommunen har en betalningstid om 30 dagar. Om fakturan inte är betald på förfallodagen skickas en påminnelse ut efter ca 10 dagar. Om fakturan inte är betald 15 dagar efter det att påminnelsen gått ut skickas ärendet till inkasso (se bild 1).

Bild 1. Illustration över kommunens inkassoprocess.

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning
2019-06-13

Innan beslut om inkassoåtgärder fattas ska godkännande från berörd nämnd inhämtas. Enligt kommunens ekonomichef dröjer det i vissa fall innan nämnden inkommer med svar vilket drar ut på processen. Tidslinjen ovan återspeglar därför hur processen ska gå till snarare än hur den faktiskt går till.

Det externa företag som sköter kommunens inkassoärenden har som rutin att skicka ut ytterligare en påminnelse till kunden innan ärendet går vidare till Kronofogden. Kunden måste alltid betala en inkassoavgift och ränta utöver det ursprungliga fakturabeloppet. Om ärendet går vidare till Kronofogden tillkommer ytterligare avgifter.

För de kostnader som uppstår i samband med vidtagna kravåtgärder tar kommunen ut en avgift. Det kan i sammanhanget handla om räntekostnader vid anstånd.

3.2.6 Anstånd med betalning, avbetalningsplan och avskrivning

Anstånd med betalning kan ges av handläggare i maximalt 90 dagar och upp till 15 000 kronor. För belopp som överstiger 15 000 kr eller vid beslut längre än 90 dagar måste chefsekonomen godkänna beslutet.

Upprättande av avbetalningsplan ska endast ske om det finns sannolika skäl att gäldenären kommer att betala tillbaka skulden inom ett år. En generell regel är att skuldbeloppet måste överstiga 1 000 kronor för att en avbetalningsplan ska upprättas. Handläggare har mandat att upprätta avbetalningsplaner upp till 15 000 kronor. Ekonomichefen beslutar om avbetalningsplaner över 15 000 kronor. Om ärendet redan har gått vidare till inkasso är det Intrum som ansvarar för att upprätta en avbetalningsplan på kundens begäran.

Avskrivningar av kundfordringar ska ske i de fall där kommunens åtgärder inte gett önskat resultat. Ekonomichefen har möjlighet att genomföra bokföringsmässiga avskrivningar upp till 50 000 kronor. För belopp som överstiger 50 000 kronor måste kommunstyrelsens arbetsutskott fatta beslut om ärendet.

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning
2019-06-13

3.2.7 Iakttagelser

I kommunens "Regler och riktlinjer för fordringsbevakning" finns en kravrutin som bl.a. beskriver de moment som kommunen ska genomföra när en faktura inte betalas i tid. Innehållet i rutinen överensstämmer dock inte med den rutin som återges i kommunens beskrivning av inkassoprocessen. Som exempel står det att läsa i kommunens Regler och riktlinjer för fordringsbevakning att kommunen inte skickar ut betalningspåminnelser till kund medan motsatsen uppges i den rutin som beskriver inkassoprocessen. Enligt kommunens redovisningsekonom beror diskrepanserna på att den individ som upprättade det formella regelverket inte var insatt i verksamhetens arbetsprocess. Den rutin som faktiskt tillämpas av verksamheten är enligt uppgift den som återges i dokumentet "Inkassoprocessen".

Utöver den fakturering som sker utifrån försystemen sker även i vissa fall så kallad "ströfakturering", vilket görs av administratörer/handläggare på förvaltningen. Det kan i sammanhanget exempelvis handla om avgifter för specifika kurser som kommunen fakturerar kunden. Enligt uppgift saknas rutinbeskrivningar för denna typ av faktureringsprocesser vilket resulterar i att det föreligger viss oklarhet kring hur olika avgifter ska specificeras.

I våra intervjuer med representanter från socialförvaltningen framkommer att kommunen tidigare haft problem med kundfaktureringen. Problemen orsakades av fel i verksamhetssystemet. De felfaktureringar som skedde i samband med detta uppmärksammades av enheten Lednings- och verksamhetsstöd och åtgärdades sedan av förvaltningen. Enligt uppgift är systemet idag välfungerande.

3.2.8 Kommentarer

Mot bakgrund av vad som framkommit bedömer vi att kommunens kundfaktureringsprocess sker systematiskt utifrån upprättade rutiner och regelverk. Rutinerna är enligt vår bedömning välkända och uppfattas av respondenterna efterlevas. De problem som tidigare funnits i kundfaktureringsprocessen kopplat till verksamhetssystemet på socialförvaltningen uppges även ha åtgärdats.

De förvaltningsrepresentanter som vi har talat med uppger att de har olika kontrollrutiner för att säkerställa korrekt fakturering. Som komplement till de löpande kontrollerna genomförs även inom vissa förvaltningar stickprovskontroller för att säkerställa att de uppgifter som rapporteras in av utförarna och som ligger till grund för kommunens fakturering är korrekt.

Vi noterar dock att den inkassorutin som verksamheten följer inte stämmer överens med kommunens övergripande riktlinje för fordringsbevakning och inkasso. Vi anser därför att riktlinjen bör revideras så att den överensstämmer med aktuell arbetsprocess.

Utifrån vad som framkommit i våra intervjuer bedömer vi även att förvaltningarna bör säkerställa att det finns rutinbeskrivningar för alla faktureringsprocesser.

3.3 Leverantörsfakturer

3.3.1 Styrdokument och riskanalys

Hantering av leverantörsfakturer omfattas bl.a. av följande politiskt antagna dokument:

- Attestreglemente,
- Delegationsordning, samt
- Riktlinjer för attestreglemente.

Enheten Lednings- och verksamhetsstöd har även flera rutiner som berör hanteringen av leverantörsfakturer bl.a:

- Rutin för avstämning av reskontra,
- Rutin för kontroll av leverantörsbetalningar innan betalning, samt
- Rutin för manuell registrering av leverantörsbetalningar.

I intervjun med representanter från enheten Lednings- och verksamhetsstöd framkommer att det inte genomförs regelbundna riskanalyser av området men att det har skett vid enstaka tillfällen, exempelvis i samband med implementeringen av ekonomisystemet år 2015.

3.3.2 Processbeskrivning

Nedan beskriver vi processen från det att fakturan inkommer till kommunen till att betalning av fakturan sker. Vi har även valt att beskriva vilka kontroller som utförs i syfte att återge processen i sin helhet.

1. Fakturan inkommer till enheten Lednings- och verksamhetsstöd, antingen via post eller elektroniskt. Scannade och elektroniska fakturer läses in automatiskt i ekonomisystemet där de cirkulerar via upplagda cirkulationsmallar. Om fakturan inte kan läsas in automatiskt registreras den manuellt.
2. Ekonomihandläggarna/fakturamottagarna konterar fakturan.
3. Fakturan skickas ut till verksamheterna utifrån angiven referenskod på fakturan.
4. Fakturan granskas och attesteras i verksamheten.
5. När fakturan är godkänd av granskningsattestanten skickas den automatiskt till beslutsattestanten utifrån attestregelverket. Beslutsattestanten signerar fakturan genom att skriva in sitt användarnamn och lösenord i systemet. Samma person kan inte både granska och beslutsattestera fakturan i systemet.
6. När fakturan är attesterad och signerad får den en "definitiv status" i systemet.
7. Kontroll av bl.a. belopp, kontering och attest sker av handläggaren på enheten Lednings- och verksamhetsstöd.

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning
2019-06-13

8. Underlaget lämnas till kommunens redovisningsekonom som gör en kontroll av utbetalningen.
9. Betalning skickas till banken.

Mot bakgrund av ovanstående processbeskrivning av leverantörsfakturor kan vi konstatera att kommunen tillämpar en tvåhandsprincip i attestmomentet, dvs. att ingen faktura kan hanteras av en och samma person.

I vissa fall sker utbetalningar via ett annat system. Detta gäller i fall där socialförvaltningen gör utbetalningar via systemet "Pulsen Combine". Förvaltningen ansvarar för utbetalning och enheten Lednings- och verksamhetsstöd får i dessa fall endast en fil med underlag för bokföring.

3.3.3 Substansgranskning

Vi har totalt granskat 25 slumpmässigt utvalda leverantörsfakturor. Vi har granskat om:

- Fakturorna har gransknings- och beslutsattesterat av godkänd attestant,
- Leverantören är registrerad för F-skatt,
- Det på fakturan framgår vad den avser, när den upprättades, moms, belopp samt vilken motpart som berörs.

Resultat av granskningen

I två fall har attestanten varit behörig beslutsattestant men inte inom det ansvarsområde som fakturan avsåg (ver. Nr 11280863, 17289907). I ett fall hade attestanten beslutsattesterat fakturan trots att vederbörande endast var behörig granskningsattestant (ver nr 11283230).

I fyra fall saknas ett formellt beslut (signatur) av högste chef om att den som attesterat fakturan är en godkänd attestant (ver. Nr 17288490, 11280863, 11283946, 11284115).

Inga andra avvikelser noteras vad gäller F-skattsedel eller fakturornas innehåll. I ett av fallen var det endast möjligt att granska attest då underlaget (fakturan) var sekretessbelagd.

3.3.4 Upplägg av nya leverantörer

I systemet Raindance finns alla leverantörer upplagda med bankgironummer som leverantörsid.

I intervjun med kommunens redovisningsekonom och systemförvaltare framkommer att det sker en kontroll av samtliga leverantörer innan de läggs upp i leverantörsregistret. Det är systemförvaltaren som i samband med kontrollen stämmer av att leverantören är godkänd för F-skatt via Skatteverkets hemsida.

Det finns ingen dokumenterad rutin för när en leverantör ska spärras/stängas av. I intervjun med kommunens redovisningsekonom och systemförvaltare framkommer dock att enheten Lednings- och verksamhetsstöd har en ambition om att gå igenom leverantörsregistret årligen för att kontrollera att inregistrerade uppgifter är korrekta och att leverantörerna fortfarande är aktiva.

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning
2019-06-13

I intervjun med kommunens redovisningsekonom och systemförvaltare framkommer att möjligheten att lägga upp nya leverantörer i leverantörsreskontran är begränsad till personalen på enheten Lednings- och verksamhetsstöd.

I våra intervjuer framkommer att det även finns systembaserade kontroller³.

3.3.5 Dröjsmålsränta

Under 2017 uppgick kommunens kostnader för dröjsmålsränta till 14 870 kronor. År 2018 uppgick kostnaden för dröjsmålsränta till 28 130 kronor.

3.3.6 Lakttagelser

I våra intervjuer framkommer att enheten Lednings- och verksamhetsstöd i samband med att ekonomisystemet Raindance infördes i kommunen år 2015 gjorde en utvärdering av leverantörsfakturaprocessen. Som en del i utvärderingen gjordes en riskanalys för att identifiera kritiska moment i processen. Någon ytterligare riskanalys har inte gjorts.

I intervju med kommunens redovisningsekonom och systemförvaltare framkommer att det en vecka innan fakturans förfallodatum skickas ut en påminnelse till verksamheten om att betala fakturan. Om leverantörsfakturan inte betalas i tid eskaleras ärendet upp till närmsta chef eller förvaltningsekonom.

Vidare framkommer i intervjun att det förts diskussioner inom kommunen om att köpa in kontrolltjänster via Inyett, ett företag som bl.a. tillhandahåller en tjänst för kontroll av leverantörsbetalningar. Kommunen har valt att inte köpa in tjänsten då det uppges vara alltför kostsamt.

3.3.7 Kommentarer

Hanteringen av leverantörsfakturor omfattas av flera riktlinjer och rutiner som är skriftligt dokumenterade. Leverantörsfakturor granskas och godkänns ute i verksamheten och kontrolleras även av enheten Lednings- och verksamhetsstöd. Enheten tillämpar även en tvåhandsprincip i samband med utbetalningar vilket innebär att ingen faktura hanteras av en och samma person. Möjligheten att lägga upp nya leverantörer är även begränsad till att endast omfatta personalen på enheten Lednings- och verksamhetsstöd.

Mot bakgrund av resultatet i vår substansgranskning bedömer vi att det finns vissa brister vad gäller den interna kontrollen kring attest. Det vanligast förekommande felet är att högste chef inte signerat blanketten som lämnas till enheten Lednings- och verksamhetsstöd och har därmed inte godkänt utfärdandet av en attestbehörighet. Vi anser därför att det finns anledning för kommunen att vidta åtgärder för att säkerställa en god intern kontroll vad gäller attest.

Vad gäller hantering av leverantörsregistret så konstaterar vi att det saknas en rutin för när en leverantör ska spärras/stängas av. Vi anser att kommunen bör upprätta en rutin för detta.

³ Med systembaserade kontroller syftar vi exempelvis på att org.nr/pers.nr endast kan registreras på ett visst sätt, att vissa fält måste vara ifyllda för att en ny leverantör ska kunna sparas i systemet m.m.

3.4 Svar på revisionsfrågor

Finns dokumenterade rutinbeskrivningar och riskanalyser avseende hanteringen av kundfakturerings inklusive betalningsbevakning?

Delvis. Det finns dokumenterade rutinbeskrivningar för kundfakturerings inklusive betalningsbevakning. Förvaltningarna arbetar dock inte med att regelbundet genomföra riskanalyser av området.

Har kommunen rutiner som säkerställer ett samlat grepp och tillräcklig kunskap över samtlig kundfakturerings? Hur är ansvaret fördelat?

Ansvaret för att sammanställa underlag till kundfakturerings åligger respektive förvaltning. Enheten Lednings- och verksamhetsstöd ansvarar för att, utifrån underlaget, skicka ut fakturor till kund. Kommunens systemdokumentation för ekonomisystemet (Raindance) innehåller rutiner och lathundar för kundfakturerings.

Har kommunen kontrollrutiner för att säkerställa att rätt underlag för fakturerings finns samt att allt faktureras?

Ja. Ansvaret för att sammanställa underlag för fakturerings åligger respektive enhet på förvaltningen. Enheterna tillämpar olika kontrollrutiner i syfte att säkerställa att rätt underlag för fakturerings finns samt att allt faktureras som är anpassade efter respektive verksamhetsområde.

Har kommunen kontrollrutiner för att säkerställa att inbetalningar kommer in i tid?

Ja. Innan fakturabeloppet går till inkasso skickas en betalningspåminnelse ut 10 dagar efter fakturans förfallodag. Om betalning inte inkommer till kommunen trots påminnelsen går ärendet till inkasso. Kommunen har anlitat en extern aktör som ansvarar för att vidta inkassoåtgärder.

Finns dokumenterade rutinbeskrivningar och riskanalyser avseende hanteringen av leverantörsfakturor?

Delvis. Det finns dokumenterade rutinbeskrivningar för hanteringen av leverantörsfakturor, dock saknas dokumenterade rutiner för de kontroller som genomförs av enheten Lednings- och verksamhetsstöd.

Hur är ansvarsfördelningen mellan ekonomienheten och attestanter i verksamheten?

Granskningsattest och beslutsattest ska ske ute i verksamheten av godkända attestanter. Attestering sker automatiskt i ekonomisystemet. Enheten Lednings- och verksamhetsstöd ansvarar för att lägga in behörighet i ekonomisystemet i enlighet med attestförteckningen.

Östhammars kommun

Granskning av hantering av leverantörsfakturor samt kundfakturerings inklusive betalningsbevakning
2019-06-13

Hur är attestkedjan utformad och vilka kontroller utförs av respektive attestant?

Attestkedjan är utformad så att fakturan först granskningsattesteras av granskningsattestanten. I samband med detta kontrolleras att den ekonomiska händelsen tillhör verksamheten och är rimlig. Därefter sker beslutsattestering vilket innebär att kontroll sker av beslut, kontering och finansiering.

Vilka rutiner och kontroller finns avseende upplägg av nya leverantörer?

Innan en ny leverantör läggs upp i registret ska kontroll ske av att leverantören är godkänd för F-skatt. Kontroller av att de uppgifter som registrerats in för en ny leverantör är korrekta och att leverantören fortfarande är aktiv sker enligt uppgift årligen.

Omfattningen av dröjsmålsränta?

Under 2017 uppgick kommunens kostnader för dröjsmålsränta till 14 870 kronor. År 2018 uppgick kostnaden för dröjsmålsränta till 28 130 kronor.

2019-06-13

KPMG AB

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Sofie Wiessner
Revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument.

Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1(9)

2019-09-16

409-3587-2019

Regeringskansliet

Daniel Öman
Handläggare
010-2233422
daniel.oman@lansstyrelsen.se

**Yttrande från Uppsala län angående regeringsuppdrag
N2019/01827/DL om att kartlägga och analysera vattensituationen i
respektive län samt att bedöma förmågan att hantera vattenbrist
med fokus på de kommande 1–3 månaderna**

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Uppsala län gör bedömningen att vattensituationen i länet har utvecklats i en positiv riktning sedan föregående rapportering. Länets risk för vattenbrist, vilket är en sammanvägning av svaren på enkätfrågorna från kommunerna samt länsstyrelsens egna analys, bedöms ligga i riskkategori C. Detta innebär att det föreligger ”ingen risk/en liten risk i begränsade områden”.

Den regionala vattensituationen har förbättrats sedan rapporteringen i juli och detta är till stor del på grund av gynnsamma väderleksförhållanden. Vattensituationen utifrån det lokala perspektivet är varierande och beror i mångt och mycket av vattentäkternas karaktär.

Två av länets kommuner bedöms ha en liten risk då de försörjs genom grundvattenmagasin, i dessa magasin råder det en osäkerhet gällande faktiskt tillgång och förbrukning i och med att nivåerna fluktuerar. Dessa kommuner bedöms ha, trots omständigheterna, en relativt god kapacitet för att hantera en vattenbristsituation.

Länsstyrelsen har, med anledning av årets vattensituation, inte vidtagit någon särskild åtgärd utöver detta regeringsuppdrag. På den lokala nivån har enstaka kommuner infört bevattningsförbud som proaktiva åtgärder.

Redogörelse av ärendet

Regeringen har uppdragit åt Länsstyrelserna att kartlägga och analysera vattensituationen i respektive län. Uppdraget samordnas av Länsstyrelsen i Kalmar län och kommer redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) den 23 september. Detta är den tredje inrapporteringen inom ramen för uppdraget och de tidigare rapporteringarna skedde i maj respektive juli.

Länsstyrelsen har i uppdraget inhämtat information från länets åtta kommuner genom utskick av enkätfrågor till kommunernas beredskapshandläggare som i samarbete med ansvarig förvaltning eller huvudman för vattenförsörjning besvarat frågeställningarna. För denna rapportering har två ytterligare frågor tillfogats till enkäten, fråga fyra och fem. Sju av åtta kommuner har besvarat frågorna 1–5 som specificerats i regeringsbeslutet:

1. Hur påverkar vattensituationen förutsättningarna att tillgodose invånarnas behov av i första hand dricksvatten?
2. Hur påverkar vattensituationen olika sektorer, inklusive samhällsviktig verksamhet samt natur- och kulturmiljön?
3. Vilken förmåga som finns att förebygga, motstå och hantera en vattenbristsituation?
4. Vilka åtgärder har kommunen vidtagit under perioden maj till september med anledning av årets vattensituation?
5. Övrig relevant information gällande vattensituationen.

Länsstyrelsens kartläggning och analys av vattensituationen i länet

Allmänt om länets vattenförsörjning

I Uppsala län finns åtta kommuner, se figur 1. Tre kommuner (Tierp, Uppsala och Älvkarleby) har sin huvudsakliga allmänna vattenförsörjning med råvatten från stora långsamreagerande grundvattenmagasin i Uppsalaåsen. Två kommuner använder grundvatten från Enköpingsåsen (Heby och Enköping) som också bedöms som stora långsamreagerande grundvattenmagasin. Två kommuner (Knivsta och Håbo) använder ytvatten från Mälaren. Östhammar är en typisk kustkommun med tunna jorddjup och endast några mindre grundvattenmagasin. Vattensituationen hindrar en utbyggnad i kommunen och samverkan med grannkommunen har inletts.

Få kommuner i länet har tillgång till reservvattentäkter i dagsläget. Två kommuner har dock pågående utredningar för projektering av reservvattentäkter.

Figur 1: Huvudsaklig allmän vattenförsörjning i Uppsala län

1. Hur påverkar vattensituationen förutsättningarna att tillgodose invånarnas behov av i första hand dricksvatten?

Länsstyrelsen bedömer att vattensituationen inte medför någon påtaglig påverkan på förutsättningarna för att tillgodose invånarnas behov av dricksvatten. I Östhammar och Enköpings kommun, som försörjs av grundvatten, är läget ansträngt, men inte akut. I båda dessa kommuner finns en organisation samt en kapacitet för att hantera vattensituationer. Denna kapacitet och organisation bedöms, trots omständigheterna, vara relativt god. I dessa kommuner har det satts långsiktiga såväl som kortsiktiga åtgärder för att råda bot på den grundläggande problematiken som härrör av vattensituationen. De två kommuner

2019-09-16

409-3587-2019

som försörjs av ytvatten bedöms inte bli påverkade alls. Nedan lämnas kommentarer utifrån kommunernas svar på frågorna för att ge en mer detaljerad bild av den lokala situationen.

I Östhammars kommun är vattensituationen ansträngd och bevattningsförbud har rått sedan den 6 maj. Grundvattennivåerna är nära det normala, men tillgången är generellt mindre än behoven. Kommunen har viss beredskap och avtal med angränsande kommun för leverans av vatten om det blir aktuellt. I Enköpings kommun är läget också ansträngt till följd av att kommunens råvatten utgörs av grundvattnet. I nuläget levererar kommunen vatten som normalt men de har infört ett bevattningsförbud sedan 1 juni. Kommunens prioritet är att försörja hushållen med dricksvatten.

För uttag av vatten för andra ändamål än dricksvatten vidtar kommunen åtgärder som ska syfta till ett minskat vattenbruk, ex. bevattningsförbud.

Älvkarleby kommun konstaterar att det inte finns någon nämnvärd påverkan då grundvattennivåerna är nära de normala för årstiden. Håbo kommun tar sitt vatten från Mälaren och vattensituationen har därav inte haft någon påverkan på förutsättningarna, varken före, under eller efter sommaren. I Heby, Tierp och Uppsala kommun har man gjort bedömningen att vattensituationen inte har någon påverkan alls på förutsättningarna för att tillgodose invånarnas behov av i första hand dricksvatten.

Knivsta kommun har inte inkommit med svar. De försörjs med ytvatten från Mälaren. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns risk för kapacitetsbrist i nuläget. Länsstyrelsen saknar dock uppgifter om två mindre områden som försörjs från mindre grundvattenmagasin.

2. Hur påverkar vattensituationen olika sektorer, inklusive samhällsviktig verksamhet samt natur- och kulturmiljön?

Vattensituationens påverkan på beskrivna sektorer bedöms som ringa. Överlag har ingen förändring skett sedan föregående rapportering. Nedan beskrivs de olika sektorerna mer detaljerat, utifrån kommunernas enkätsvar och länsstyrelsens egna bedömning.

Samhällsviktig verksamhet

Det underlag som har kommit in från kommunerna pekar inte på någon påtaglig risk för samhällsviktig verksamhet.

Lantbruk

I Enköping har lantbruk inom kommunens geografiska område tidigare år flaggat för en oro kring vattentillgången som behövs för att bedriva verksamheten. Inte minst djurägare berörs och oroas. Många lantbruk i länet är beroende av enskilt vatten för sin produktion men länsstyrelsen har inte observerat något problem med vattenförsörjningen under 2019. Se mer under "Enskild vattenförsörjning".

2019-09-16

409-3587-2019

Kulturmiljö

I Enköpings kommun har man minskat parkernas bevattning vilket kan ha konsekvenser för kulturmiljöer. Uppsala kommun har infört bevattningsförbud i tre områden vilket har påverkat underhållet av parkerna och idrottsanläggningarna.

Naturmiljö

Östhammar kommun har inte sett att vattensituationen skulle ha någon observerbar påverkan på de naturvärden som finns i Östhammars sjöar och vattendrag. Dock vill man från kommunens sida lyfta och uppmärksamma de låga grundvattennivåerna och att de låga nivåerna i ett längre perspektiv kan påverka växter och djur som är beroende av källflöden – det vill säga våtmarker och sjöar med källflöden.

3. Vilken förmåga finns för att förebygga, motstå och hantera en vattenbristsituation?

Länsstyrelsen bedömer, utifrån inkomna svar, att det förekommer ett förebyggande arbete i kommunerna för att hantera en vattenbrist på både kort och lång sikt. Den mest utsatta kommunen har avtal för att köpa och köra vatten från angränsande kommuner. För att förebygga vattenbrist har många kommuner besparingskampanjer riktade till allmänheten.

I Uppsala kommun har man utöver bevattningsförbud arbetat med läcksökning, övervakning av förbrukning, driftplanering samt vattentransport. Östhammar kommun har kunnat hantera vattensituationen under sommaren med hjälp av bevattningsförbud och informationskampanjer. I Älvkarleby kommun försörjs distributionsområdet av flera vattentäkter och vattenverk så uttagen kan omfördelas. Dock nyttjas samma grundvattenmagasin för alla uttag. I Enköping kommun finns en nödvattenplan och man har kontakt med VAKA för att få en bättre bild av vad som kan göras vid akuta händelser. Eftersom allt vatten i kommunen utgår från grundvatten finns inte någon reservtäkt (i nuläget) att nyttja. Inom 10 år ska detta vara åtgärdat genom uppkoppling mot grannkommunen Västerås. Kommunen har sedan förra året erfarenhet av att samordna internt för att hantera konsekvenser av värme och torka men man har inte några reservresurser att använda sig av.

4. Vilka åtgärder har kommunen och länsstyrelsen vidtagit under perioden maj till september med anledning av årets vattensituation?

Länsstyrelsen gjorde under våren en mindre informationskampanj vid händelse av en torr och varm sommar. En webbsida skapades med samlad information om vattenförsörjning, vattenbrist, vad som gäller för lantbruk och djurhållning vid torka samt eventuella eldningsförbud. Det genomfördes även ett samordningsmöte där en efterföljande plan antogs. Denna plan specificerade organisationen och beredskapen vid en eventuell torka. Länsstyrelsen observerade vattensituationen noga under våren, sommaren och sensommaren men med anledning av de gynnsamma väderleksförhållandena fanns aldrig något behov av specifika och riktade åtgärder. utöver detta regeringsuppdrag.

2019-09-16

409-3587-2019

På det lokala planet har Enköpings kommun utöver bevattningsförbud genomfört en omfattande vattenspararkampanj för att medvetandegöra den allvarliga situationen med grundvattnet och bidra till genomgående beteendeförändringar i kommunen. Detta inleddes med världsvattendagen den 22 mars. Uppsala kommun har även infört bevattningsförbud och då i tre områden. Dessa bevattningsförbud gäller till den sista september. Tierp kommun har kontinuerligt arbetat med att söka, hitta och åtgärda de största vattenläckorna. I Östhammar kommun har man använt sig av bevattningsförbud samt regelbundna påminnelser om sparsamhet. I Heby kommun har inga åtgärder varit nödvändiga.

5. Övrig relevant information gällande vattensituationen

I Tierps kommun ligger brunnarna på normala sommarnivåer. I Östhammars kommun utreder man vattnets beredning för att på längre sikt säkra vattenkvaliteten t.ex. genom en avsaltningsanläggning och överföringsledning från Tierps kommun. Det sker även en regelbunden uppföljning av grundvattennivåerna och av råvattenkvaliteten.

I Älvkarleby kommun pågår en utredning med syfte att undersöka möjligheterna att ta ett närliggande grundvattenmagasin i drift. Detta kommer dock inte resultera i några specifika åtgärder de närmaste åren. Grundvattennivån styrs till stor del av nivån i Dalälven nedströms kraftverket i Älvkarleby, detta på grund av tryckförhållandena. Kommunen har de senaste åren observerat en svagt ökad trend vad gäller halten av organiskt material, detta kan bero på ökad inducering från älven eller aktivering av vatten från större område än normalt.

I Enköpings kommun har bevattningsförbudet och vattenbesparingskampanjen lett till ett minskat uttag, jämfört med normalförbrukningen under de senaste fem åren, med i genomsnitt 15 %.

Enskild vattenförsörjning

Enskild vattenförsörjning i länet sker främst från bergborrade brunnar i små grundvattenmagasin. Det saknas information om specifika nivåer för dessa vattentäkter och någon rapporteringsskyldighet finns inte. Analys av nuläget gällande enskild vattenförsörjning får istället ske övergripande genom att granska öppen information. Beräkning av grundvattennivåer görs löpande av SGU och den senaste gjordes i månadsskiftet augusti-september. Enligt den sammanställningen är grundvattennivåerna i små magasin i Uppsala län under det normala i hela länet. Grundvattennivåerna i stora magasin är under det normala i norra och mellersta delen av länet medan de södra delarna har mycket under det normala.

Indikationer finns dock på att grundvattensituationen i små magasin inom vissa områden är något bättre än vad modellberäkningarna visar. För att få en mer normal grundvattensituation krävs avsevärt mer nederbörd än normalt den närmaste månaden. Enskilda brunnägare i områden med låga nivåer rekommenderas därför att vara uppmärksamma på sin vattentillgång eftersom nivåerna brukar fortsätta att sjunka en bit in på hösten.

2019-09-16

409-3587-2019

Under torkan 2018 rapporterades ett fåtal platser i länet där stora problem uppstod för enskild vattenförsörjning. Detta trots att det även innan sommaren 2018 bedömdes finnas en risk för brist gällande enskild vattenförsörjning.

SGU har gjort en bedömning av grundvattentillgången för enskild vattenförsörjning i länet. Syftet är att beskriva särskilt utsatta grundvattenresurser och att bedöma lämplig fastighetstäthet. Rapporten publicerades 14 maj 2019 och hittas här: [Bedömning av grundvattentillgång för enskild vattenförsörjning i Uppsala län.](#)

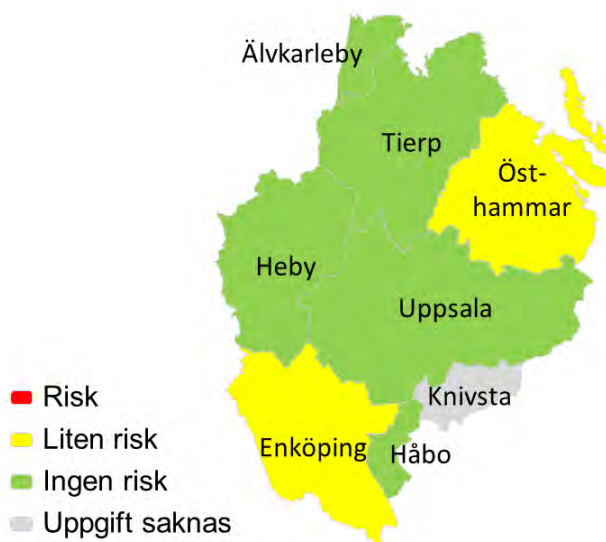
Analys och slutsats

Länsstyrelsen i Uppsala län bedömer att länets risk för vattenbrist (sammanvägning av svaren på frågorna ovan) vid varmt och torrt väder de kommande 1-3 månaderna passar bäst in i kategori **C** av kategorierna A-C nedan.

- A. Risk i hela eller delar av länet
- B. Liten risk/risk i begränsade områden
- C. Ingen risk/liten risk i begränsade områden**

Det lokala perspektivet sammanfattas av nedanstående bild. Enköping och Östhammar kommun har en liten risk vid vattenbrist.

Resterande kommuner, förutom Knivsta, bedöms inte löpa någon risk vid för vattenbrist. Överlag krävs stora och ihållande nederbördsmängder för att grundvattensituationen ska förbättras.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Göran Enander med handläggare Daniel Öman som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Johan von Knorring, länsråd, Christel Benfalk, avdelningschef för samhällsavdelningen och Annika Israelsson, enhetschef för plan- och bostadsenheten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

9(9)

2019-09-16

409-3587-2019

Kopia till:

Enköping kommun

Heby kommun

Håbo kommun

Knivsta kommun

Tierp kommun

Uppsala kommun

Älvkarleby kommun

Östhammar kommun

Tid och plats	6 september 2019, kl. 13:30 – 16:00, ajournering kl. 14:45 – 14:55, IT-centrum Cassiopeia, Tierp
Paragrafer	18-24
Bevis om anslag	Anslaget sätts upp: 2019-09-17 Anslaget tas ner: 2019-10-08
Protokollets förvaringsplats	Kommunhusets arkiv, Centralgatan 7, Tierp
Utses att justera	Peter Evansson
Beslutande Ledamöter	Sara Sjödal (C), ordförande Peter Evansson (S), vice ordförande Olof Nilsson (S) Anders Beckman (C) Staffan Nygren (KD)
Beslutande ersättare	
Övriga närvarande Ersättare	Lennart Owenius (M)
Tjänstemän och övriga	Lars-Erik Andersson, IT-chef Evelina Håkansson, nämndsekreterare Peter Nyberg, kommundirektör Östhammars kommun, §§ 18-19 Göran Söderberg, kundansvarig IT, §§ 18-19 Jenny Ampiala, strateg, DSG, §§ 18-19 Henrik Hietanen, supportansvarig, §§ 18-19 Fredrik Värnebjörk, partneransvarig, §§ 18-19 Tomas Andersson, nätverksansvarig, §§ 19 Daniel Wallin, ekonom, §§ 19-21
Underskrifter	
	Sekreterare Evelina Håkansson
	Ordförande Sara Sjödal
	Justerande Peter Evansson

Innehållsförteckning

Paragraf	Rubrik	Dnr
	Upprop	
	Val av justerare	
§ 18	Godkännande av föredragningslistan	2019/1
§ 19	Information och utbildning	2019/4
§ 20	Beredningsrutin	2019/13
§ 21	Sourcingstrategi	2019/14
§ 22	Redovisning av inkomna beslut och skrivelser	2019/2
§ 23	Nästa sammanträde	2019/3
§ 24	Verksamhetsplan och budget 2020	2019/9

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 18
Dnr 2019/1

Godkännande av föredragningslistan

Beslut

IT-nämnden beslutar

att godkänna föredragningslistan.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 19
Dnr 2019/4

Information och utbildning

Beslut

IT-nämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Utbildning enligt tidigare planering för att ge en djupare kunskap om nämndens verksamhet.

Peter Nyberg, Kommundirektör Östhammars kommun, Göran Söderberg, Kundansvarig IT, Jenny Ampiala, Strateg, DSG, Nätverksansvarig, Henrik Hietanen, Supportansvarig, Tomas Andersson, nätverksansvarig och Fredrik Värnebjörk, Partneransvarig informerar om Cassiopeia, därför och hur.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 20
Dnr 2019/13

Beredningsrutin

Beslut

It-nämnden beslutar att

avvakta pågående utredning innan beredningsrutin delges It-nämnden, vilket kommer att ske innan budgetprocess år 2021.

Sammanfattning av ärendet

Det finns behov av en beredningsrutin för att säkerställa att varje medlemskommun i den gemensamma It-nämnden får möjlighet att vara med i beredningsprocessen av betydande ärenden som ska beslutas i nämnden.

Beslutsmotivering

Arbetet med att ta fram en beredningsrutin har påbörjats men rutinen är inte färdigställd. Undersökning pågår gällande hur andra gemensamma nämnder bereder ärenden samt genom dialog med kommundirektörerna och kommunernas ekonomienheter. Rutinen bör omfatta en tydlig dialog kring mål och ambitionsnivå kopplat till kommande budget och kostnadsnivå. Hur tjänstemannastödet ska utformas inför en sådan dialog under våren är under utformning. Det är viktigt att försöka skapa en "generisk process" som kan återanvändas i andra nämnder och eventuellt kommande samverkan mellan kommunerna i framtiden. Vi måste värna om de demokratiska processerna och att beslut tas i rätt forum. Väl underbyggda beslut bör ha ett bra tjänstemannastöd med beredning via ekonomichefer och kommundirektörerna. Möjligen bör även antalet möten för It-nämnden utökas för att bättre möjligheter till påverkan och styrning kring mål, budget och uppföljning av verksamheten.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen Tierps kommun
- Kommunstyrelsen Heby kommun
- Kommunstyrelsen Knivsta kommun
- Kommunstyrelsen Älvkarleby kommun
- Kommunstyrelsen Östhammars kommun
- IT-chef

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 21
Dnr 2019/14

Sourcingstrategi

Beslut

IT-nämnden beslutar

att uppdra åt förvaltningschefen att utreda frågan om gemensam sourcing, samt

att ta fram en kortfattad sourcingstrategi för att öka den totala kostnads-effektiviteten för de fem kommunerna.

Sammanfattning av ärendet

För att få effekt av en gemensam IT-organisation samt skapa förutsättningar för ytterligare samverkan inom andra kommunala verksamhetsområden behöver IT-infrastrukturen effektiviseras samt uppdateras på ett antal områden.

Tack vare att den gemensamma it-nämnden bildades i januari 2019 så har kärnverksamheterna beslutat om gemensam upphandling av två större verksamhetssystem. Det är tre av de fem kommunerna i vardera upphandlingen. Det är Tierp, Heby och Knivsta som upphandlar vård- och omsorgssystem samt Älvkarleby, Tierp och Heby som upphandlar skolsystem tillsammans. Samtal pågår inom flera andra områden om samverkan och detta medför att IT-organisationen behöver skapa en IT-miljö som är mer homogen och gemensam för de fem kommunerna.

Beslutsmotivering

Inom en period av 6 månader måste av ovanstående anledningar ett beslut fattas angående det avtal som idag finns för extern it-drift av två av de fem kommunernas. LOU möjliggör inte att övriga tre kommuner kan nyttja tjänster från leverantören vilket begränsar kostnadseffektiviteten. Oavsett vilken väg man väljer så står it-nämnden inför investeringar i den centrala servermiljön vilken är ålderstigen. Här kommer en extern rådgivare att konsulteras för att få ett väl underbyggt beslutsmaterial. Den nya omvärldsbilden samt de ökade hoten gör att it-säkerhetsfrågorna ställer nya krav på var och vem som hanterar vår information. För att höja it-säkerheten och samtidigt öka kostnadseffektiviteten bör en utvärdering och planering av sammanhållen it-drift i egen regi göras.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen Tierps kommun
- Kommunstyrelsen Östhammars kommun
- Kommunstyrelsen Älvkarleby kommun
- Kommunstyrelsen Heby kommun
- Kommunstyrelsen Knivsta kommun
- Förvaltningschef, IT-nämnden Cassiopeia

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 22
Dnr 2019/2

Redovisning av inkomna beslut och skrivelser

Beslut

IT-nämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Följande handlingar redovisas:

- Beslut från Älvkarleby kommun – Ansvarsfrihet för IT-nämnden.

Nämnden skickar med en påminnelse till alla medlemskommuner att beslut om ansvarsfrihet också bör delges berörda ledamöter om inte så redan är gjort.

Beslutsunderlag

- Inkomna beslut och skrivelser

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 23
Dnr 2019/3

Nästa sammanträde

Beslut

IT- nämnden beslutar

att nästa sammanträde hålls den 29 november 2019, klockan 14:30.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 24
Dnr 2019/9

Verksamhetsplan och budget 2020

Beslut

IT-nämnden föreslår kommunstyrelsen hemställa kommunfullmäktige besluta

att anta verksamhetsplan, driftbudget och medlemsavgifter för år 2020.

Sammanfattning av ärendet

Under sommaren var en verksamhetsplan arbetats fram som bygger på verksamhetsplan 2019, samtal med kommundirektörerna i de fem kommunerna samt de diskussioner kring kostnadseffektivitet som it-nämnden haft under våren. Mål för årets VP har hämtats ur it-nämndens reglemente samt samverkansavtal. Till kommande år ska mål sammanställas från respektive kommun till årets andra it-nämndmöte för beslut. Bifogade medlemsavgifter samt förslag till debitering gäller både gemensamma kostnader samt till värdkommunen överflyttade avtal och fakturor för varje enskild kommun.

Beslutsmotivering

Verksamhetsplanen samt budget följer de beslut som fattats i de deltagande kommunernas fullmäktigeförsamlingar.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Verksamhetsplan och detaljbudget 2020

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen Tierps kommun
- Kommunstyrelsen Östhammars kommun
- Kommunstyrelsen Älvkarleby kommun
- Kommunstyrelsen Heby kommun
- Kommunstyrelsen Knivsta kommun
- Förvaltningschef, IT-nämnden Cassiopeia

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 62

**Internkontrollplan 2019, rapportering av kontrollmoment
RÄN-2019-0022**

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

att godkänna rapporteringen av bifogade kontrollmoment, samt

att ge brandchef i uppdrag att åtgärda de eventuella brister som framkommit i rapporten.

Sammanfattning

Rapportering av två kontrollmoment enligt den interna kontrollplanen för 2019.

Nämnden antog den interna kontrollplanen för år 2019 vid sitt möte 2019-02-13. I den interna kontrollplanen finns fem kontrollmoment.

Beslutsunderlag

Räddningsnämndens arbetsutskott har tillstyrkt delar av förslaget den 21 augusti 2019
Förvaltningens skrivelse 2019-08-21

Rapportering av kontrollmomentet att delegationsordning och arbetsordning efterföljs.

Rapportering av kontrollmomentet att remisser gällande ordningslagen handläggs i tid.

Handläggare:
Mikael Lundkvist

Datum:
2019-08-21

Diarienummer:
RÄN-2019-0022

Räddningsnämnden

Internkontrollplan 2019, rapportering av kontrollmomentet.

Förslag till beslut

Räddningsnämnden föreslås besluta

att godkänna rapporteringen av bifogat kontrollmoment.

att ge brandchef i uppdrag att åtgärda de eventuella brister som framkommit i rapporten.

Sammanfattning

Rapportering av ett kontrollmoment enligt den interna kontrollplanen för 2019.

Nämnden antog den interna kontrollplanen för år 2019 vid sitt möte 2019-02-13. I den interna kontrollplanen finns fem kontrollmoment.

Bilagor

Rapportering av kontrollmomentet att delegationsordning och arbetsordning efterföljs.

Rapportering av kontrollmomentet att remisser gällande ordningslagen handläggs i tid.

Delges

Kommunstyrelsen i Tierps kommun.

Kommunstyrelsen i Uppsala kommun.

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun.

Elisabeth Samuelsson
Brandchef

Handläggare:
Gunilla Gustafsson

Datum:
2019-08-27

Diarienummer:
RÄN 2019-0022

Rapportering av kontrollmoment i den interna kontrollplanen.

Kontrollmoment

Att delegationsordning/arbetsordning efterföljs.

Den som får en delegation informeras av sin chef vad delegationen innebär. När det gäller tillsynshandläggare LSO/LBE, arbetsmiljöansvar och räddningsledare registreras detta även på personkortet i Daedalos.

Delegation gällande sotning som utförs av entreprenör på uppdrag av nämnden säkerställs vid utlämnande av tjänstelegitimation. Tjänstelegitimationen kvitteras ut personligen med information om vad delegationen innebär.

Delegationsbeslut tas ut på listor från samtliga ärendesystem och anmäls i nämnden månadsvis.

Vi ändringar i delegationsordningen registreras ändringarna i respektive ärendesystem. En kontroll sker även av att gjorda ändringar i ärendesystemen stämmer mot delegationsordningen.

Metod och urval

Kontroll av delegationsordning/arbetsordning. En enkät med tre frågor har skickats ut sju slumpmässigt utvalda medarbetare.

Frågor i enkäten:

- Anser du att du har tillräcklig kännedom vilken delegation du har?
- Anser du att rutinerna är tillräckliga för att du ska känna dig trygg med dina beslut och att dom följer delegationsordningen och dess innehåll?
- Om du har förslag på förbättringar kan du skriva vad du tycker ska förbättras?

Kontroll har även gjorts på ärenden i ärendesystemet Daedalos av nummerserien 2019-000001 till och med 2019-000100.

Granskning har gjorts av de beslut som fattats i ärendena och att de följer delegationsordningen.

Resultat

Sju medarbetare svarade på enkäten, samtliga har svarat att dom har god kännedom om delegationsordningen. Inga förslag på förbättringar inkom.

Vid kontroll av handlingar/beslut i ovan nämnda nummerserie i Daedalos har alla beslut följt delegationsordningen.

Gunilla Gustafsson
Administratör

Handläggare:
Ann-Ida Malm
Enhetschef
Samhällsskydd

Datum:
2019-07-31

Rapportering av kontrollmoment i den interna kontrollplanen – Att remisser gällande ordningslagen handläggs i tid.

Kontrollmoment

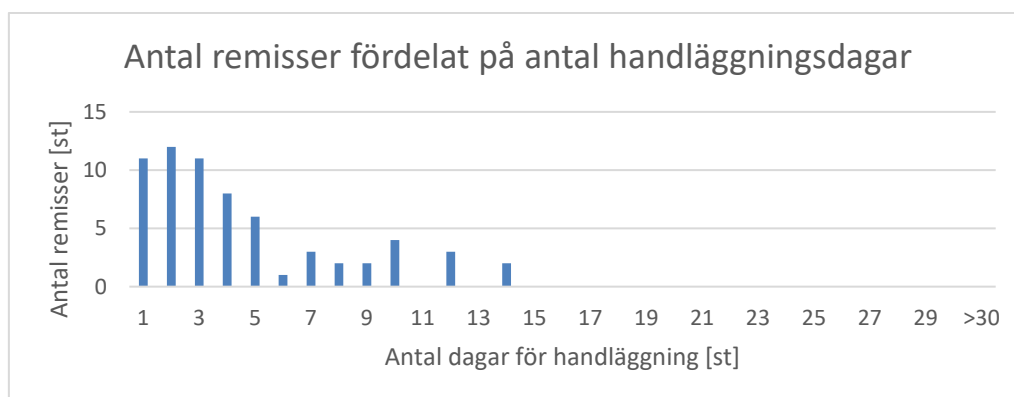
Att remisser gällande ordningslagen handläggs i tid. Risk att evenemang genomförs med låg säkerhet på grund av långa handläggningstider för remisser gällande ordningslagen. Evenemang hinner genomföras innan yttrande hinner lämnas. Det finns ett tidigare uppsatt mål att ha en handläggningstid på max sju arbetsdagar efter att brandförsvaret har mottagit fullständiga underlag. Under den gångna våren har vi fokuserat på att skicka remissvar innan tid som efterfrågats av polismyndigheten.

Metod och urval

Kontroll av handläggningstider för remisser gällande ordningslagen i Daedalos. Kontrollen är gjord på samtliga hanterade ärenden under perioden 2019-01-01 – 2019-06-30 vilket uppgår till 66 remisser.

Resultat

I snitt har handläggningstiden varit cirka 4,5 dagar per remiss. För 13 ärenden (cirka 20 %) har vi en längre svarstid än 7 dagar. Den längsta svarstiden uppgår till 14 dagar. Se diagram nedan:

Ett ärende rörande fyrverkerier för inomhusbruk på Fyrishov (2019-000490) är inte med i ovan statistik då evenemanget hann inträffa innan vi hann svara på det. Det ärendet skickades till oss på förmiddagen måndagen den 1 april. Det lades in i ärendelistan i Daedalos på eftermiddagen den 1 april och evenemanget var på torsdagen den 4 april.

Det är viktigt att notera att vissa felkällor i resultatet finns. Hänsyn har till exempel inte kunnat tas för röda helgdagar utöver lördagar och söndagar. Denna påverkan i resultatet bedöms dock vara liten.

Om handlingen har lagts in på eftermiddagen så räknar den det som en hel dag.

Ingen hänsyn har kunnat tas om remissen har varit komplett när den kom in. Kontrollen är endast en jämförelse mellan datum när remissen är inlagd i Daedalos och datum som ett första yttrande lämnats.

Kommentar

Denna granskning har endast behandlat remisser gällande ordningslagen. Generellt går dessa ärenden relativt fort att handlägga och det räcker ofta med endast en granskning. Övriga ärenden, främst byggärenden och tillståndsärenden, kräver ofta en mycket mer omfattande granskning och vi får in ärendet ett flertal gånger för nytt påseende.

Bedömningen är att vi har haft ett gott resultat gällande handläggningstider på ordningslagsärenden och att vi i 65 av 66 ärenden har hunnit avge yttrande innan evenemanget genomförs och att evenemangen har kunnat genomföras med hög säkerhet.

Ett problem vi har arbetat med under våren är att vi får in en del remisser med mycket kort varsel innan evenemanget. Detta har påtalats för polismyndigheten.

Utöver att svara på remisser för ordningslagsärenden så har vi haft en mycket god samverkan med polisen för att i så hög grad som möjligt kunna ha säkra evenemang i våra tre kommuner.

Ann-Ida Malm
Enhetschef

Plats och tid

Bergius, Stationsgatan, kl. 13:00-15:00
Måndagen den 23 september 2019

... Beslutande

Bertil Brunn (S) Uppsala	ordförande
Heikki Tiitinen (KD) Enköping	vice ordförande
Ann-Cathrine Lövling (S) Enköping	ledamot
Tommy Jakobsson (S) Älvkarleby	ledamot
Christer Lindström (M) Östhammar	ledamot
Lotta Carlberg (C) Tierp	ledamot
Mårten Blix (M) Uppsala	ledamot
Mats Hallor (L) Uppsala	ledamot
Bo Johnson (M) Håbo	ledamot
Birgitta Ljungberg Jansson (C) Knivsta	ledamot
Solweig Lundkvist (S) Håbo	tjg. ersättare

Övriga deltagande

Soroor Moetazed (MP) Enköping	ersättare
Inga Alm (C) Östhammar	ersättare
Jan-Erik Wikström (L) Uppsala	ersättare
Torsten Tornberg (KD) Uppsala	ersättare

Ida Hellrup	chef
Lisa Brattgård	sekreterare

Utses att justera

Justeringens plats och tid

Uppsala 2019-09-23 kl. 15:00

Underskrifter

Sekreterare

Paragraf nr 210

Ordförande

Justerande

ANSLAG/BEVIS

Organ

Sammanträdesdatum

Datum för anslags uppsättande

Förvaringsplats för protokollet

Protokollet är justerat avseende § 210

Överförmyndarnämnden
2019-09-23
2019-09-23 Datum för anslags nedtagande **2019-10-14**
Överförmyndarförvaltningen

Underskrift

Lisa Brattgård

§ 210**Delårsbokslut och verksamhetsuppföljning**

Överförmyndarnämnden beslutar

att lägga delårsbokslutet och verksamhetsuppföljningen till handlingarna

att förevarande ärende justeras omedelbart

Föredragande

Ida Hellrup

Bakgrund

Delårsbokslutet för augusti visar ett överskott på 1,7 miljoner kronor för den gemensamma nämnden. Prognosen för helåret 2019 är ett överskott om 1,9 miljoner kronor för den gemensamma nämnden.

I samband med delårsbokslut för augusti 2019 skall kommunövergripande inriktningsmål och uppdrag samt nämndspecifika mål från verksamhetsplanen följas upp. När det gäller kommunövergripande inriktningsmål och uppdrag följer det värdkommunen Uppsalas.

Motivering

Den ekonomiska redovisningen biläggs beslutet.

En uppföljning har skett av både de kommunövergripande inriktningsmålen och de nämndspecifika målen från verksamhetsplanen. Uppföljningen biläggs detta beslut.

Delges: Kommunledningskontoret i samtliga samverkande kommuner

Verksamhetsplan 2019

Fas: Uppföljning per augusti Verksamhetsplan 2019 **Rapportperiod:** 2019-08-31

Organisation: 5500 - Överförmyndarnämnden (ÖFN)

INLEDNING

Överförmyndarnämnden kontrollerar att förmyndare, gode män och förvaltare gör sitt jobb korrekt så att inte den som har fått en ställföreträdare utsedd lider personlig, ekonomisk eller rättslig skada.

ANSVARSOMRÅDE

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämnden i Uppsala län (ÖFN), med Uppsala kommun som värdkommun, bildades den 1 januari 2011 efter beslut i kommunfullmäktige i Uppsala, Knivsta, Heby, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Sedan 1 januari 2019 ingår även kommunerna Håbo och Enköping i den gemensamma nämnden. Som gemensam nämnd tillsammans med flera kommuner har överförmyndarnämnden ett ansvar såväl för verksamhetens inriktning som dess genomförande. Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Överförmyndarnämnden utövar, i enlighet med föräldrabalken (1949:381), förmynderskapsförordningen (1995:379) samt lagen om god man för ensamkommande barn (2005:429) tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare.

Så här styrs den gemensamma överförmyndarnämnden

Den gemensamma överförmyndarnämnden bildades 2011 och organisationsformen möjliggörs genom att kommunallagen tillåter kommunerna att samarbeta inom vissa områden i en gemensam nämnd. De kommuner som ingår i den gemensamma nämnden är Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammars kommuner med Uppsala kommun som värdkommun för den gemensamma överförmyndarnämnden.

Avtal mellan kommunerna

Kommunerna har genom avtal reglerat att den gemensamma nämnden ska ansvara för de samverkande kommunernas överförmyndarverksamhet, i enlighet med det som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning. Avtalet reglerar även fördelningen av den gemensamma nämndens kostnader.

Reglemente för den gemensamma överförmyndarnämnden

Respektive kommunfullmäktige har beslutat om ett gemensamt reglemente för den gemensamma överförmyndarnämnden, där bland annat den politiska representationen för kommunerna regleras.

Ägarsamråd

Kommunerna har minst två ägarsamråd per år där budget, mål och uppdrag för den gemensamma överförmyndarnämnden fastställs. Värdkommunen Uppsala beslutar sedan formellt om budgeten för den gemensamma överförmyndarnämnden.

Kommungemensamma mål och uppdrag

För kommungemensamma mål och uppdrag tillämpas värdkommunens Uppsalas mål och uppdrag i den utsträckning de är tillämpliga för verksamheten. Arbetet mot målen och uppdragen ska kunna komma alla sex kommuner till del för att vara tillämpliga. Dessa mål och uppdrag tar den gemensamma nämnden upp i sin verksamhetsplan.

Under hösten 2018 har en omvärldsanalys gjorts inför verksamhetsplaneringen 2019.

Det finns en pågående diskussion kring behovet av en översyn av reglerna om överförmyndare, gode män och förvaltare och särskilt när det gäller möjligheten att anlita professionella ställföreträdare. Sveriges Kommuner och Landsting lämnade i april 2017 en skrivelse till Justitiedepartementet i frågan med fokus på behovet av reformation av lagstiftningen. I september 2017 lämnade de sju länsstyrelser som har tillsynsuppdrag över överförmyndarverksamhet, en skrivelse till regeringen om förbättring av tillsyn över och stöd till överförmyndarna. Även i denna skrivelse påpekas att området har behov av lagändringar.

Riksrevisionen genomförde under 2017 en granskning av om staten har skapat förutsättningar för kommunerna att utforma ett fungerande system för gode män och förvaltare. Syftet med granskningen, som presenterades i en rapport i december 2017, var att bedöma om staten säkerställer att överförmyndarverksamheten bedrivs rättssäkert och effektivt. Dessutom skulle den besvara om de statliga insatserna och det rättsliga ramverket ger goda förutsättningar för överförmyndare att rekrytera och ge stöd åt ställföreträdare och att samtidigt utöva tillsyn över dem.

Riksrevisionens rapport fick namnet "Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare- statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta". I rapporten lyfts rekrytering av ställföreträdare fram. Både problematiken att rekrytera lekmän i mer komplexa uppdrag och överförmyndarens uppdrag att rekrytera ställföreträdare som överförmyndaren sedan skall ha tillsyn över. Riksrevisionen konstaterar vidare att det finns inget annat så stort kommunalt tillsynsområde som överförmyndarverksamheten som helt saknar statlig styrning genom exempelvis en statlig förvaltningsmyndighet. Till sist konstateras att lagstiftningen som överförmyndarverksamheten styrs av är väldigt gammal och i behov av översyn för att kunna vara relevant i dagens samhälle. En översyn av lagstiftningen i dess helhet förordades av Riksrevisionen. Ansvarig minister aviserade under våren 2018 att en översyn skulle göras med anledning av Riksrevisionens rapport. Hur detta kommer arbetas vidare med när en ny minister med ansvar för frågorna finns på plats är osäkert.

Länsstyrelsen har tillsyn över överförmyndarverksamheten. Under 2018 har statskontoret på regeringens uppdrag utvärderat Länsstyrelsens samordning av tillsyn och tillsynsvägledning gällande gode män och förvaltare. I uppdraget ingår att se hur samordningen kan förbättras och överväga om en central aktör - en länsstyrelse eller någon annan förvaltningsmyndighet – bör ha ansvaret att samordna tillsynen och/eller tillsynsvägledningen. Detta har bland annat gjorts genom en enkät till samtliga överförmyndarverksamheter i landet. Statskontoret har ännu inte kommit med någon rapport angående resultatet av deras utvärdering eller kommunicerat några slutsatser av utvärderingen på annat sätt. Det blir intressant att följa resultatet av deras arbete under år 2019.

Inflödet av antalet nya ärenden med ensamkommande barn har minskat kraftigt jämfört med 2015 och 2016. Under 2018 har nämnden förordnat god man i 29 nya ärenden. Många ensamkommande barn har blivit myndiga under 2017 och 2018 vilket innebär att ett stort antal ärenden har avslutas. Migrationsverkets prognos för 2019 är 1100–1600 ensamkommande barn för hela riket, vilket är betydligt färre än under 2015 och 2016 men ungefär lika många som under 2018.

Under de kommande åren kommer antalet personer som är 80 år eller äldre att fördubblas, vilket kommer att ställa stora krav på insatser från det allmänna och även på överförmyndarnämnden. Sannolikt kommer detta innebära en ökning av antalet ärenden. Antalet godmanskap och förvalterskap är dock fortfarande relativt konstant från år till år dvs antalet ställföreträdarskap har inte börjat öka.

Den nya lagstiftningen om framtidsfullmakter och anhörigbehörighet som infördes 1 juli 2017, kan på sikt innebära att behovet av gode män för äldre personer minskar. Instrumenten utgör alternativ till

godmanskap och förvaltare. Genom framtidsfullmakt kan den enskilde, under förutsättning att hen är frisk, utse någon som kan ha hand om dennes personliga och ekonomiska angelägenheter om hen skulle behöva hjälp senare i livet. Med införandet av framtidsfullmakter ges den enskilde större möjligheter att själv bestämma hur dennes angelägenheter ska tas om hand i framtiden. I samband med införandet av framtidsfullmakter lagstiftades även om anhörigas möjligheter att hjälpa sina anhöriga. Numera krävs inte fullmakt för att en nära anhörig i vardagssituationer ska kunna företräda en person som efter 18-årsdagen blir beslutsoförmögen. Det gäller t ex att betala räkningar, ansöka om bidrag och inköp. Den nya lagstiftningen har dock ännu inte haft någon märkbar påverkan på nämndens verksamhet.

POLITISK PLATTFORM

Överförmyndarnämndens tillsyn ska verka för att den som har ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare inte drabbas av rättsförluster, dvs. inte får del av de rättigheter som hen har rätt till.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska förverkliga det uppdrag nämnden fått av ägarsamrådet och värdkommunen Uppsala. Ägarsamrådet fattar beslut om inriktningen för verksamheten och budgeten. Nämndens budget visar hur nämnden fördelar de ekonomiska resurser som den tilldelats av kommunerna.

I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget vid delårsuppföljningarna per april, per augusti och vid årsbokslutet.

KOMMUNFULLMÄKTIGES INRIKTNINGSMÅL

Inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Bedömning
Helt uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

Nämnden har en budget på drygt 39 miljoner kronor. Då ingår gemensamma kostnader och alla kommunernas bidrag till den gemensamma budgeten. Periodens resultat per aug är ett överskott på 1,7 mnkr, vilket är en avvikelse med 1,7 mnkr högre än budgeterat för perioden. Överskottet beror på lägre kanslikostnader (löne- och verksamhetskostnader) samt färre ärenden för ensamkommande barn. Gemensamma nämndens helårsprognos är ett överskott på 1,9 mnkr. Resultatutvecklingen är i linje med helårsprognosen.

NÄMNDMÅL

Den gemensammaöverförmyndarnämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Nämndens strategi för att nå målet:

Det är nödvändigt för nämnden med en god kontroll och styrning av verksamhet och ekonomi. Detta kräver vetskap om vilka behov kommunerna har inom nämndens ansvarsområde och en god uppföljning av verksamheten och ekonomin. Nämnden har en bra ordning för detta som ska upprätthållas.

Nämnden arbetar ständigt för att säkerställa att kvinnor och män behandlas lika i myndighetsutövningen. Det finns behov av att utreda såväl om det förekommer omotiverade skillnader mellan kvinnor och män som vad dessa i så fall beror på.

Uppföljning sker genom skriftliga månadsrapporter över det ekonomiska läget till nämndledamöterna. Nämndens ekonomi diskuteras på varje nämndsammanträde.

Bedömning

Helt uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

Nämnden har en ekonomi i balans och arbetar aktivt med jämställdhetsfrågor.

ÅTGÄRDER

Ägarsamråd och månadsuppföljningar

Förväntade effekter av åtgärderna:

En god och jämställd service till kommuninvånarna och en ekonomi i balans.

Uppföljning:

Ekonomiska nyckeltal.

Ansvarig

Ida Hellrup (ida.hellrup)

Status

Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Det var ett ägarsamråd i maj där nämndens övergripande mål och ekonomi diskuterades med kommunstyrelseordförande i länet. Ekonomin har redovisats och diskuterats i samband med varje nämndsammanträde.

Granskningar av årsräkningar ska vara påbörjade senast den 1 september 2018

Granskning av ställföreträdarnas årsräkningar utgör en viktig och omfattande del av nämndens tillsynsarbete. Ställföreträdare ska enligt lag lämna in sin årsräkning senast den 1 mars varje år. Överförmyndarnämndens mål är att alla årsräkningar ska vara påbörjade senast den 1 september, vilket innebär att granskning utgör en stor del av arbetsuppgifterna på förvaltningen under perioden januari till och med september. Det fortgående granskningsarbetet ska dokumenteras och redovisas till nämnden. I granskningsarbetet ska det under året genomföras ett antal fördjupade granskningar. Dessa fördjupande granskningar kan vara en mer ingående kontroll av underlag för ställföreträdarens redovisning eller kontakt med den enskilde eller personer i hans eller hennes nätverk (hemtjänst, boendepersonal m.fl.) Arbetet med detta redovisas i enlighet med nämndens internkontrollplan för 2019.

Bedömning

Helt uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

Alla årsräkningar var påbörjade innan den 1 september. Av nämndens drygt 2800 årsräkningar var den största andelen årsräkningar färdiggranskade till den sista augusti. Ett 50-tal årsräkningar var inte färdiggranskade men samtliga var påbörjade.

Inriktningsmål 7: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Bedömning

Delvis uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

Nämnden tillhandahåller gode män och förvaltare till de som har behov av hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom och sörja för sin person. En ställföreträdare är för nämndens målgrupp en möjlighet att leva ett oberoende liv med rätt insatser och stöd. Nämndens svårigheter med att rekrytera i de svåraste uppdragen gör dock att en del medborgare får vänta alldeles för länge med att få en ställföreträdare. Förvaltningen har hittills i år rekryterat fler nya gode män och förvaltare än motsvarande period förra året.

NÄMNDMÅL

Den gemensamma överförmyndarnämnden ska ha tillräckligt med ställföreträdare

Nämndens strategi för att nå målet:

Överförmyndarnämnden ska alltid arbeta för en jämställd tillsättning och rekrytering av ställföreträdare utan omotiverade skillnader mellan kvinnor och män.

För att nå rekryteringsmålen på såväl kort som lång sikt, ska förvaltningen fortsätta med utvecklingsarbete gällande rekrytering av ställföreträdare. Arbetet ska dokumenteras och redovisas till nämnden.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

Hitills i år har förvaltningen rekryterat 33 nya ställföreträdare. Det är fem fler än vi samma tid förra året när 28 nya ställföreträdare hade rekryterats. Det är dock fortfarande långt från målet om 80 nya ställföreträdare. Ytterligare rekryteringsinsatser är planerade till hösten!

ÅTGÄRDER

Informationsinsatser och utbildning

Förväntade effekter av åtgärderna:

Rekryteringsmålet nås och personer i behov av ställföreträdare kan få hjälp.

Uppföljning:

Antal rekryterade ställföreträdare.

Ansvarig	Status
Ida Hellrup (ida.hellrup)	Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Överförmyndarnämnden har genomfört en informationsinsats i samverkanskommunerna och har genomfört informationsinsatser i Uppsala de flesta månader under året.

Fortsätta arbeta efter det system där nyligen godkända ställföreträdare erbjuds enklare uppdrag för att få in dem i verksamheten

Förväntade effekter av åtgärderna

Få fler nya ställföreträdare att ta sitt första uppdrag

Uppföljning

Antal och andel rekryterade ställföreträdare som åtar sig uppdrag

Ansvarig	Status
Åsa Hedlund (asa.hedlund2)	Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Nämnden har fortsatt arbetet med att erbjuda nya ställföreträdare enklare uppdrag.

Rekryteringsträffar nya stf

12 träffar i Uppsala

2 träffar i samverkanskommunerna

Minst en extra rekryteringsinsats under hösten

Statistik till nämnd

Ansvarig	Status
Ida Hellrup (ida.hellrup)	Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Rekryteringsträffar har hållits enligt plan.

Den gemensamma överförmyndarnämndens servicenivåer ska upprätthållas

Nämndens strategi för att nå målet:

Servicenivåerna syftar till att garantera att enskilda inte lider rättsförluster och att de får hjälp av ställföreträdare inom rimlig tid. Målsättningen är även att eventuell misskötsamhet hos en ställföreträdare upptäcks och hanteras snabbt och effektivt. Överförmyndarnämnden har beslutat om handläggningstider för olika typer av ärenden som förvaltningen har att följa. Uppföljning av detta sker i enlighet med den beslutade internkontrollplanen. Nämnden klarar i de flesta fall att upprätthålla servicenivåerna. Då vissa omständigheter som påverkar servicenivån ligger utom nämndens kontroll, t ex när det gäller att få in nödvändig utredning från externa parter, uppgår målsättningen till 90 % när det gäller "Antalet huvudmän som får ställföreträdare utsedd inom 90 dagar".

Servicenivån till de aktörer som kommer i kontakt med överförmyndarnämnden ska vara lika oavsett kön. Överförmyndarförvaltningen ska därför analysera om det förekommer omotiverade skillnader i bemötande av huvudmän som kontakter förvaltningen t ex vad gäller klagomål. Om det förekommer skillnader ska förvaltningen analysera vad dessa beror på.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

Stickprover görs av flera av servicenivåerna i samband med uppföljning av interkontrollplanen. I de allra flesta fall håller nämnden sina beslutade servicenivåer.

ÅTGÄRDER

Bevakning av att servicenivåerna upprätthålls

Förväntade effekter av åtgärderna:

God och rättssäker service.

Uppföljning:

Kontroll av uppsatta indikatorer.

Ansvarig	Status
Ida Hellrup (ida.hellrup)	Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Indikatorerna för att servicenivåerna upprätthålls följs upp i internkontrollen. Internkontrollen för kvartal 2 har resulterat i ett par mindre anmärkningar som åtgärdas genom information om rutiner till berörda handläggare. I de flesta fall håller nämnden handläggningstiderna.

UPPDRAG

7.3 Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)

Tidigare 7.2

Ansvarig	Status
(christoffer.nilsson)	Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

För att detta skall kunna uppfyllas är rekrytering väldigt viktigt så att det finns ett brett urval av ställföreträdare med olika kompetenser att matcha mot de medborgare som behöver hjälp.

ÅTGÄRDER

Rekrytering av ställföreträdare

Förväntade effekter av åtgärderna:

Det finns fler möjliga ställföreträdare att matcha mot huvudmännen.

Uppföljning:

Antal ställföreträdare.

Ansvarig	Status
Ida Hellrup (ida.hellrup)	Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Nämnden ligger bättre till med rekryteringen av nya än för samma period förra året.

Huvudmannens (dvs. den som har rätt till ställföreträdare) önskemål avseende vilken ställföreträdare han eller hon önskar ska tillgodoses i högre grad.

Förväntade effekter av åtgärderna

Ställföreträderskapet kommer att motsvara huvudmannens önskemål i högre grad.

Uppföljning

Antal huvudmän som kunnat rekryteras i enlighet med huvudmannens önskemål.

Ansvarig	Status
Åsa Hedlund (asa.hedlund2)	Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Förvaltningen försöker så långt det är möjligt att infria huvudmännens önskemål om ställföreträdare.

Riktad rekryteringsinsats för att bredda ställföreträdarnas bakgrund

Tillvarata huvudmannens önskemål i högre grad.

Redovisning av extra rekryteringsinsats

Ansvarig	Status
Ida Hellrup (ida.hellrup)	Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Ett material finns framtaget för att rekrytera ställföreträdare med annan bakgrund. Det har börjat användas.

Jämställd rekrytering av ställföreträdare

Synliggöra eventuellt behov av riktade rekryteringsinsatser.

Uppföljning

Könsuppdelad statistik

Ansvarig	Status
Ida Hellrup (ida.hellrup)	Ej påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Könsuppdelad statistik kommer att tas fram under hösten.

Inriktningsmål 9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

Förvaltningen arbetar teambaserat enligt Susan Wheelan effektiva team. Det syns i medarbetarundersökningen att arbetet gett resultat.

NÄMNDMÅL

Den gemensamma överförmyndarnämndens medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Kommunstyrelsen har en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö

Styrelsen kommer därför särskilt följa ovanstående tre indikatorer på kommunövergripande nivå under perioden 2018 - 2020, förutom den uppföljning som i övrigt är beslutad på arbetsmiljöområdet.

Nämndens strategi för att nå målet:

Med ett ökat ärendetryck, begränsade resurser och höga krav på kvalitet i verksamheten finns en reell risk att den arbetsrelaterade ohälsan ökar. En annan risk som uppstår under sådana förutsättningar är att arbetsmiljöarbetet blir mer reagerande än förebyggande och hälsofrämjande.

1. Chefer och medarbetare ska uppmuntras till en hälsosam livsstil. Kommunens arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande. Antalet medarbetare med upprepade korttidssjukfrånvaro ska minska (indikator 1).

2. Systematiskt arbetsmiljöarbete - med välfungerande rutiner. Systematik och väl fungerande rutiner är en garant för att kommunen ska kunna säkerställa en god organisatorisk, social arbetsmiljö såväl som fysisk arbetsmiljö för alla chefer och medarbetare. Respektive nämnd och förvaltning ansvarar för att säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs och följs upp enligt fastlagd fördelning och beslutade metodiker/rutiner.

3. Dialog mellan chef och medarbetare om mål, förutsättningar och utveckling. God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas bäst i regelbunden dialog mellan chefer och medarbetare.

Den enskilde medarbetaren behöver veta vilka förväntningar som ställs på hen när det gäller ansvarstagande och prestation - både mot mål och i verksamhetsutveckling. Detta måste i sin tur bindas upp mot gruppens gemensamma mål. Ledarskapet tydliggör medarbetarens uppdrag och ansvar, med tydliga mål som är framtagna i delaktighet med medarbetaren så att förutsättningar finns att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling (indikator 2).

Det är i dessa samtal som arbetsmiljömässiga förutsättningar ska adresseras - på individ- och gruppnivå. Chefens uppgift är att säkerställa att rätt förutsättningar finns för individ och grupp, så att de kan leva upp till överenskommelser och förväntningar. God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas genom en löpande dialog mellan chefer och medarbetare. Arbetsmiljöarbetet ska förskjutas från reagerande till hälsofrämjande och förebyggande åtgärder (indikator 3).

Därmed blir dialogen mellan chefer och medarbetare en grundförutsättning för att verksamheten ska fungera väl och ge en hög grad av ansvarstagande, engagemang och frisknärvaro hos medarbetare och chefer.

4. Strategisk och taktisk förmåga att förändra och förbättra förutsättningar som krävs för en god arbetsmiljö. Nämnder och förvaltningar ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och arbetsmiljöarbetet i den verksamhet man är satt att styra och leda.

Vid uppföljningen ska strukturella, organisatoriska och kunskapsmässiga förutsättningar alltid granskas. Syftet med det är att successivt förbättra möjligheterna för personalansvariga chefer att ta

det stora ansvar för verksamhet, ekonomi, personal och arbetsmiljö som åligger dem. Det innebär att dialogen mellan olika chefsnivåer är lika viktig som dialogen mellan chefer och medarbetare.

Chefer har ett stort arbetsmiljöansvar, vilket kräver att delegationsordning och fördelning av arbetsmiljöuppgifter måste matcha varandra. Chefens möjlighet att fullgöra de arbetsmiljöuppgifter hen är ålagd måste åtföljas av tillräckliga befogenheter och resurser. Men om en chef inte kan lösa en arbetsmiljöfråga på sin nivå, måste returneringen fungera väl.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

2019 har förvaltningen fortsatt att arbeta med det teambaserade arbetssättet, förtydliganden av mål och uppdrag, värdegrund och feedback. Förvaltningen kommer även genom två föreläsningar och en digitalkurs arbeta med stresshantering.

NÄMNDINDIKATORER

Titel	Kön	Utfall	Mål 2019	Utfall 2019-apr	Bedömning
Korttidssjukfrånvaro	Alla				Inget värde angivet

Senaste kommentar (2019-08-31):

Korttidssjukfrånvaro har minskat för april och maj samt ligger väldigt nära förra årets frånvaro i juni:

från 5,13 i april 2018 till 3,42 i april 2019

från 3,6 % i maj 2018 till 1,5 % i maj 2019

från 1,6 % i juni 2018 till 1,7 % i juni 2019

Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex.	Alla				Inget värde angivet
--	------	--	--	--	---------------------

Senaste kommentar (2019-08-31):

HME totalindex har ökat från HME 59 2018 till totalindex 78 2019. Det går bara att se totalindex i år och inte HME. HME frågorna är färre än alla de frågor som omfattas av totalindex så därför blir jämförelsen lite haltande.

Andel avslutade arbetsskador och tillbud i förhållande till antal anmälda.	Alla				Inget värde angivet
--	------	--	--	--	---------------------

Senaste kommentar (2019-08-31):

Skador och tillbud har rapporterats i KIA.

En större del av den gemensamma överförmyndarnämndens ärenden ska hanteras i e-förvaltning

Nämndens strategi för att nå målet:

Under år 2018 redovisades ca 73 procent av redogörelserna för ensamkommande barn i den elektroniska tjänsten E-Wärna.

E-Wärna innehåller även möjlighet till elektronisk redovisning av årsräkning, delräkning och sluträkning. Förvaltningen hade förhoppningar om att kunna börja använda den under hösten 2017. Till följd av tekniska brister i systemet har detta senarelagts. Under slutet av 2017 lanserade leverantören (Explizit) en uppdaterad version av Wärna kallad Wärna-Go, som förhoppningsvis möjliggör ytterligare digitalisering av handläggningen. Tester genomförs av Wärna-Go under december 2018 och en hel del brister har upptäckts. I dagsläget är det därför oklart när förvaltningen

kan börja använda Wärna-Go. En större utvärdering av resultatet från testerna av Wärna-Go kommer behöva göras under första kvartalet 2019.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Senaste kommentar (2019-08-31):

Intensifierat arbetet med IT för att hitta ett verksamhetssystem som kan ersätta förvaltningens omoderna verksamhetssystem Wärna. Tester av Wärna Go har skett under december 2018. Wärna Go är en uppgradering av Wärna till ett mer modernt gränssnitt och med större möjlighet till digitalisering. Analys av testerna kommer att göras under 2019. Tyvärr verkar det dock som att mycket av den funktionalitet som efterfrågas av förvaltningen inte är färdigutvecklad än. Förvaltningen kommer under hösten besöka Örebro som infört Wärna Go och Nacka som infört Provisum (ett annat verksamhetssystem för överförmyndarfrågor).

UPPDRAG

9.6 Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Motsvaras i Mål och budget 2017 av Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön.

Motsvaras i Mål och budget 2018 av 9.5 Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön.

Ansvarig	Status
(christoffer.nilsson)	Färdig

Senaste kommentar (2019-08-31):

En analys har gjorts med stöd av HR-chef och inga strukturella löneskillnader på grund av kön har kunnat påvisas. Om det kommer annat material som stöd för att göra analysen kan detta behöva aktualiseras igen.

UPPDRAG VID SIDAN AV VERKSAMHETSPLANEN

att uppdra åt samtliga nämnder och bolagsstyrelser att under 2018 arbeta fram egna ledningsplaner inför och vid allvarliga störningar i enlighet med rutin för detta

Beslutsunkten ingick i ärendet *Ledningsplan inför och vid allvarlig störning* (KSN-2017-2895), § 254 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-11-06-07. Observera att uppdraget har kopplingar till det kommungemensamma uppdraget *Stärka krisberedskapen i kommunens alla verksamheter* som ligger under inriktningsmål 2.

Ska rapporteras från och med delårsuppföljningen per april 2018.

Status

Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

Förvaltningen har gått utbildning och ett utkast till ledningsplan finns klart.

Bilagor för rapportering till kommunstyrelsen

Här lägger du in nämndens bilagor vid delårsuppföljningarna och vid årsbokslutet. Se rutinen på Insidan under Kommungemensamt/Ekonomi och budget/Rapportering vilka bilagor som ska rapporteras.

Status
Påbörjad

Senaste kommentar (2019-08-31):

ÖFN:s ekonomiska utfall per augusti.

Överförmyndarnämnden - delårsbokslut augusti 2019

Gemensam nämnd

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN GEMENSAM		Resultat per aug		
	Budget	Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2019	201901-201908	201801-201808	201908
Politisk verksamhet (1)	30,2	-3,2	5,4	-4,0
Flyktingmottagande (61)	8,8	4,9	-2,3	5,9
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	39,0	1,7	3,1	1,9

	KF-budget	Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
	2019	201901-201908	201801-201808	201908
Nettoinvesteringar	0,1	0,0	0,0	0,0

	Prognos-försämring	Prognos-förbättring	Prognosspann	
			Min	Max
Prognososäkerhet	0,2	0,2	1,7	2,1

Nämnden är en gemensam nämnd tillsammans med övriga kommuner i länet, den har en gemensam budget, prognos och utfall. Precis som den gemensamma nämnden har sitt resultat och sina avvikelser mot budget och prognos så har varje ingående kommun på motsvarande sätt sin egen budget och avvikelse. I slutet av denna analys redovisas de ingående kommunernas del av resultatet.

Nämnden har en budget på drygt 39 miljoner kronor. Då ingår gemensamma kostnader och alla kommunernas bidrag till den gemensamma budgeten. Periodens resultat per aug är ett överskott på 1,7 mnkr, vilket är en avvikelse med 1,7 mnkr högre än budgeterat för perioden. Överskottet beror på lägre kanslikostnader (löne- och verksamhetskostnader) samt färre ärenden för ensamkommande barn. Gemensamma nämndens helårsprognos är ett överskott på 1,9 mnkr. Resultatutvecklingen är i linje med helårsprognosen.

Politisk verksamhet

Politisk verksamhet består av Övriga ställföreträdare (ej gode män för ensamkommande), kanslikostnader och mindre kostnader för den gemensamma nämnden (tex utlägg för politikerna). Periodens resultat per aug är ett underskott om 3,2 mnkr, vilket är en avvikelse med 3,4 mnkr lägre än budgeterat för perioden. Att verksamheten har ett underskott beror på att kommunbidraget ligger fel mellan verksamhetskoderna.

I budgeten för detta år ligger 2 650 ärenden för övriga ställföreträdare. Ärendena för övriga ställföreträdare förblir rätt så konstanta över tiden. Vid augusti månads utgång har nämnden 2 655 ärenden.

Flyktingmottagande

Verksamheten Flyktingmottagande består av gode män för ensamkommande barn och vissa kanslikostnader. Periodens resultat per augusti är ett överskott om 4,9 mnkr, vilket är en avvikelse med 5,1 mnkr högre än budgeterat för perioden. Att verksamheten har ett överskott beror till stor del på att kommunbidrag ligger fel mellan verksamhetskoderna. Även ersättningar till uppdragstagare ligger lägre än budget beroende på en nedgång i antal ärenden för ensamkommande barn.

I budgeten för detta år ligger 250 ärenden, vid augusti månads utgång finns 139 ärenden. Antal ärenden ser ut att fortsätta minska under året, delvis på grund av att flera ensamkommande barn fyller 18 år under hösten.

Fördelning av preliminärt under/överskott i gemensam nämnd

Periodens resultat för den gemensamma överförmyndarnämnden per augusti är ett överskott om 1,7 mnkr. Tabellen nedan visar den preliminära fördelningen av resultatet för de samverkande kommunerna.

Gemensam budget 2019			Preliminärt överskott	
			Utfall per aug	Helårsprognos8
	tkr	Procent	tkr	tkr
Enköping	4 641	11,9	202,0	222,4
Heby	2 067	5,3	90,0	99,0
Håbo	2 223	5,7	96,7	106,5
Knivsta	1 326	3,4	57,7	63,5
Tierp	2 223	5,7	96,7	106,5
Uppsala	23 244	59,6	1 011,6	1 113,7
Älvkarleby	975	2,5	42,4	46,7
Östhammar	2 301	5,9	100,1	110,3
	39 000	100,0	1 697,3	1 868,7

Investeringar

Inga investeringar hittills i år.

Uppsala kommun

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN		Resultat per augusti		
	Kommunbidrag	Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2019	201901-201908	201801-201808	201908
Politisk verksamhet (1)	14,4	-3,9	5,3	-4,9
Flyktingmottagande (61)	8,8	5,9	-2,8	7,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	23,2	2,0	2,4	2,1

	KF-budget	Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
	2019	201901-201908	201801-201808	201908
Nettoinvesteringar	0,1	0,0	0,4	0,0

	Prognos-försämring	Prognos-förbättring	Prognosspann	
			Min	Max
Prognososäkerhet	0,2	0,2	1,9	2,3

I analysen för Uppsala kommun ligger i botten det gemensamma resultatet och analysen ovan. Därtill kommer de intäkts- och kostnadsposter som endast gäller Uppsala kommun. Det är reglerande av under/överskott gentemot de andra kommunerna, kostnaderna för Uppsalapolitikerna (liksom övriga kommuner står Uppsala kommun för sina egna politikernas arvoden och övriga kostnader) och bidrag från Migrationsverket. Dessa bidrag fördelas internt inom kommunen och en del tillfaller Uppsala kommuns del av den gemensamma nämnden. Bidragen ska bland annat täcka kostnader för Uppsalapolitikernas arvoden då Överförmyndarnämnden inte får kommunbidrag för detta.

Periodens resultat per augusti är ett överskott om 2 mnkr, vilket är en avvikelse med 2 mnkr högre än budgeterat för perioden. Överskottet beror till största del på ett bidrag på ca 0,7 mnkr från Migrationsverket som avser år 2018. Även lägre kanslikostnader (löne- och verksamhetskostnader) och färre ärenden för ensamkommande barn bidrar till överskottet.

Politisk verksamhet

Periodens resultat per augusti är ett underskott om 3,9 mnkr, vilket är en avvikelse med 3,9 mnkr lägre än budgeterat för perioden. För ytterligare förklaring av avvikelserna, se *Politisk verksamhet* ovan under *Gemensam nämnd*.

Flyktingmottagande

På denna verksamhet ligger, förutom de nämndgemensamma posterna, bidrag från Migrationsverket.

Periodens resultat per augusti är ett överskott om 5,9 mnkr, vilket är en avvikelse med 5,9 mnkr högre än budgeterat för perioden. I överskottet ligger ett bidrag på ca 0,7 mnkr från

Migrationsverket som avser år 2018. För ytterligare förklaring av avvikelsen, se *Flyktingmottagande* ovan under *Gemensam nämnd*.

Investeringar

Se ovan under *Gemensam nämnd*.